گنجینهٔ دستنویسهای پهلوی
و پژوهشهای ایرانی
۱۹

دستنویس د ۹۰

یسنا

و ترجمهٔ پهلوی آن

بخش ۱

به کوشش

دکتر ماهیار نوّابی دکتر کیخسرو جاماسپ اسا

با همکاری فنّی

دکتر بهرام فره‌وشی دکتر محمود طاووسی

از انتشارات
مؤسّسهٔ آسیائی «دانشگاه پهلوی» شیراز

IR
PIR 166
.m2.864y
v.1
c.1

۱۶۹۳۸۴

ازاین کتاب ۱۰۰۰ نسخه ، یکصد نسخه روی کاغذ شفاف رنگین و نهصد نسخه روی کاغذ سفید
در چاپخانه‌های مؤسسهٔ انتشارات دانشگاه تهران و شرکت چاپ ایناکو تهران، بچاپ رسید.
۲۵۳۵ شاهنشاهی

سرآغاز

اشارات دانشمندان و فیلسوفانی چون ابوریحان بیرونی و محمّد زکریّای رازی و شهاب الدّین سهروردی به حکمت خسروانی و فلسفهٔ ایرانی، تذکّر پولینیوس رومی دربارهٔ استفاده هرمیپوس یونانی از کتابهای زرتشتی، مطالبی که در کتابهای قابل استنادی چون مروج الذّهب، مجمل التّواریخ و القصص، نامه‌های پیغمبران بنی اسرائیل و احادیث اسلامی آمده است، وجود مراکز مهمّ علمی در نصیبین و رُها و تیسفون و جندی شاپور، ترجمه‌های باز ماندهٔ عربی از زبان پهلوی، پیدایش دانشمندان و فیلسوفان و اندیشه‌مندان بلند پایه‌ای در دوران طلائی اسلامی، یعنی دوران خلافت عبّاسیان، از این سرزمین، که شمار آنها از دانشمندان هر یک از کشورهای اسلامی دیگر و بلکه از همهٔ آنها روی هم بیشتر است.

وجود سنگ نبشته های پارسی باستان و پارسی میانه و پارتی، نامهٔ مینوی اوستا، آثار بازماندهٔ مانویان به زبانهای پارسیک و پهلوانیک و سُغدی و ترکی و چینی و قبطی و کتابهای پهلوی (= پارسیک) چندی که تاکنون بجای مانده اند، همه دلالت بر وجود فرهنگ و تمدّنی بزرگ و درخشان، از دیرباز، در سرزمین ایران بزرگ میکند که بر پایه های فلسفه ایرانی استوار بوده است.

علّت هرچه باشد، سیاسی یا اقتصادی و یا اجتماعی یا تغییر خطّ و یا همهٔ آنها باهم، قدر مسلّم این است که بسیاری از آثار مدوّن دوران ساسانی و آغاز دوران اسلامی ایران از میان رفته است، و عدّه ای که از دستبرد زمانه رهائی یافته اند در موزه ها و کتابخانه های مهمّ اروپا و بیشتر در هندوستان و در کتابخانه های پارسیان نگاهداری میشود. اینها میتوانند روشنگر زوایای ناشناختهٔ تاریخ و فرهنگ کهن ما باشند، و از این رو نگاهداری و چاپ و انتشار آنها و تشویق دانشمندان به مقابله و تصحیح و ترجمهٔ این گنجینه ها که ما را به شناخت بیشتر زبان فارسی و غنای آن در بیان مفاهیم یاری میکند، بر ما واجب است.

و باز از این رو بجه که هنگامی که دوست دانشمند و ارجمندم استاد دکتر ماهیار نوّابی رئیس مؤسّسهٔ آسیائی

دانشگاه پهلوی پیشنهاد کرد که برای بزرگداشت پنجاه سال شاهنشاهی خجسته دودمان پهلوی و شادی روان بنیان گذار آن پنجاه نسخه خطی پهلوی را از سوی مؤسسه آسیائی دانشگاه پهلوی چاپ و منتشر کنیم، این پیشنهاد را از دل و جان پذیرفتم.

این پنجاه جلد کتاب پهلوی و کتاب بارگاه رضا هدیه هائی است که در این آیین ملی برگزاری جشن پنجاه سال شاهنشاهی پهلوی با فروتنی به پیشگاه شاهنشاه آریامهر ریاست عالیه دانشگاه پهلوی و علیاحضرت شهبانو فرح ریاست عالیه مؤسسه آسیائی دانشگاه پهلوی تقدیم میشود.

فرهنگ مهر

رئیس دانشگاه پهلوی

دیباچه

مؤسسه آسیائی وابسته به دانشگاه پهلوی افتخار دارد که بزرگداشت پنجاهمین سال شاهنشاهی دودمان پهلوی را، مجموعه‌ای، در پنجاه جلد، از دستنویسهای پهلوی و اوستائی و پژوهشهای ایرانی چاپ کند و به دوستداران فرهنگ و ادب ایران تقدیم دارد.

در تابستان سال هزار و پانصد و سی و سه شاهنشاهی، در گرمای سخن از خدمات برجسته رضاشاه بزرگ بدین سرزمین و روز تاجگذاری وی (چهارم اردیبهشت ماه ۱۳۰۵ هجری خورشیدی) میرفت، در آن هنگام اندیشه چاپ مجموعه‌ای از متن‌های پهلوی یادبود پنجاهمین سال شاهنشاهی پهلوی را از خاطرم گذشت و سپس این اندیشه را با رئیس دانشمند دانشگاه پهلوی جناب آقای دکتر فرهنگ مهر، که از شیفتگان فرهنگ ایرانند و از یاری شناساندن این فرهنگ کهن هیچگاه دریغ نکرده و نمی‌کنند، در میان گذاشتم تا اگر در این اندیشه با من همداستان باشند مراتب را

به شرف عرض شهبانوی فرهنگ پرور ایران، ریاست عالیهٔ مؤسسهٔ آسیائی برسانند
مگر اجازه فرمایند تا موسسهٔ آسیائی بدین کار شایسته دست یازد.
جناب آقای دکتر فرهنگ مهر با پیشانی گشاده و آغوش باز از این اندیشه استقبال
کردند و مراتب را به شرف عرض شهبانوی ایران رساندند و دیری نگذشت که فرمان
علیاحضرت شهبانو بدین کار نیک شرف صدور یافت و به مؤسسهٔ آسیائی ابلاغ شد.
شورای استادان مؤسسهٔ آسیائی، با الهام از نام خاندانی، که جشن بزرگداشت
شاهنشاهی آن را، مردم ایران امسال برگزار میکنند، چاپ کردن کتاب یا
دستنویسهای پهلوی را در درجهٔ اول اهمیت قرار داد. کشوری که در آن بیش از هر کشور دیگر میتوان
به دستنویسهای پهلوی و اوستائی دست یافت کشور هندوستان است هر چند بدبختانه
هوای گرم و نمناک آنجا با کتاب سازگار نیست و کاغذ را زود شکننده و تباه میسازد و می پوساند.
در فهرستی که جمشید کاووس جی کاتراک به نام «گنجینه های شرقی» (ORIENTAL
TREASURES) گرد آورده و به سال یکهزار و نهصد و چهل و یک میلادی (دو هزار و پانصد شاهنشاهی)

به چاپ رسانده است، از بیش از یکهزار دستنویس ایرانی و هندی نام برده که اکنون برخی از آنها از میان رفته است، و این، نه تنها بواسطهٔ آب و هوای هندوستان بلکه بی توجهی و نادانی هم در نابعی آنها بهره‌ای بسزا داشته است. گردآورنده فهرست یادشده به نگارندهٔ این سطور میگفت: «سی سال پس از چاپ آن فهرست گذارم بخانه‌ای افتاد که خداوند آن صاحب چندین دستنویس پهلوی و اوستائی بود و من آنها را دیده و پژوهیده و نام آنها را در فهرستم آورده بودم. خداوند خانه بجهان دیگر شتافته بود و چون از کدبانو سراغ دستنویسها را گرفتم، وی آنها را از راه دینداری و برای آنکه مبادا برگ پاره‌های آنها زیر پا بیفتد و برای وی گناهی بزرگ بشمار آید به آب دریا سپرده بود.

با این همه، هم اکنون، چندین صد دستنویس پهلوی و اوستائی در هندوستان هست که تقریباً همه از روی دستنویسهای کهنه‌تر رونویس شده‌اند. بیشتر آنها روزگاری از آن کتابخانه‌های شخصی بوده و رفته رفته به کتابخانه‌های عمومی و مؤسسات راه یافته‌اند تا بیشتر و بهتر از آنها نگاهداری شود و کمتر در معرض نابودی قرار گیرند. از این کتابخانه‌ها میتوان کتابخانهٔ مؤسسهٔ شرقی کاما و کتابخانهٔ «نخست دستور، مهرجی رانا» را نام برد که صاحب مجموعه‌های گرانبهائی از دستنویسهای پهلوی و اوستائی اند

پاره‌ای از دستنویس‌ها نیز توسّط شرق‌شناسان به کتابخانه‌های مهمّ اروپا رسیده‌اند که مهمترین آنها مجموعهٔ دستنویسهای اوستا و پهلوی، دوازده جلدی کپنهاک است که توسّط شرق‌شناس بنام وستر گارد به اروپا برده شد و جانشین او کریستین سن — CHRISTEN SEN آنها را چاپ کرد و بر آنها دیباچه نوشت. این کتابها اکنون بسیار کمیاب و چند مجلّد آن نایاب است.

برای انجام دادن فرمان، از دوست دانشمندم دستور کیخسرو جاماسب آسا، دستور بزرگ شهر بمبئی و رئیس کتابخانهٔ «مؤسّسهٔ شرقی کاما» یاری خواستم تا از هیأت اُمنای کتابخانه‌های «مؤسّسهٔ شرقی کاما» و نخست دستور مهرجی رانا» اجازهٔ عکسبرداری از دستنویسهای پهلویشان را بگیرد و اگر خود یا دوستانش دستنویسهای ارزنده دارند بر آنها بیفزاید، کارگزینش دستنویسها برای عکسبرداری نیز بعهدهٔ وی واگذار شد تا آنچه را مهمّ و میسور می‌داند برگزینند. این کار به دشواری انجام گرفت چه دستنویسها از طرف هیأت امنای کتابخانه‌ها و خاندان انکلساریا (که چند دستنویس از این مجموعه متعلّق به آنان است) تنها به او سپرده شد بعد، و وی، امانت داری را

رنج سفر بر خود هموار ساخت و با دو جامه دان پر از کتاب به ایران آمد، سه ماه تمام از بام تا شام، در چاپخانه های دانشگاه پهلوی شیراز و دانشگاه تهران گذراند و در همه جا با دستنویسها همراه بود، من و همتان از مؤسسه آسیائی نیز همه جا با وی همگام بودیم تا کار عکسبرداری و چند دستنویس بپایان رسید، دستور کیخسرو مجبور بود به بمبئی بازگردد ما نیز برای تطبیق عکسها با دستنویسها و رفع کمبود آنها در پی وی به هندوستان رفتیم تا این مهم انجام شد. نامه ای نیز به پروفسور آسموسن استاد دانشگاه کپنهاک نوشتم مگر اجازه تجدید چاپ دستنویسهای کتابخانه کپنهاک را از ناشر نخستین آنها - MUNKS GAARD بگیرد، اجازه گرفته شد و نامه ها به چاپ رسید.

مؤسسه آسیائی سپاس و درود فراوان خود را به پیشگاه شهبانوی فرهنگ پرور که با فرمان خود این افتخار را نصیبش ساخته، تقدیم می دارد.

از جناب آقای دکتر فرهنگ مهر رئیس دانشگاه پهلوی که در راه پیشرفت کار از هیچ یاری معنوی و مادی دریغ نکرد سپاسگزار است.

از دستور کیخسرو جاماسب آسا که با یاری وی چاپ این مجموعه پنجاه جلدی میسور میشود

سپاسگزار است.

از پروفسور آسموسن که اجازهٔ چاپ مجموعهٔ اوستا و پهلوی کپنهاک به پایمردی او انجام یافت سپاسگزار است.

از دکتر بهرام فره‌وشی مدیر عامل اداره انتشارات دانشگاه تهران که چاپ کردن بیست و چند جلد از این مجموعه را در چاپخانهٔ دانشگاه تهران پذیرفت و چاپ آنها با مشاورهٔ فنی وی میسّر شد سپاسگزار است.

از دکتر محمود طاووسی که تطبیق و ویراستن و آراستن هر صفحه از تمام این مجموعه بدست وی و با مشورت وی انجام شد سپاسگزار است.

ماهیار نوّابی
استاد و رئیس مؤسسه آسیائی

پیشگفتار

دستنویس د ۹۰ (D90) از کتابخانه ملافیروز است که در موٴسسه شرقی کاما در بمبئی نگهداری میشود. اندازهٴ آن ۲۸، ۳×۱۸ سانتیمتـر است و ۷۲۱ صفحه دارد که بر هر صفحه‌ای ۱۷ سطر نوشته شده است. جلد آن‌چرمی است و به تمامی فرسوده و خراب شده است.

این دستنویس متن بسیار درستی از یسنای اوستا را با ترجمهٴ پـهلوی آن در بردارد. جابجا یادداشتهای با قلم‌سرخ و سیاه در حاشیه آن‌دیده میشود. دستورهای دینی آن نیز با قلم سرخ نوشته شده است. شرحی‌در آغاز کتاب آمده که ظاهـرا " از روی نسخه‌ای که این دستنویس رونویسی از آن است نوشته شده است و پس از دستـورهای مقدماتی دینی به پهلوی باز تکرار میشود و حکایت از این میکند که نویسندهٴ آن هوشنگ سیاوخش شهریار بخت آفرید شهریار است که وی آن را از روی نسخهٴ مهروان اسپندیار مهروان، و این مهروان از روی دستنویس ماه پناه آزاد مرد، و ماه پناه به نوبهٴ خود از روی نسخهٴ فرنبع سروشیار، نوشته است. در صفحه ۵۹۹ در پایانِ های ۶۱ یسنا پایان نویسی آمده است که باز نام نویسنده (هوشنگ سیاوخش شهریار بخت آفـرید شهـریار و هرام خسرو شاه نوشیروان) را آشکار میسازد و تاریخ نوشتن آن یعنی روز باد (گوات) از ماه امرداد سال ۸۶۴ (= ۱۴۹۵ میلادی) را تعیین میکند.

از این دستنویس گلدنر در مقدمهٴ [1] اوستای خـویش چاپ اشتوت گارت ۱۸۹۶، در ص XI و پس از آن، بنام Mf4 یاد کرده است. نیز نک. "ادبیـات اوستائی" از همو در "مبانی فقه‌اللغهٴ ایرانی" [2] چاپ استراسبورک ۱۸۹۶ — ۱۹۰۴ ص ۱۳ — ۱۴ و ترجمهٴ انگلیسی آن از پ. ب. سنجانا در "مطالعات اوستا و پهلوی و پارسی باستان" [3]، استراسبورگ — لیپزیگ ۱۹۰۴ ص ۲۰ — ۲۱)

و باز وصف این دستنویس را وست درمبانی فقه‌اللغه ایرانی[۲] ص ۸۴ — ۸۵ و دابار در "فهرست دستنویس‌های اوستا و پهلوی کتابخانهٔ ملافیروز" (بمبئی ۱۹۱۷، ص۵۳ — ۵۴) و "یسنا و ویسپرد پهلوی" (بمبئی ۱۹۴۹ ص۷ — ۸ داده‌اند. سنج. "کتابهای مقدس شرق"[۴] ۳۱، آکسفرد ۱۸۸۴ (چاپ دوم، دهلی ۱۹۶۴) ص ۱ — ۳۳۲.

ماهیار نوابی

(۱) Geldner: Prolegomena

(۲) Grund. d. iran. Philol.

(۳) P.B. Sanjana: Avesta, Pahlavi & Ancient Persian Studies.

(۴) Sacred Books of the East.

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

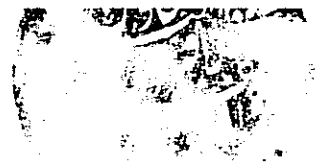

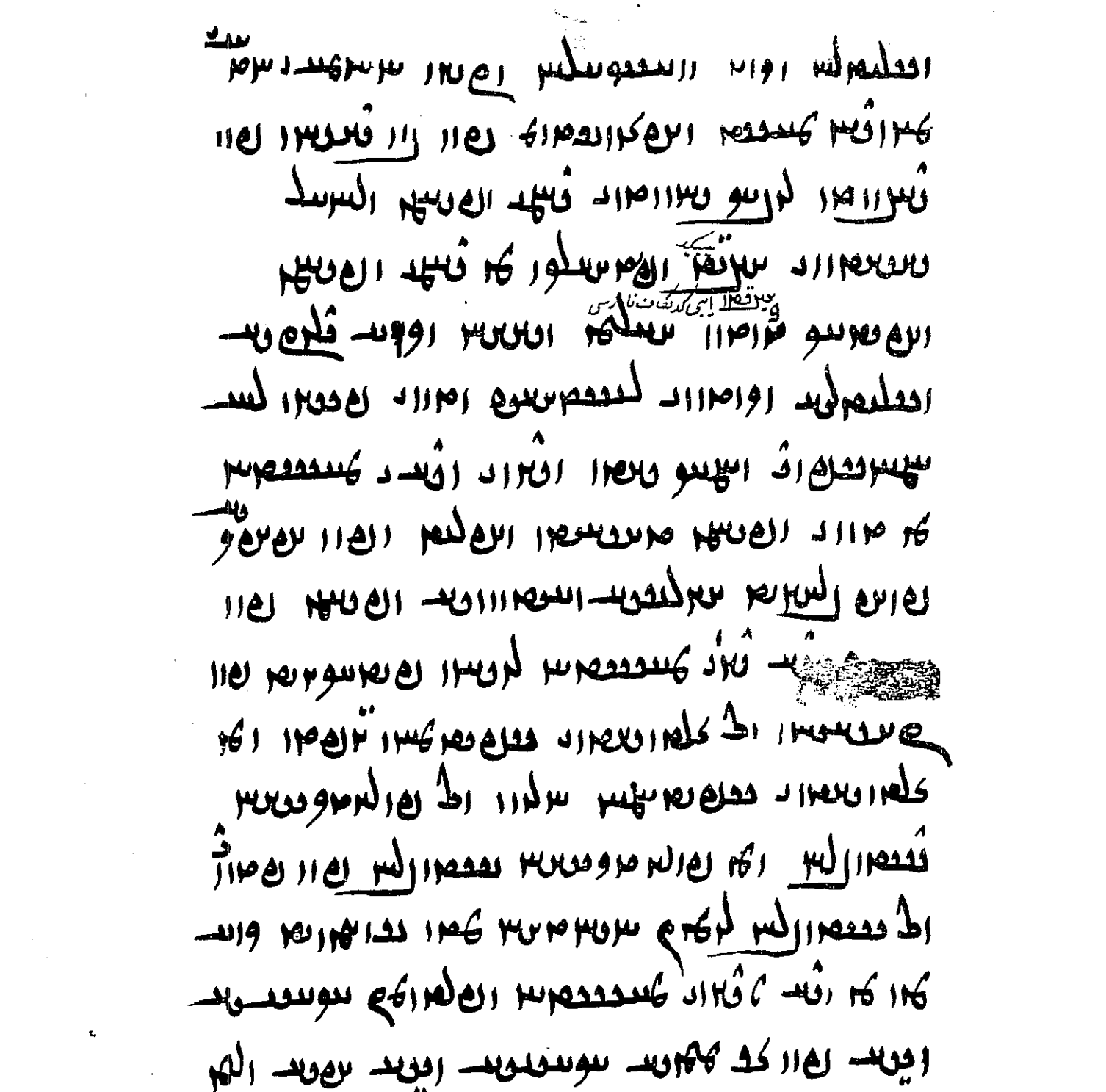

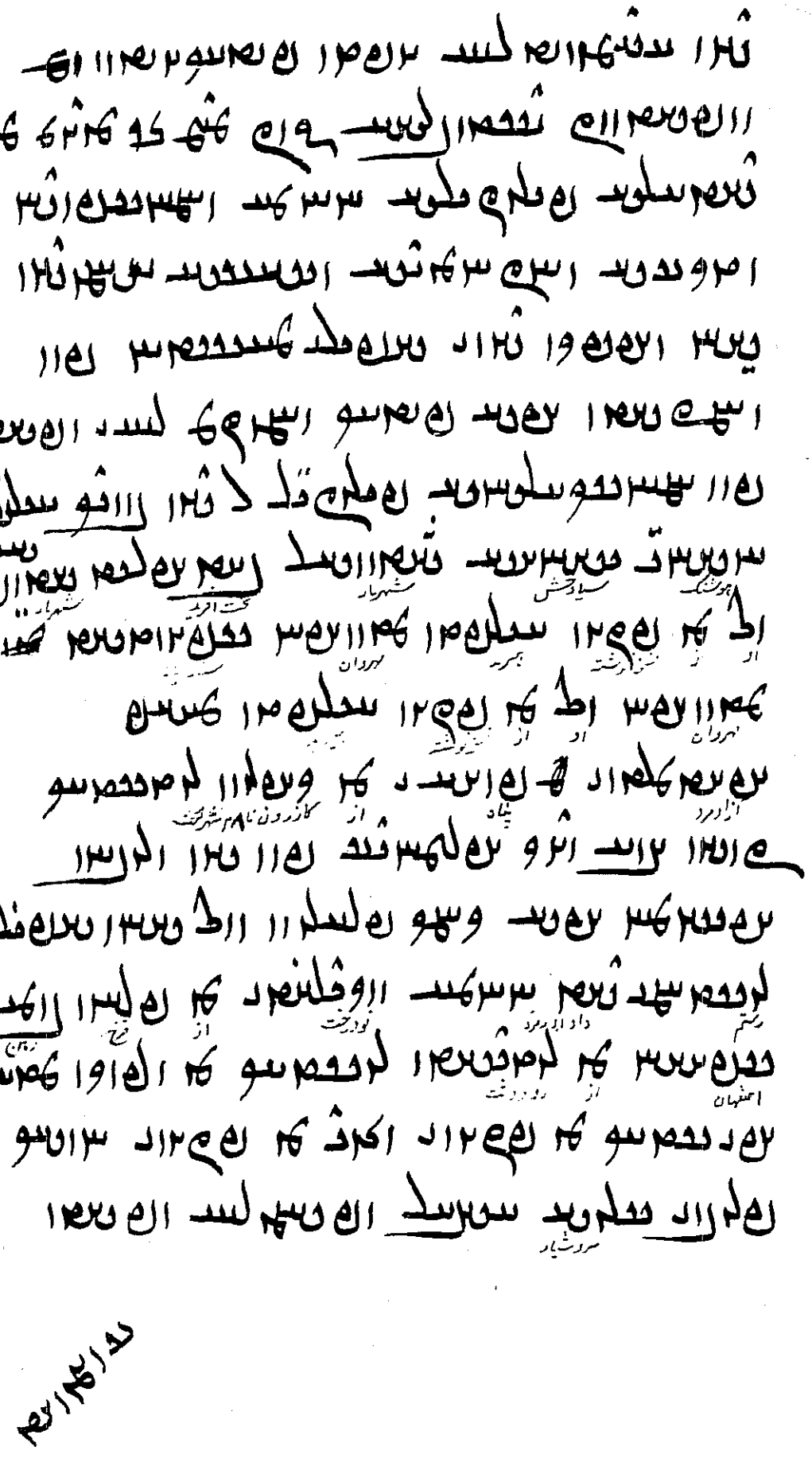

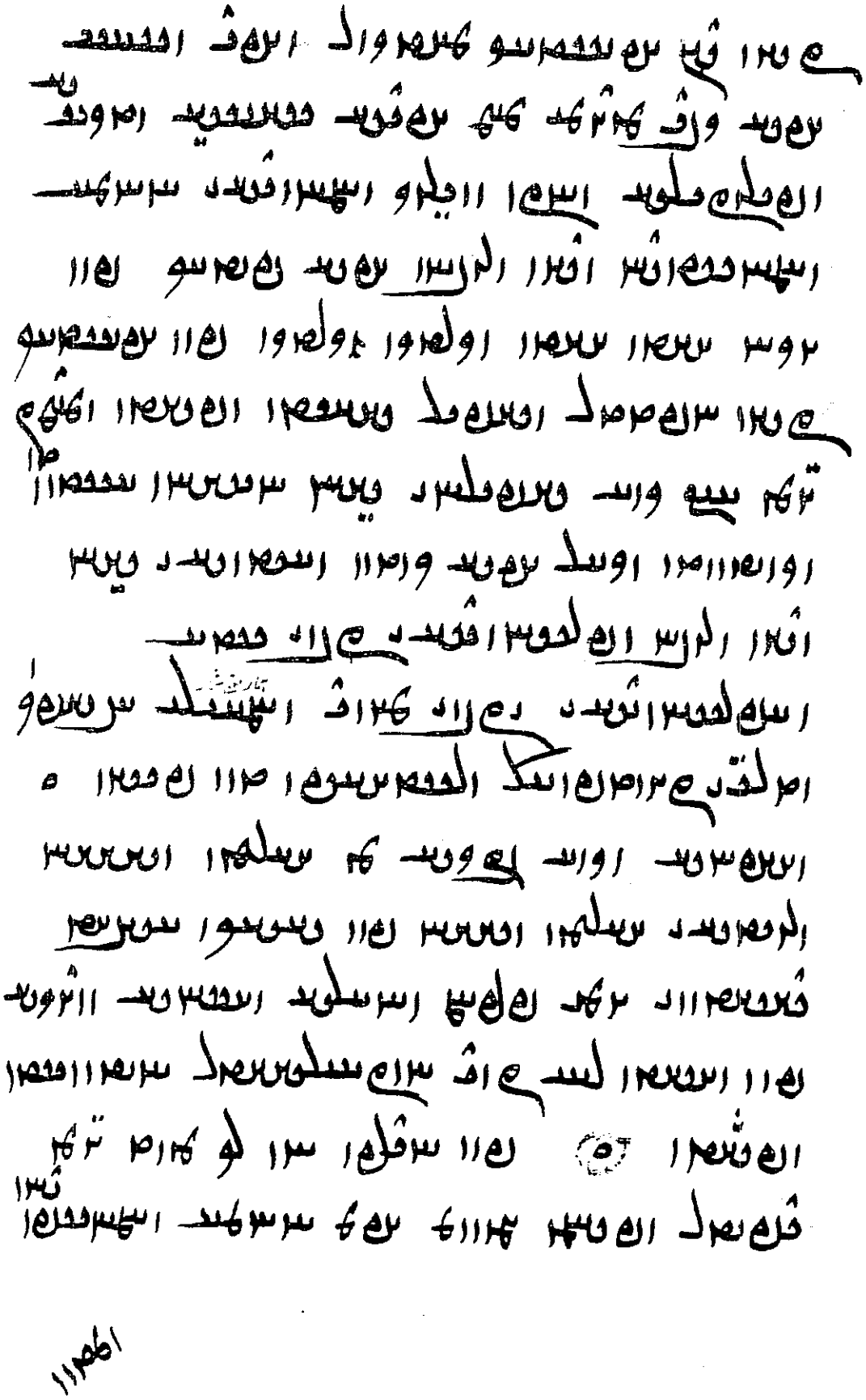

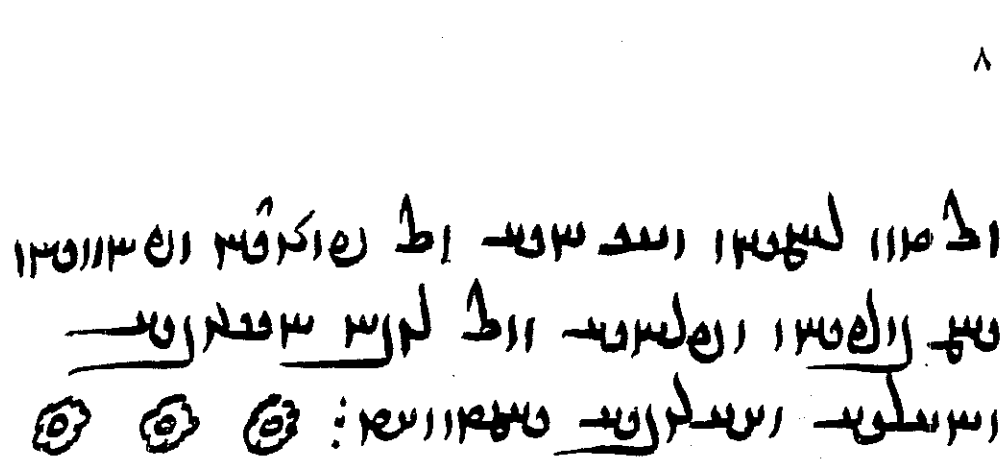

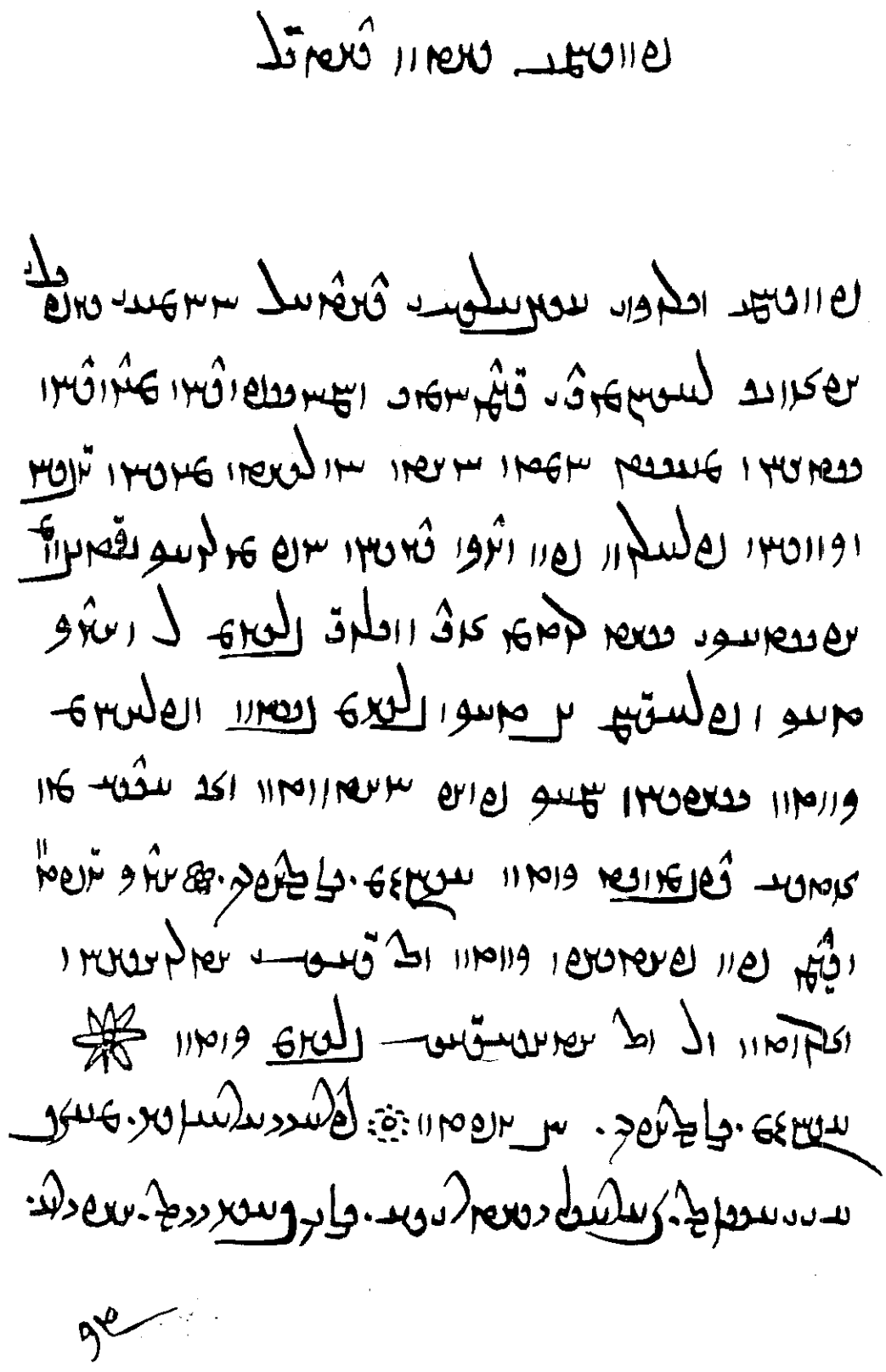

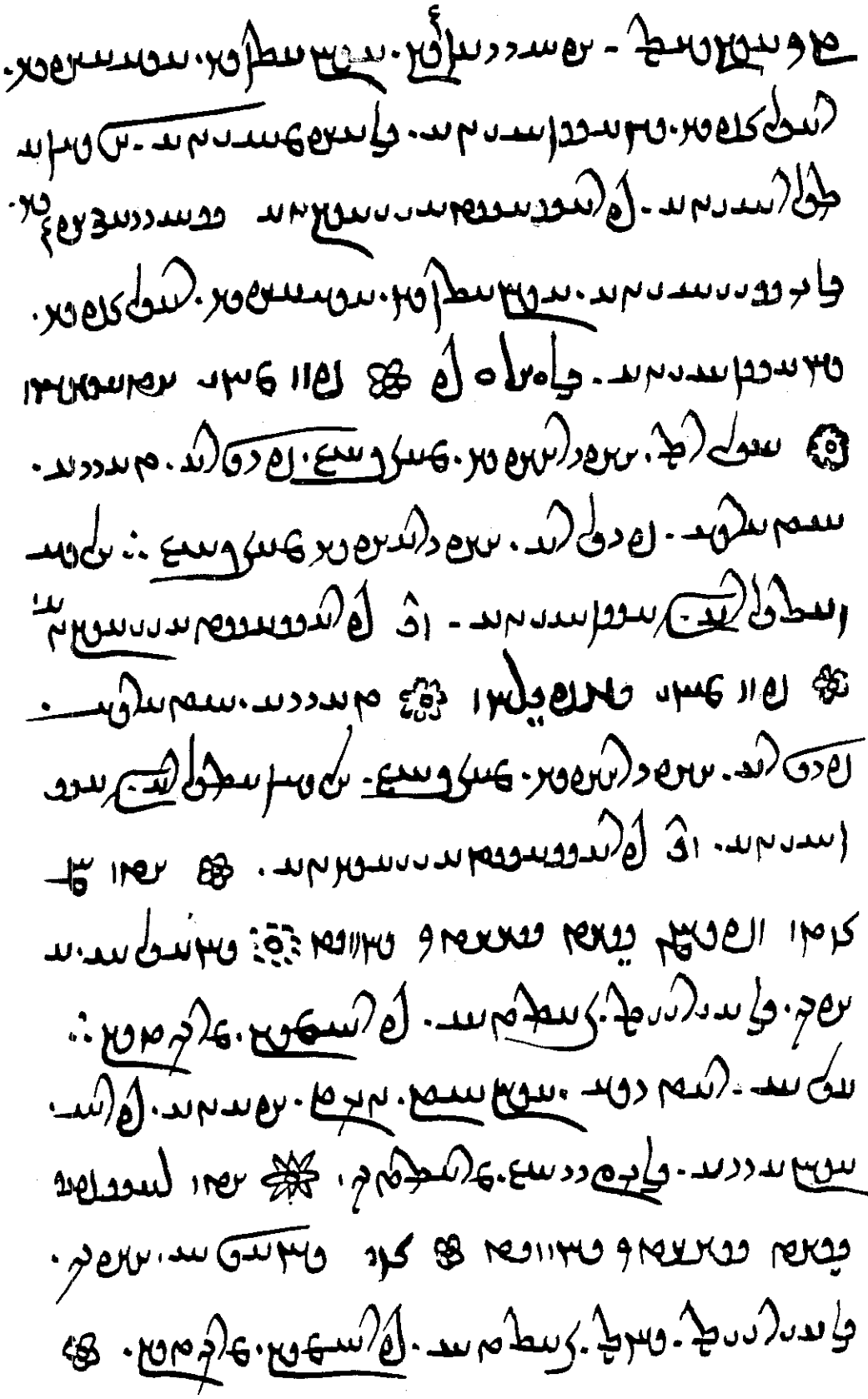

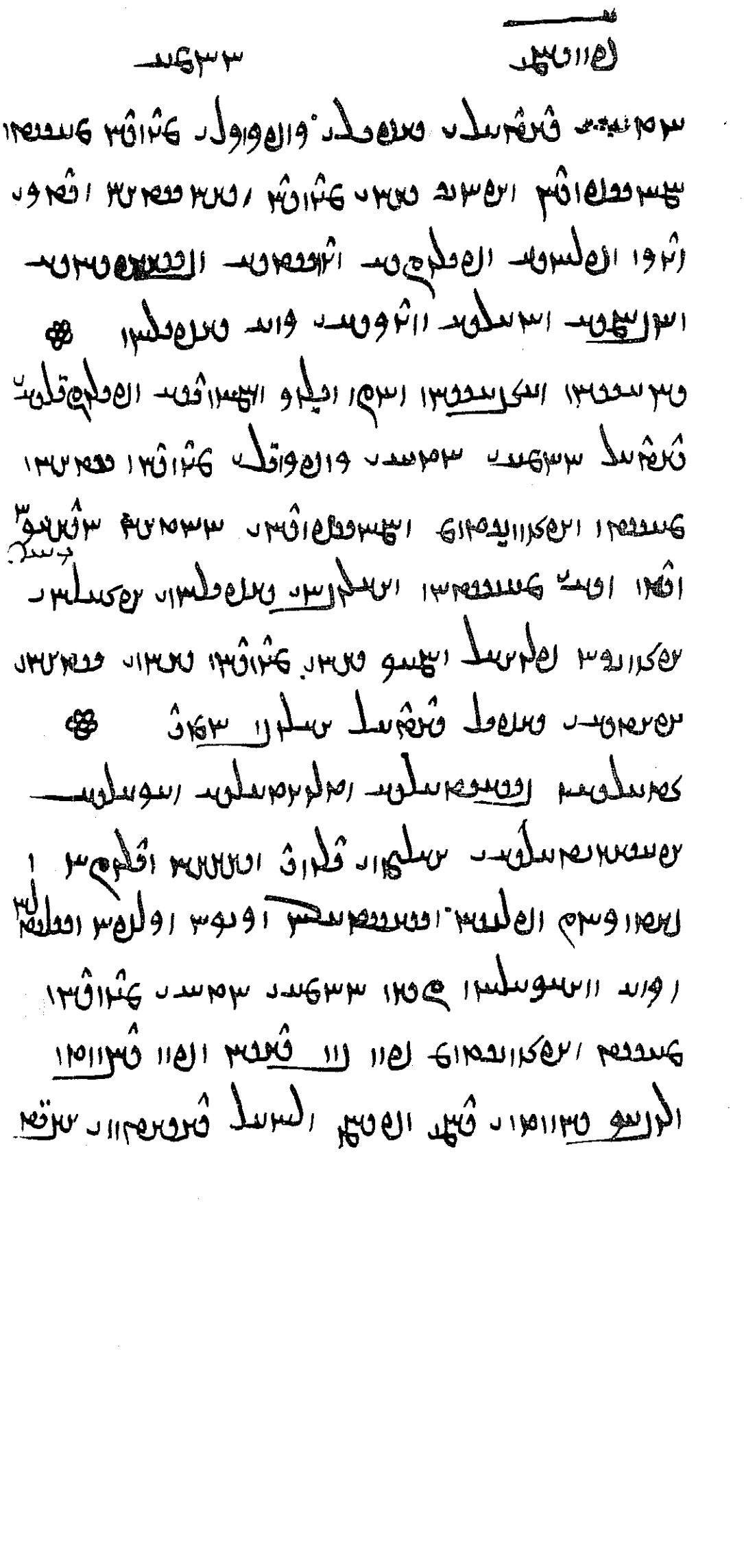

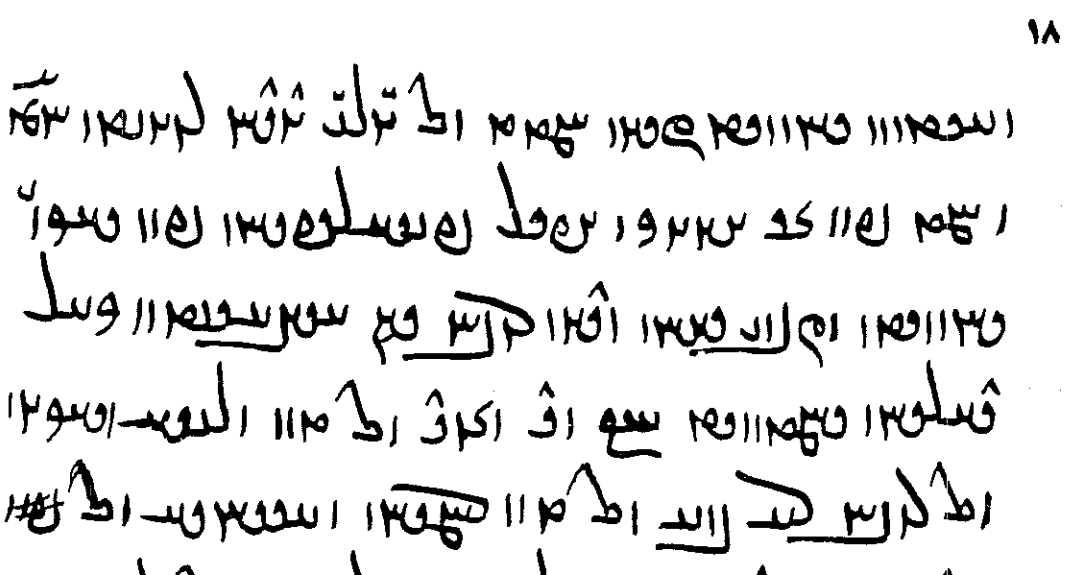

[illegible]

[illegible] اکرا ۳ [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

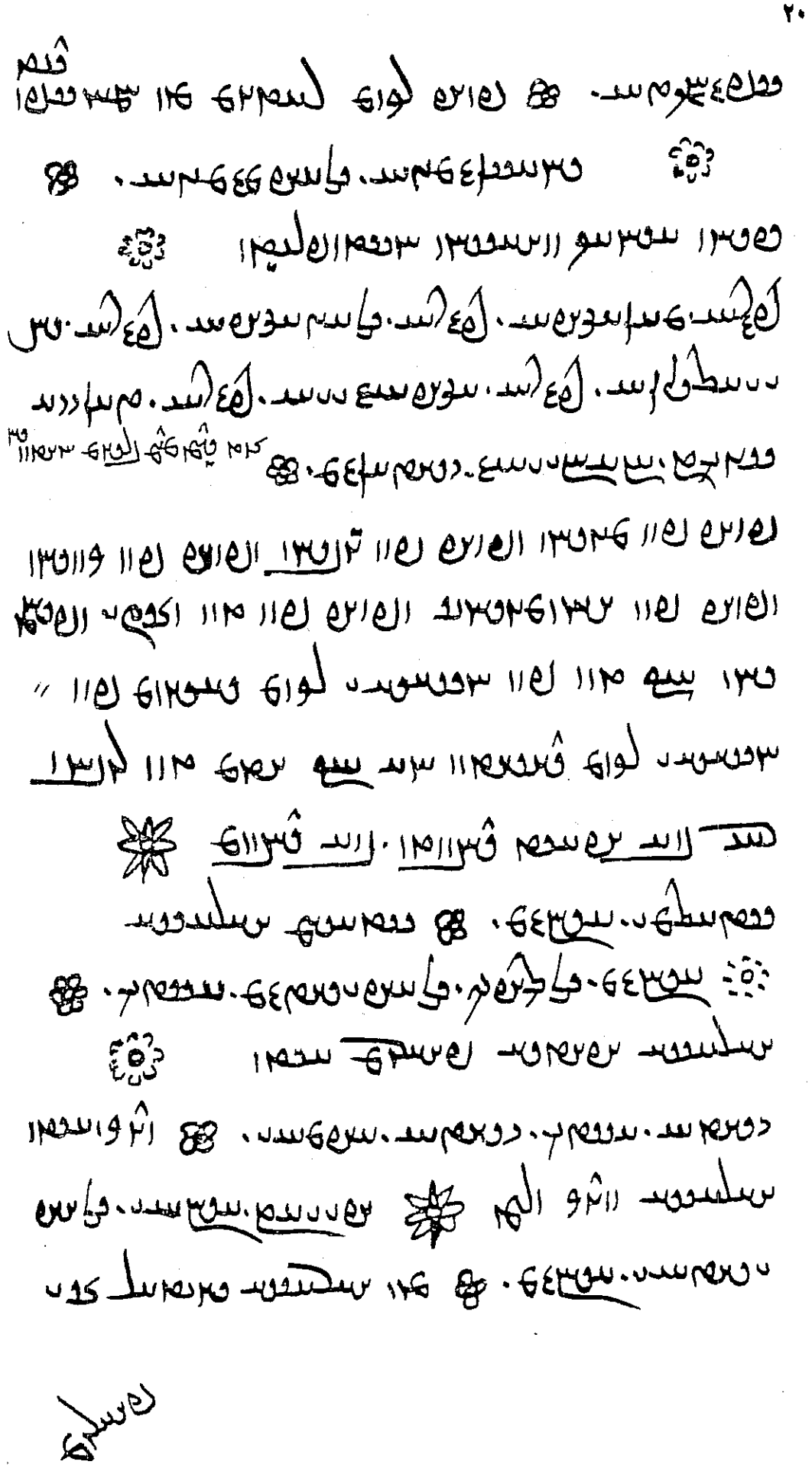

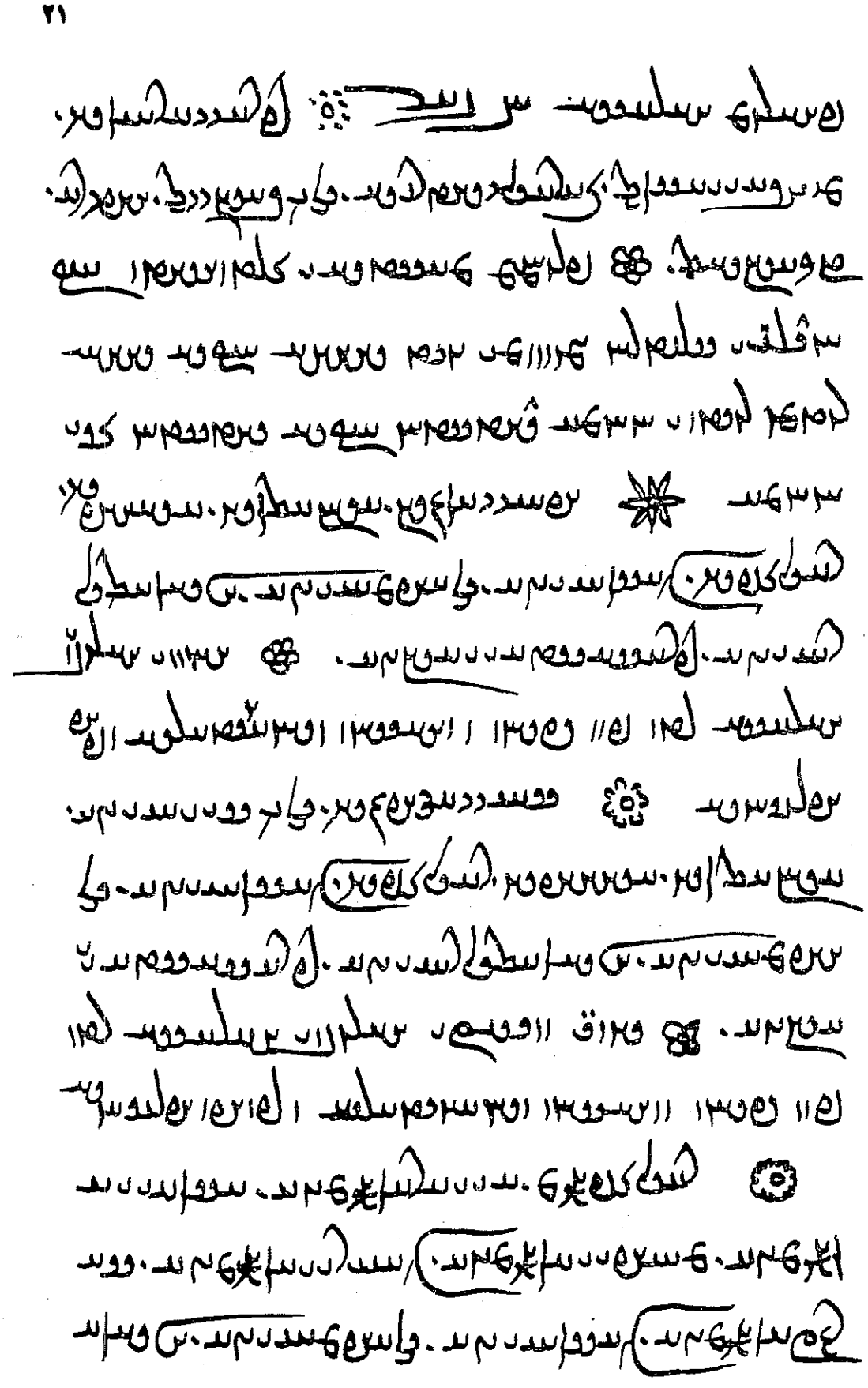

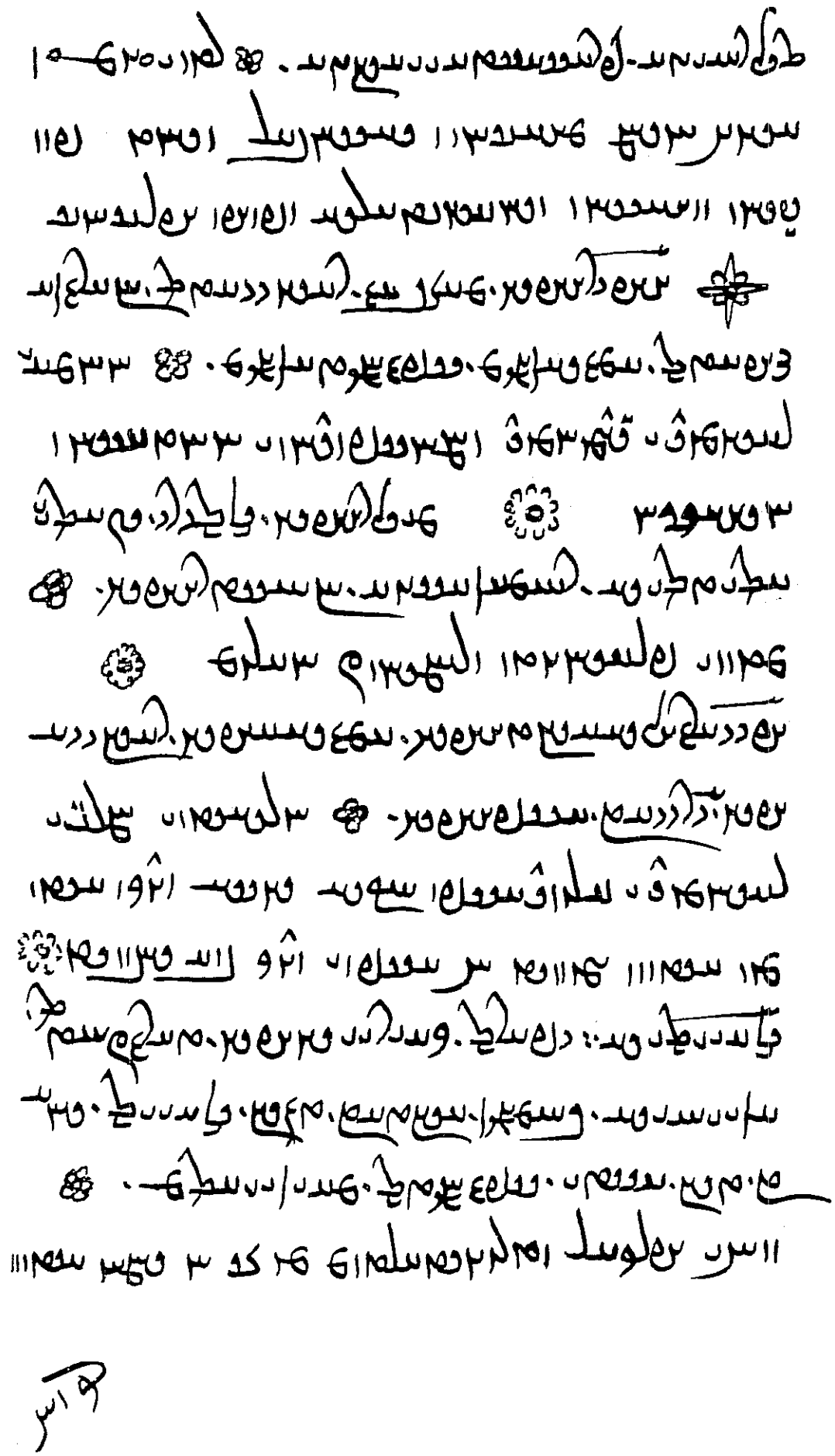

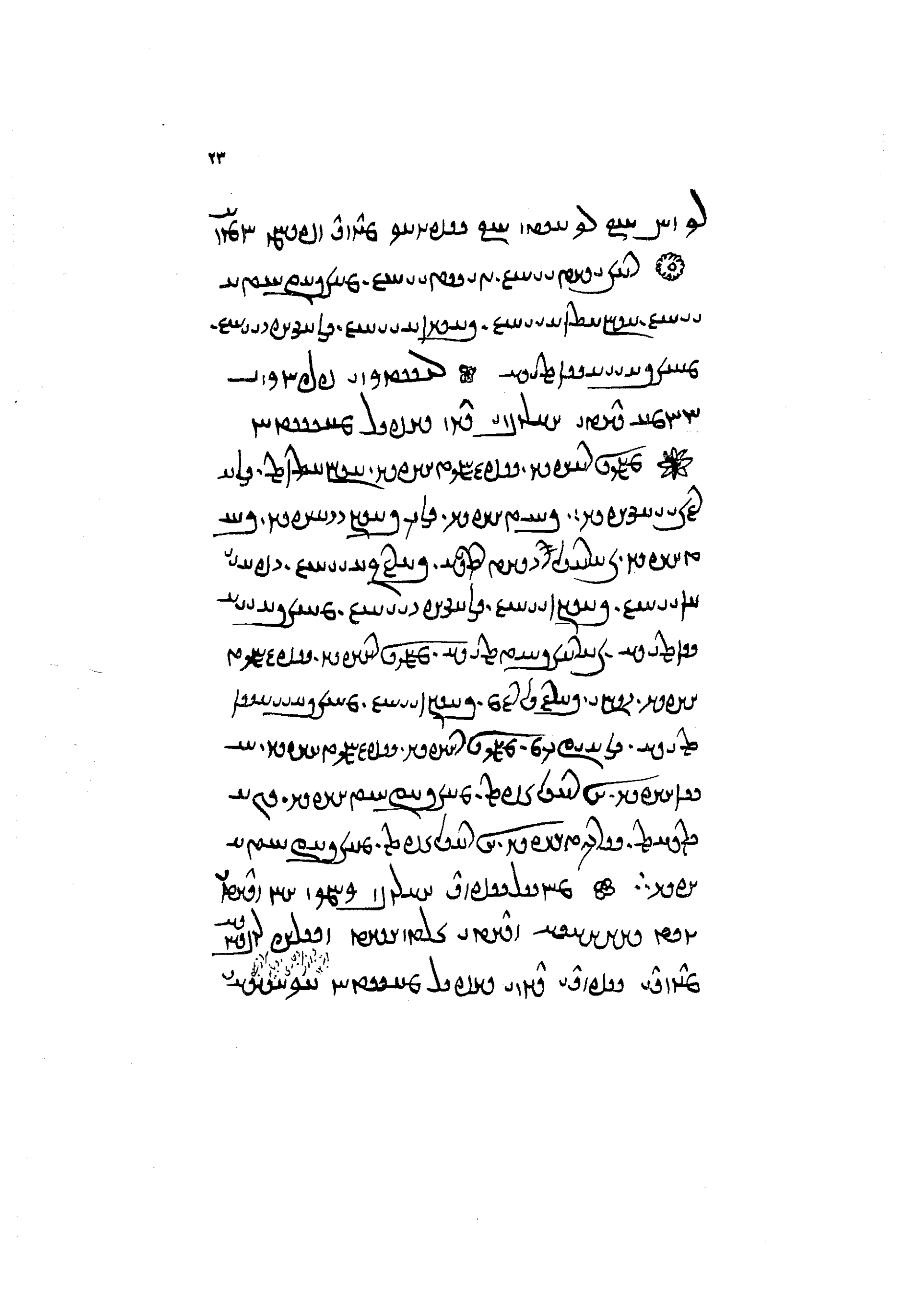

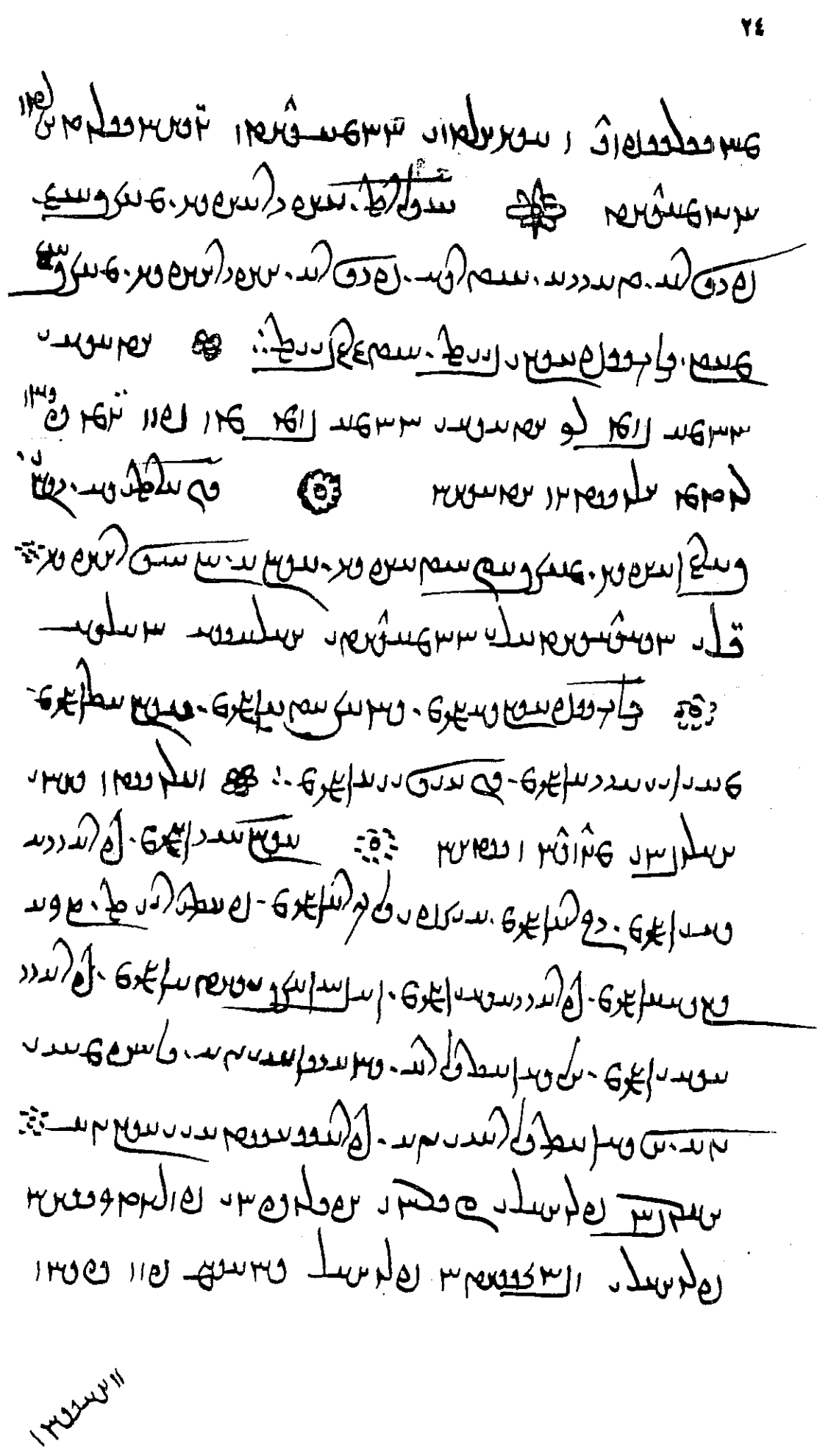

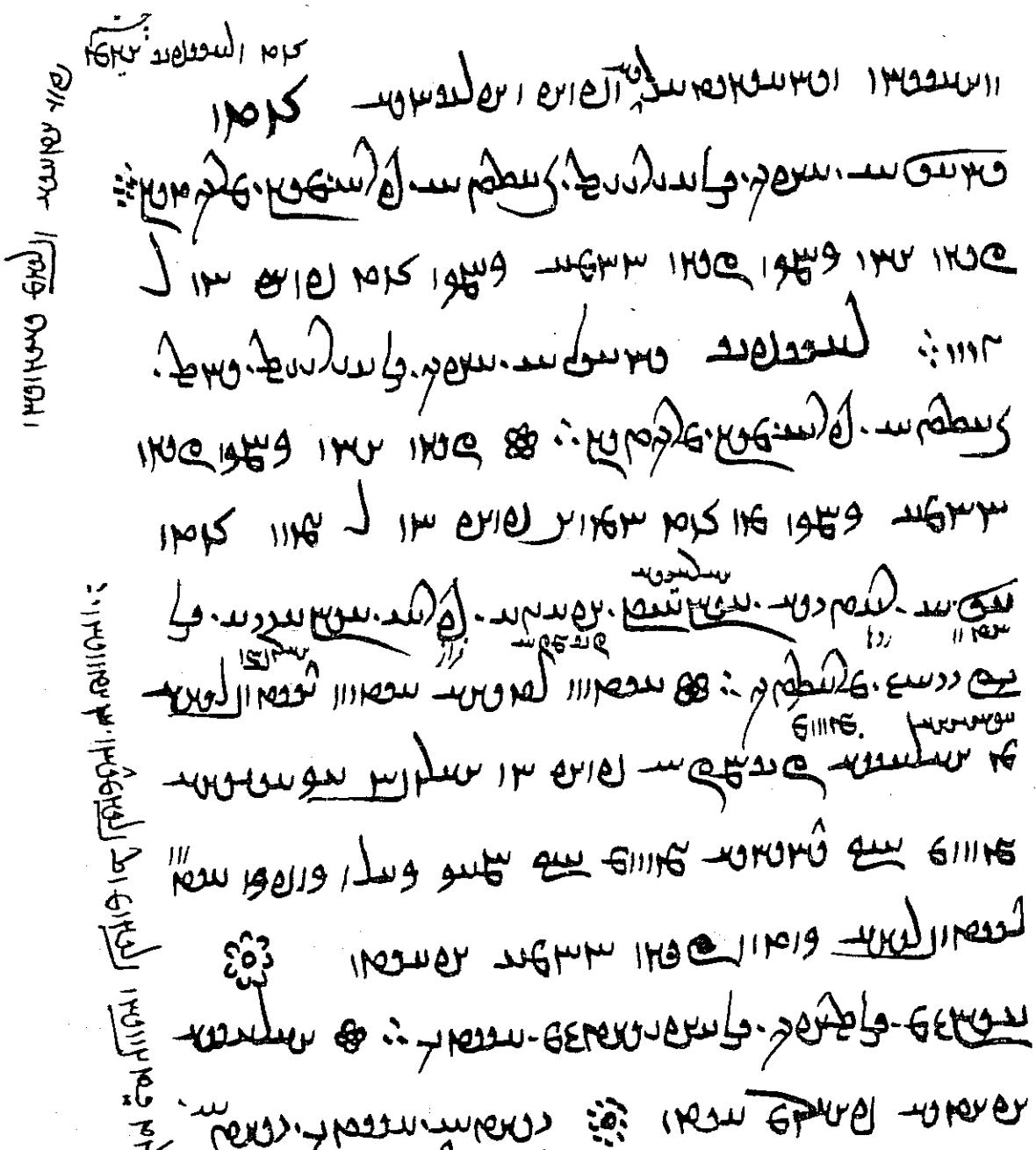

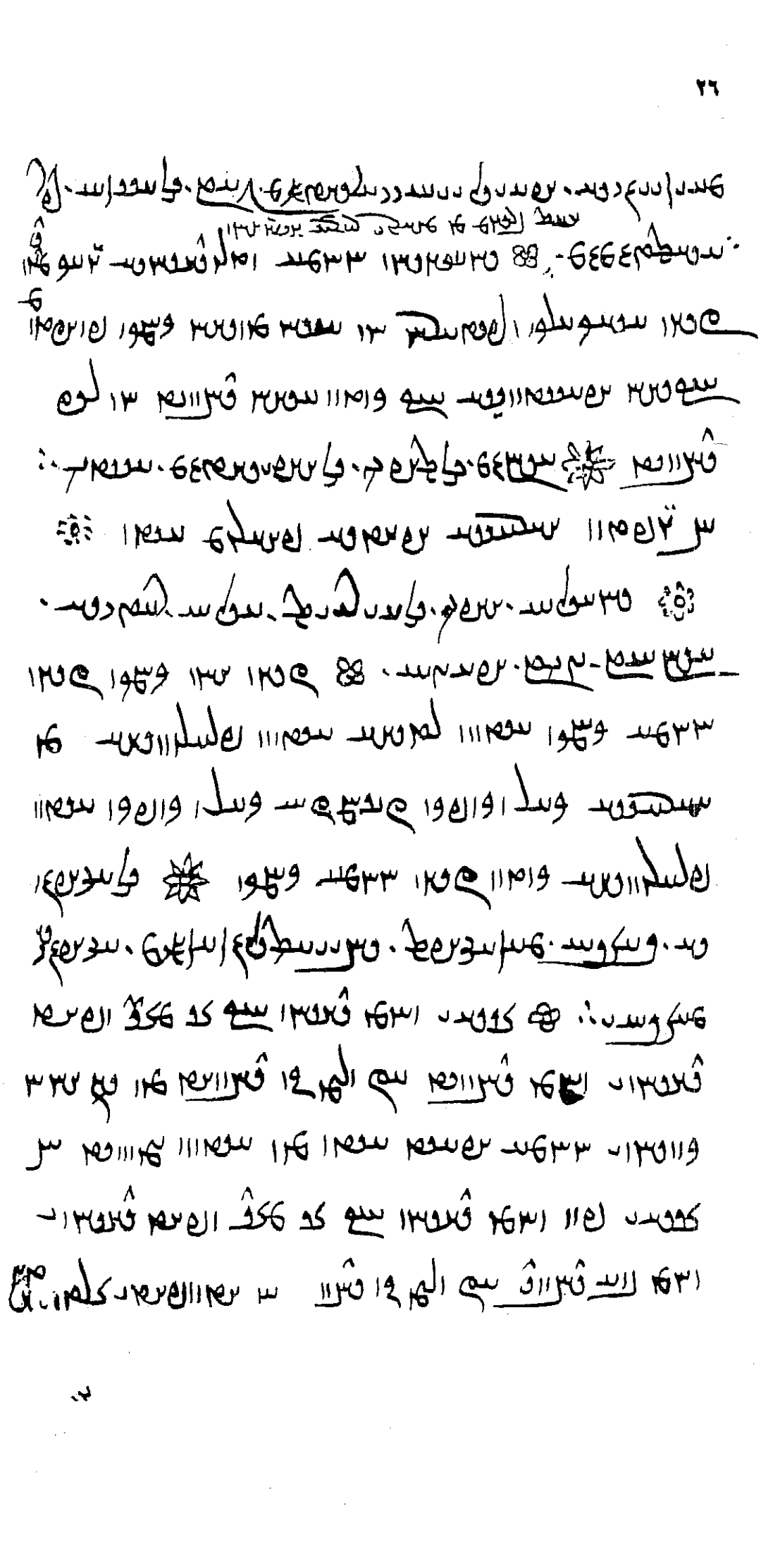

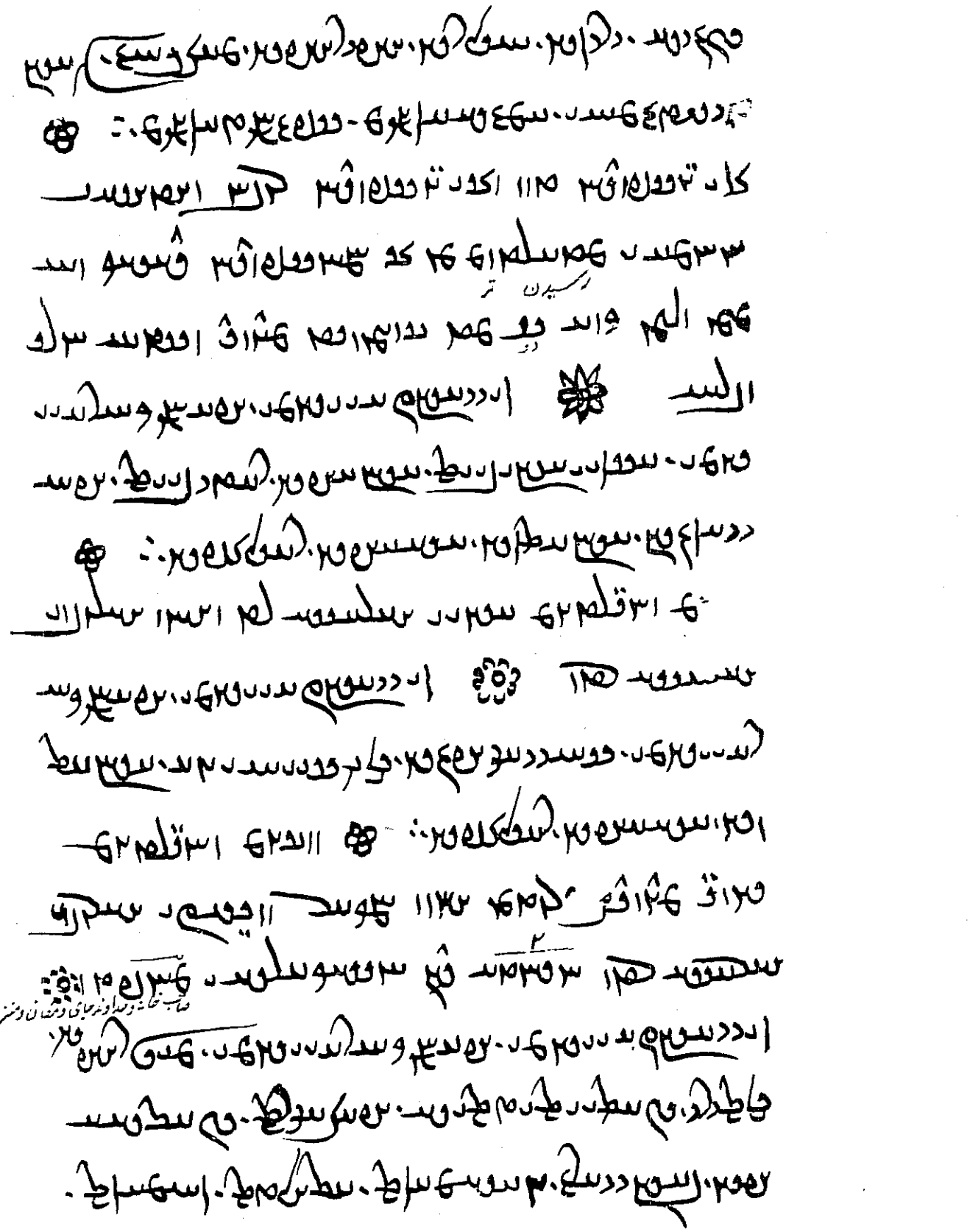

پانصد فرشتگان

پنجهزار فرشتگان

نشیند — ارزش — استون — مهرایزد — چشم — دو — دو — دین

هر روز نیز بر روز خواهد

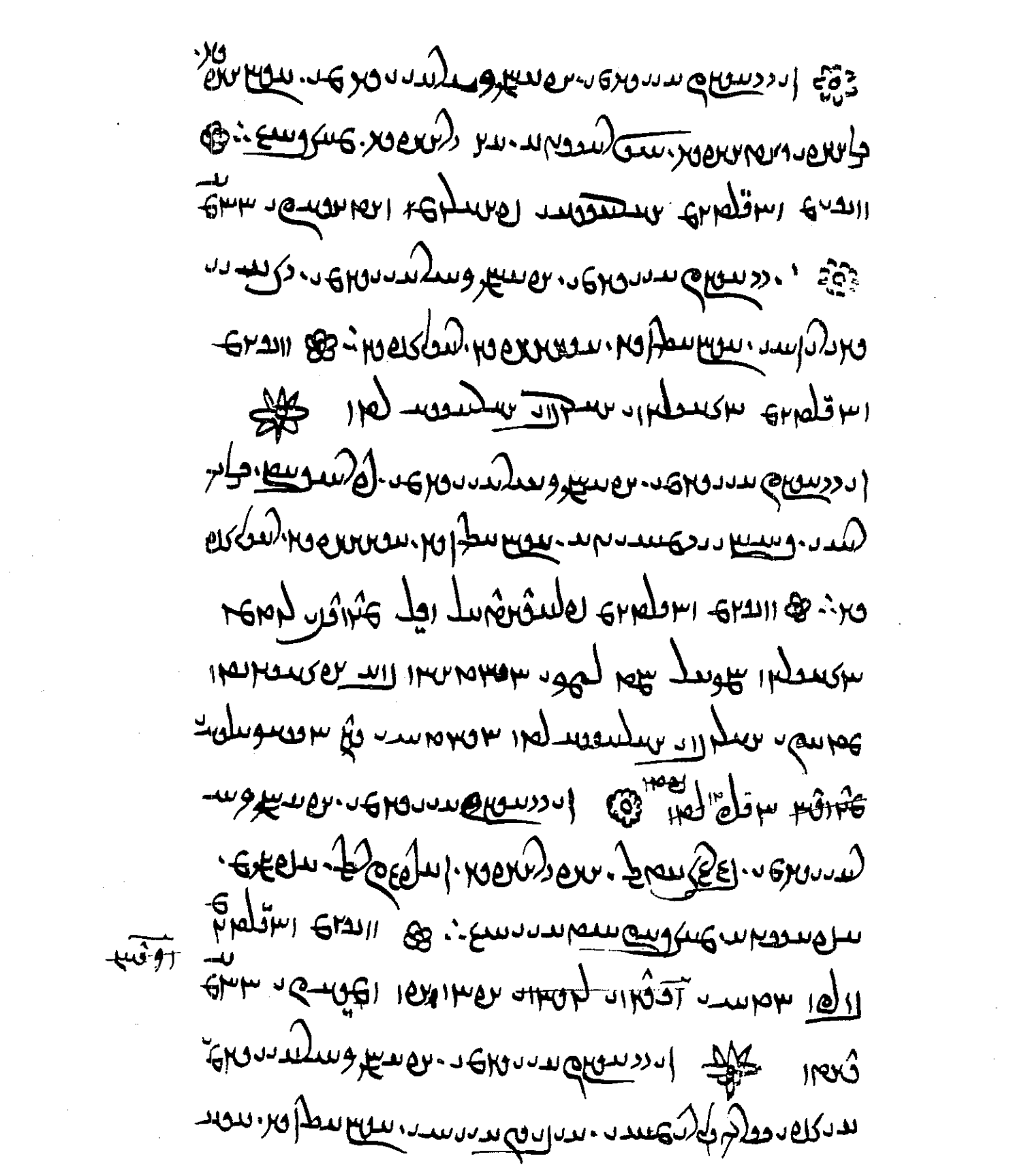

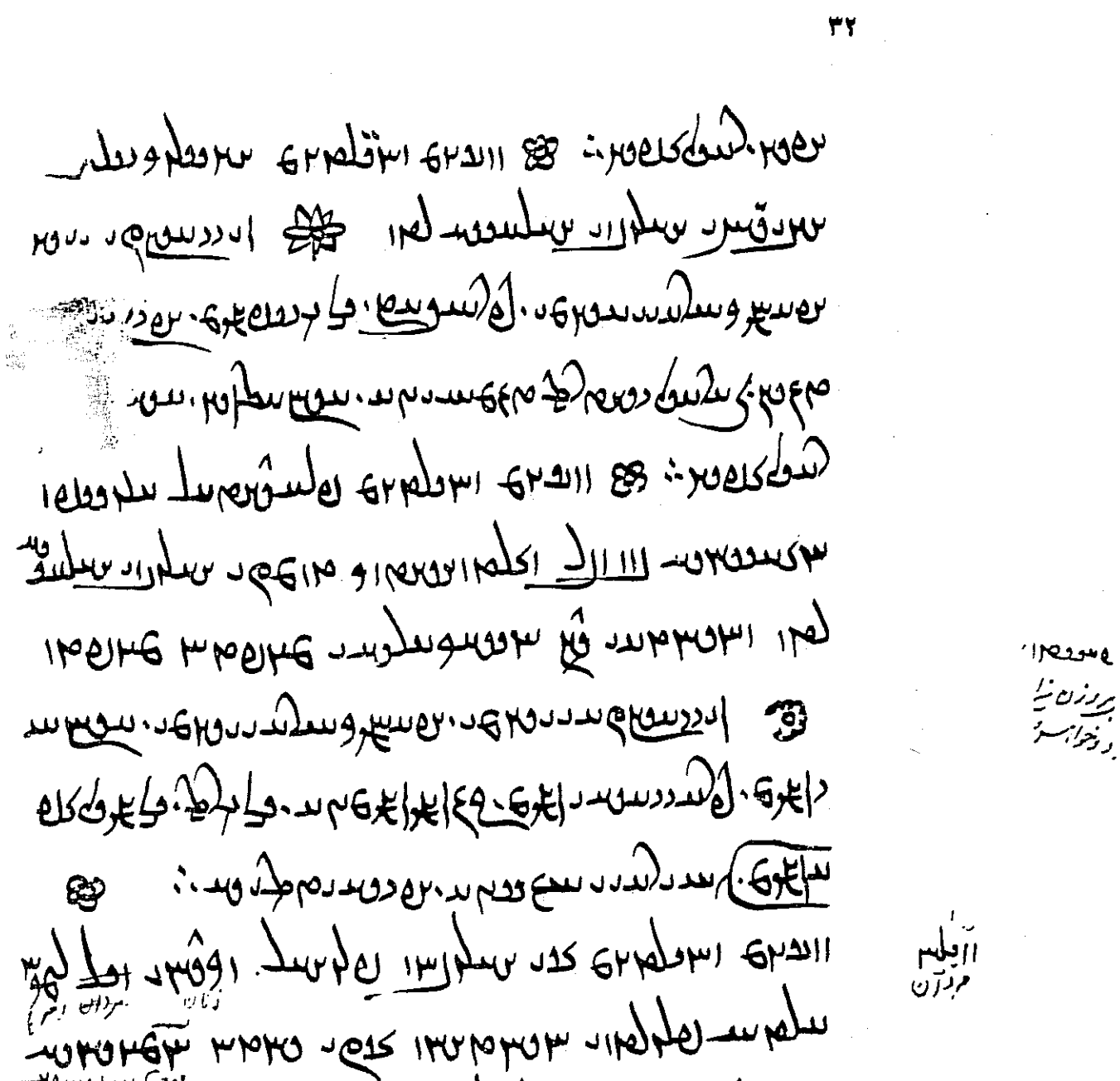

[illegible]

21 [illegible]

[illegible]

22 [illegible]

[illegible]

23 [illegible]

[illegible]

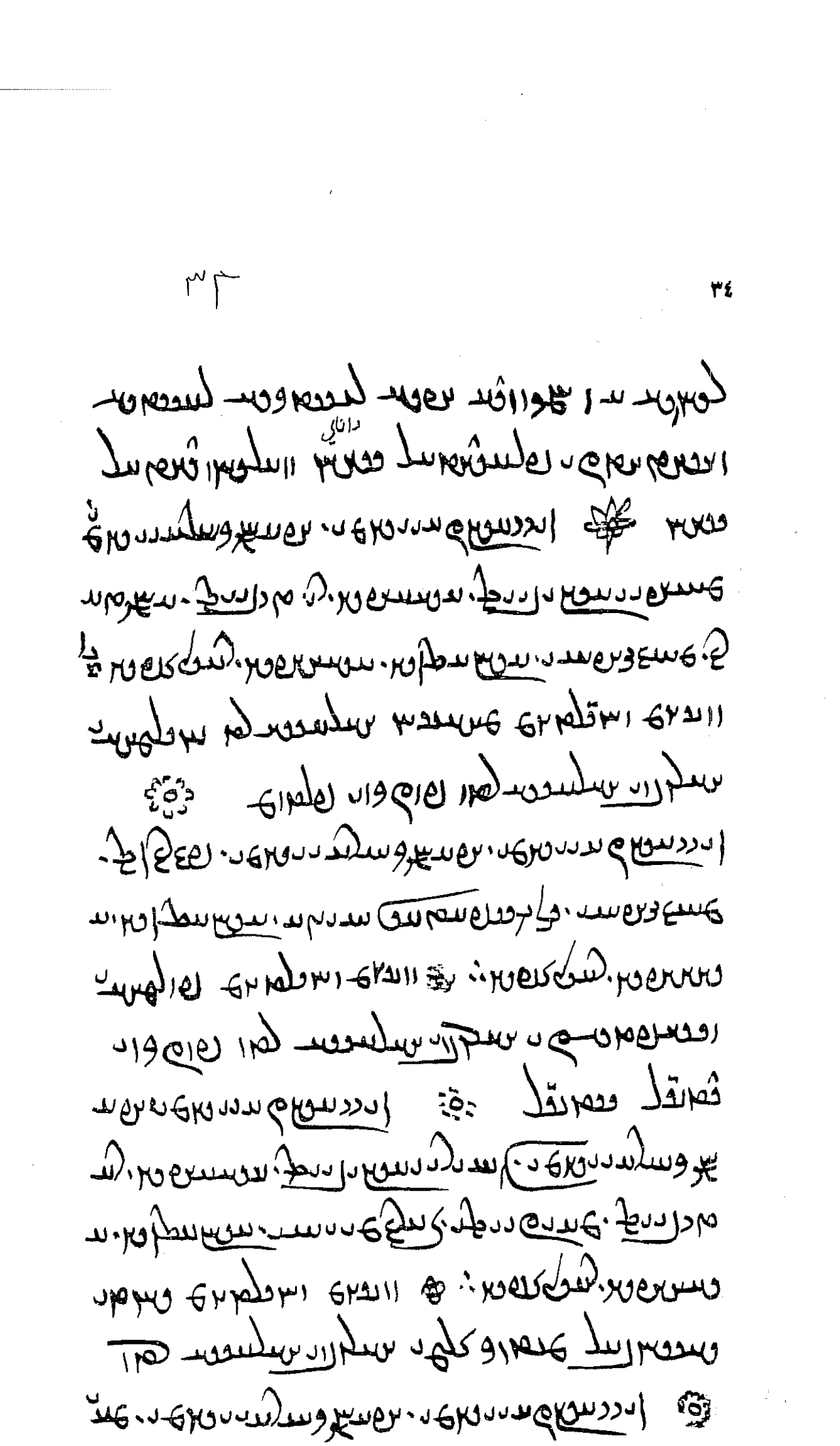

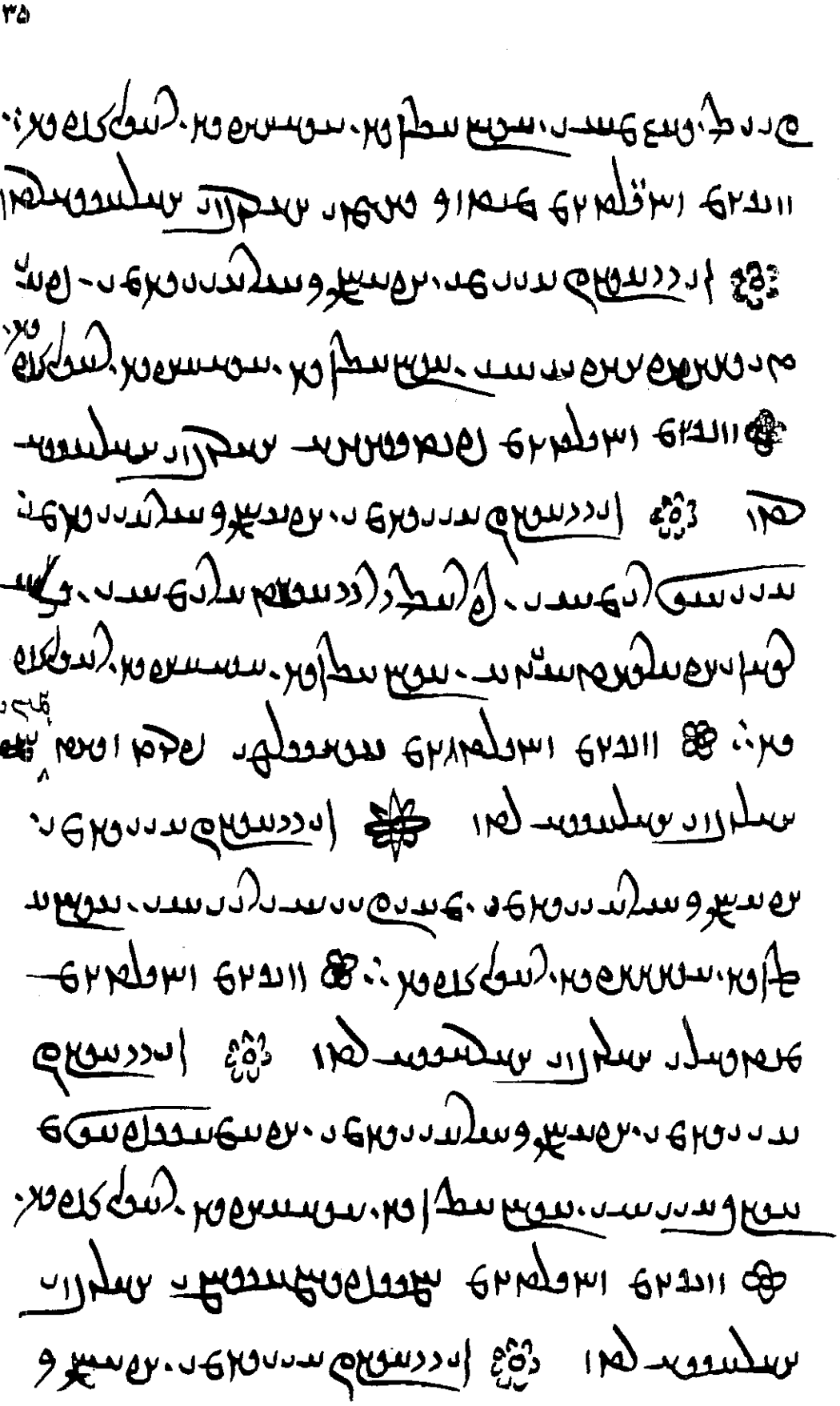

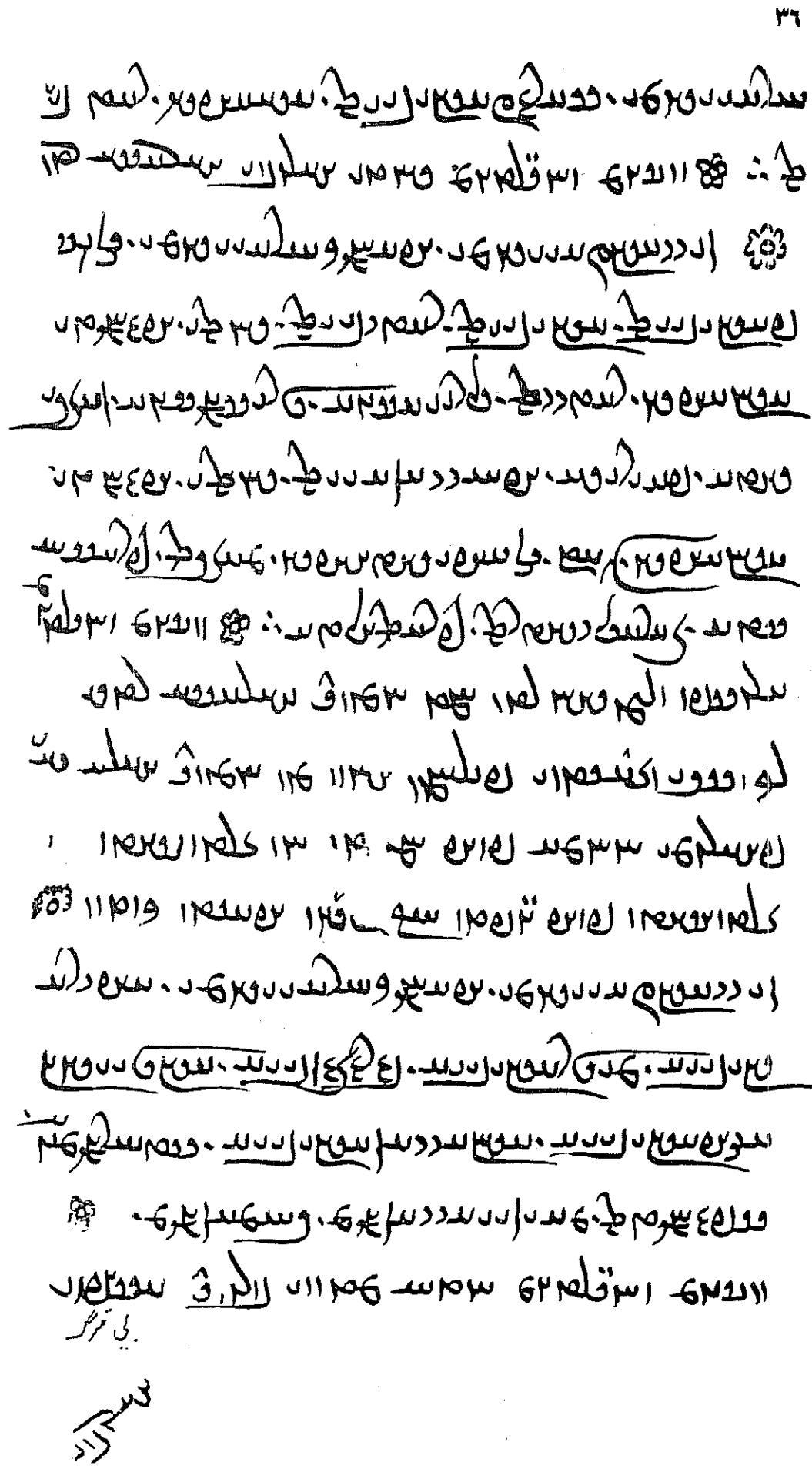

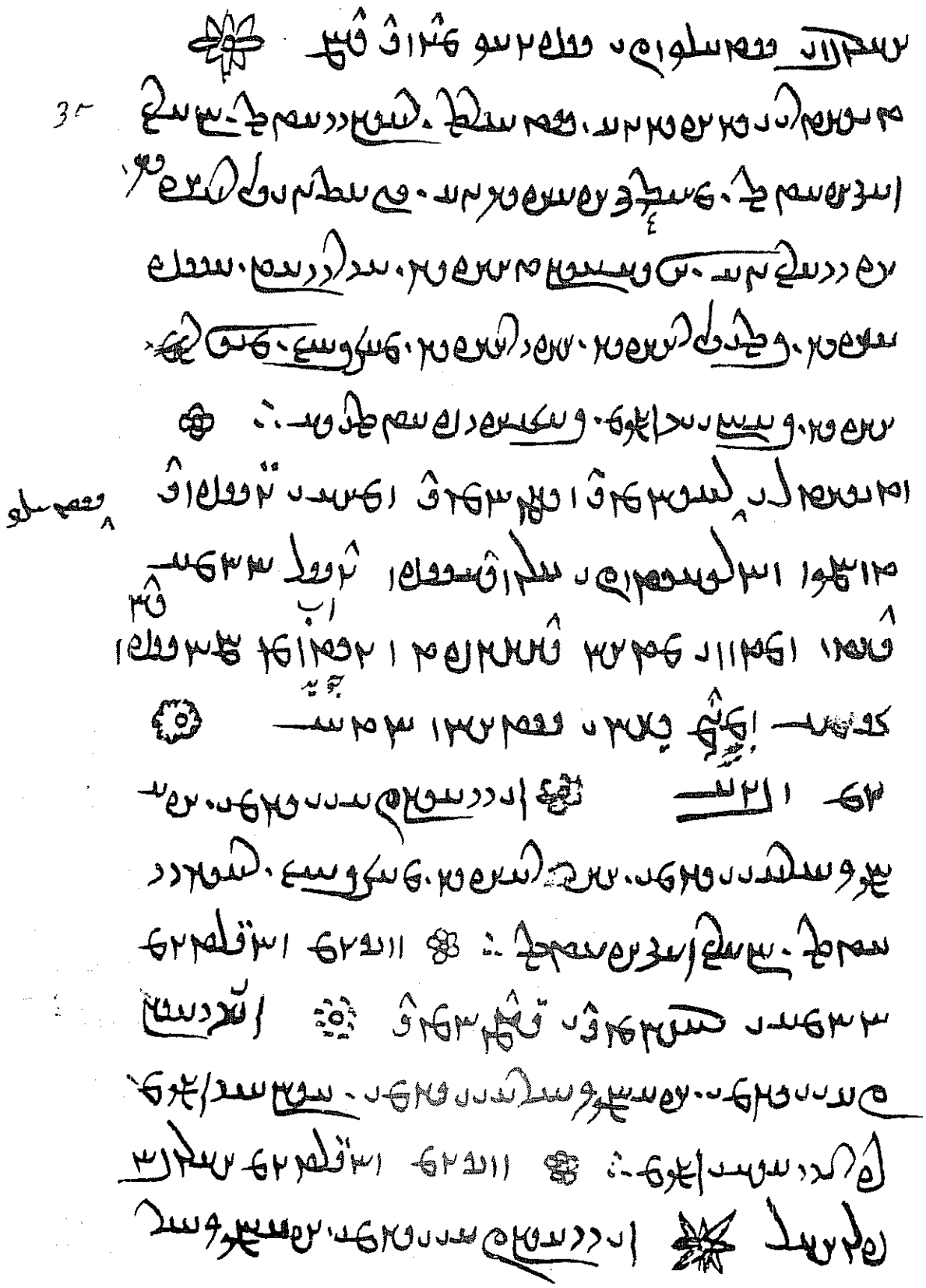

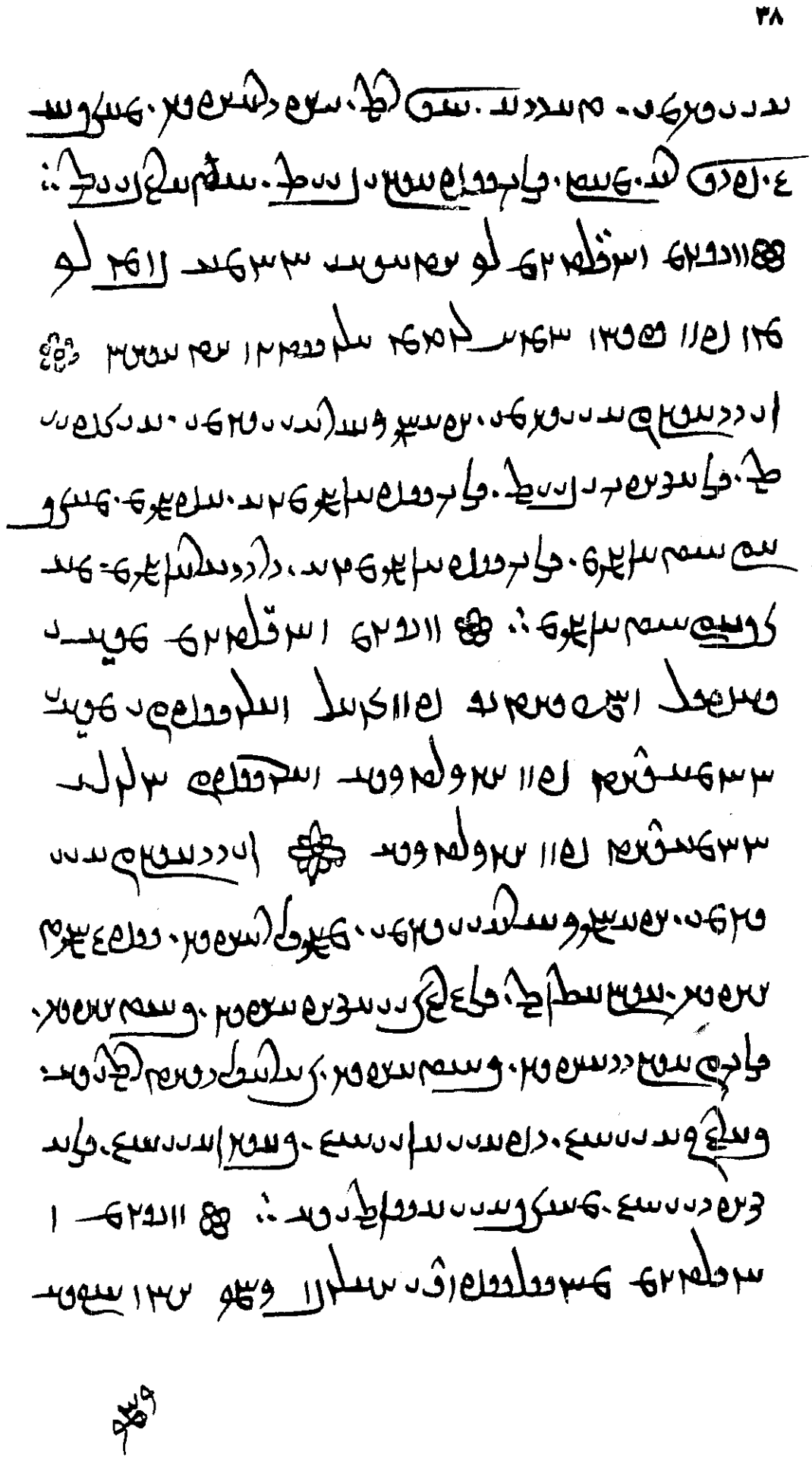

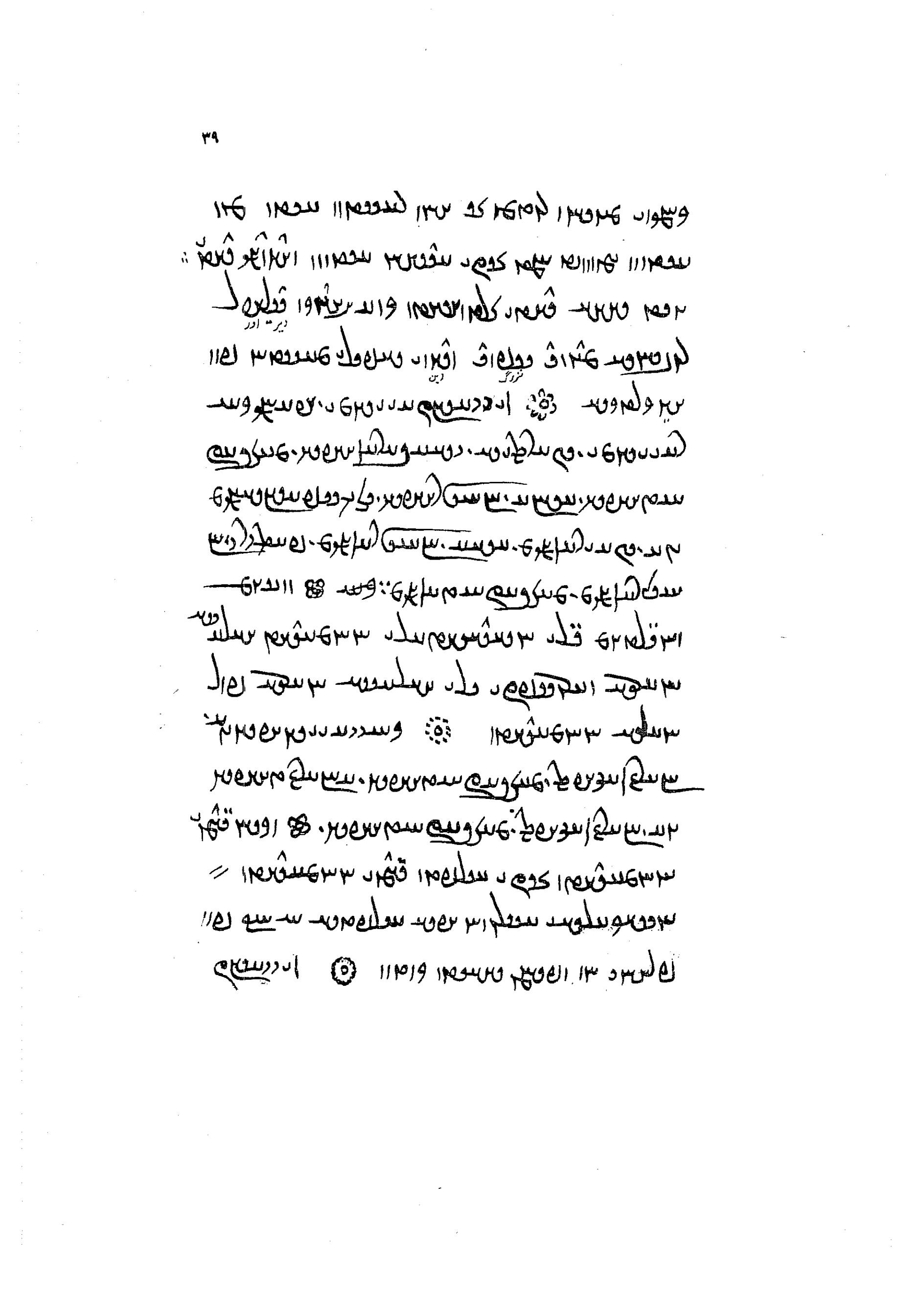

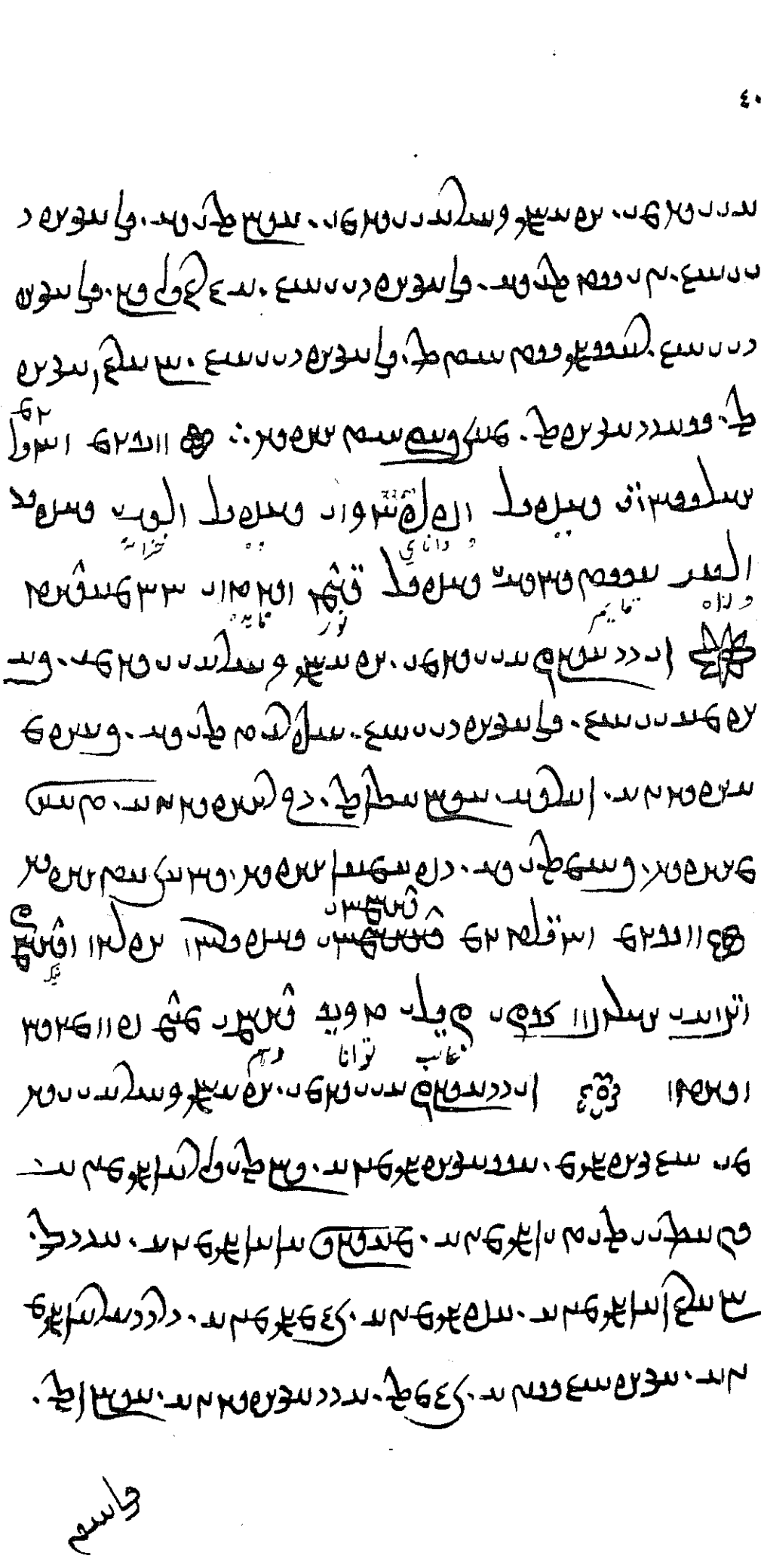

وباسمه

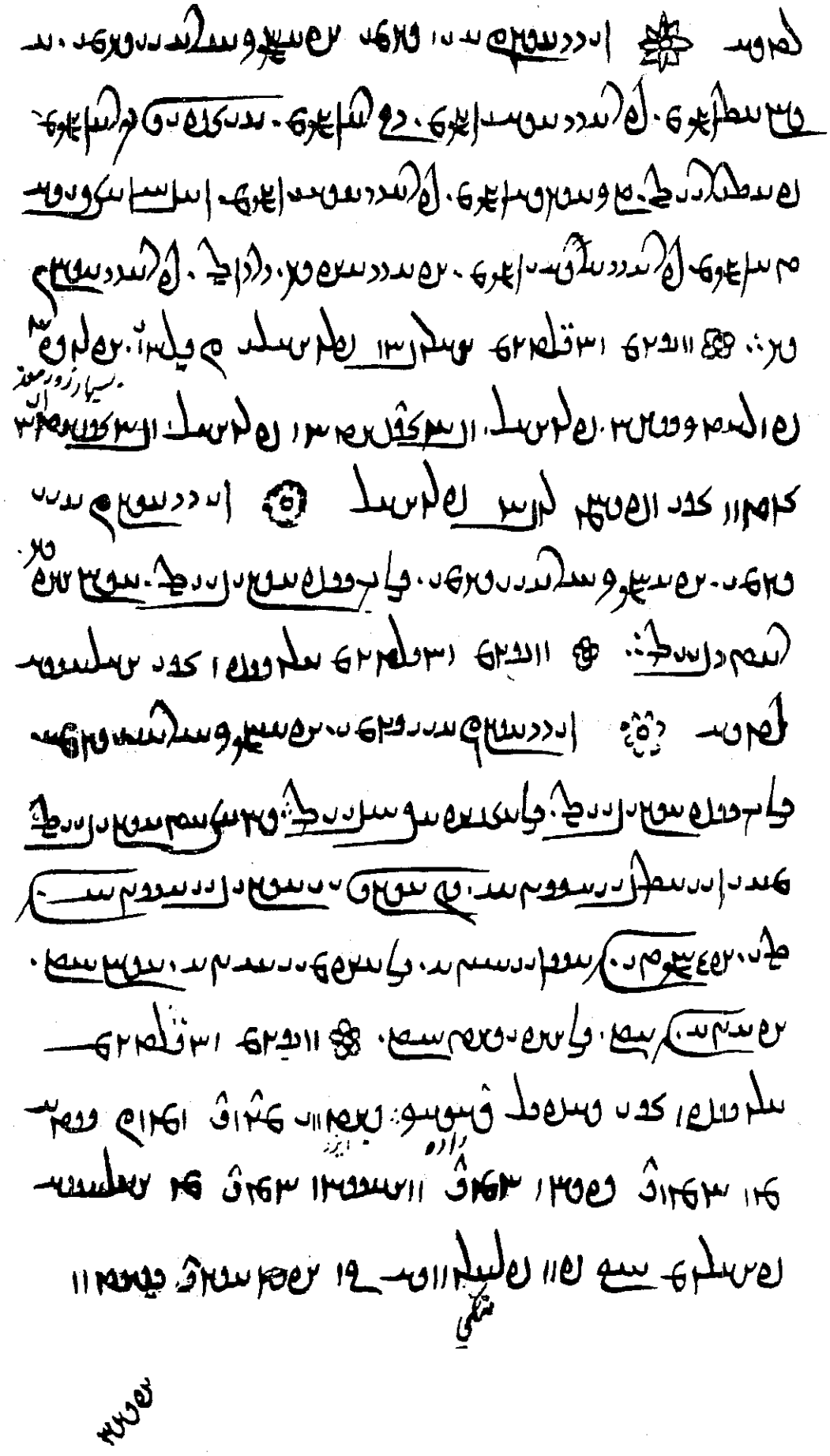

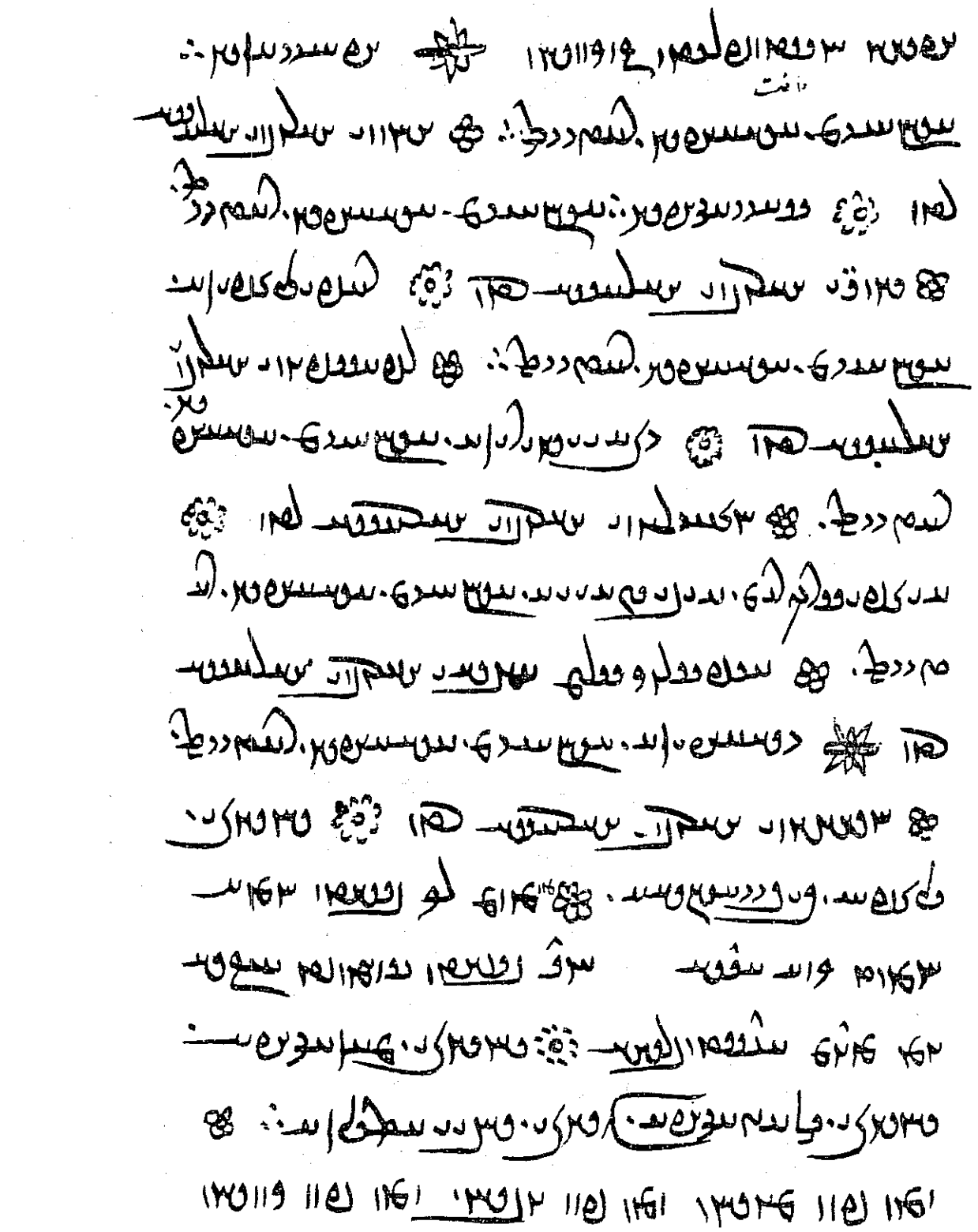

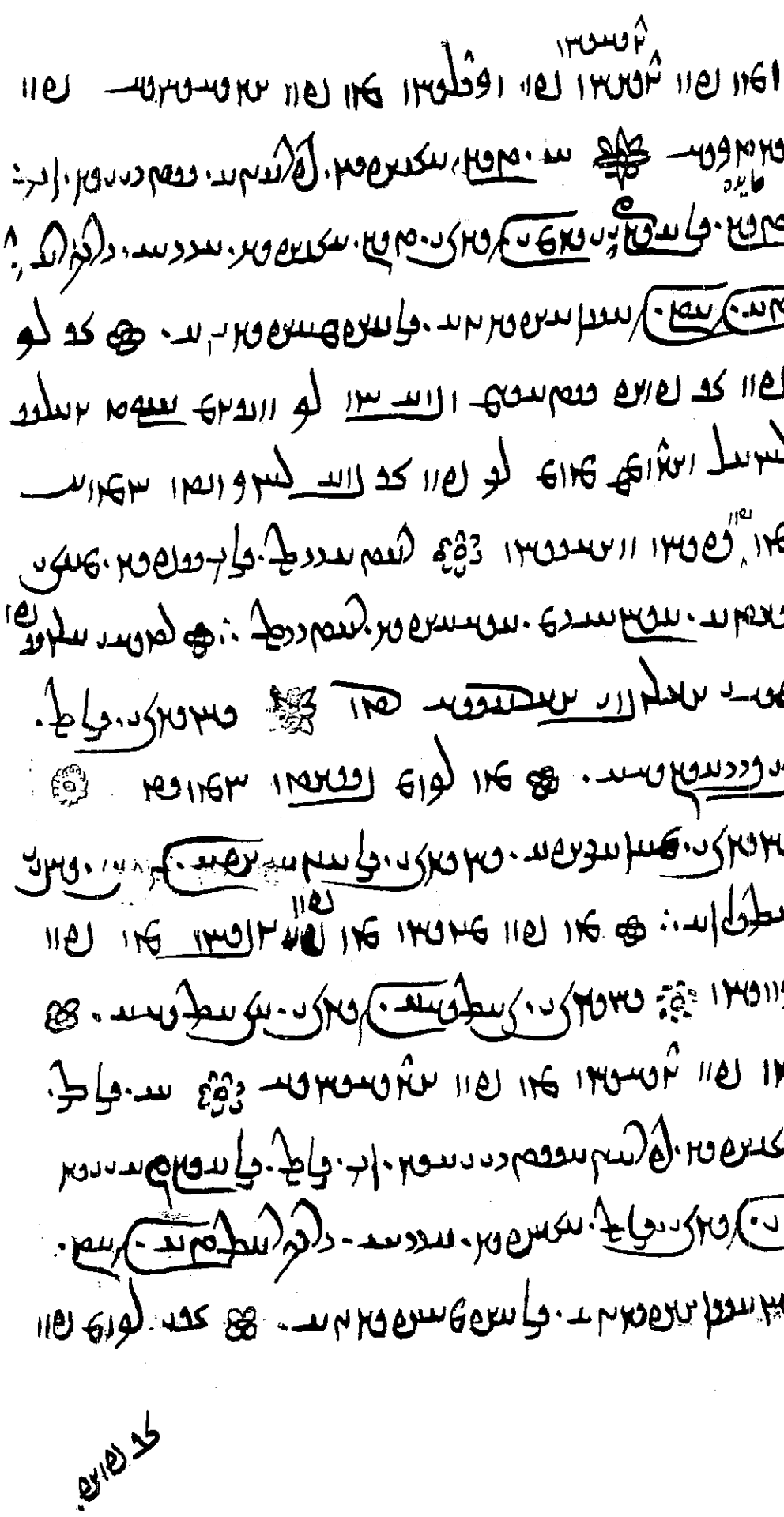

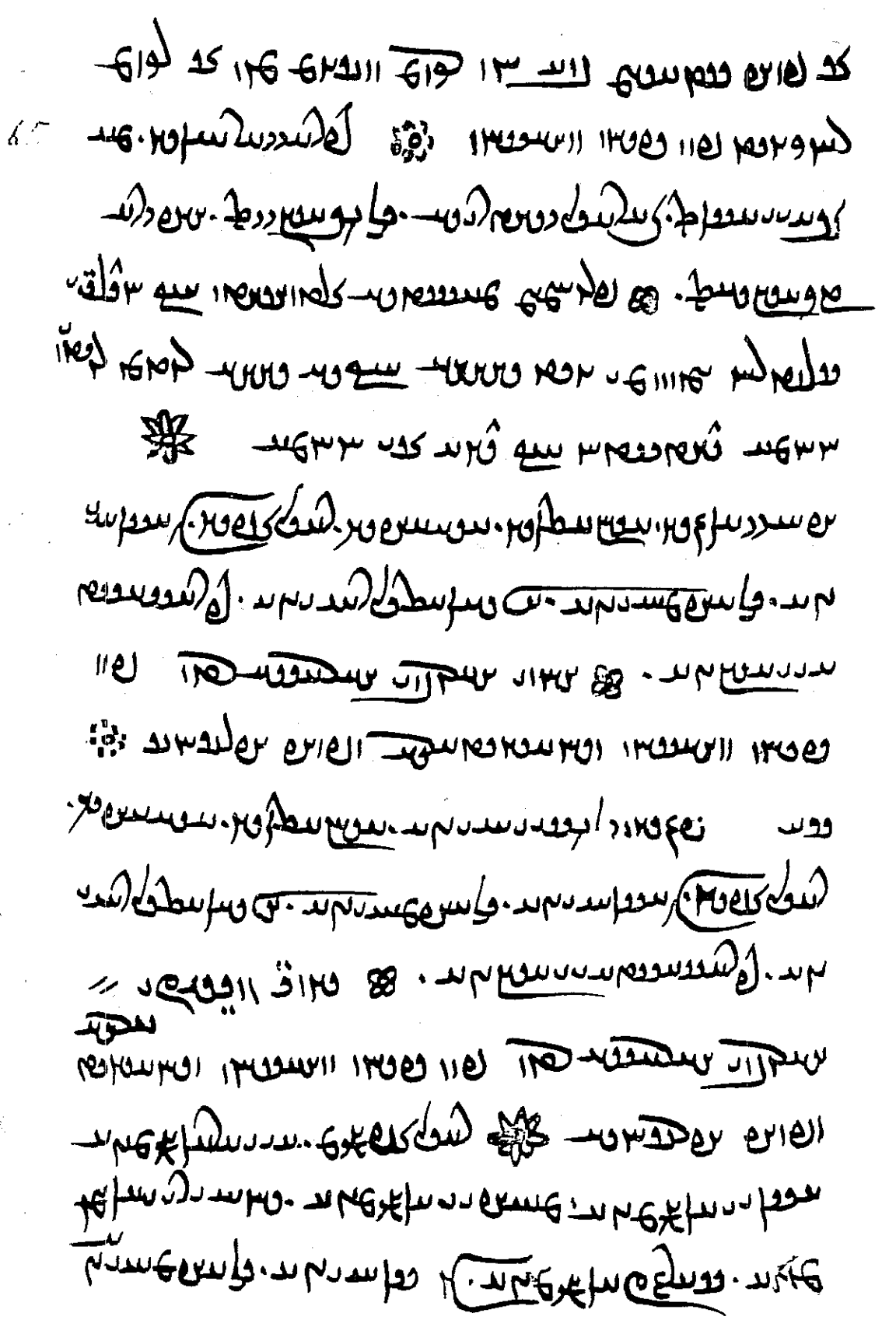

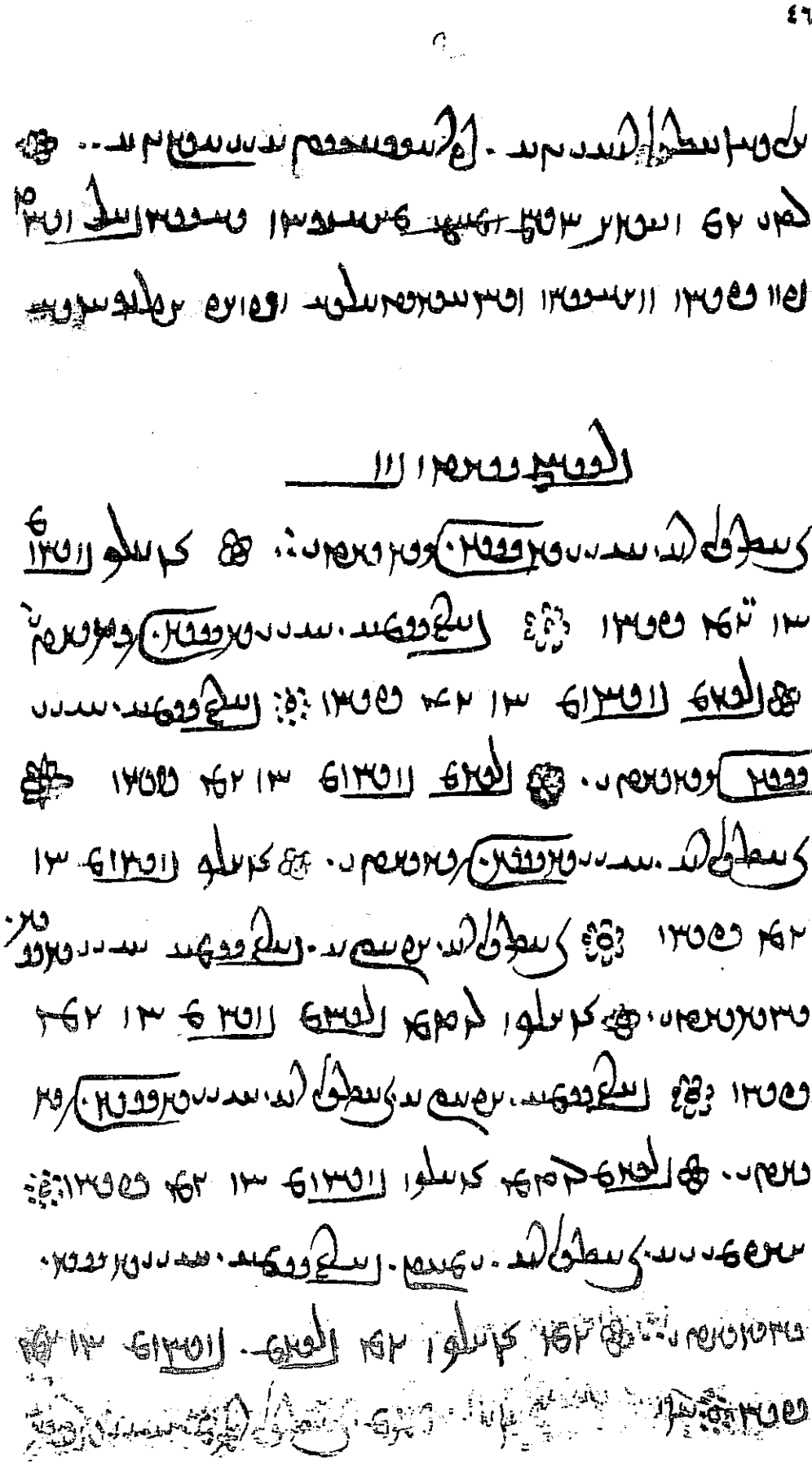

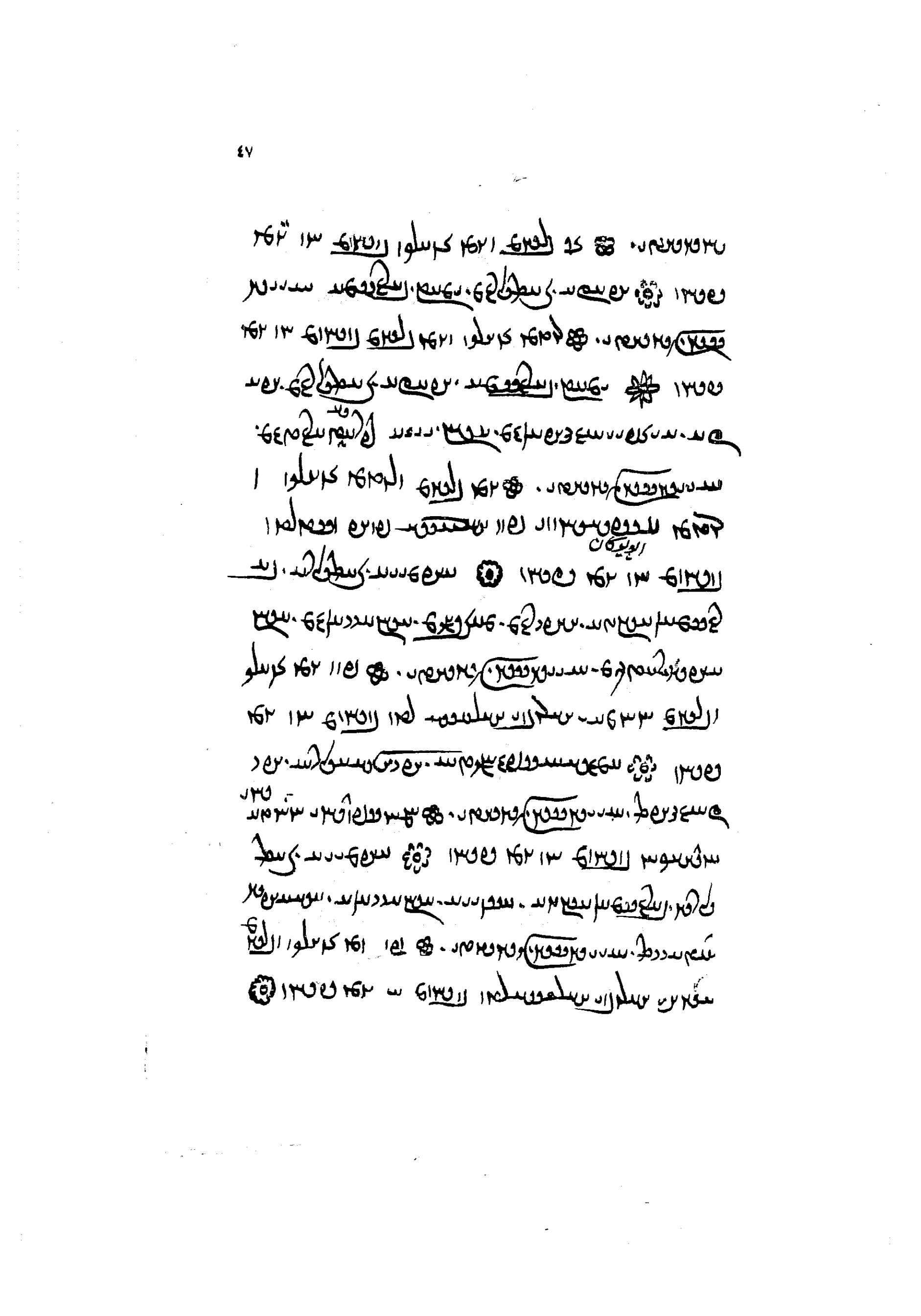

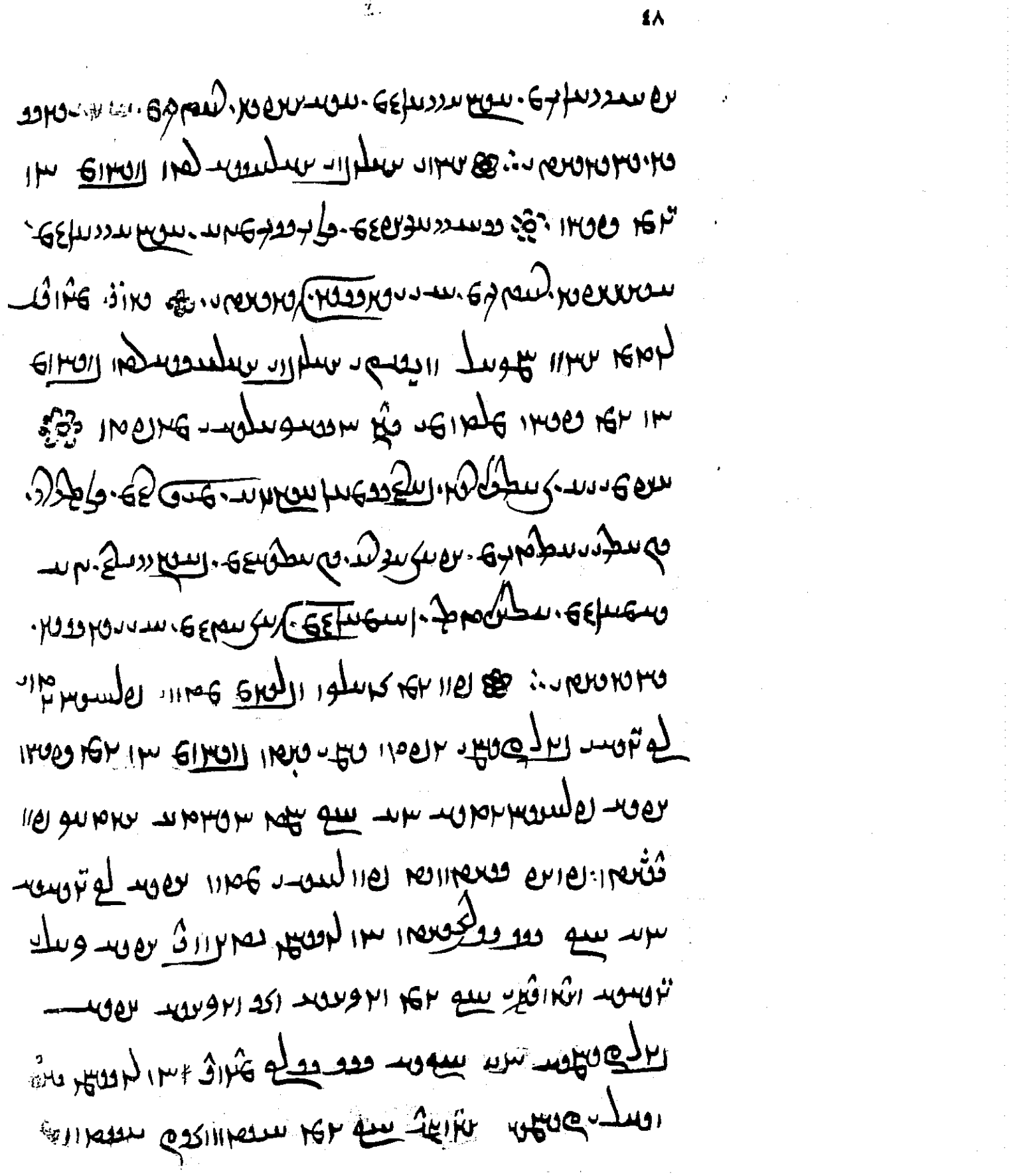

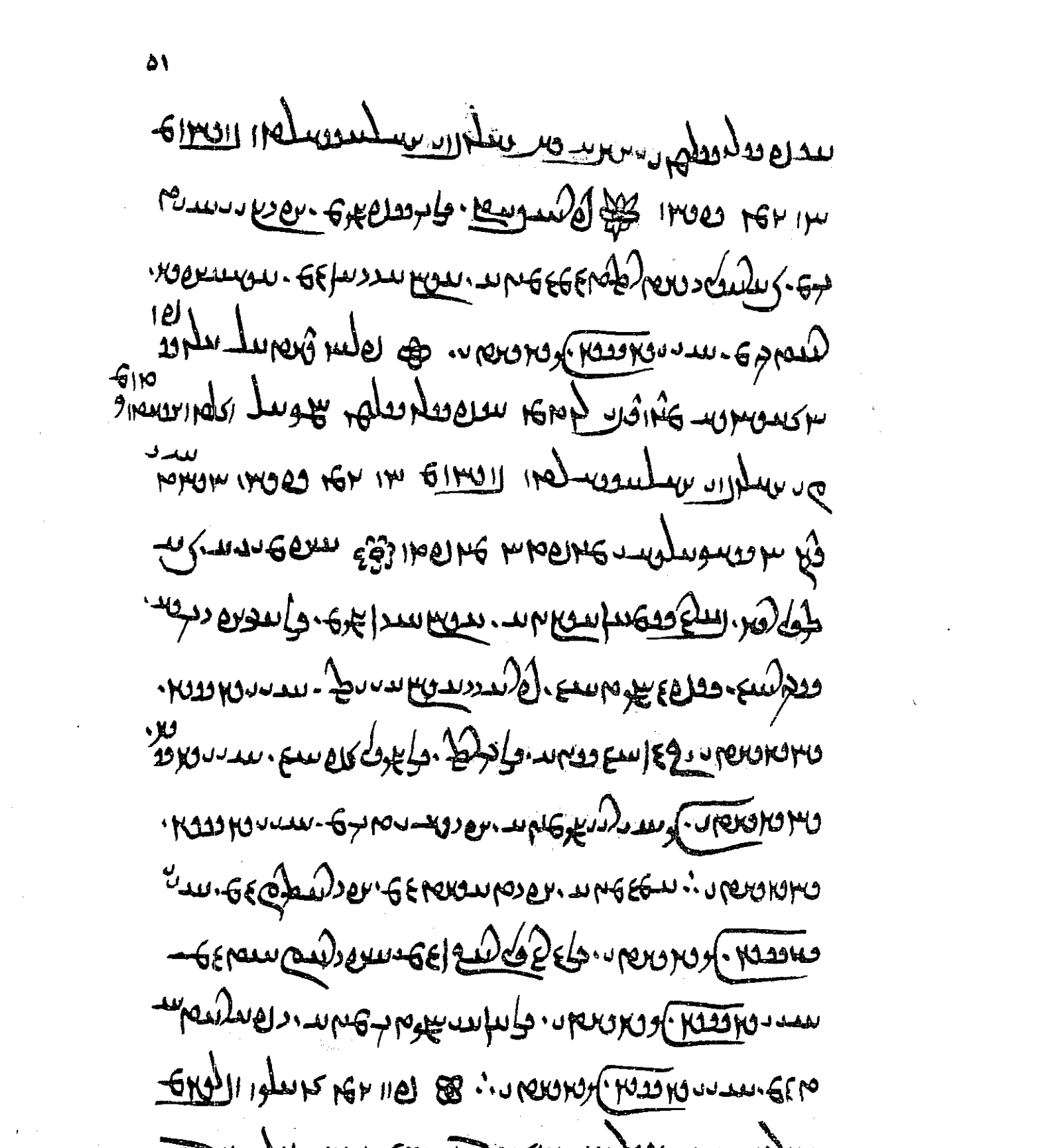

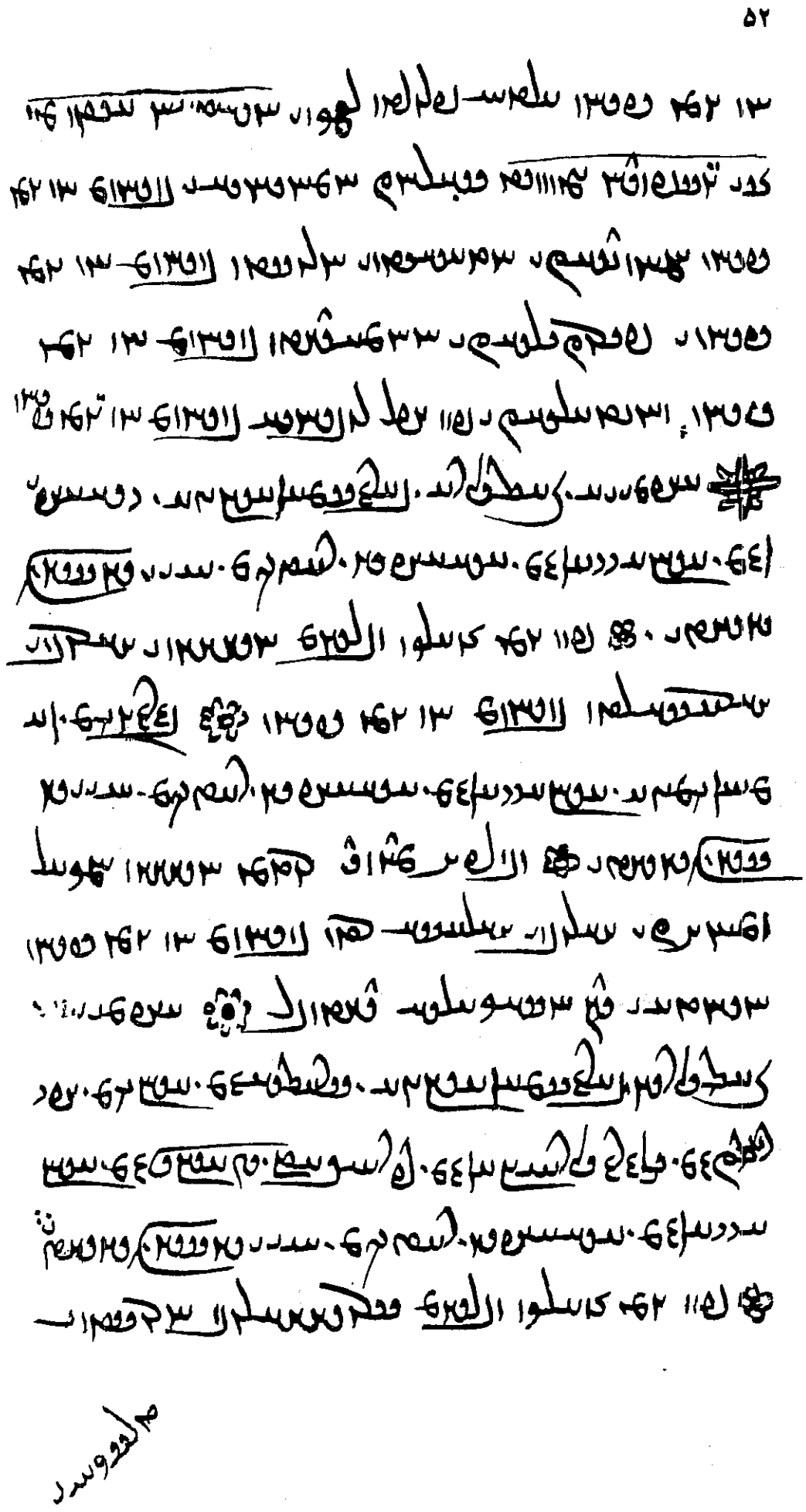

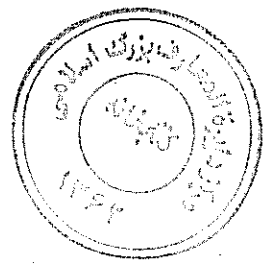

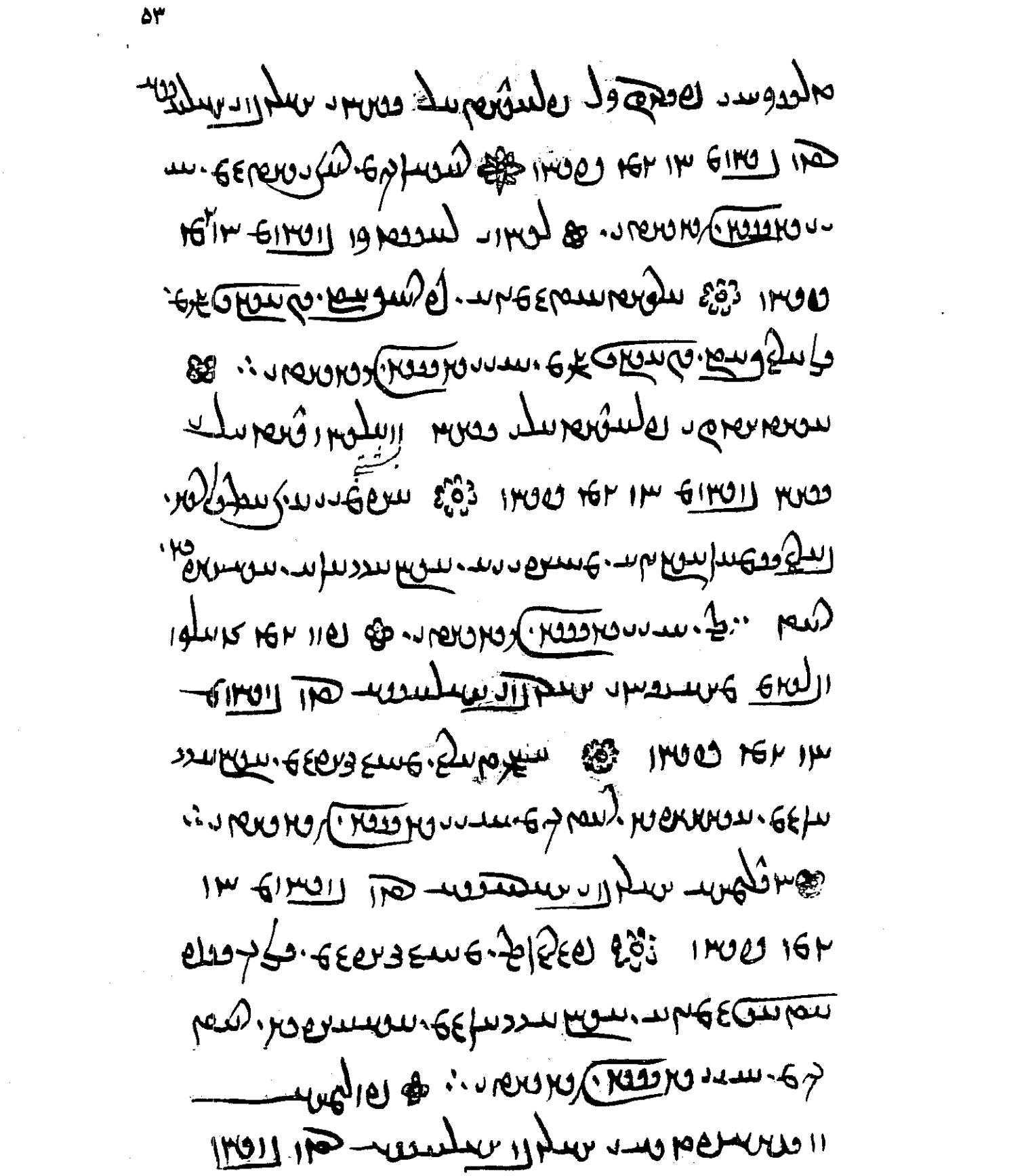

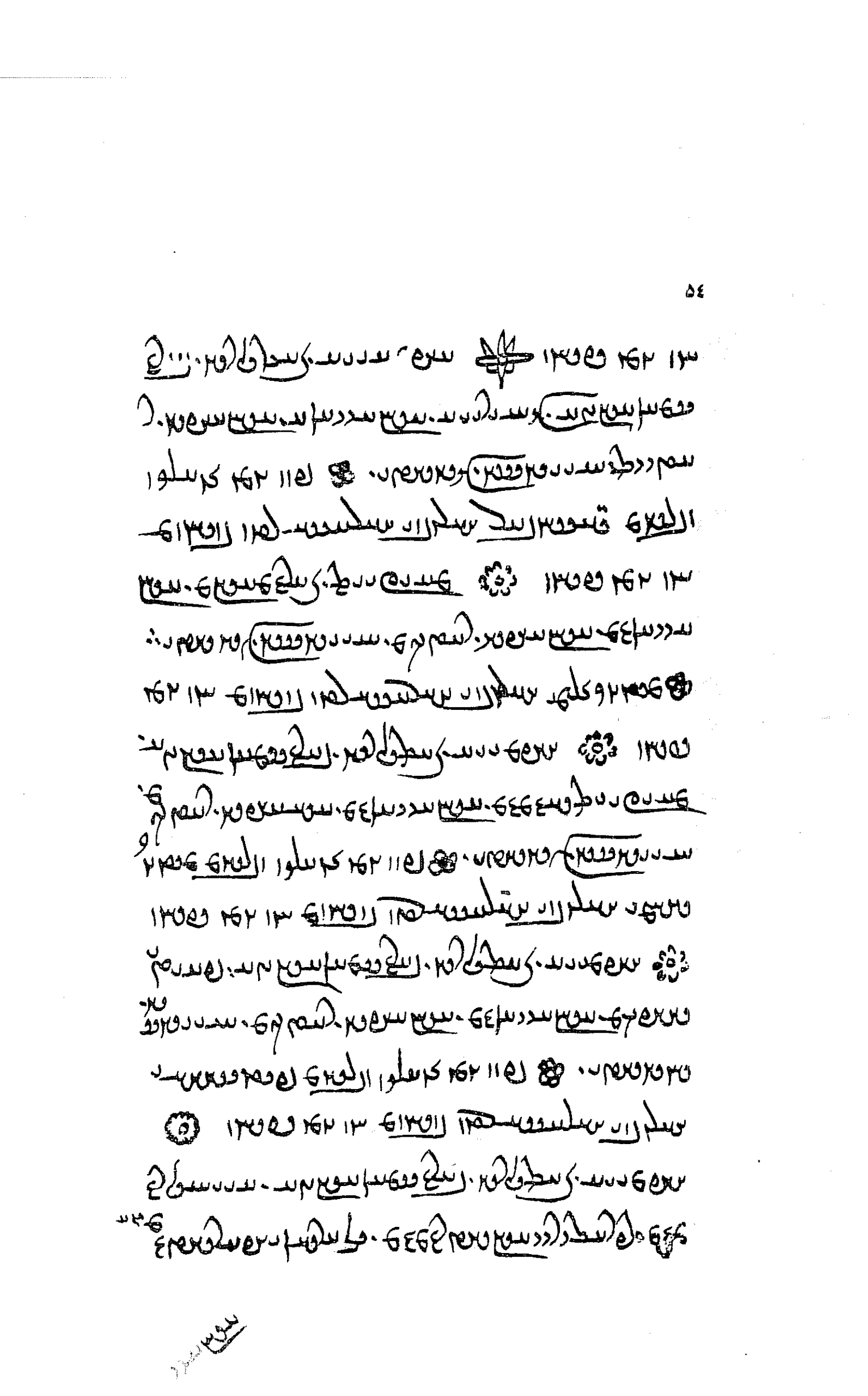

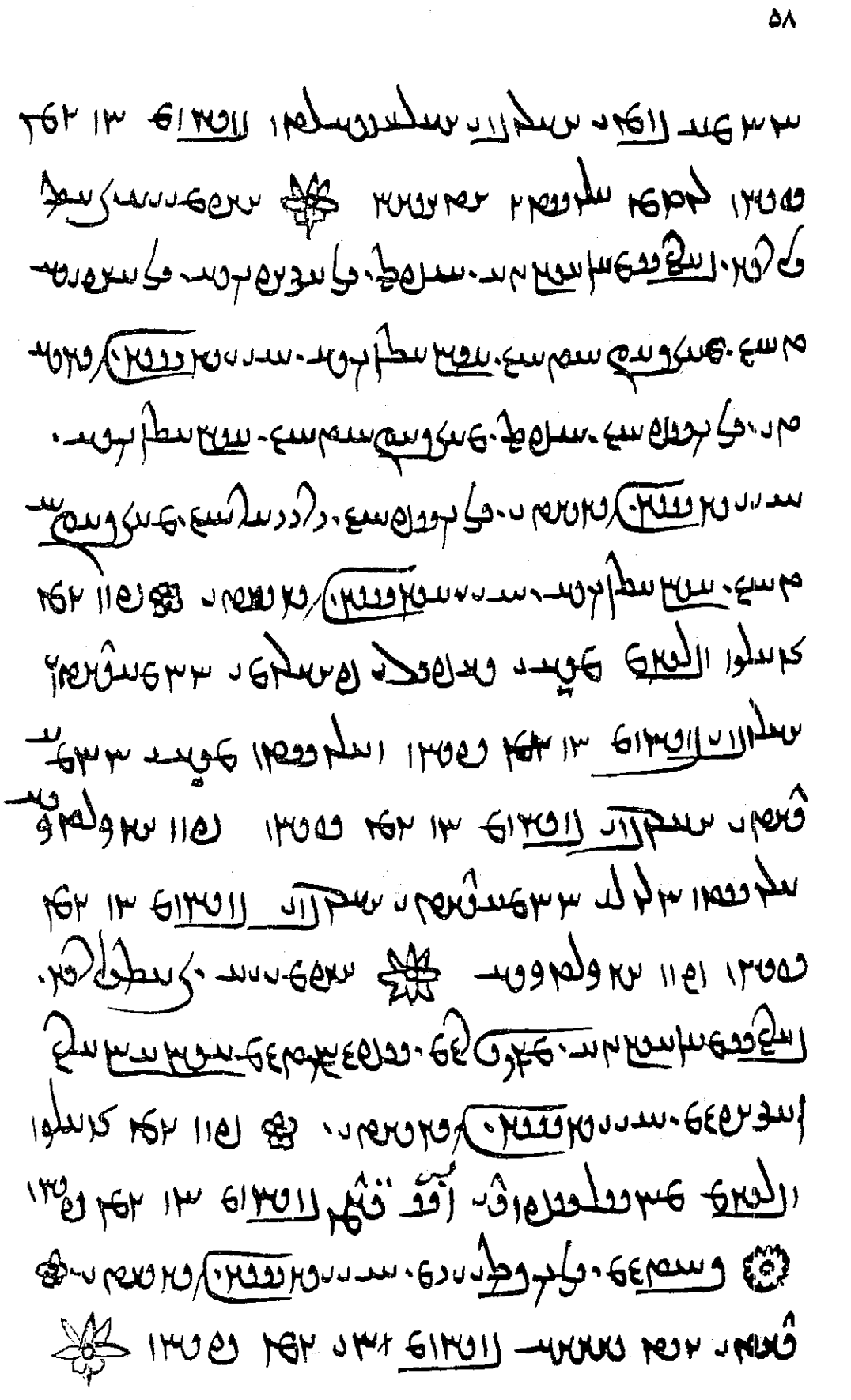

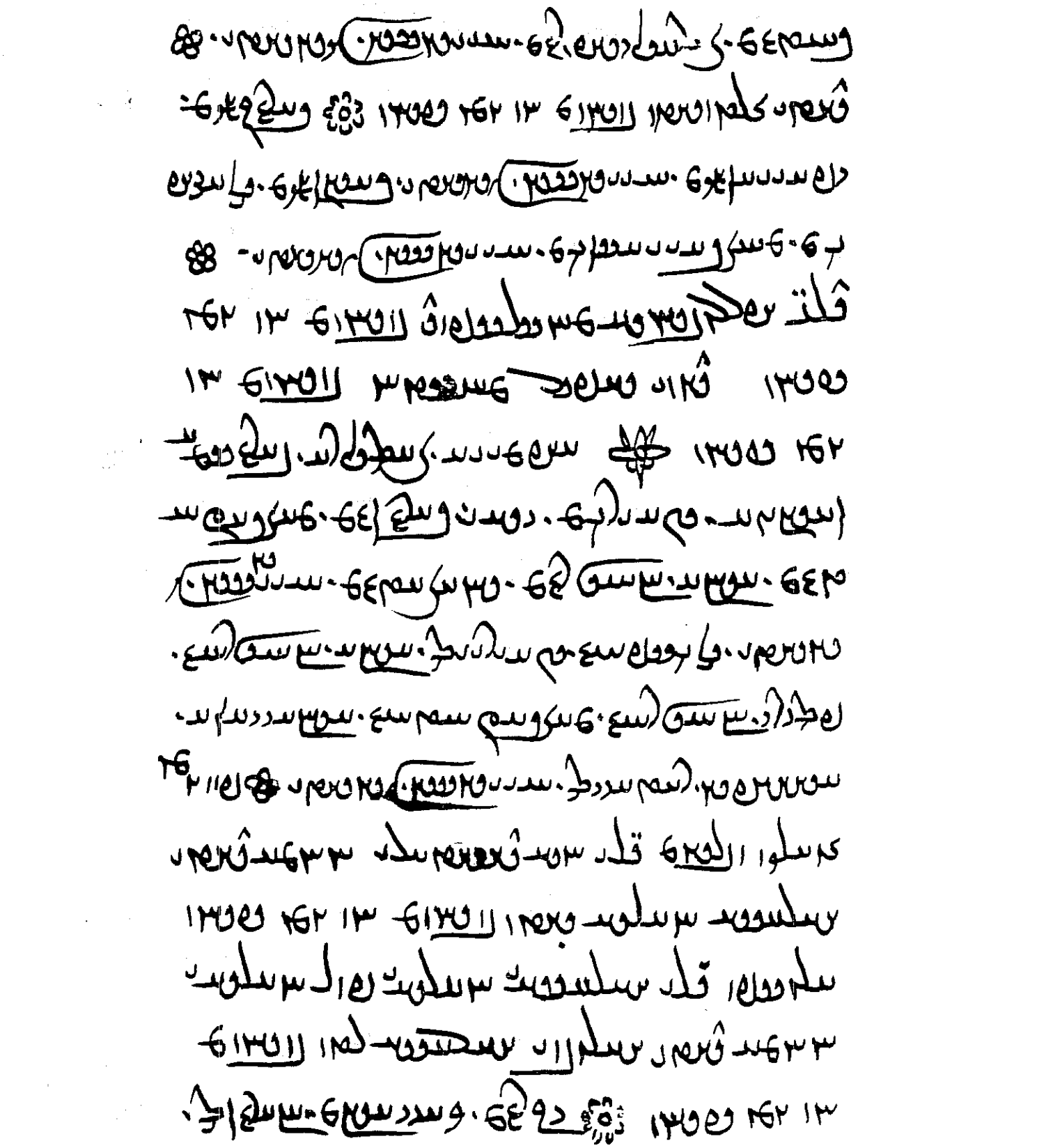

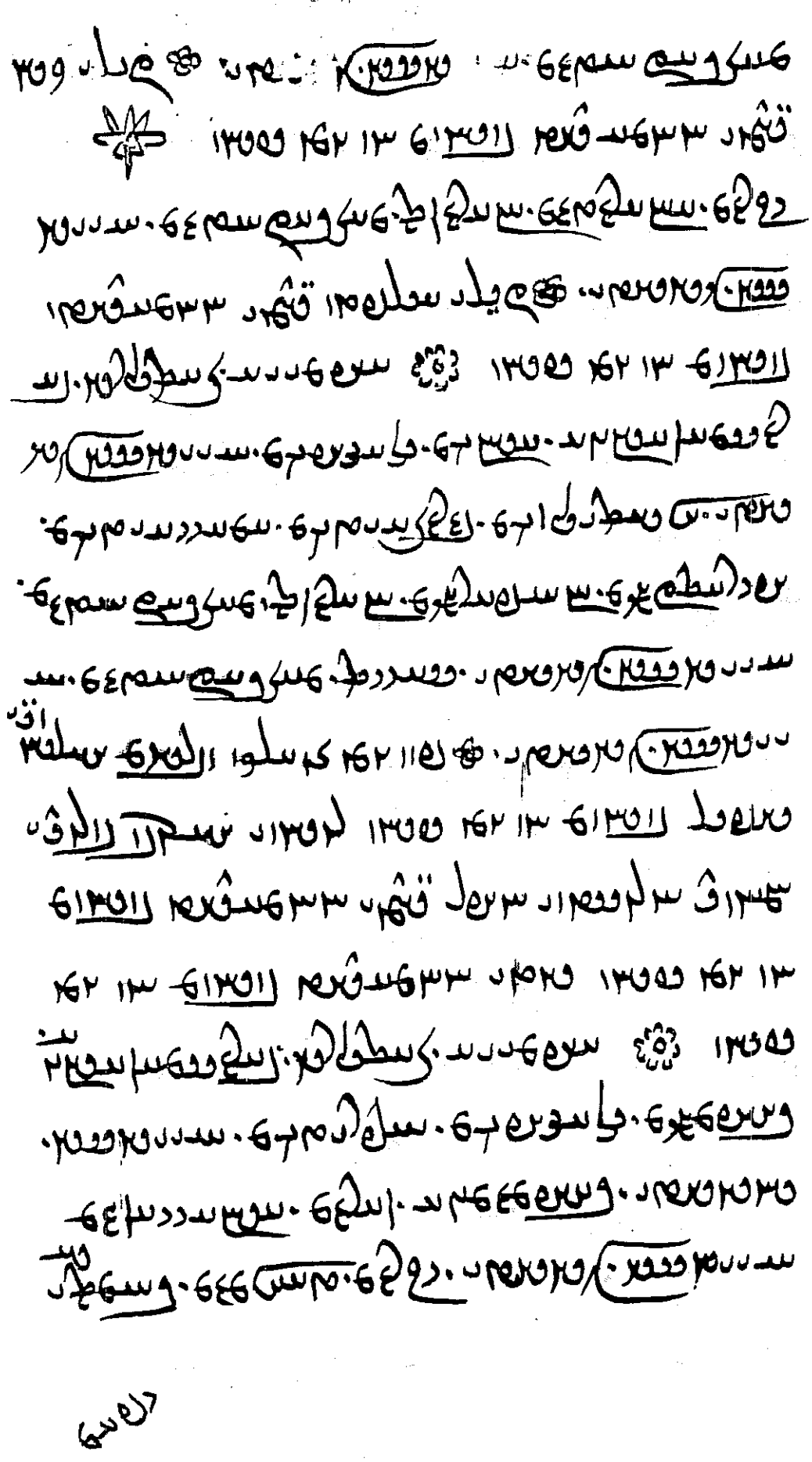

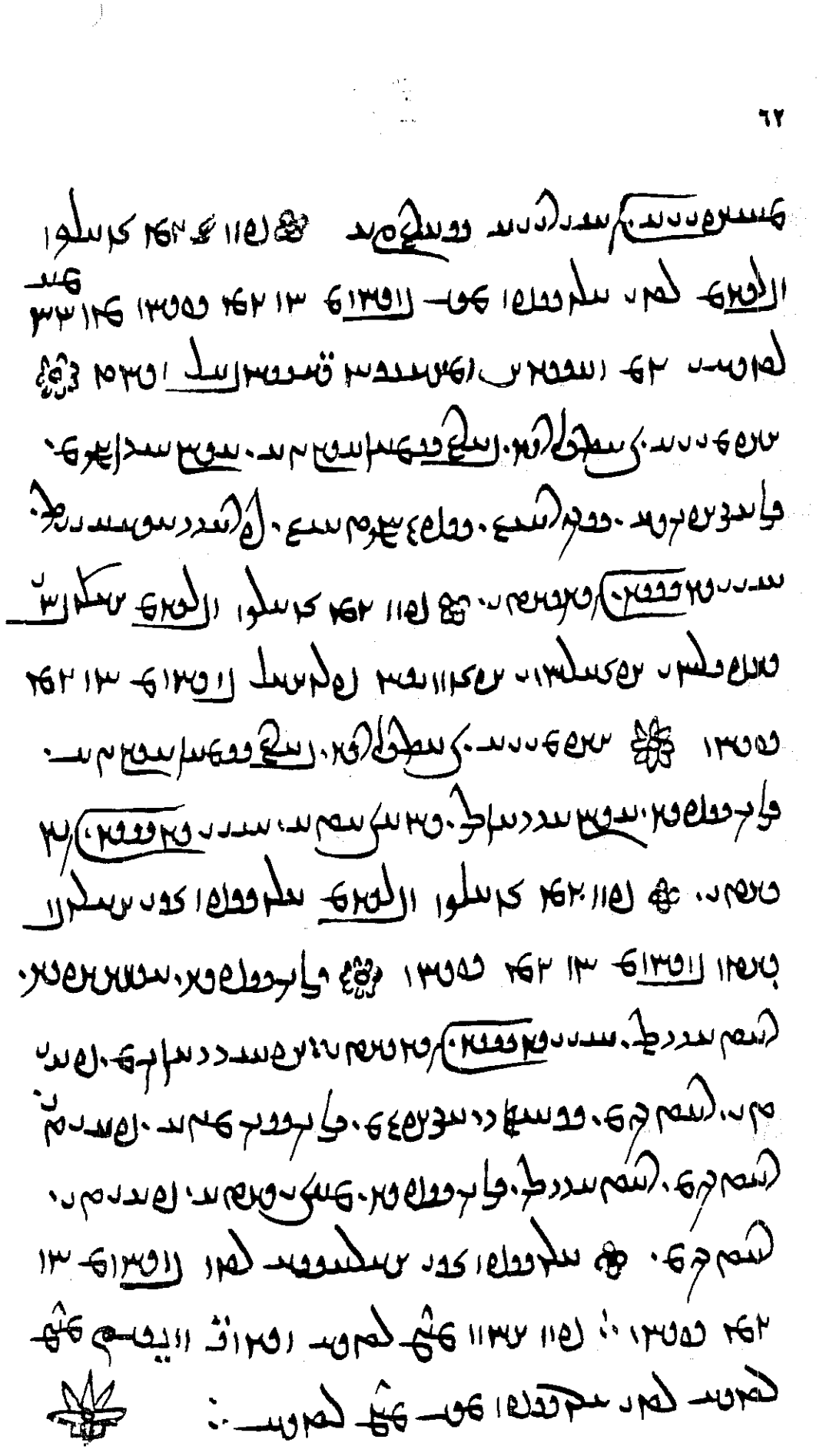

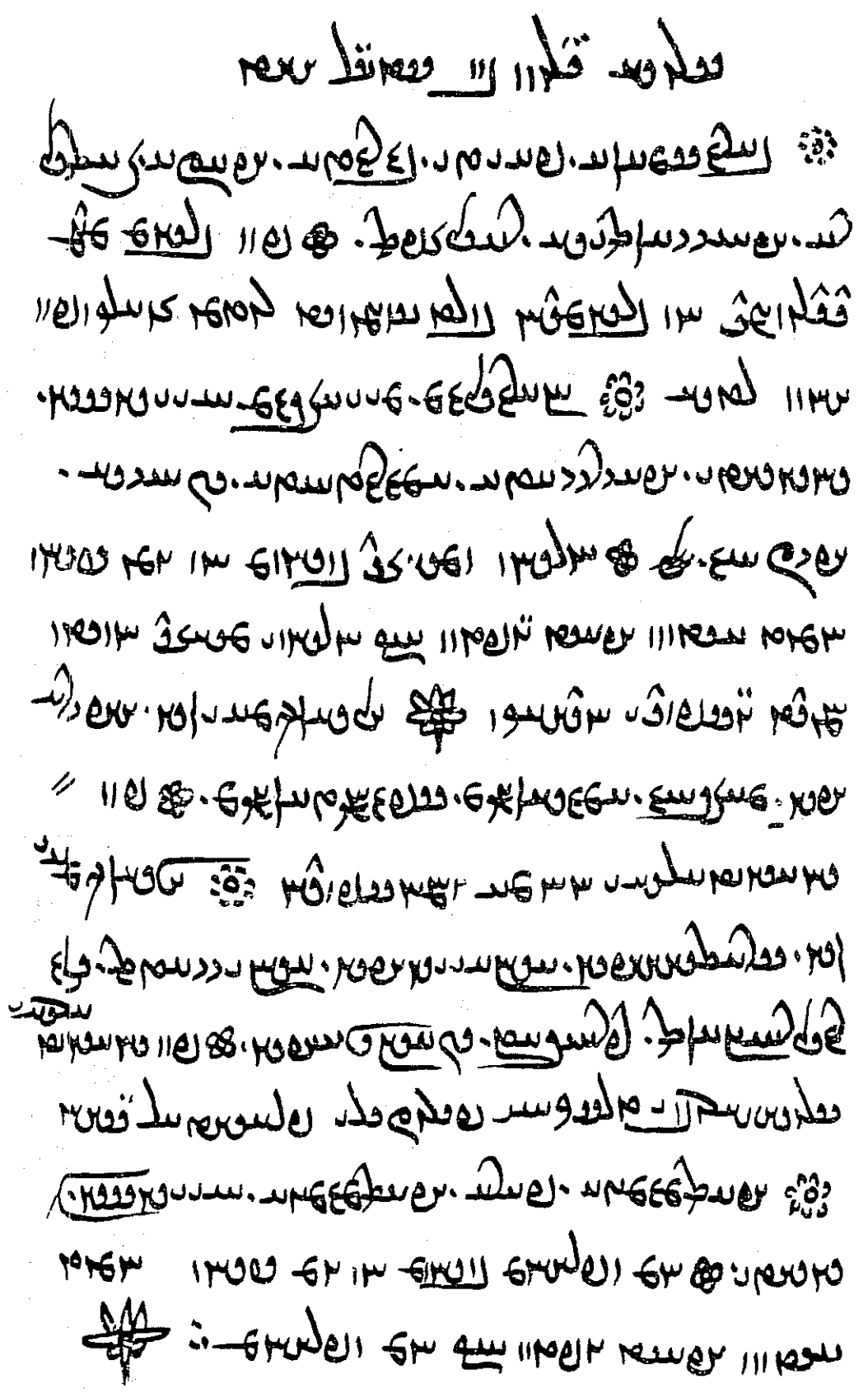

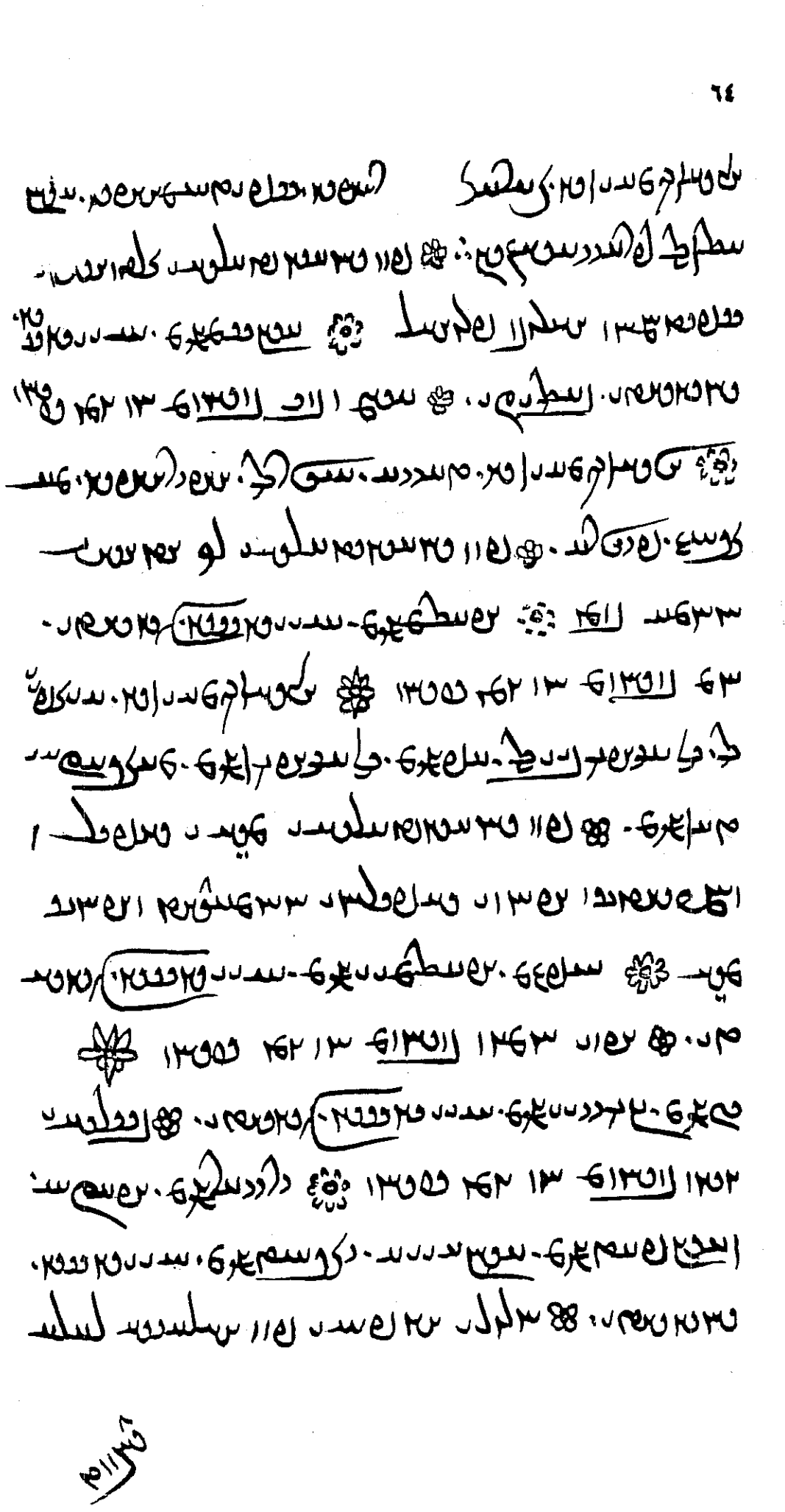

این امر اشوارست

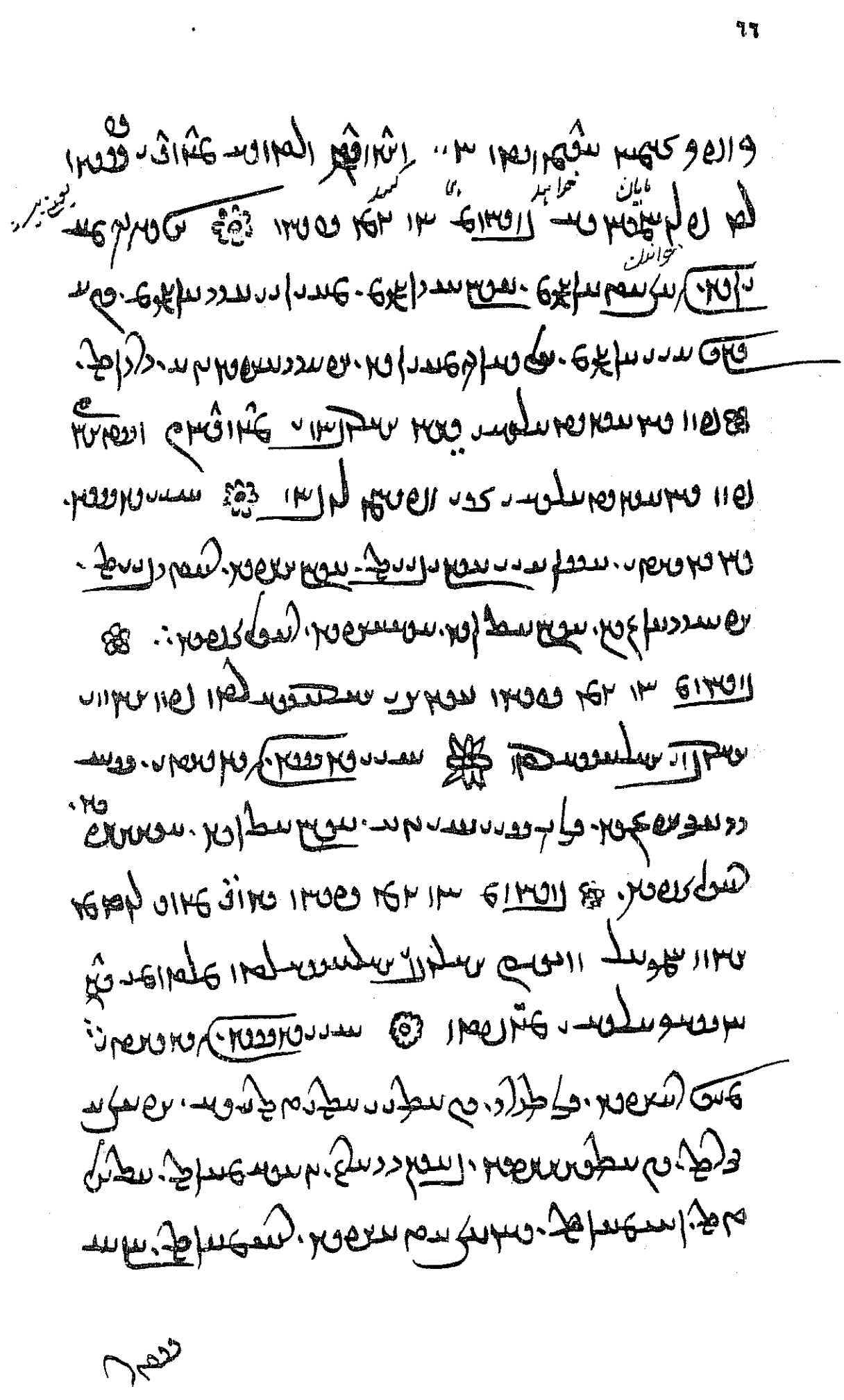

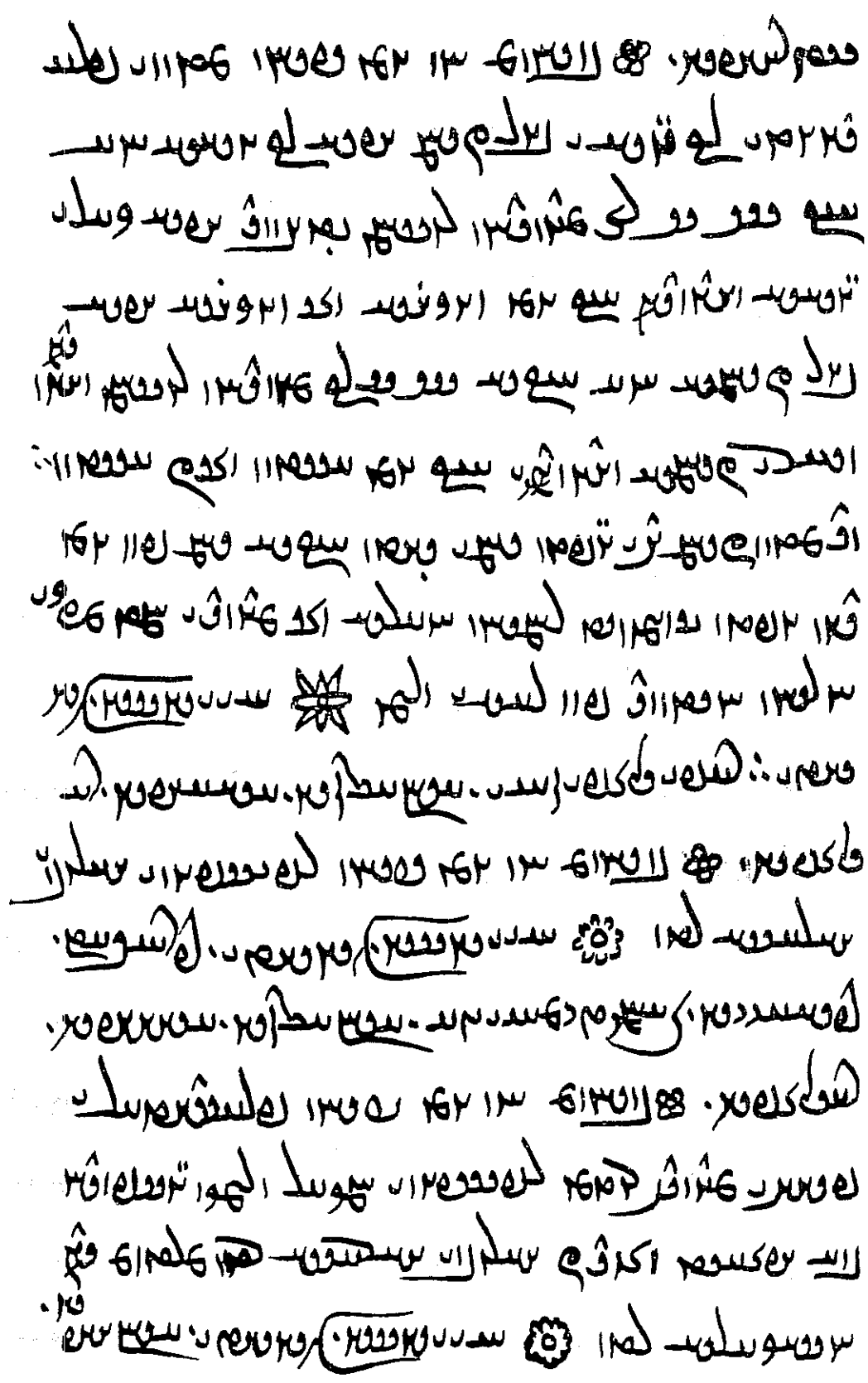

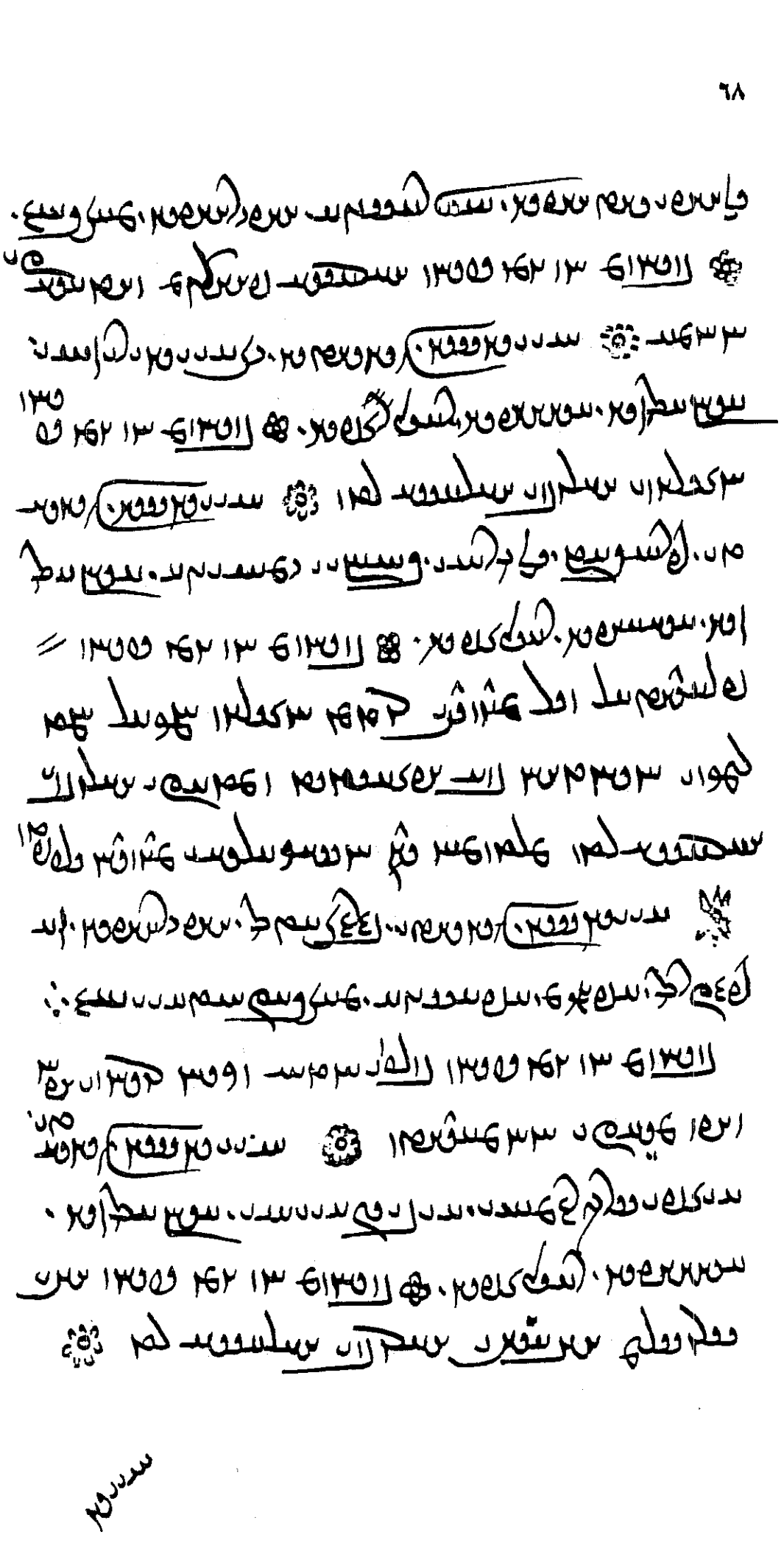

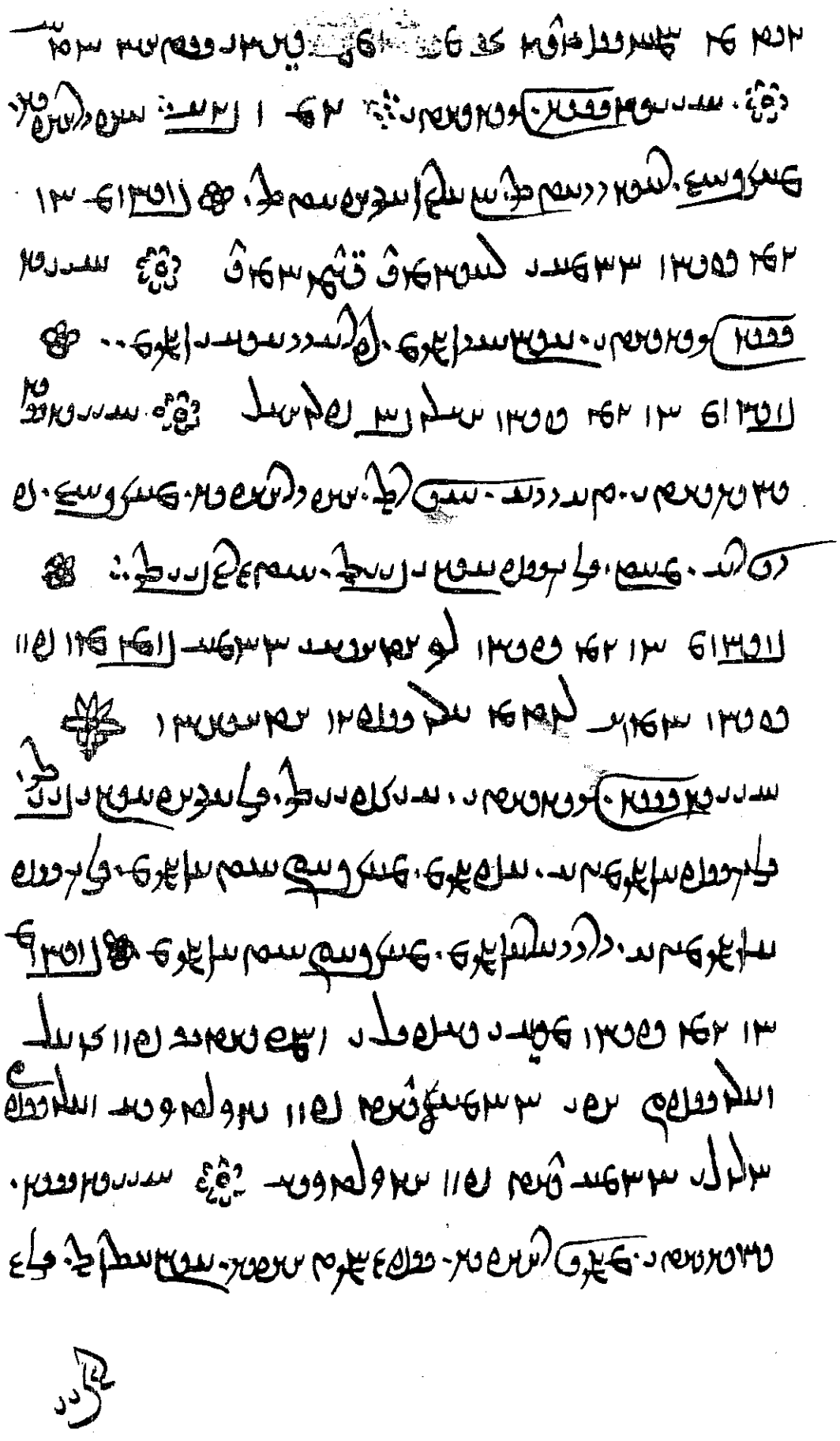

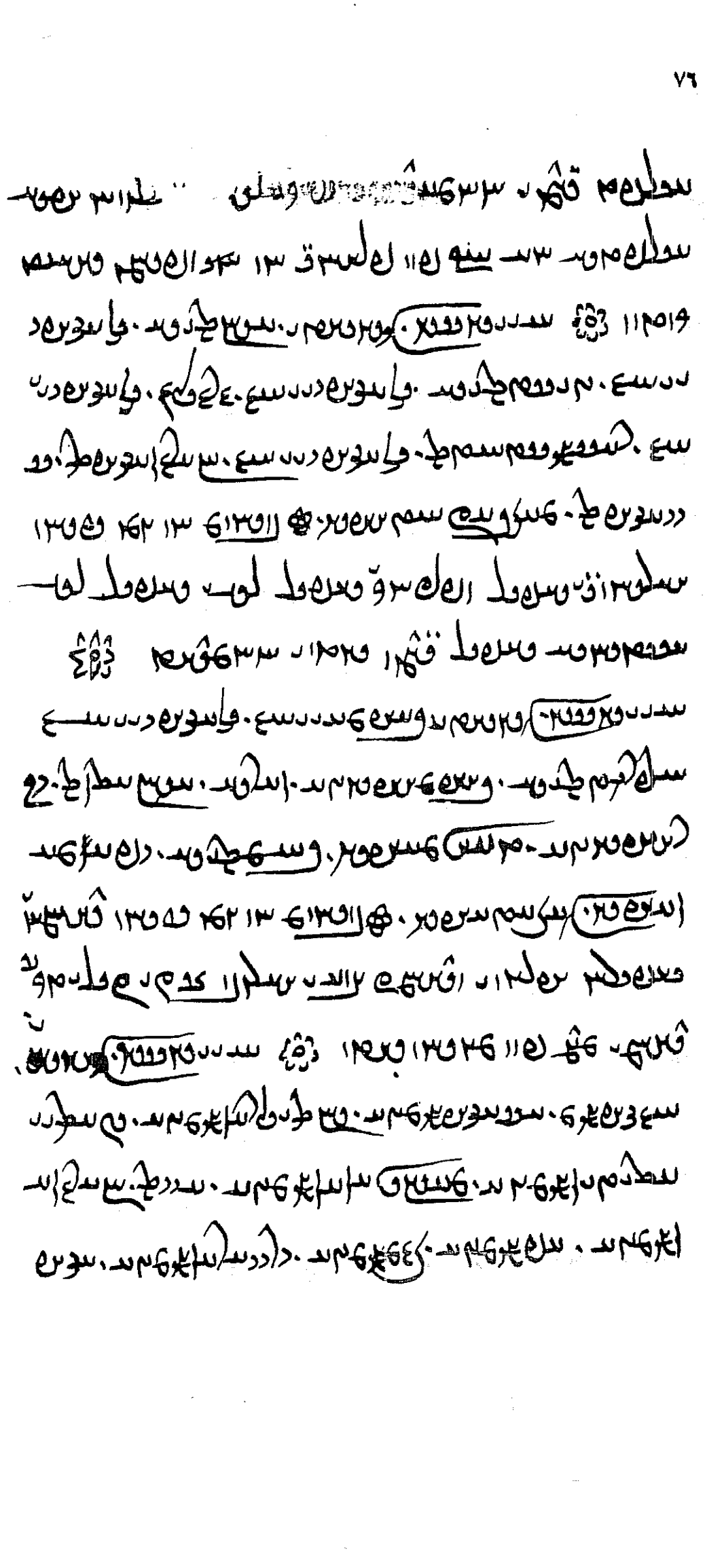

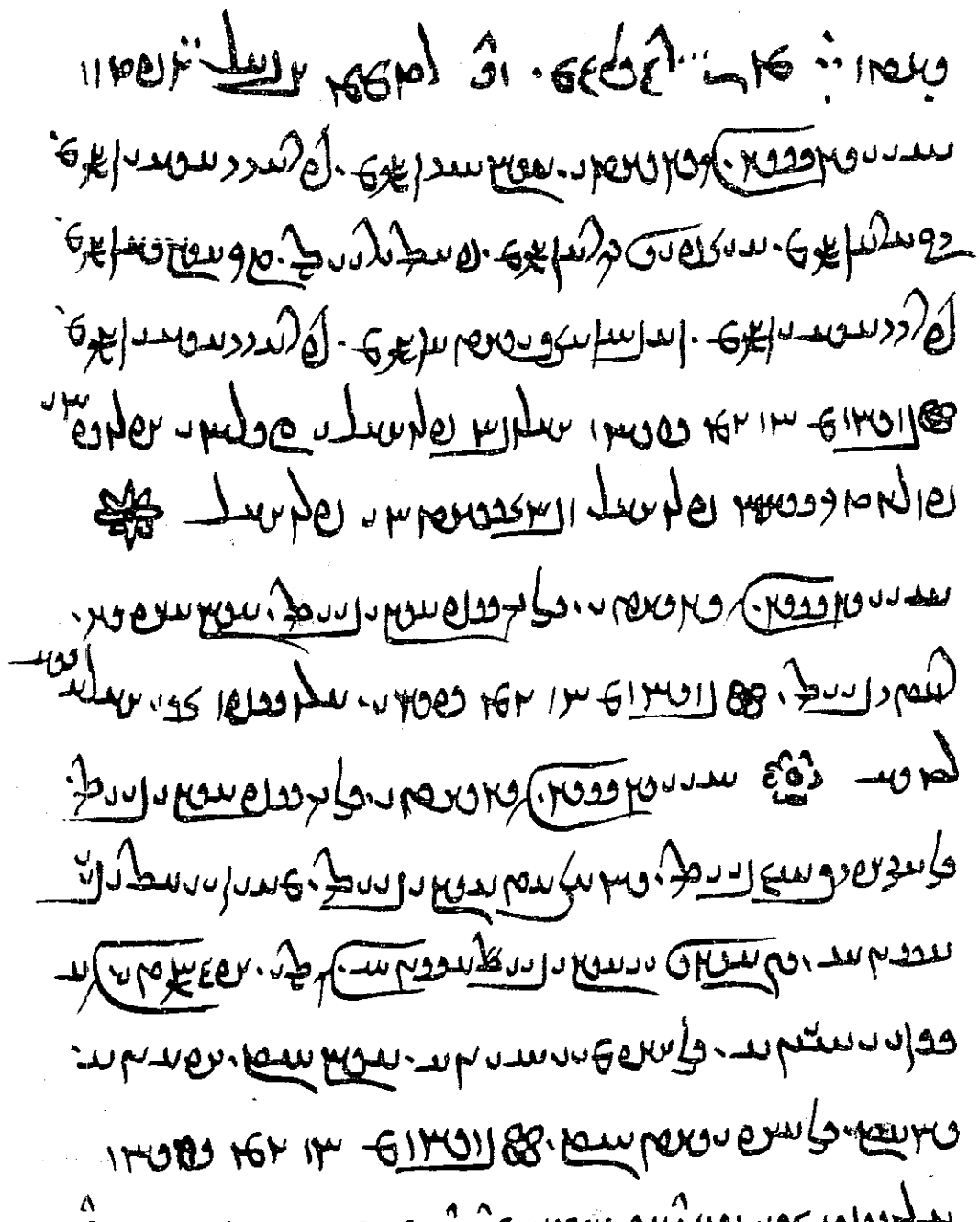

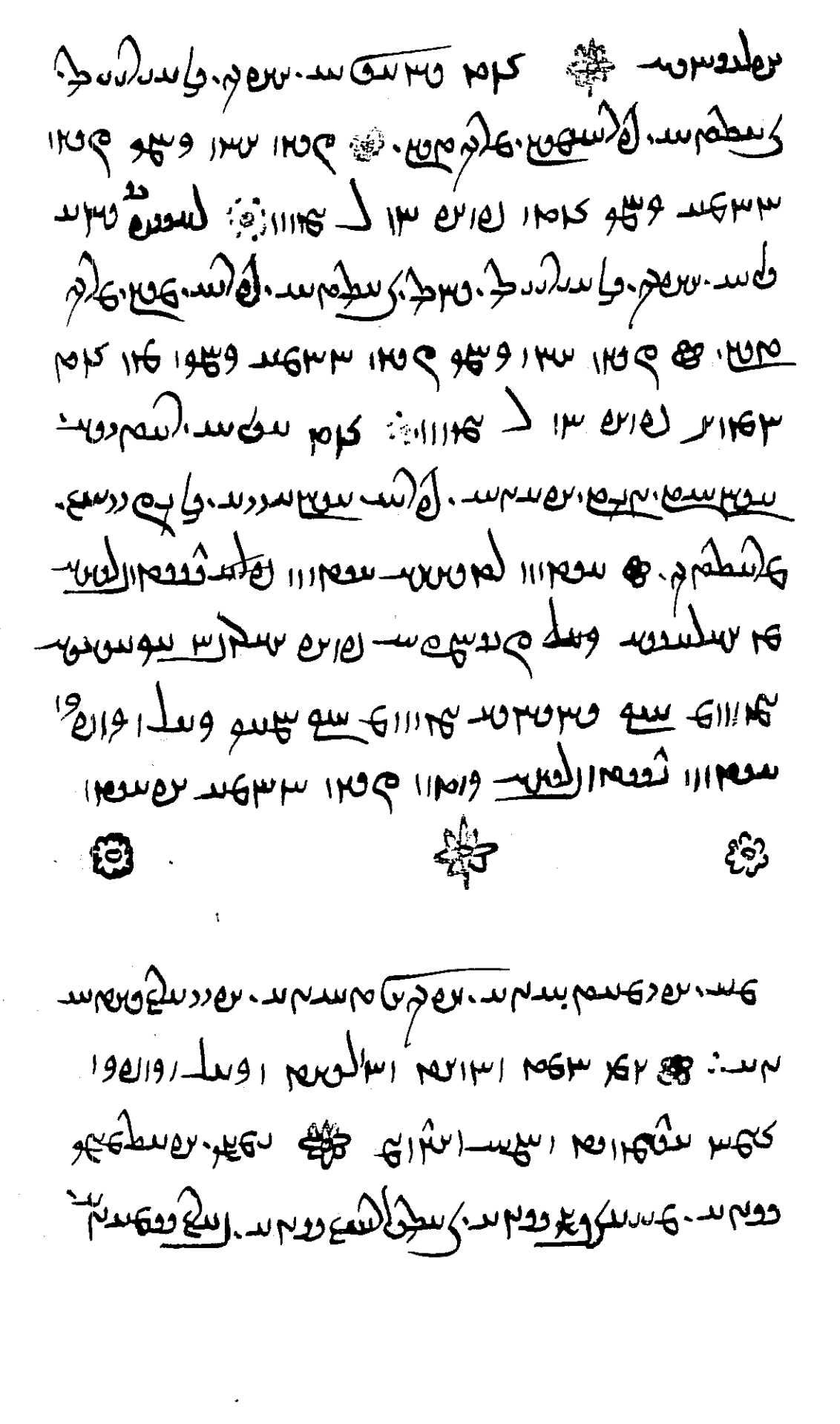

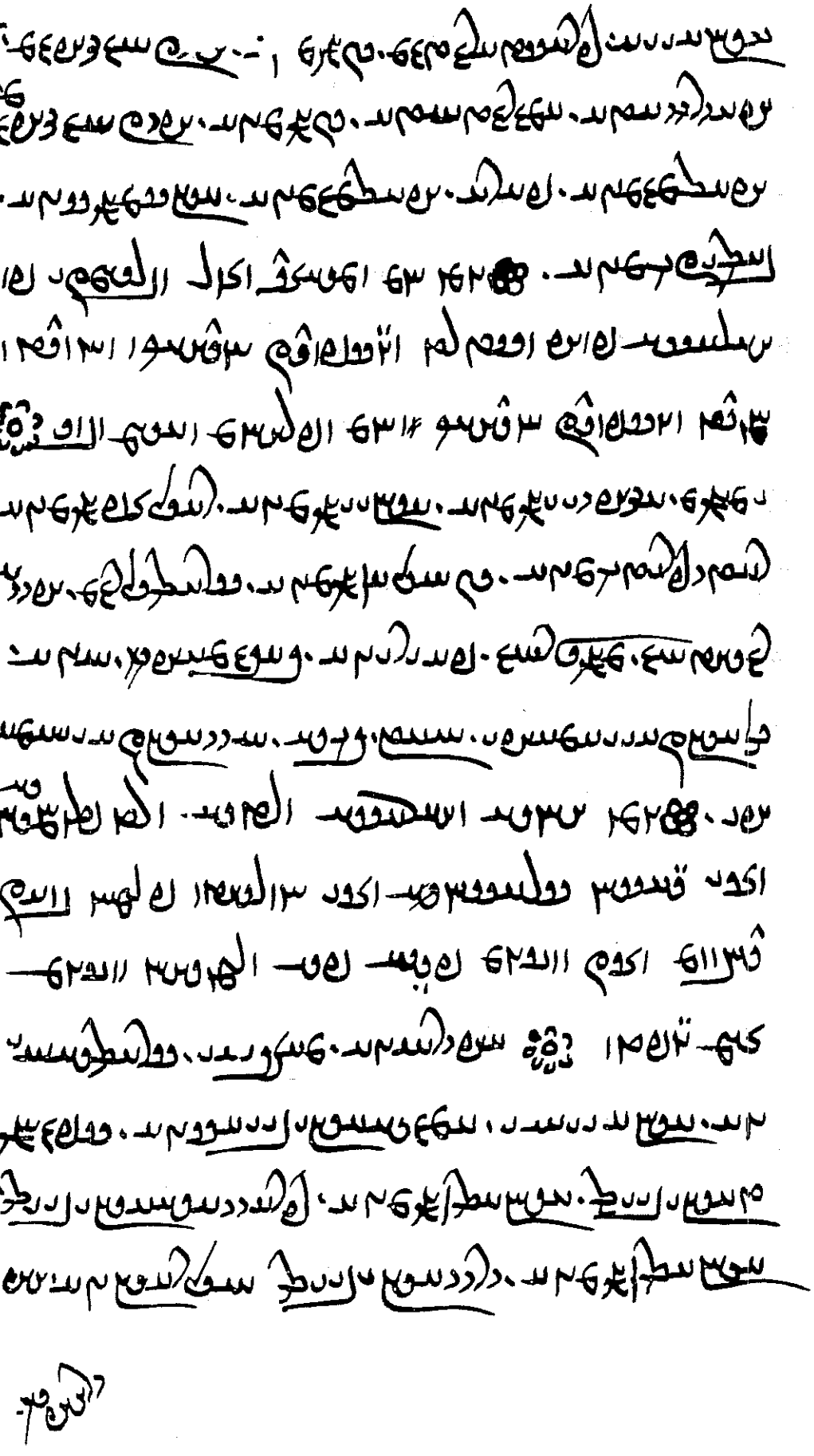

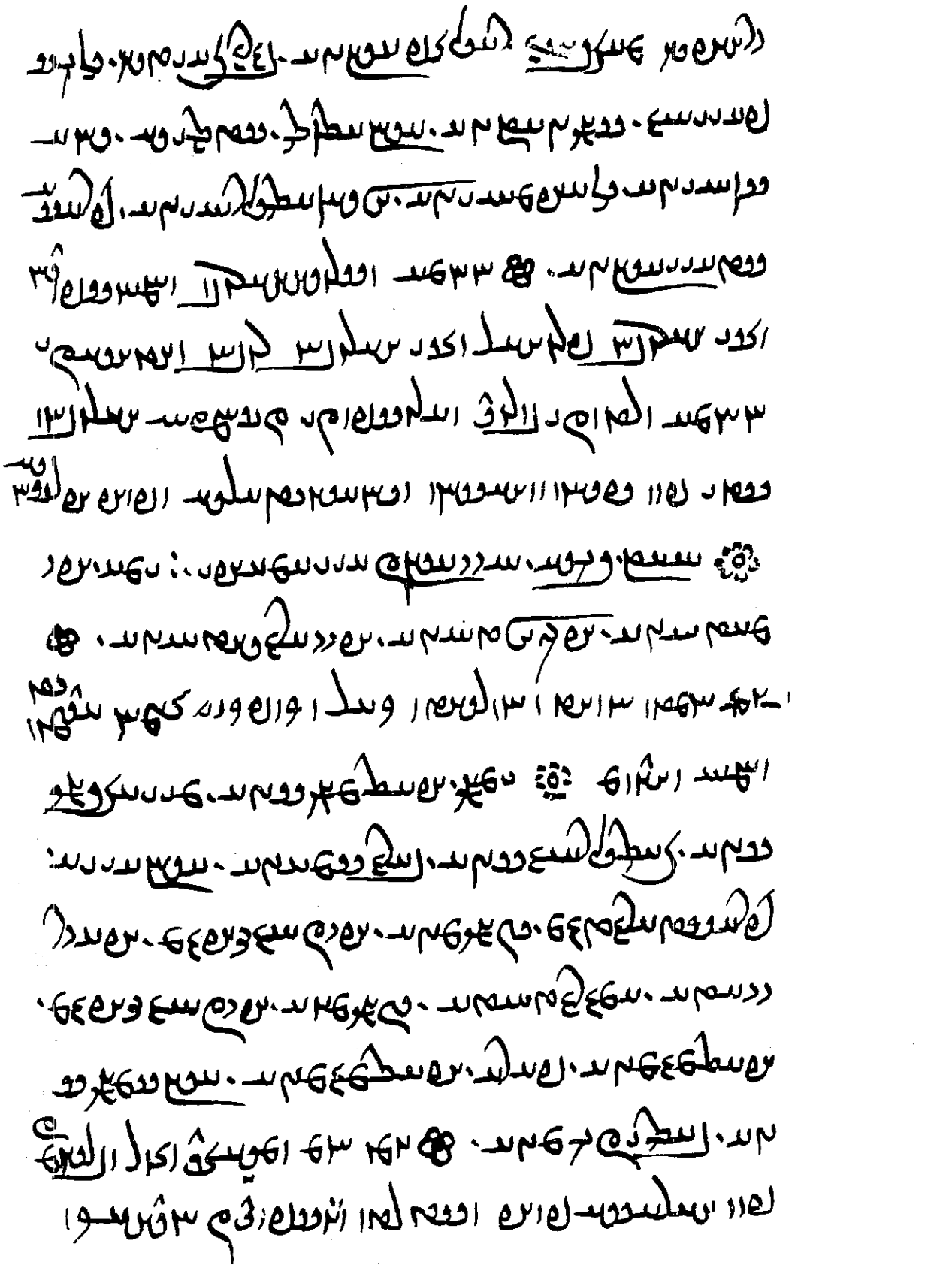

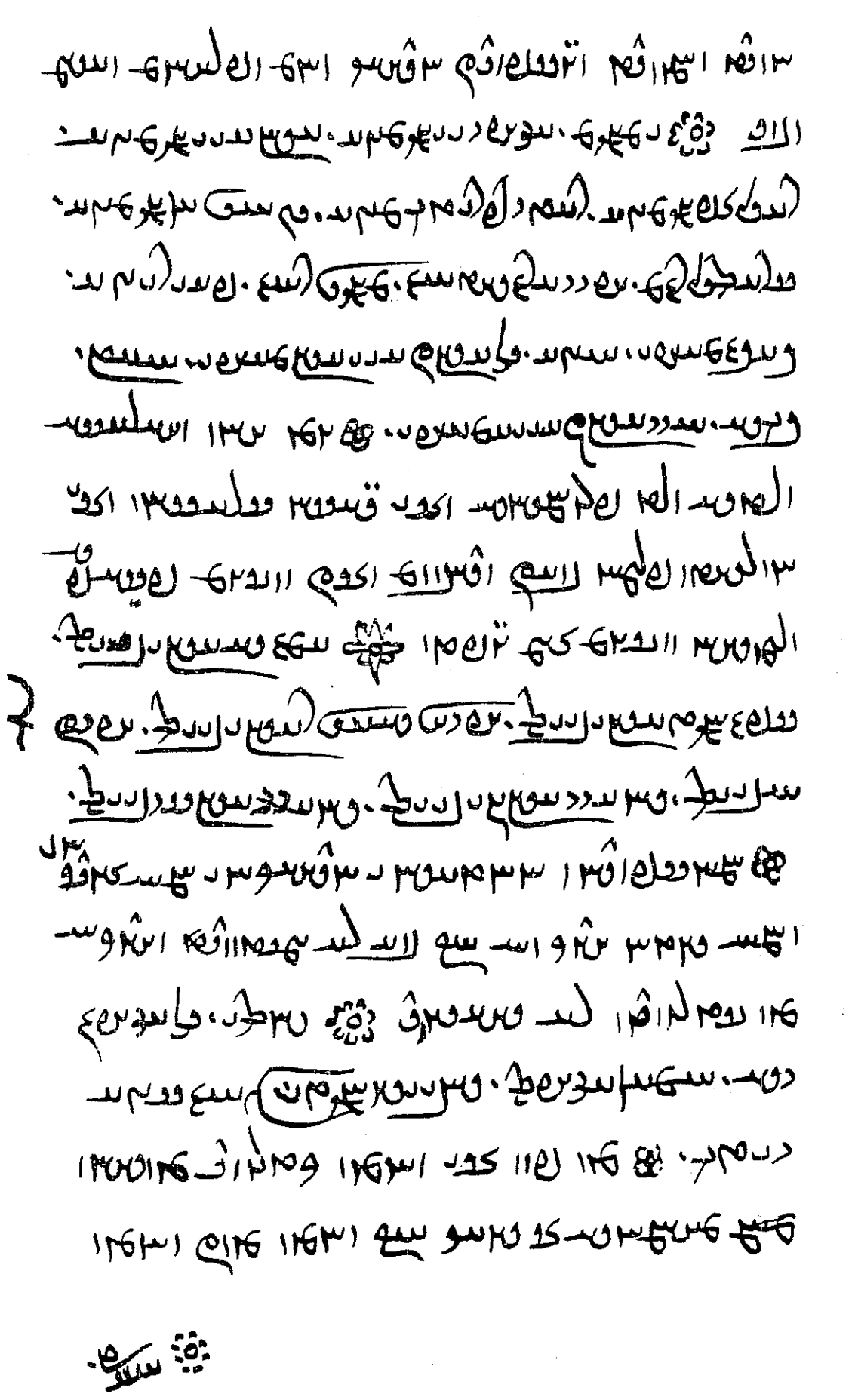

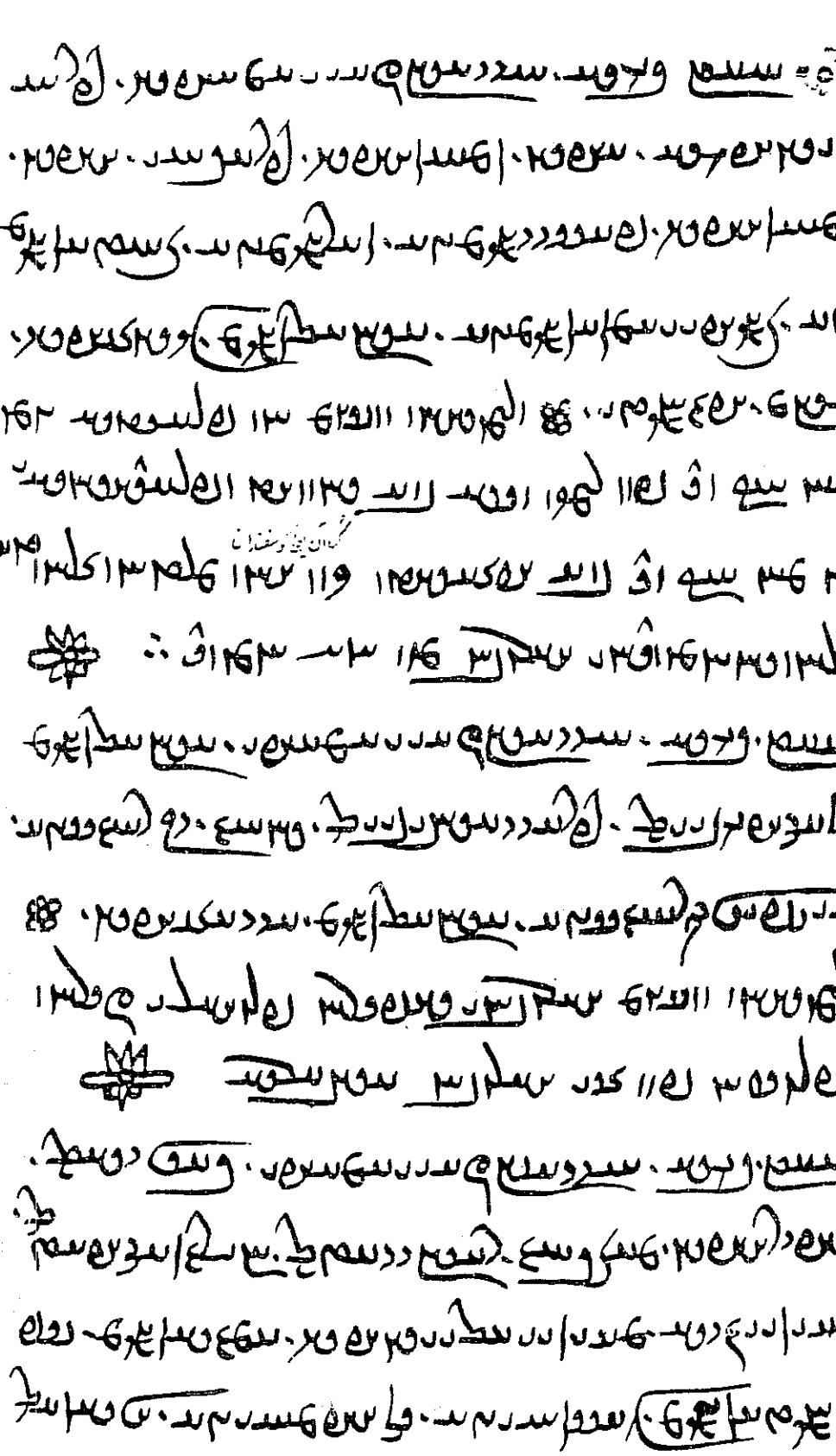

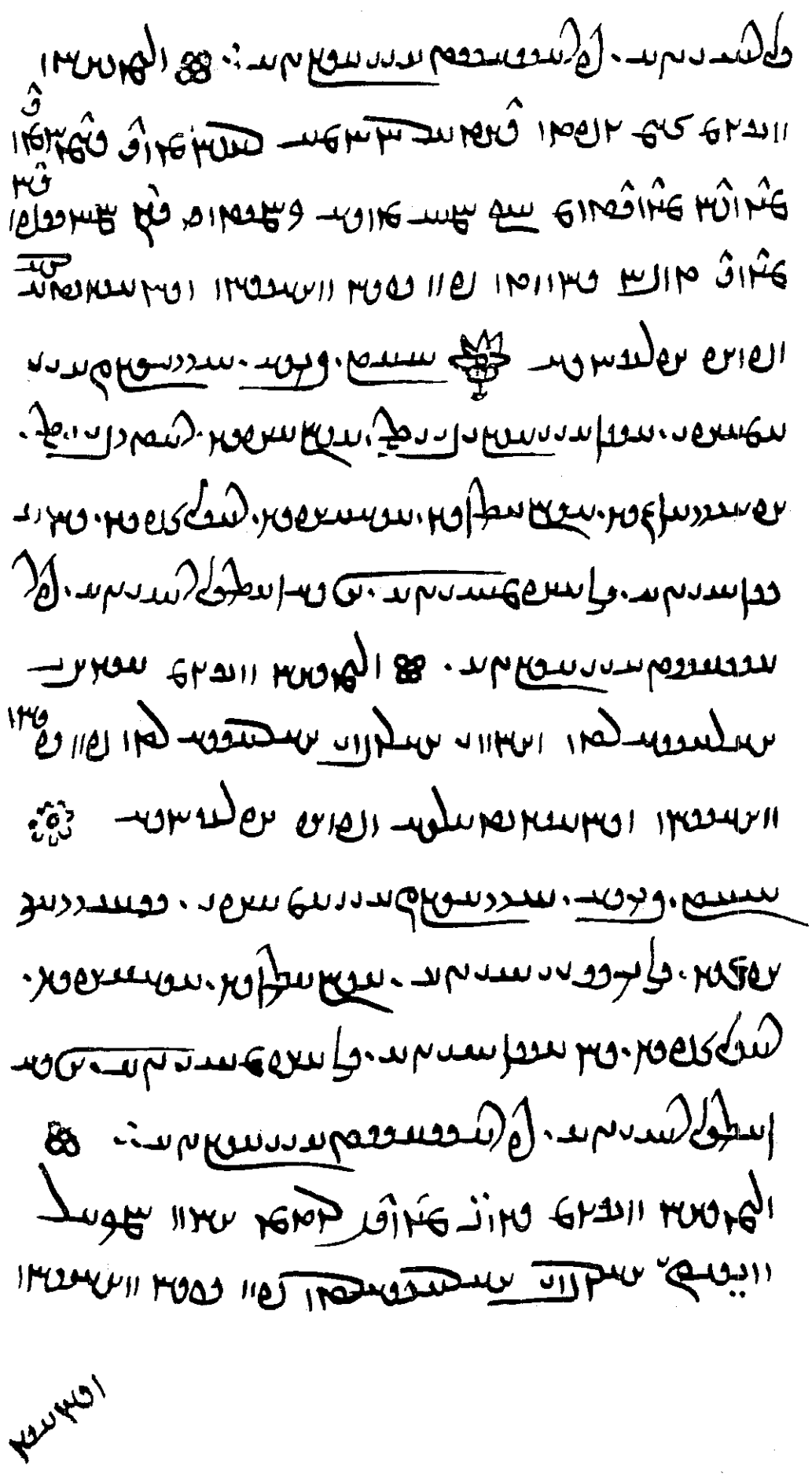

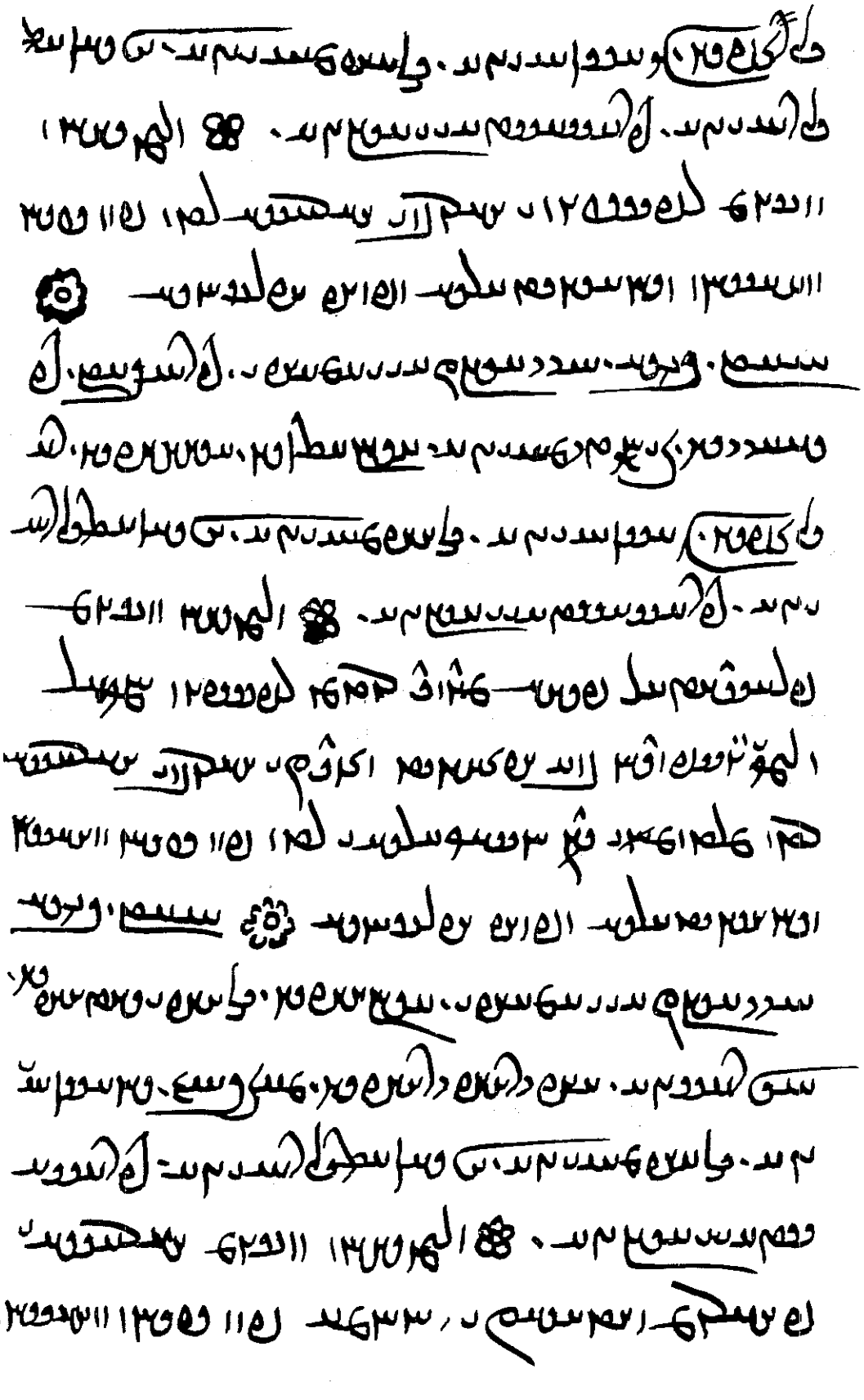

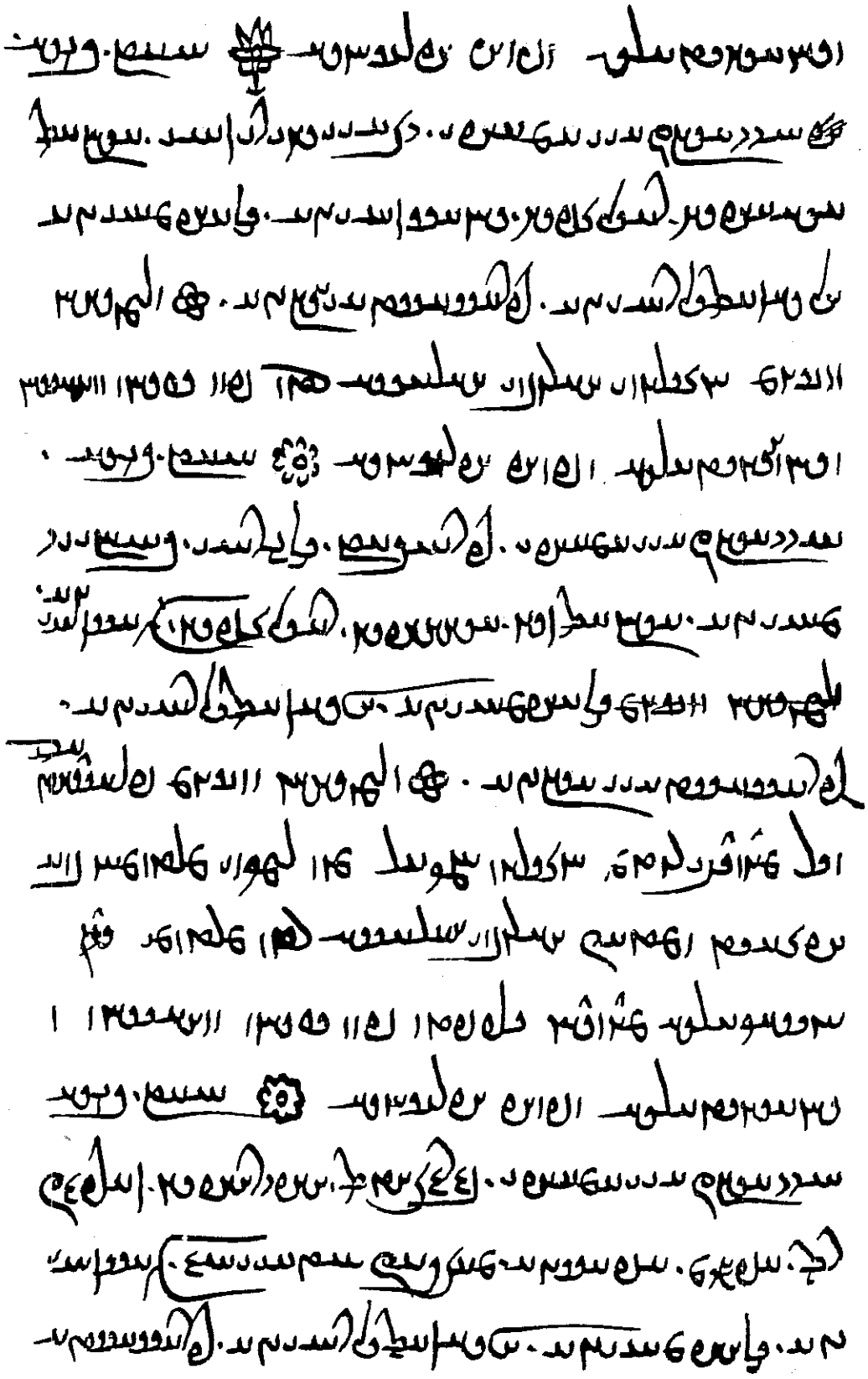

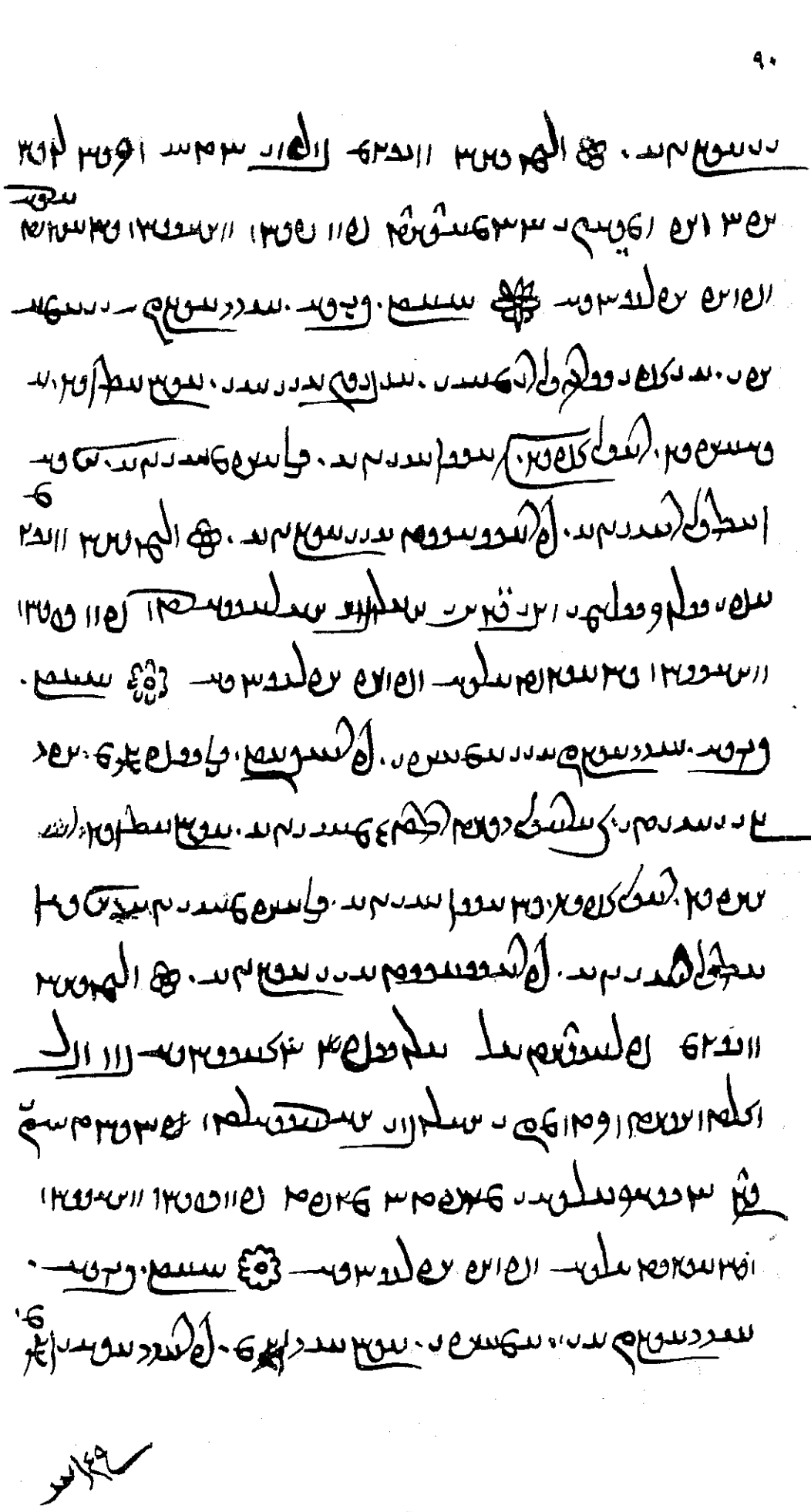

28

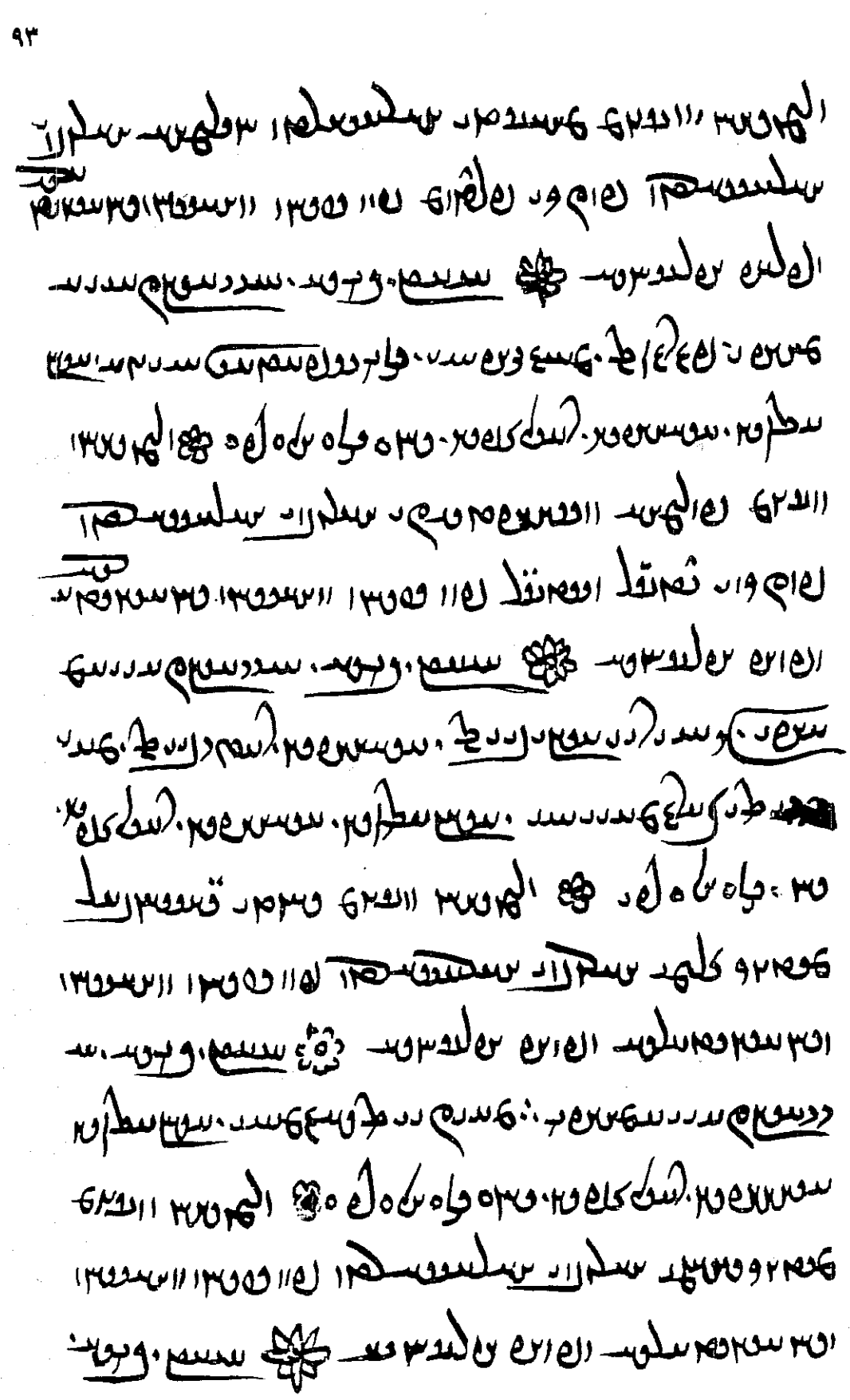

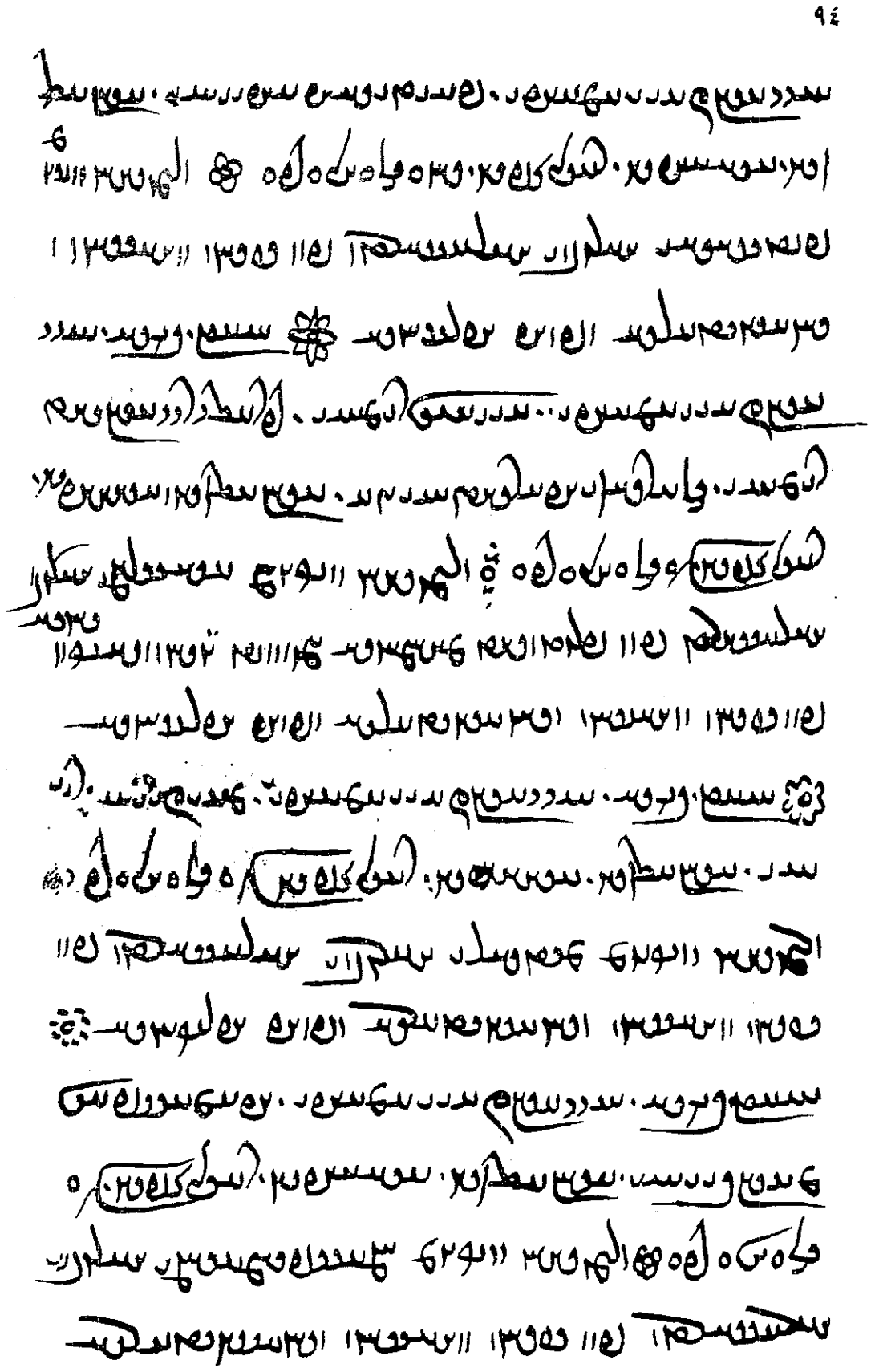

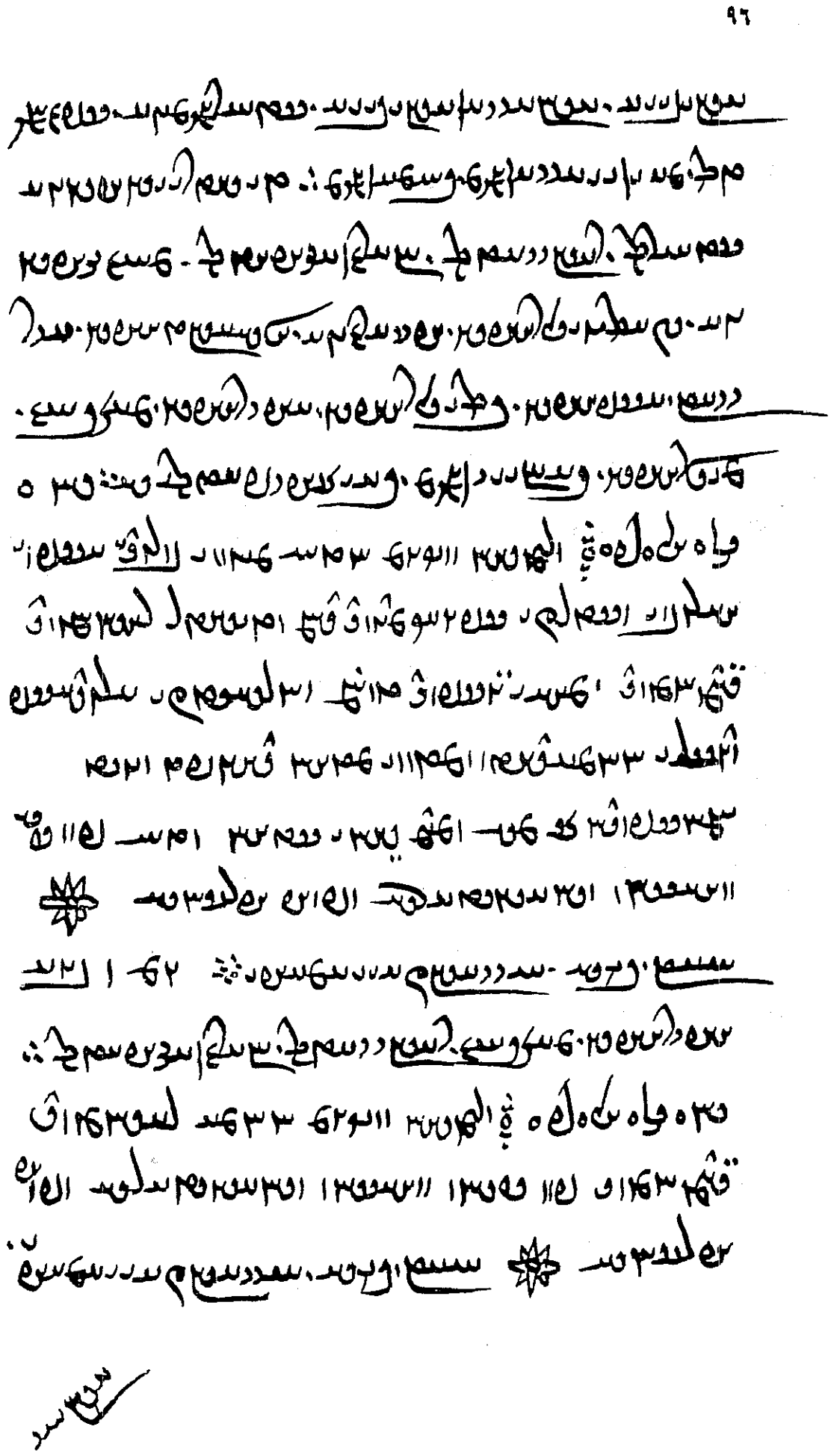

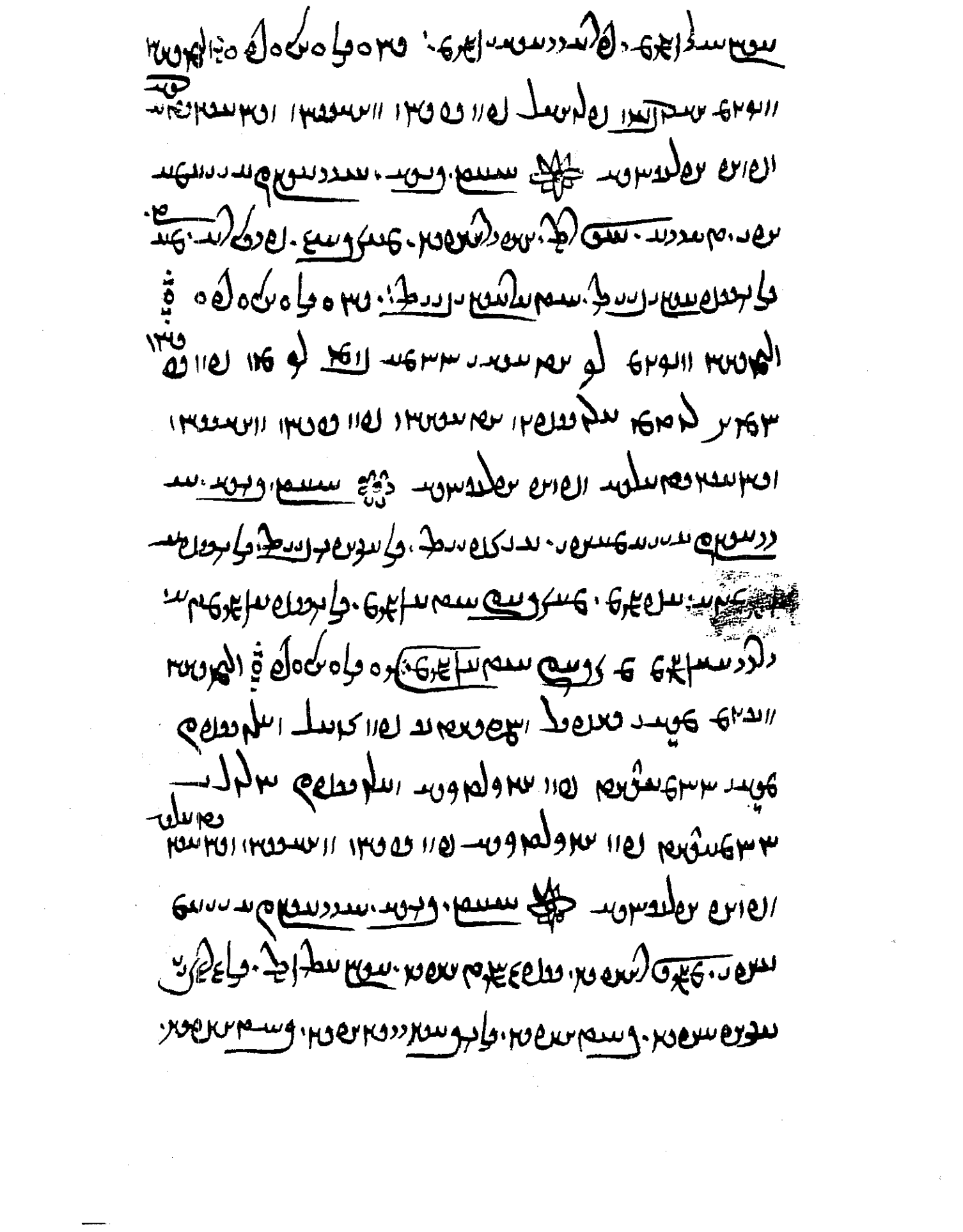

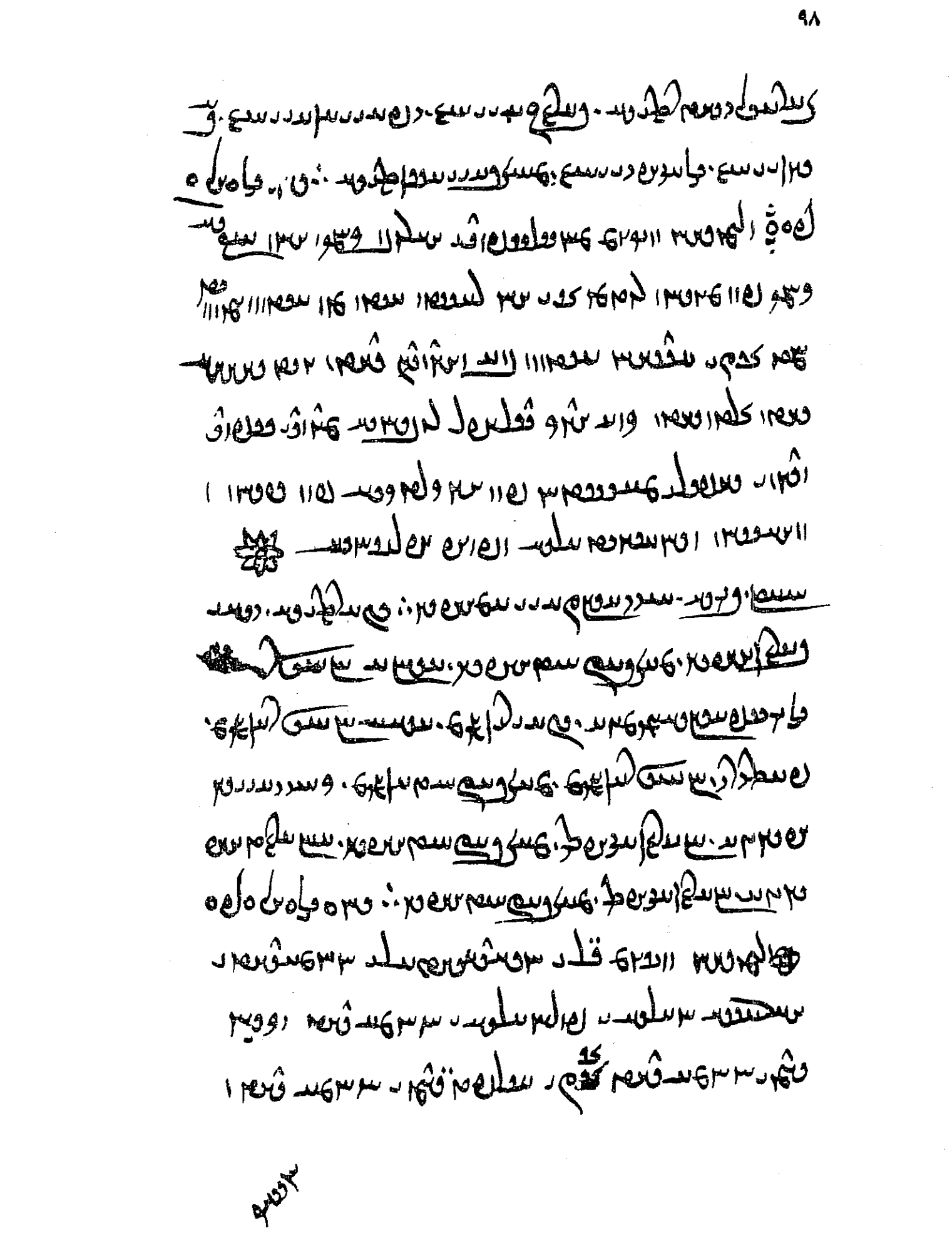

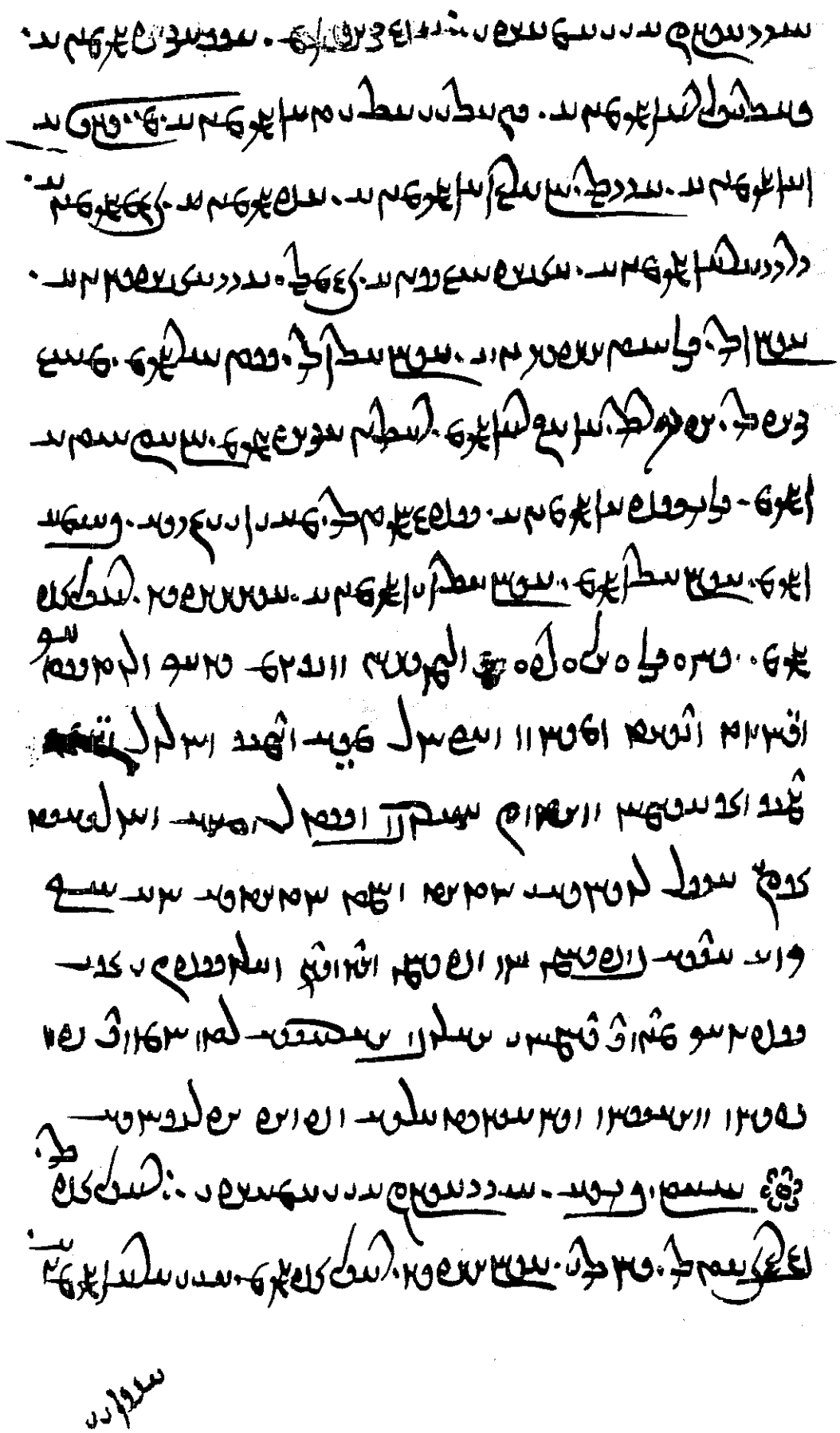

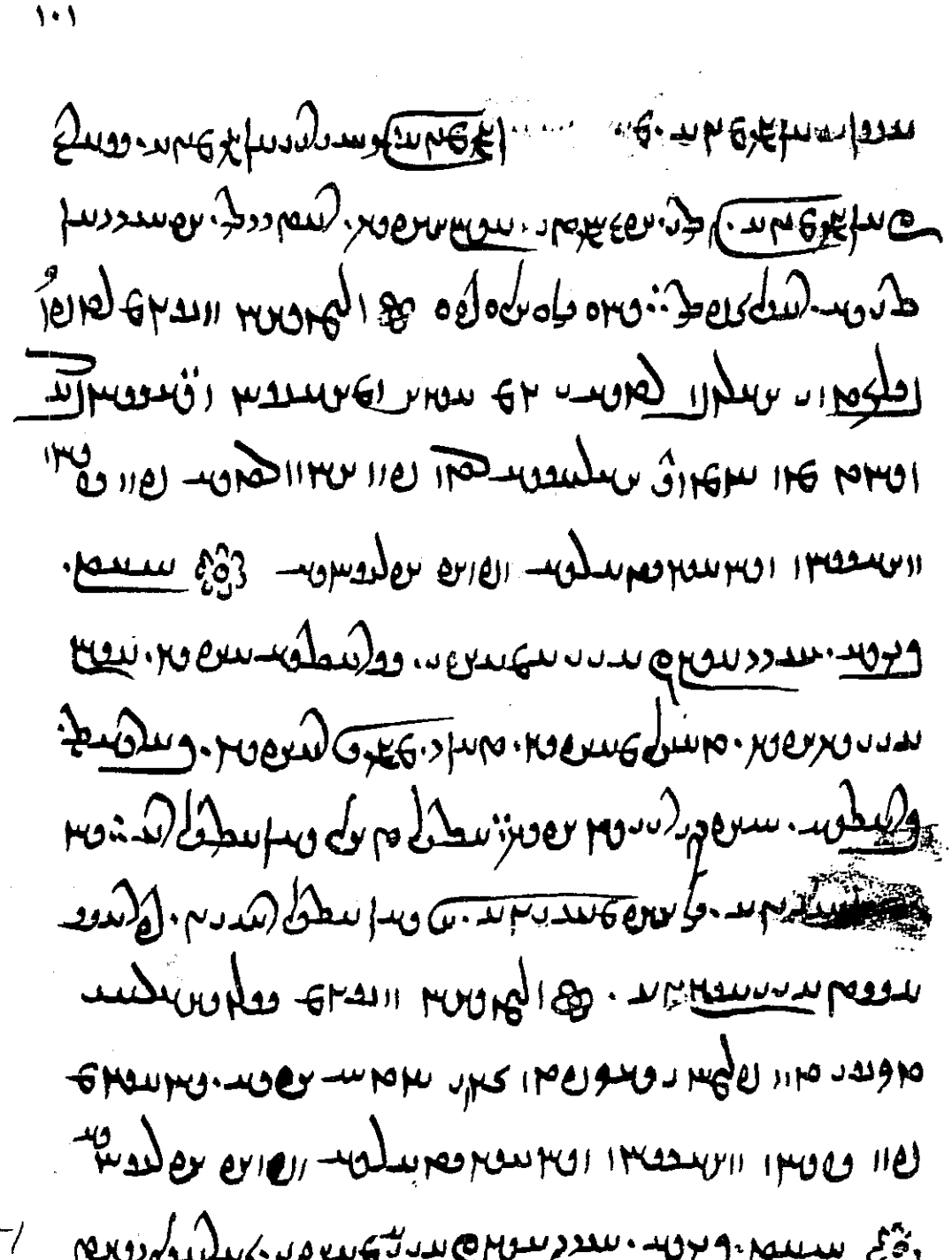

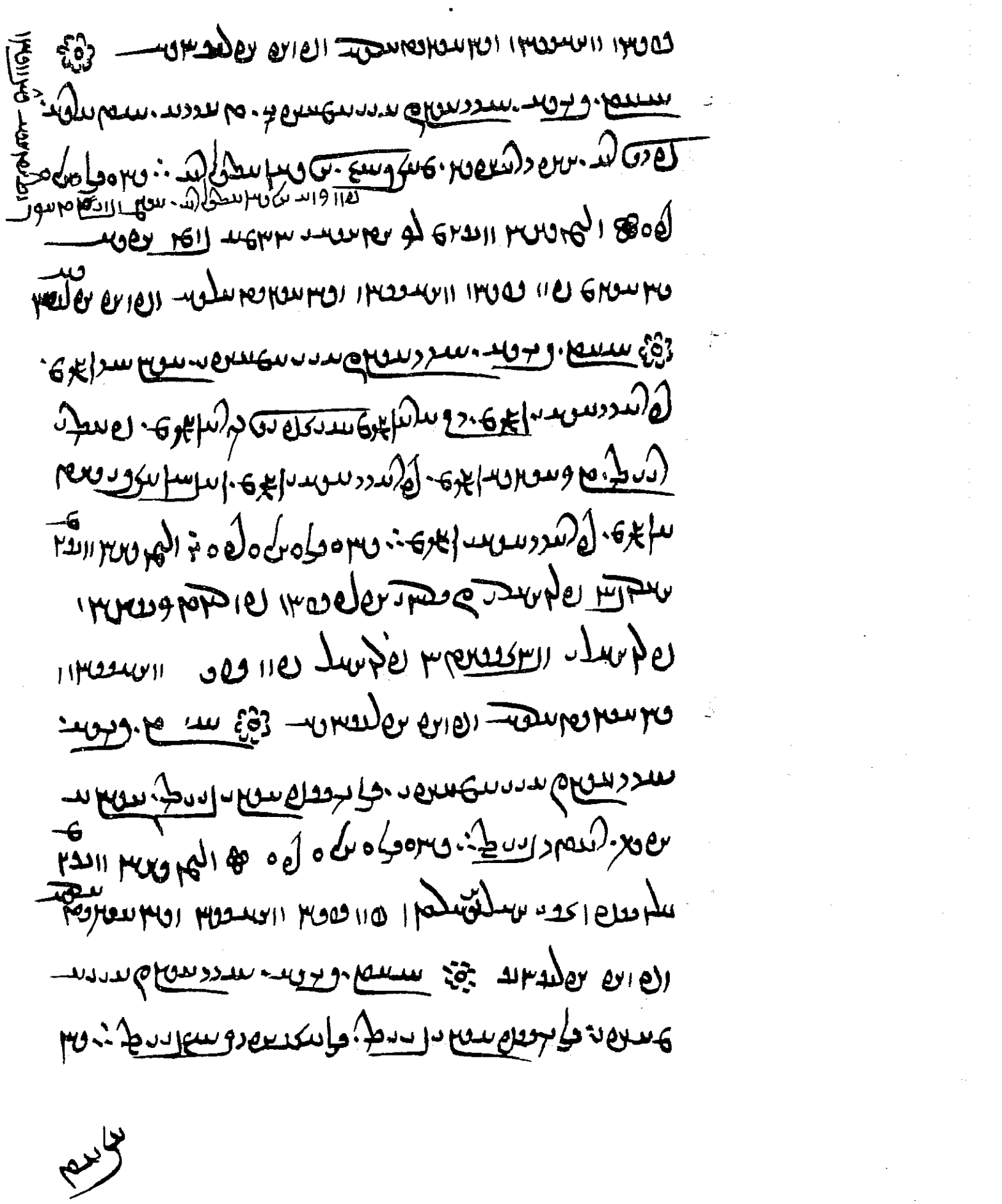

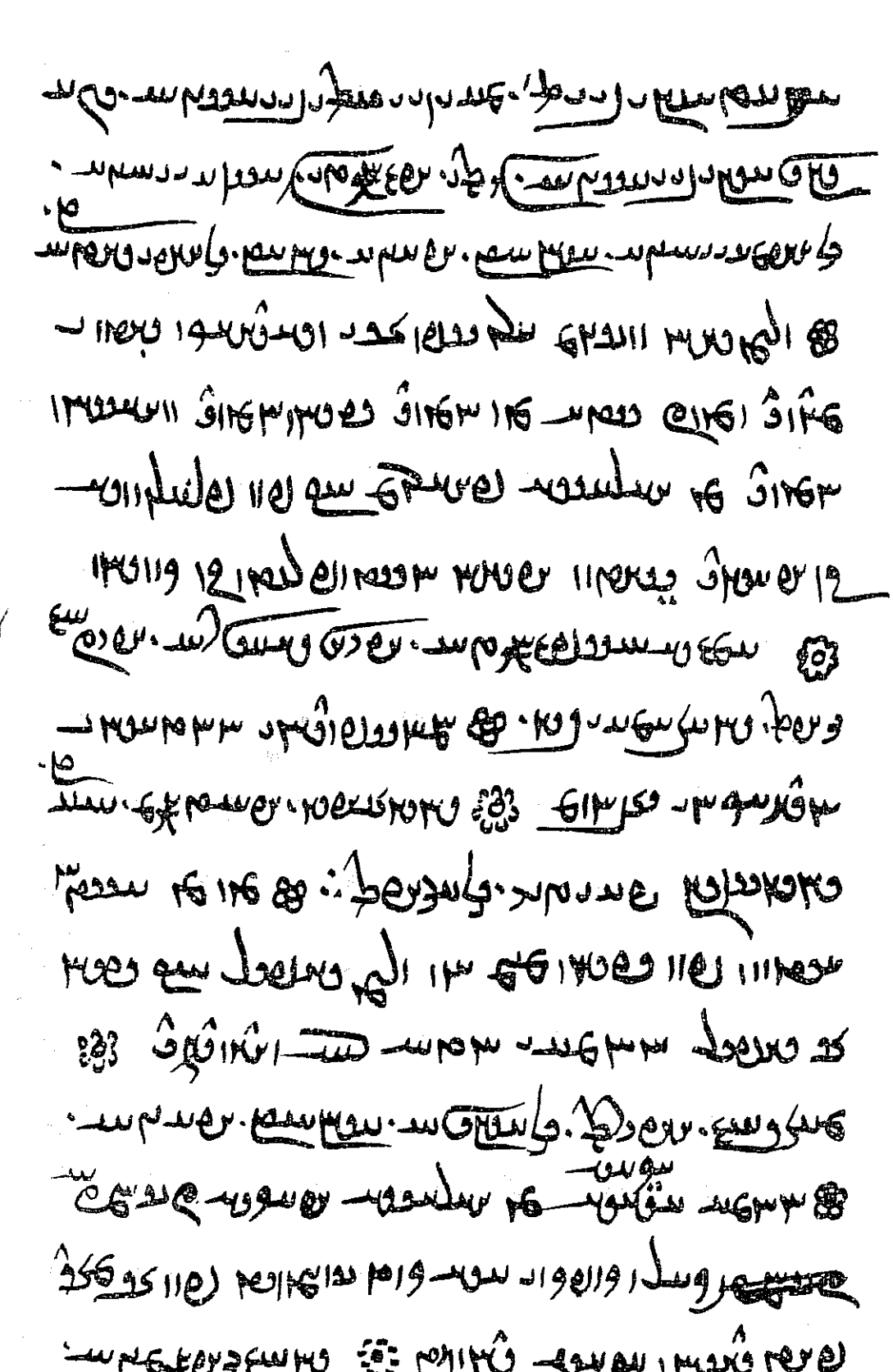

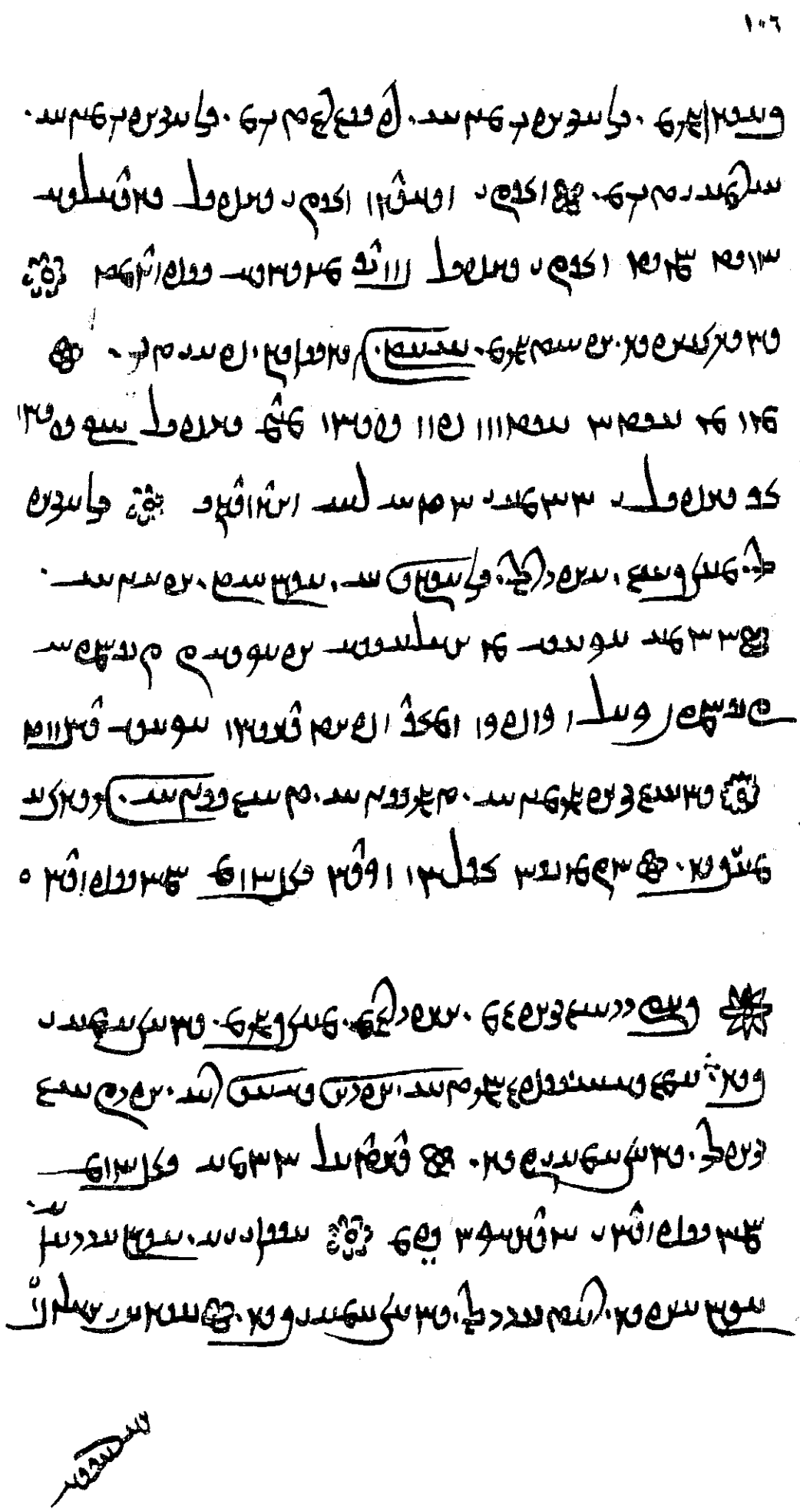

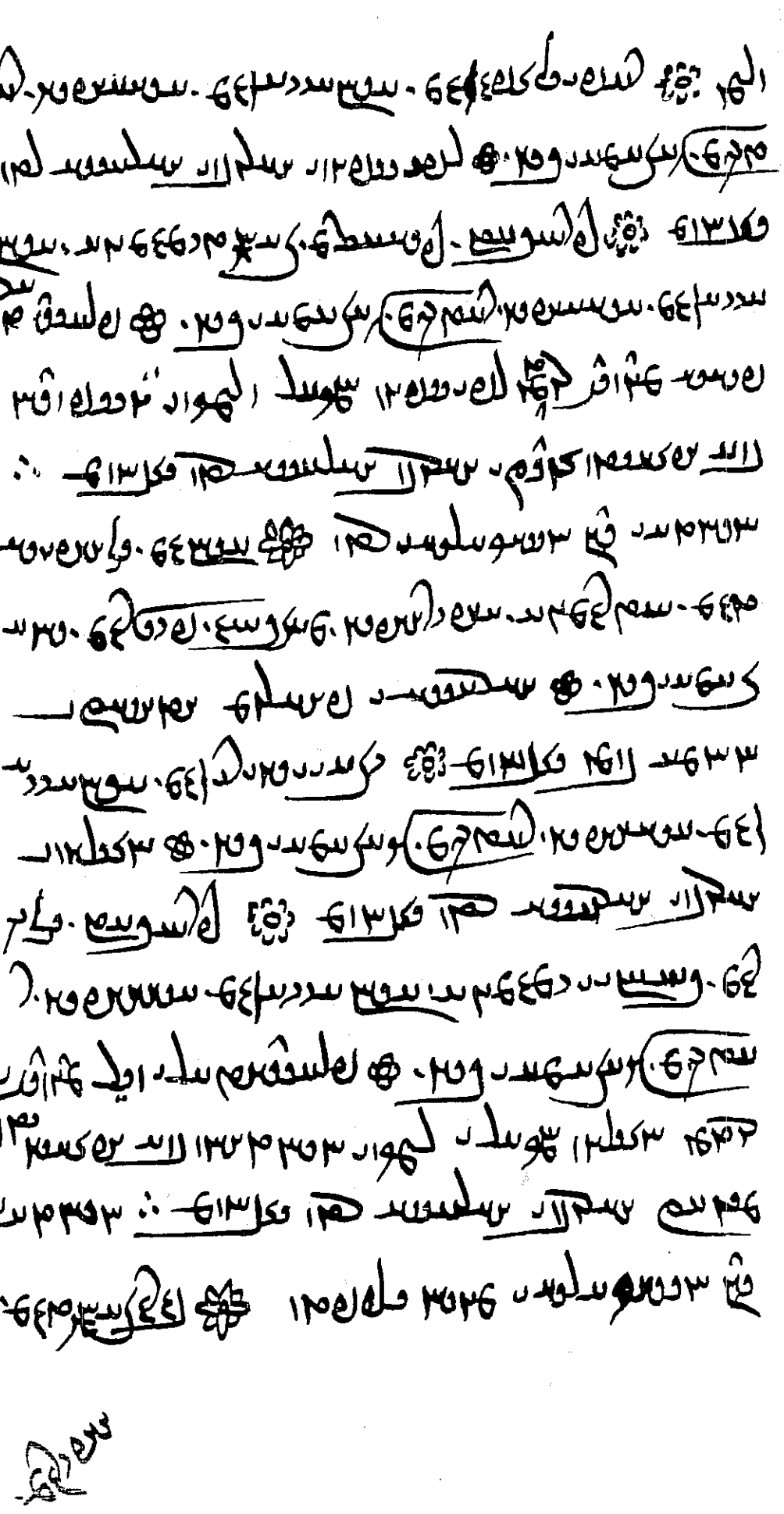

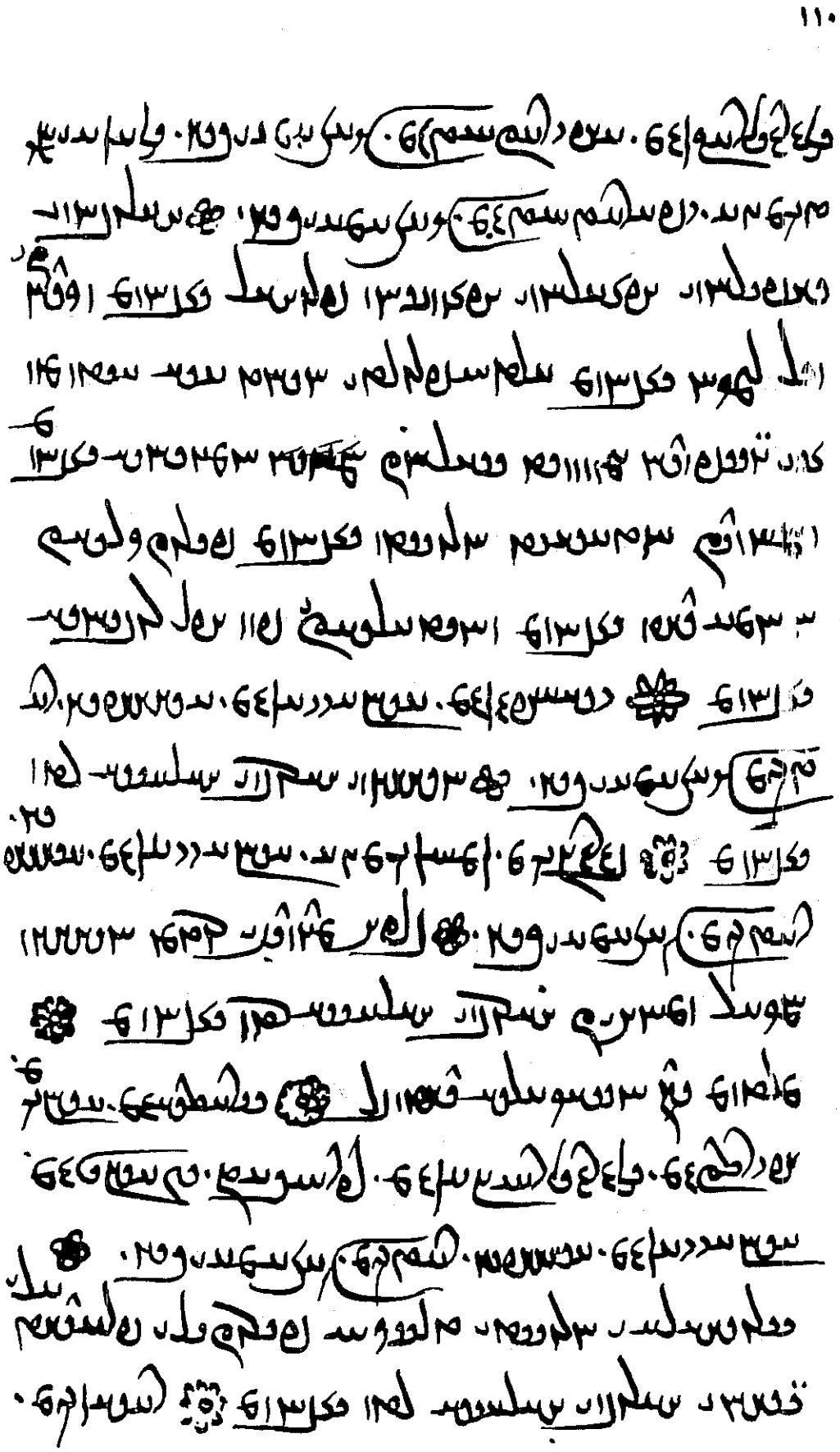

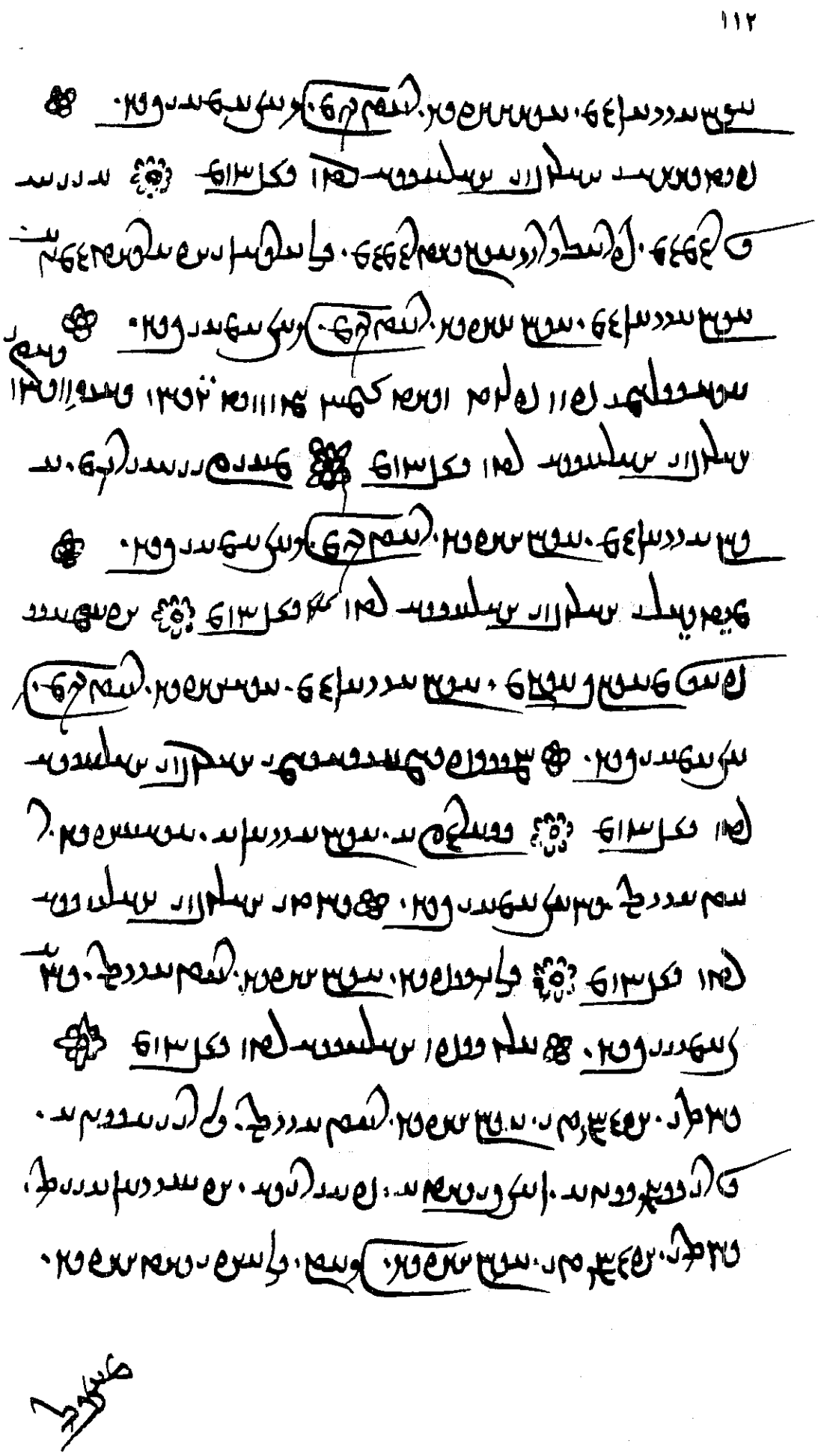

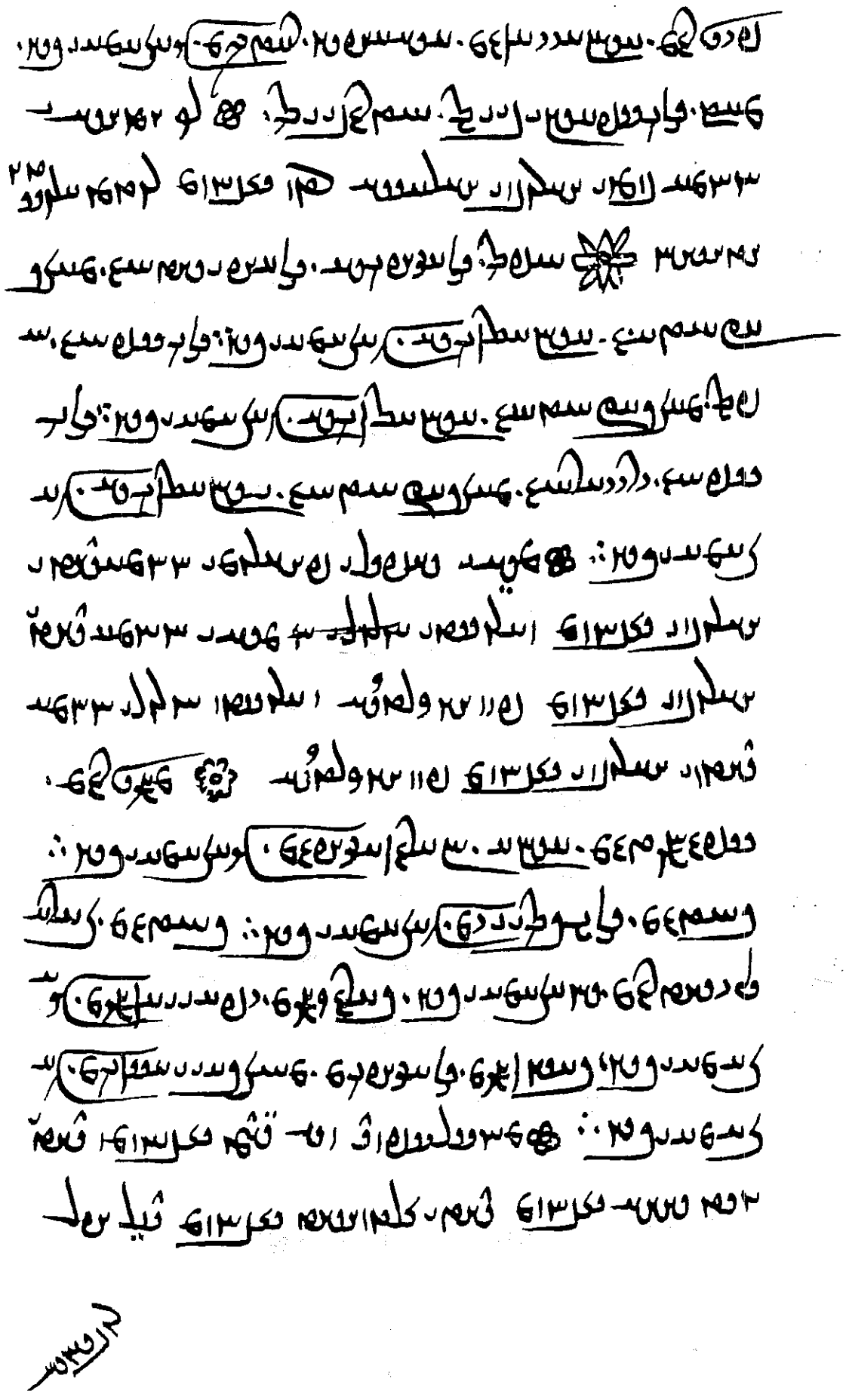

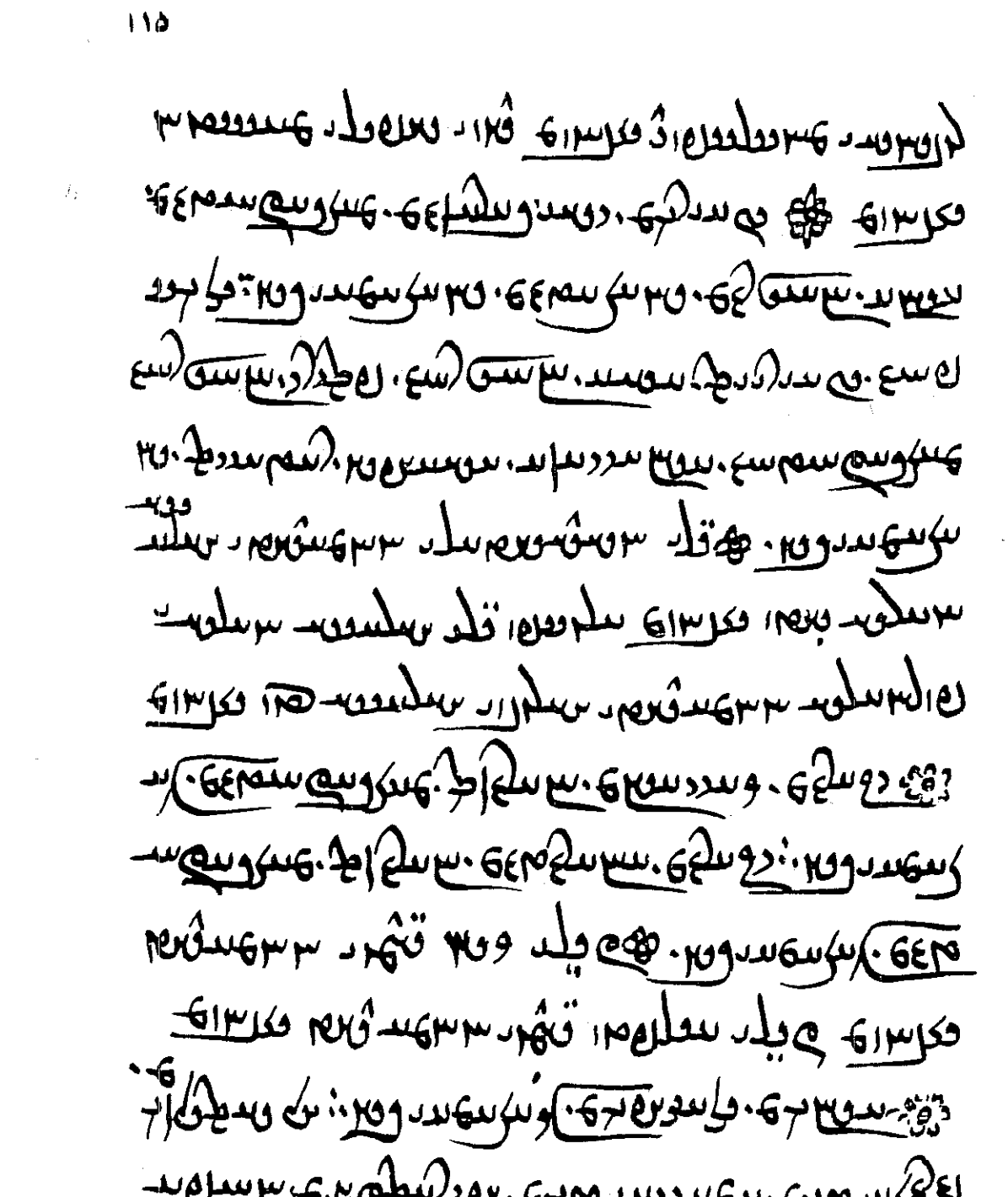

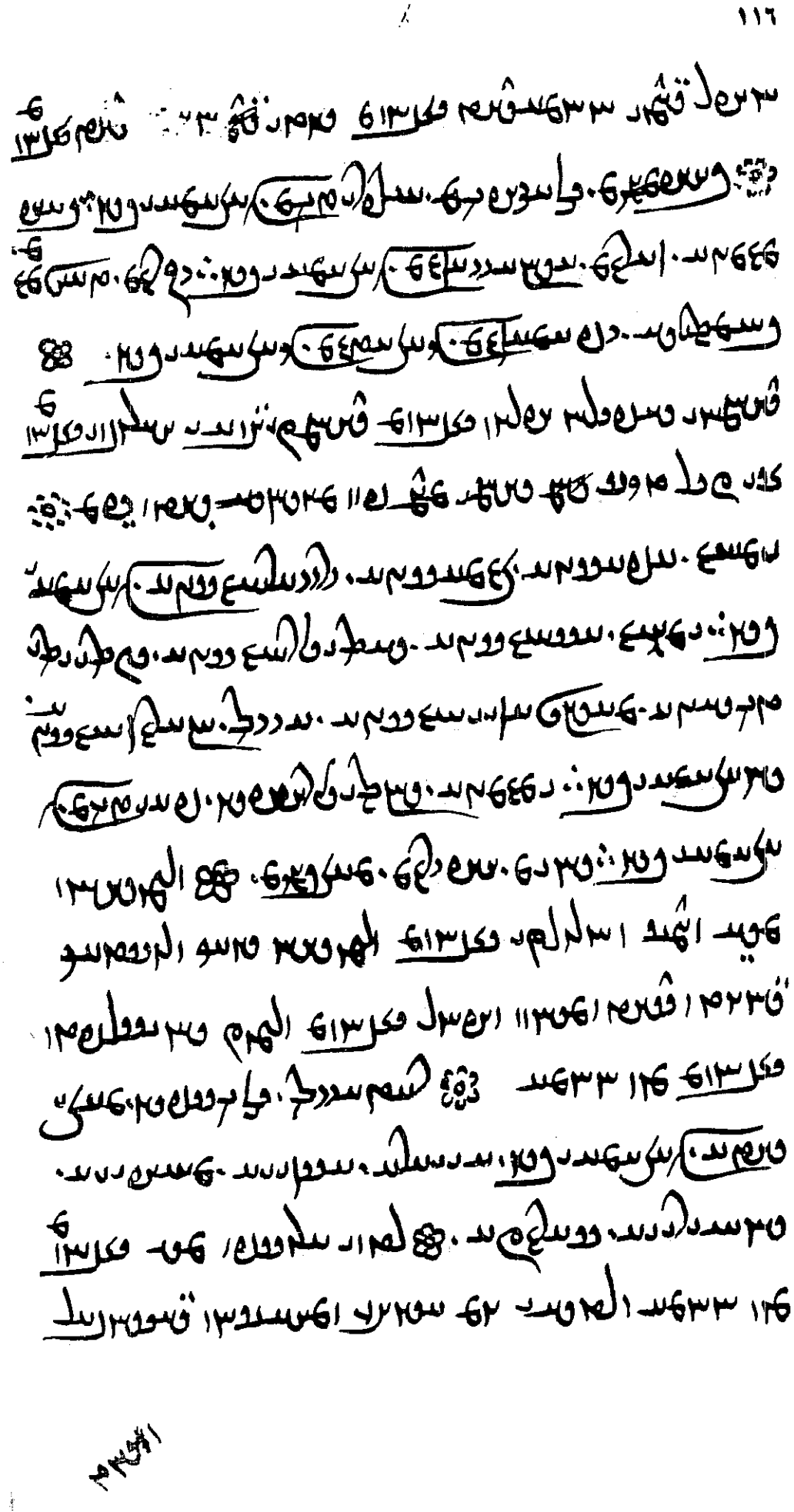

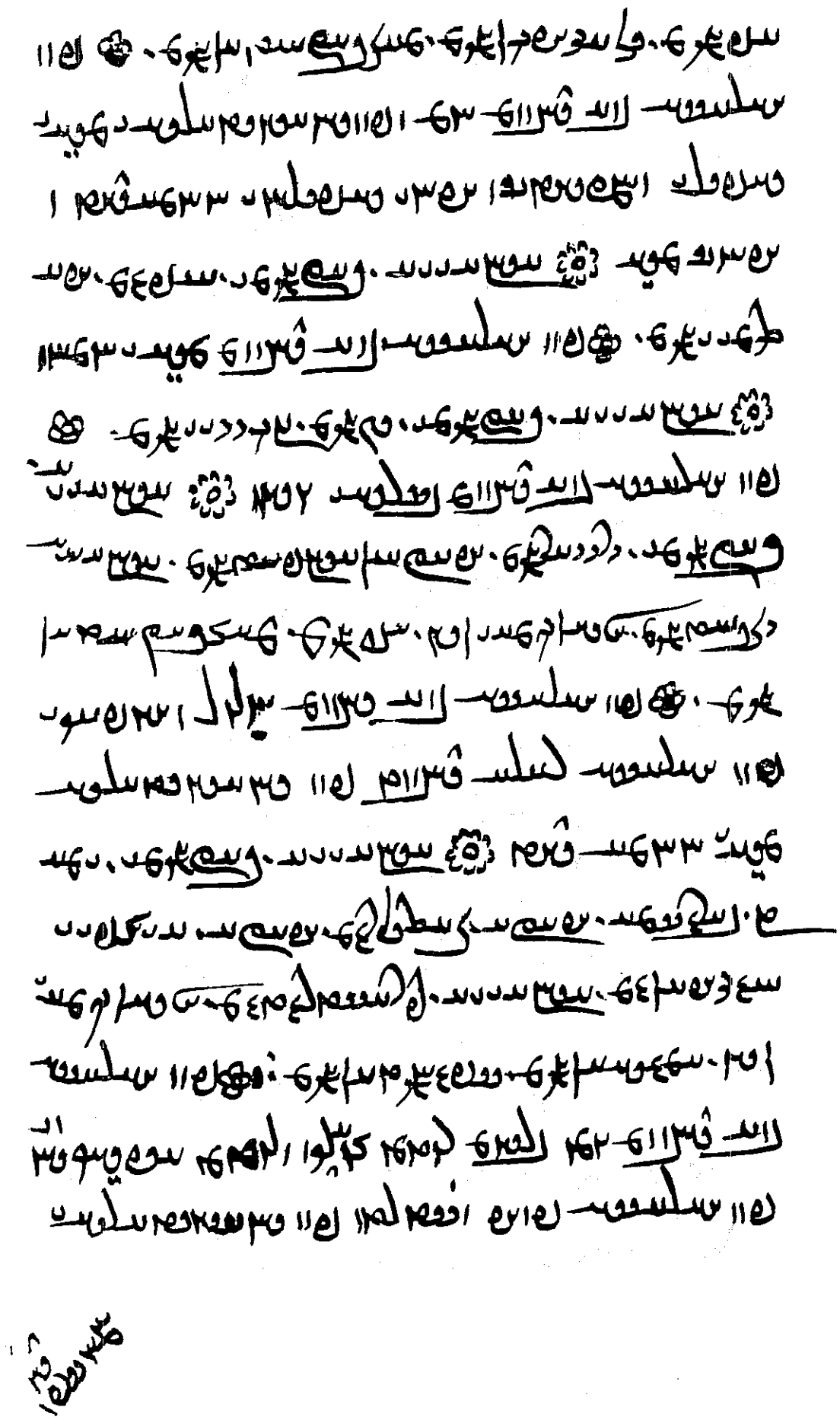

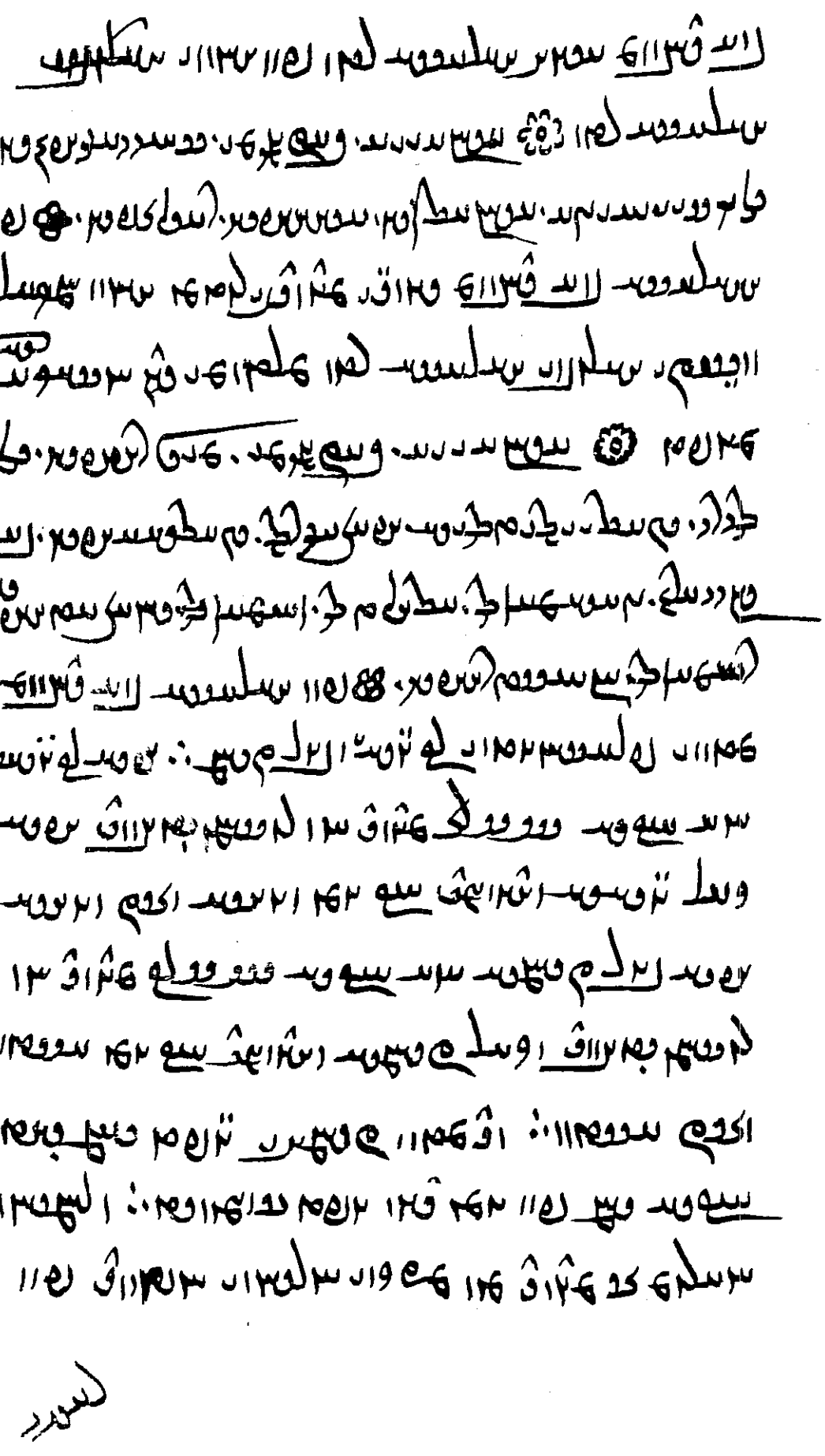

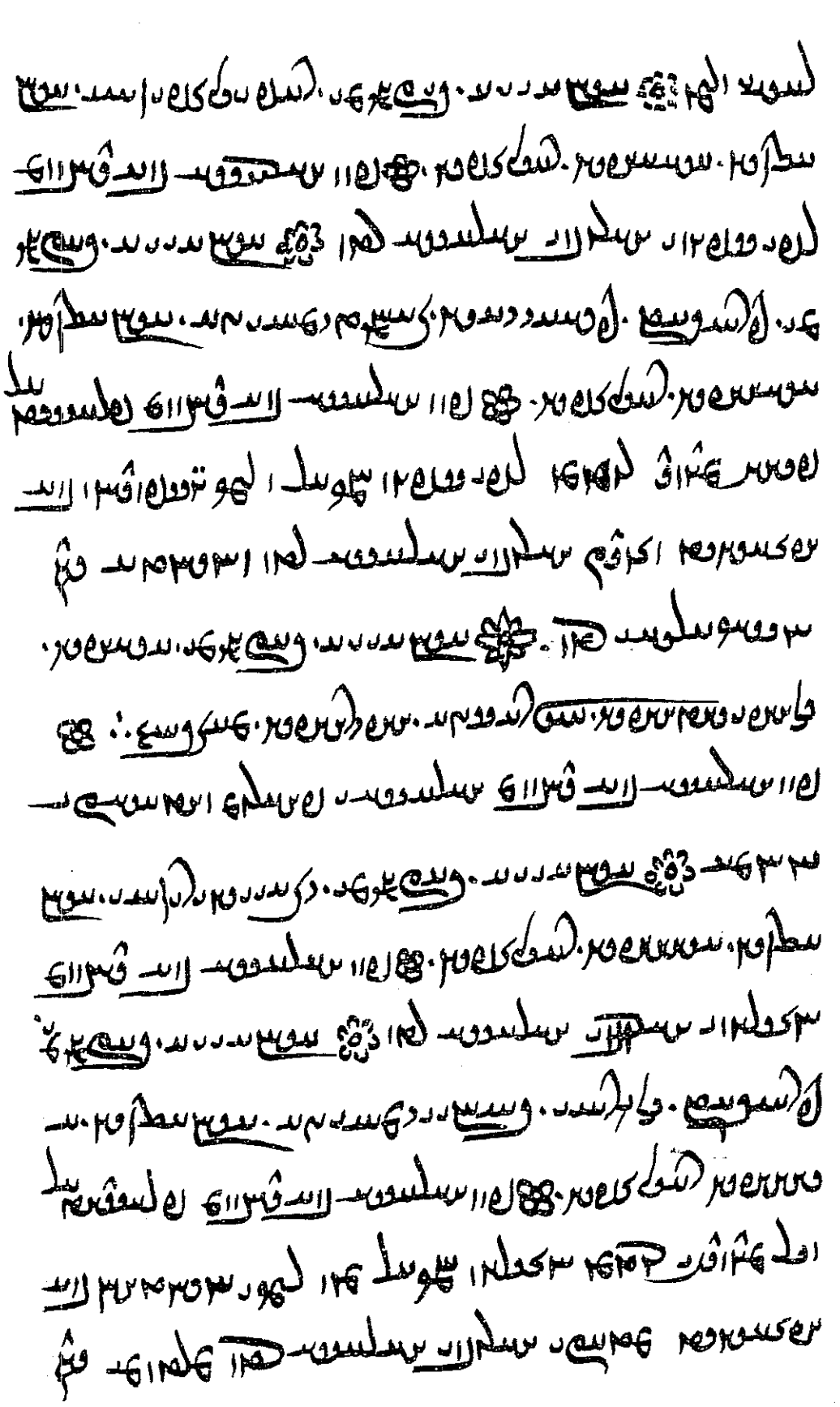

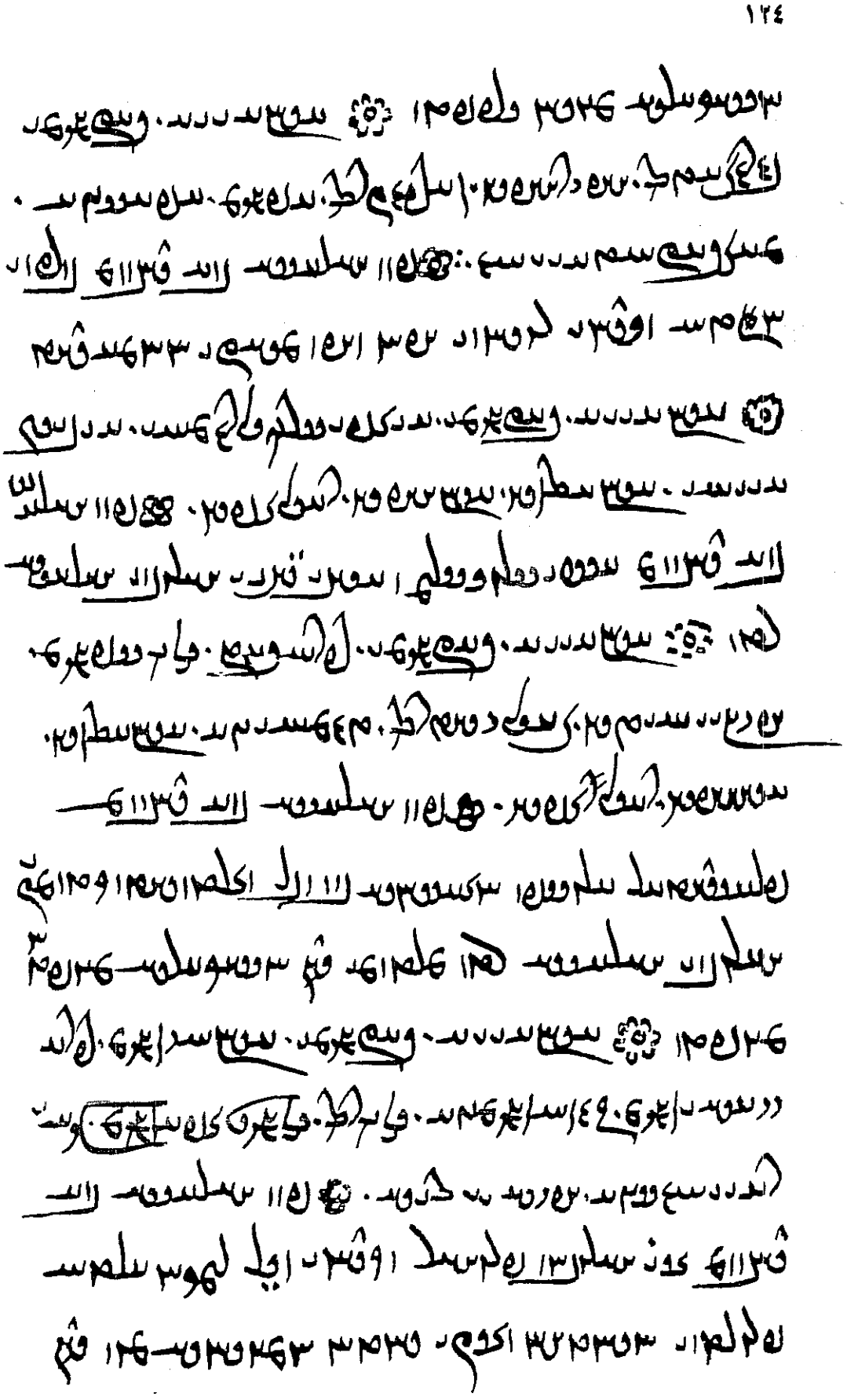

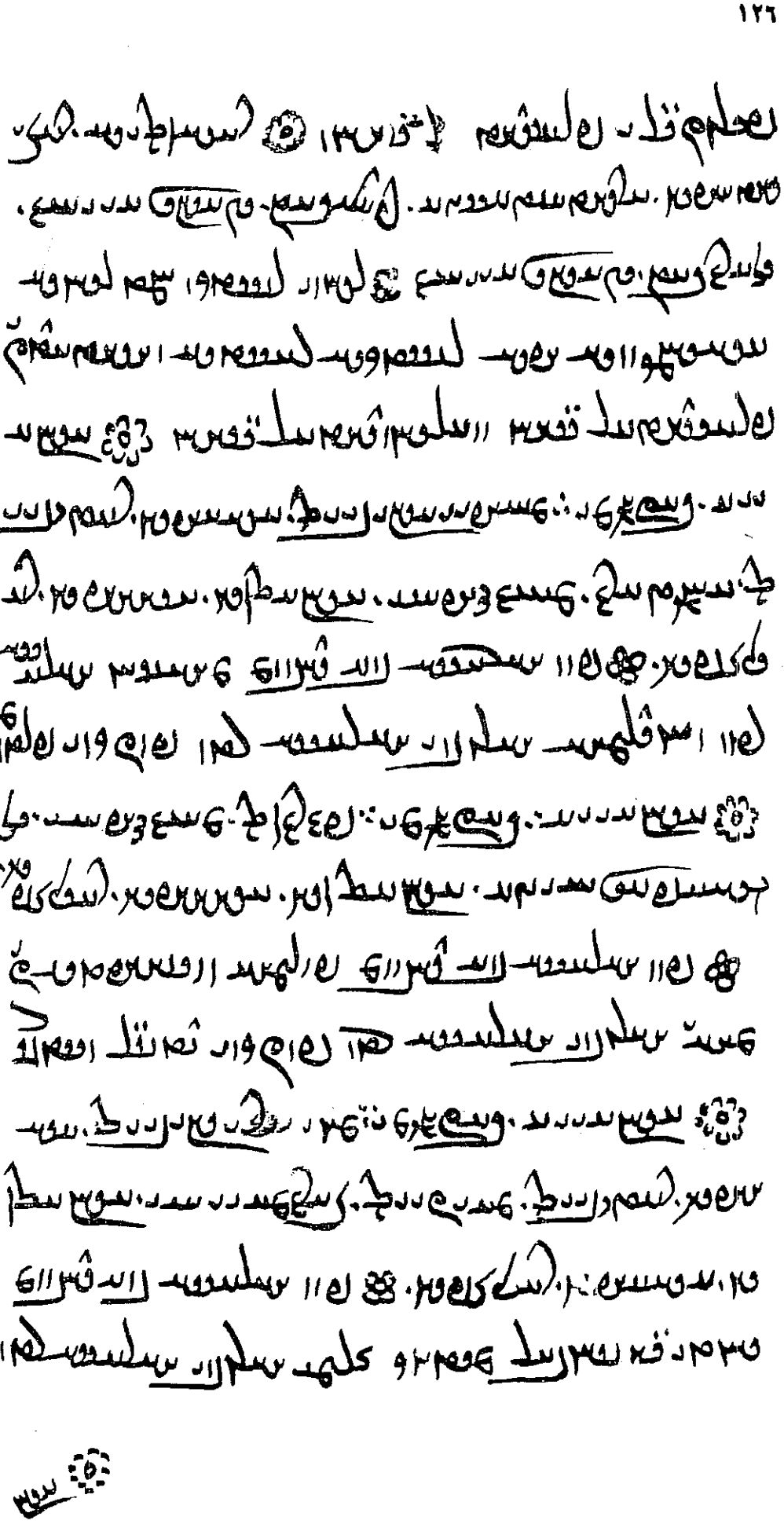

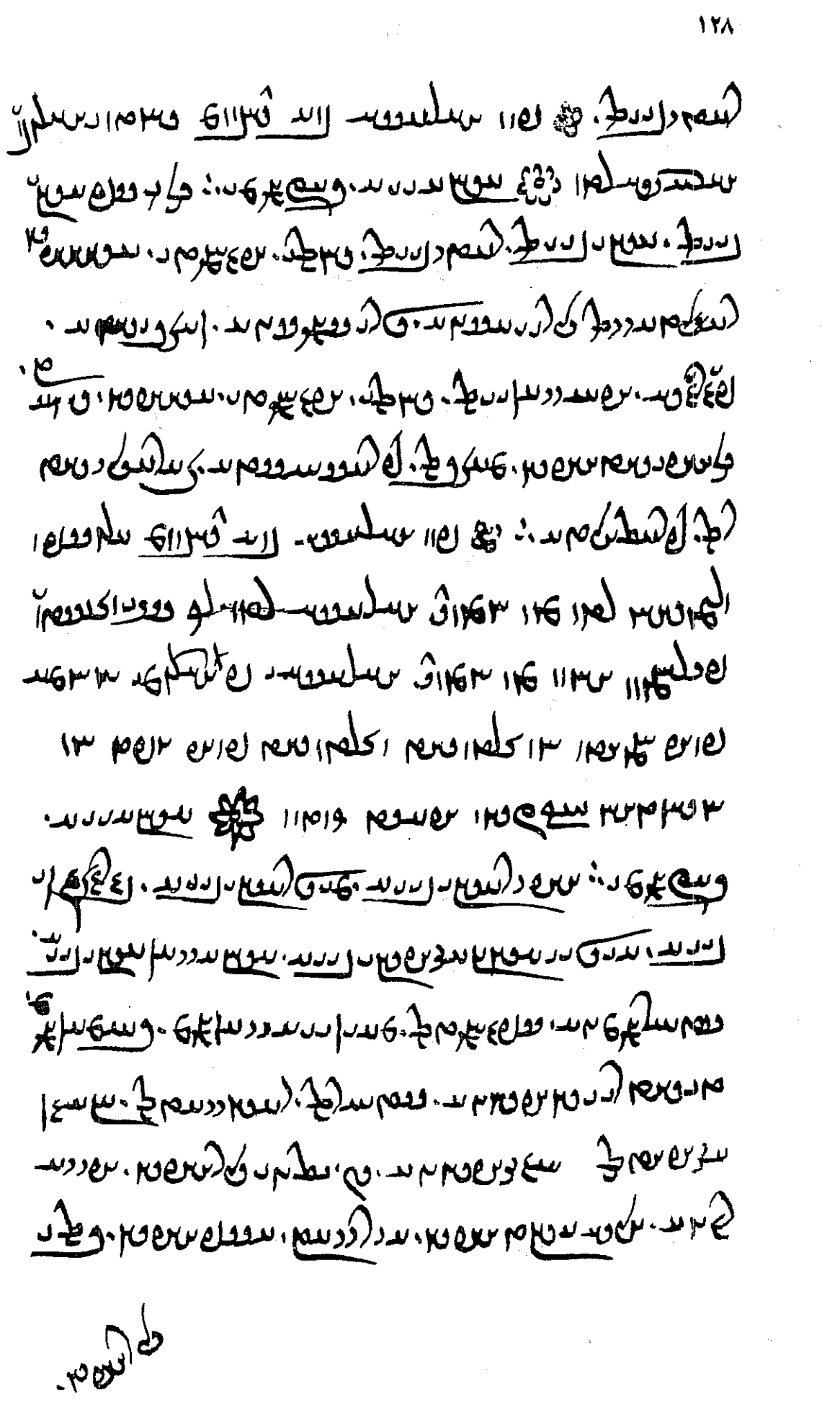

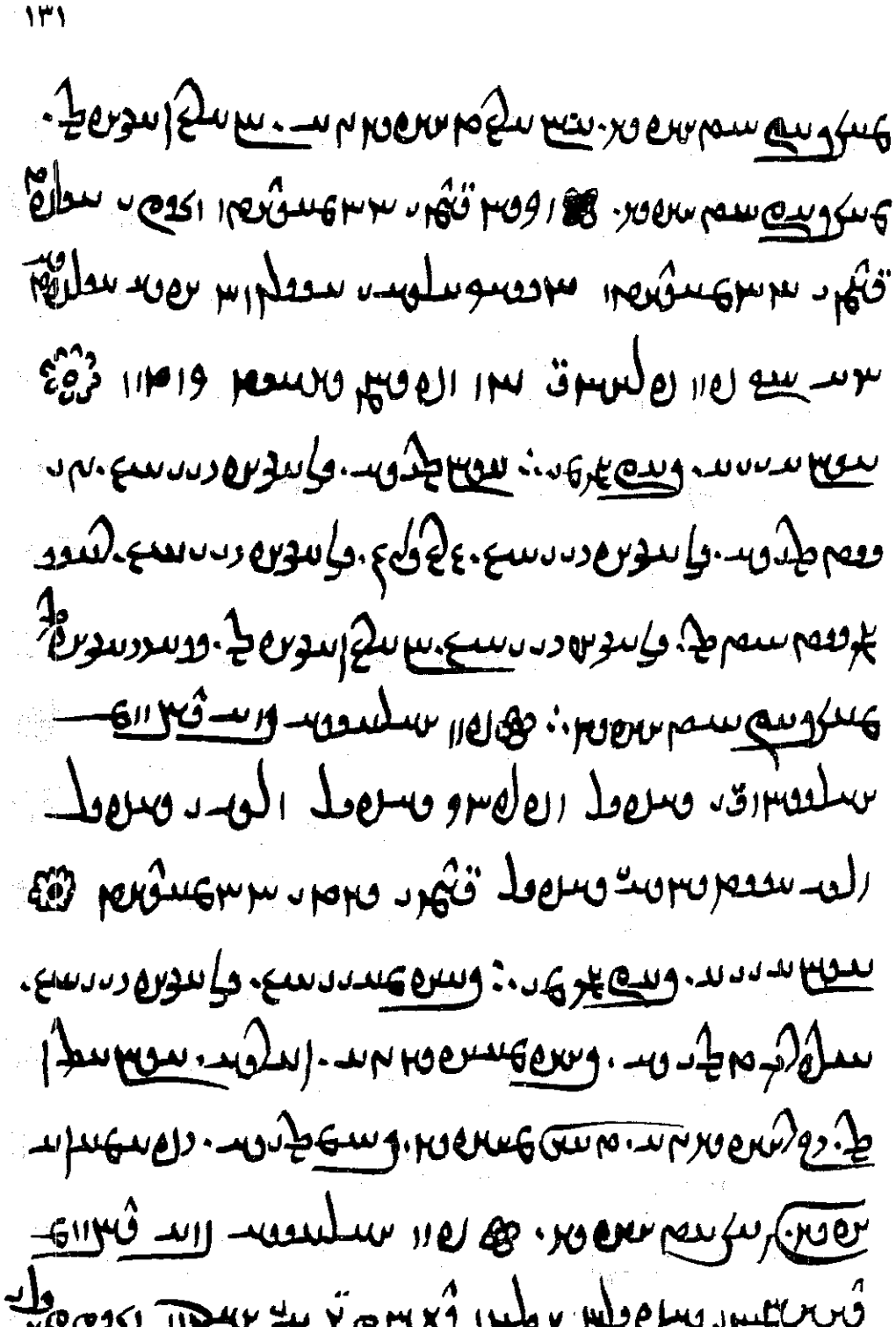

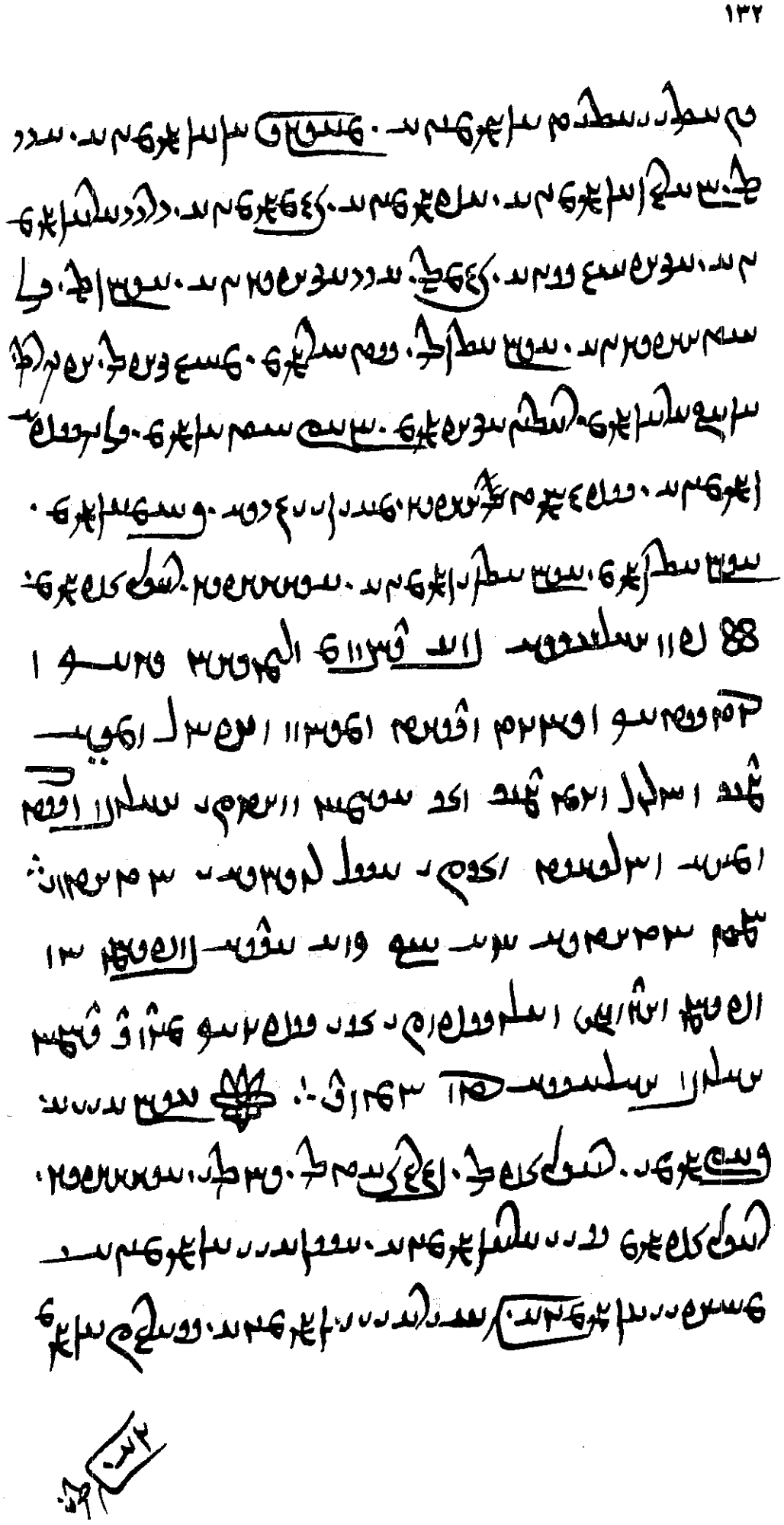

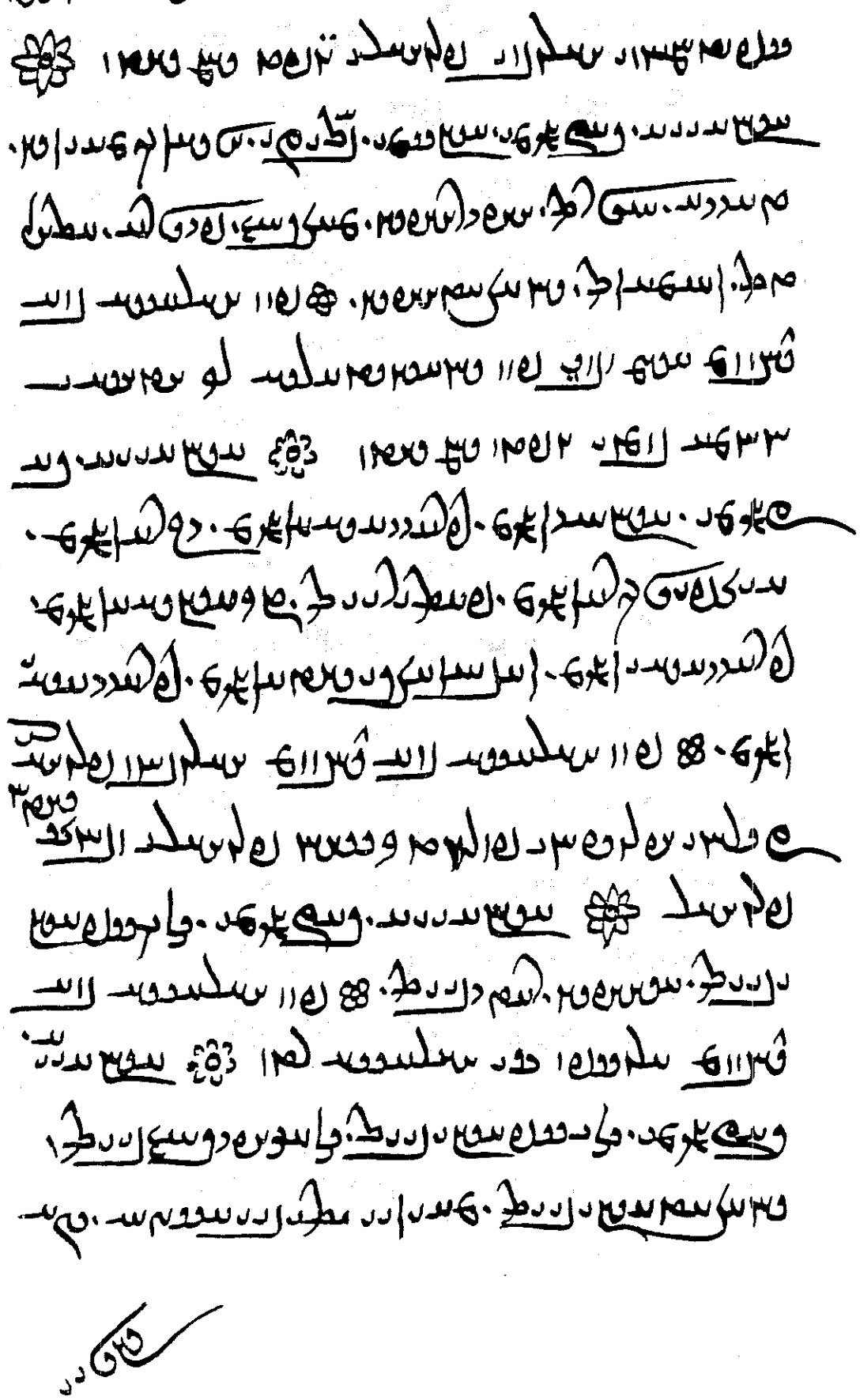

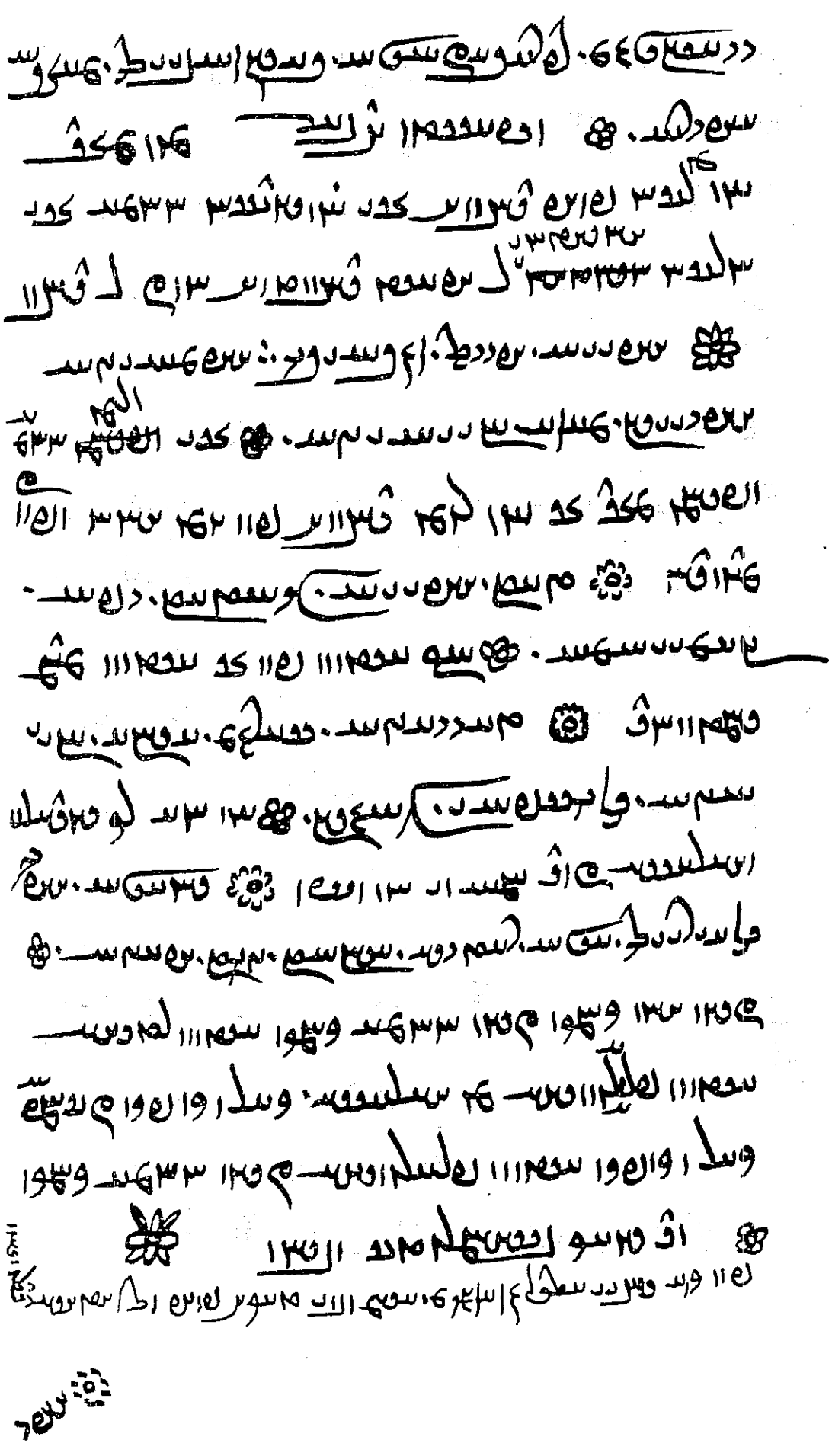

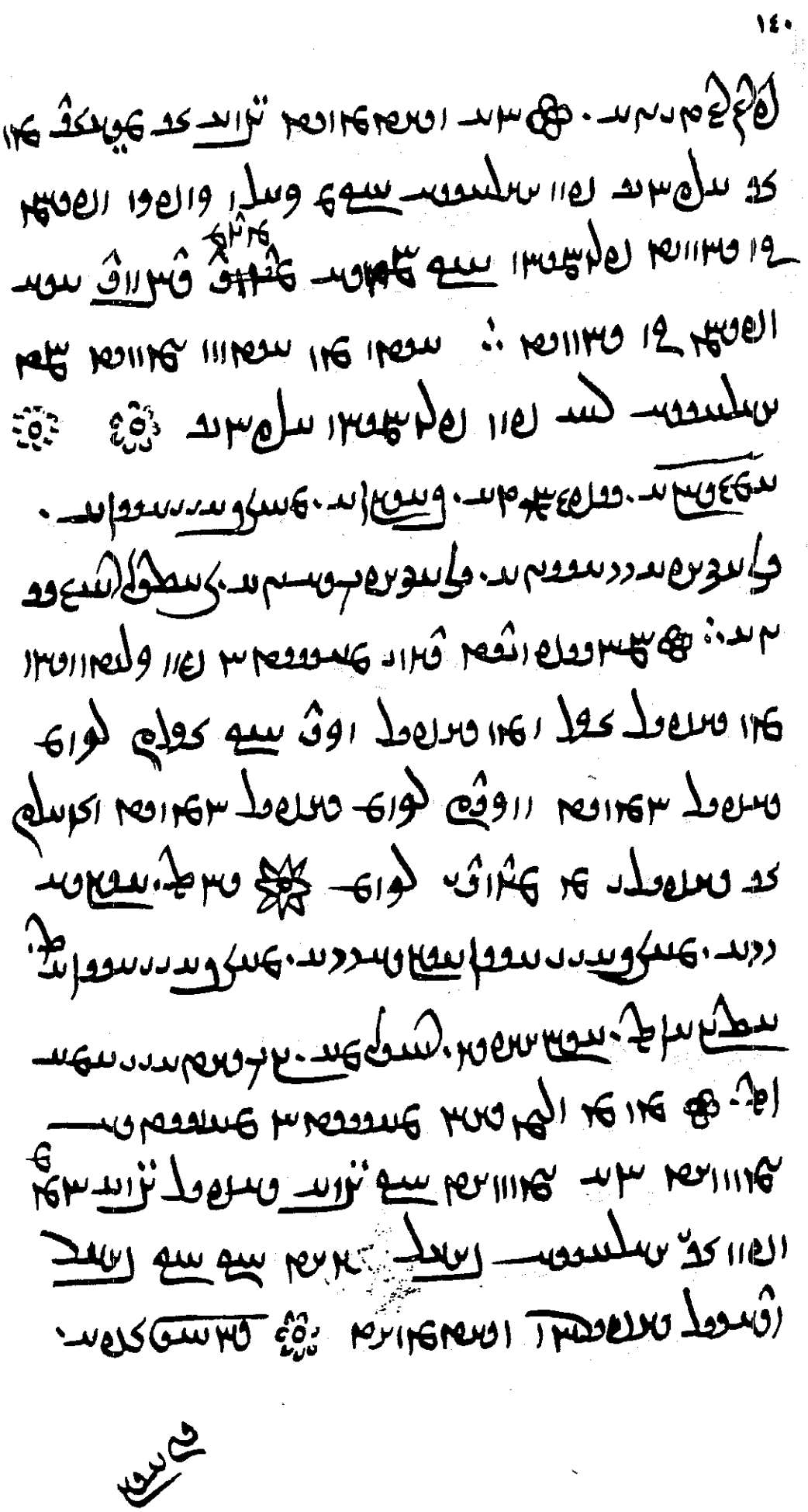

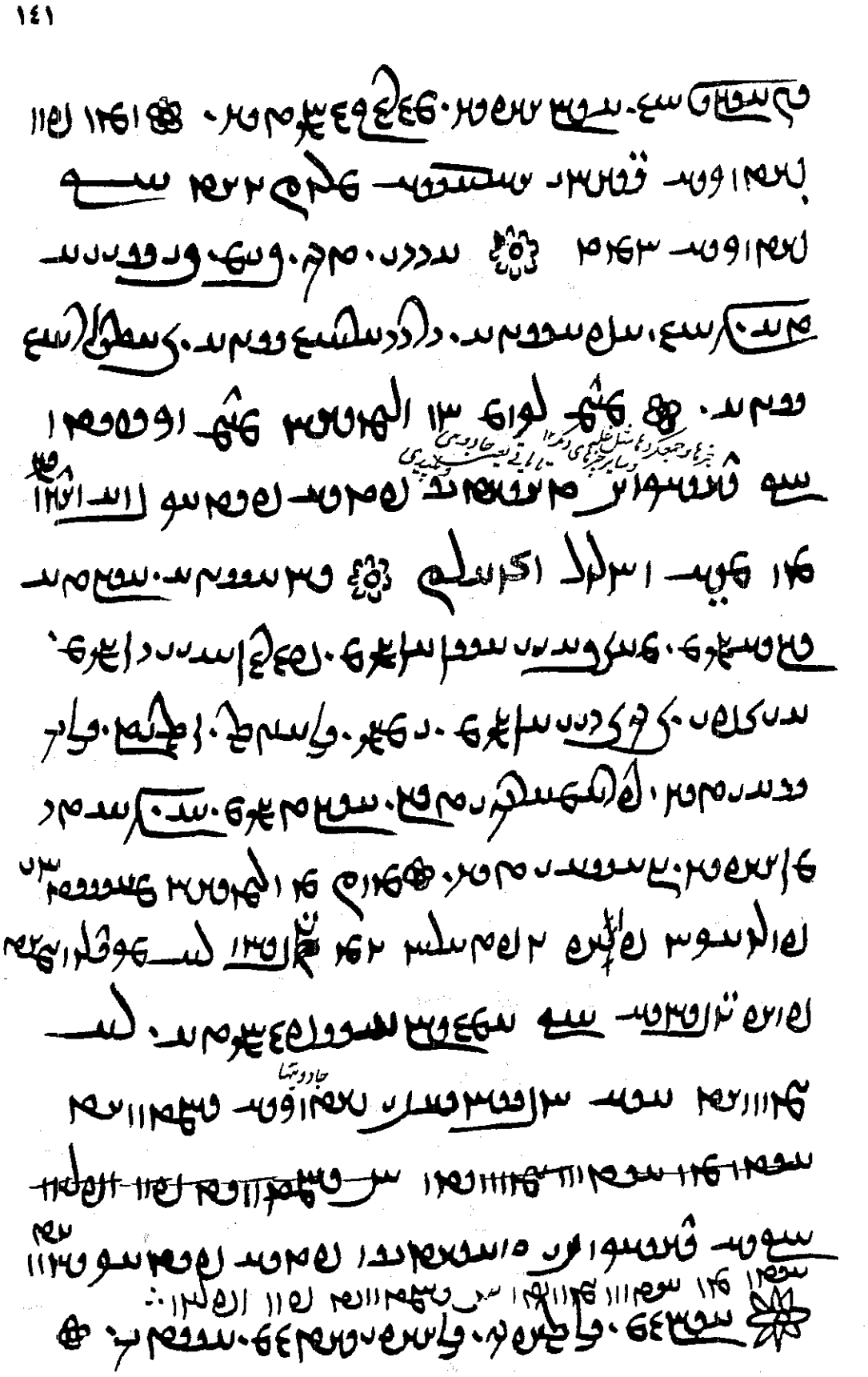

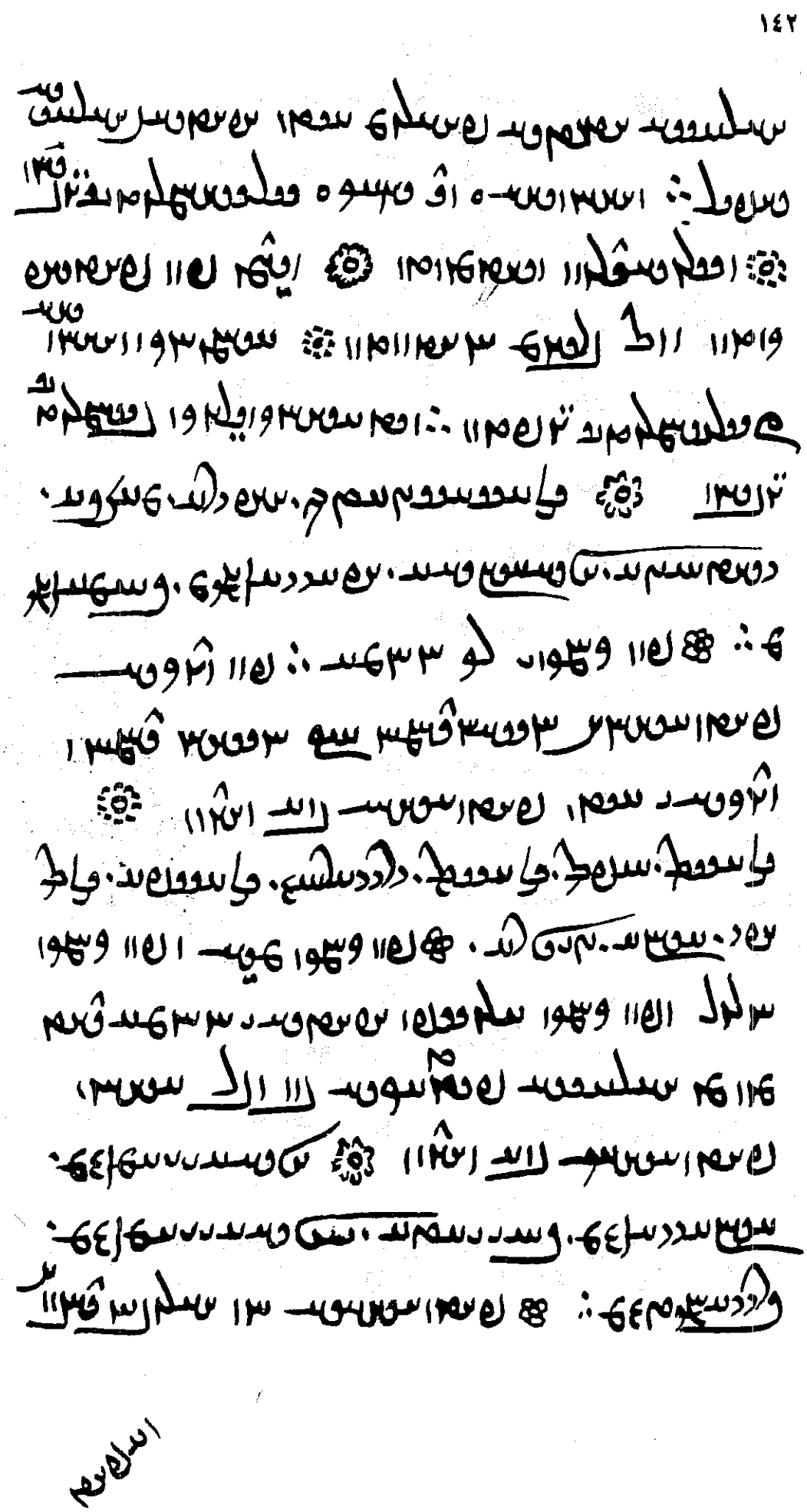

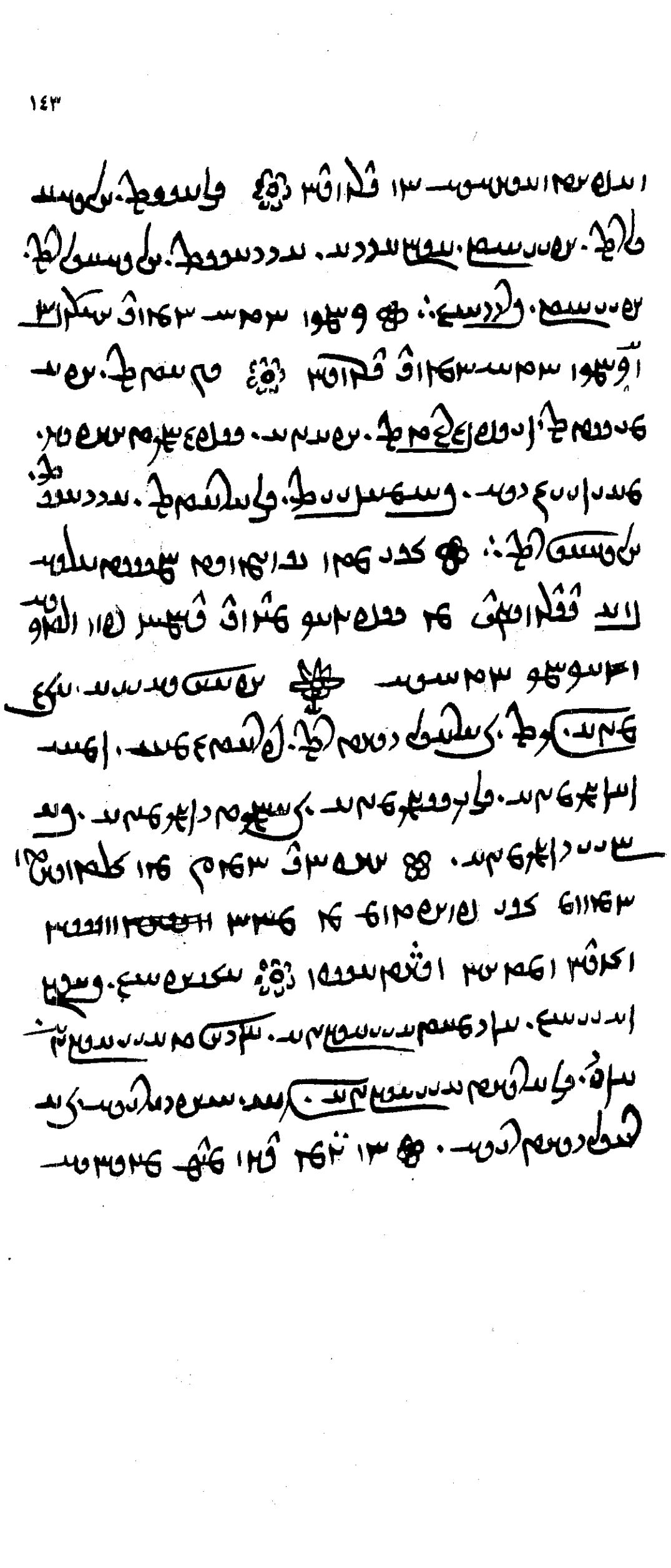

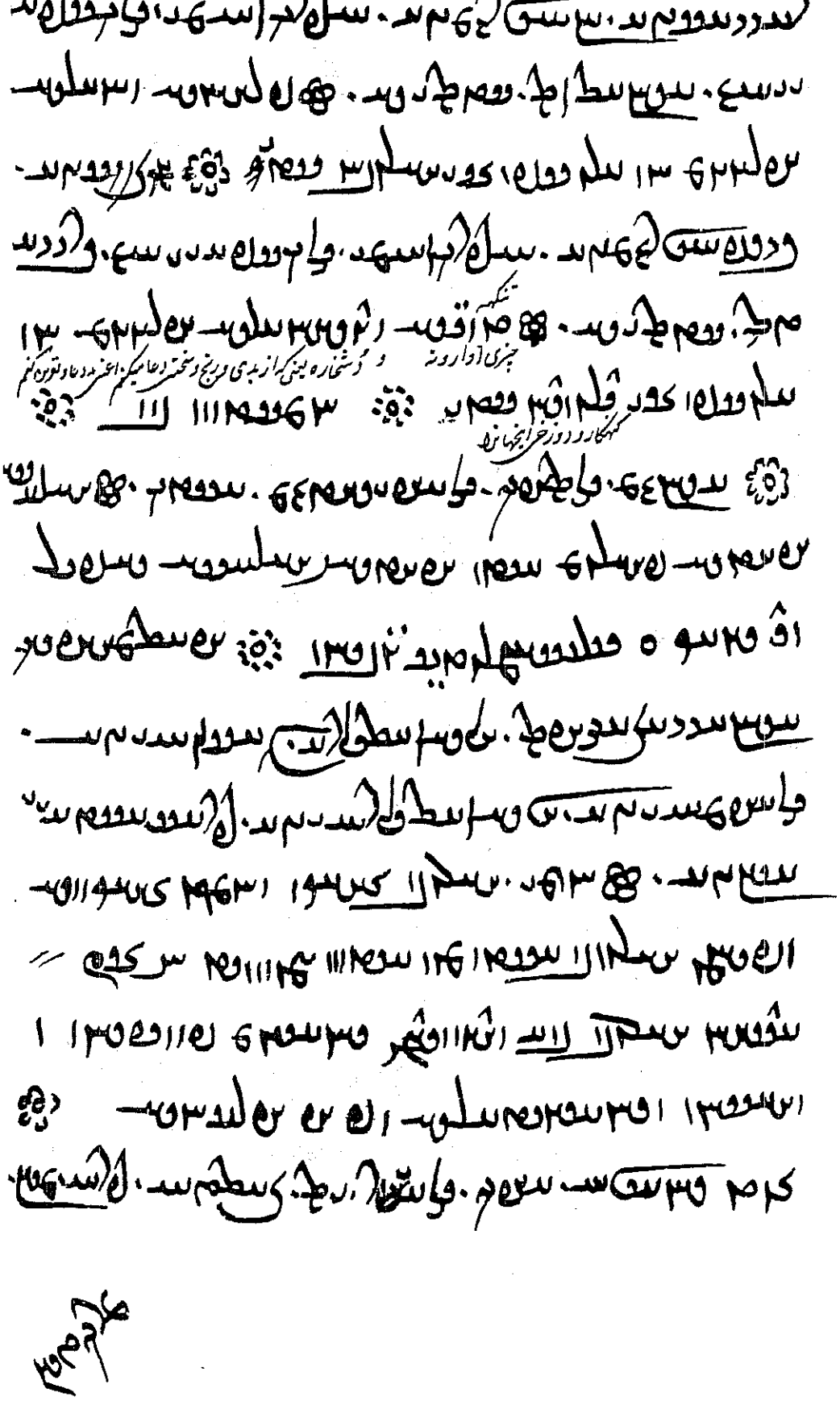

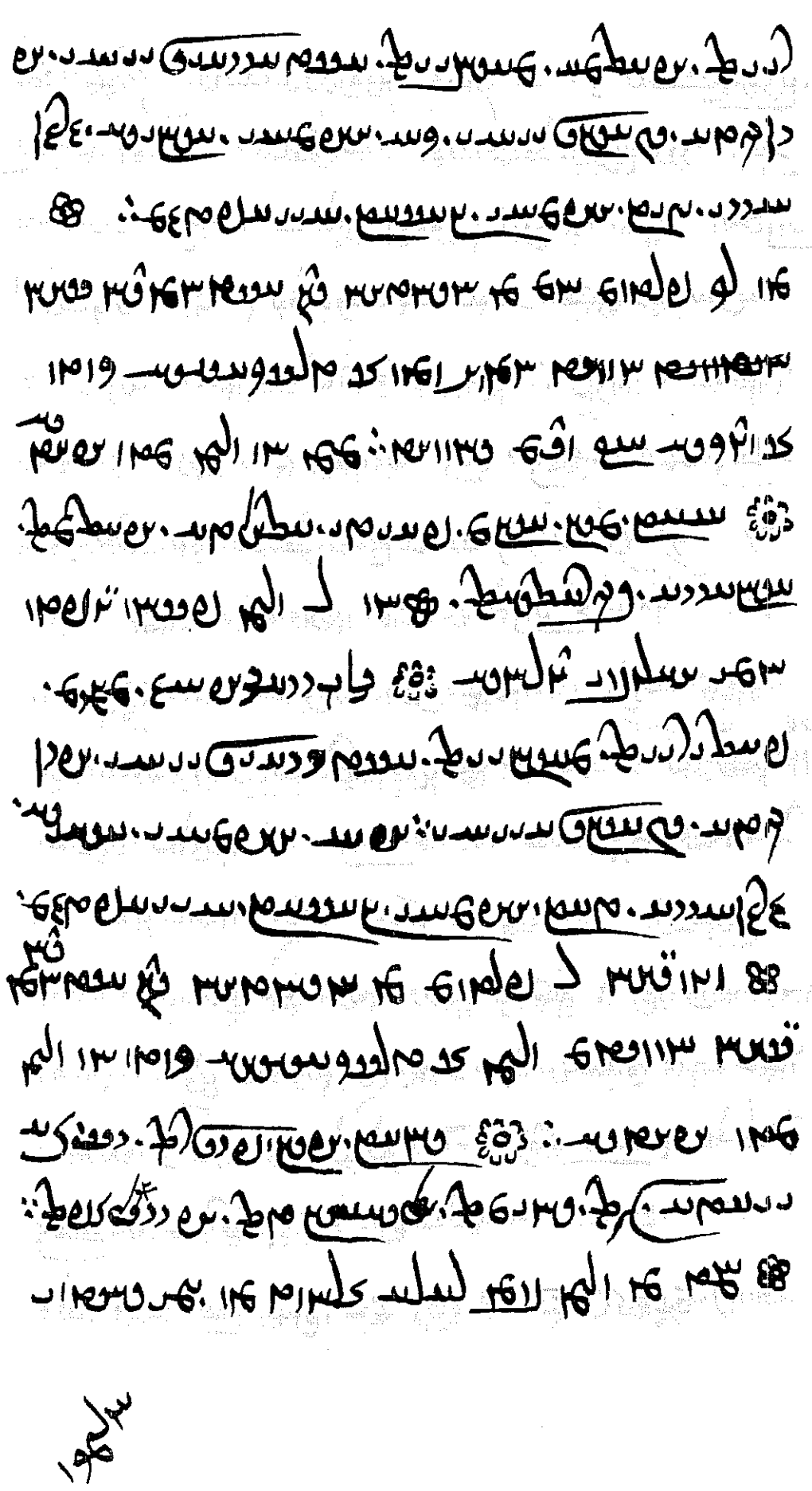

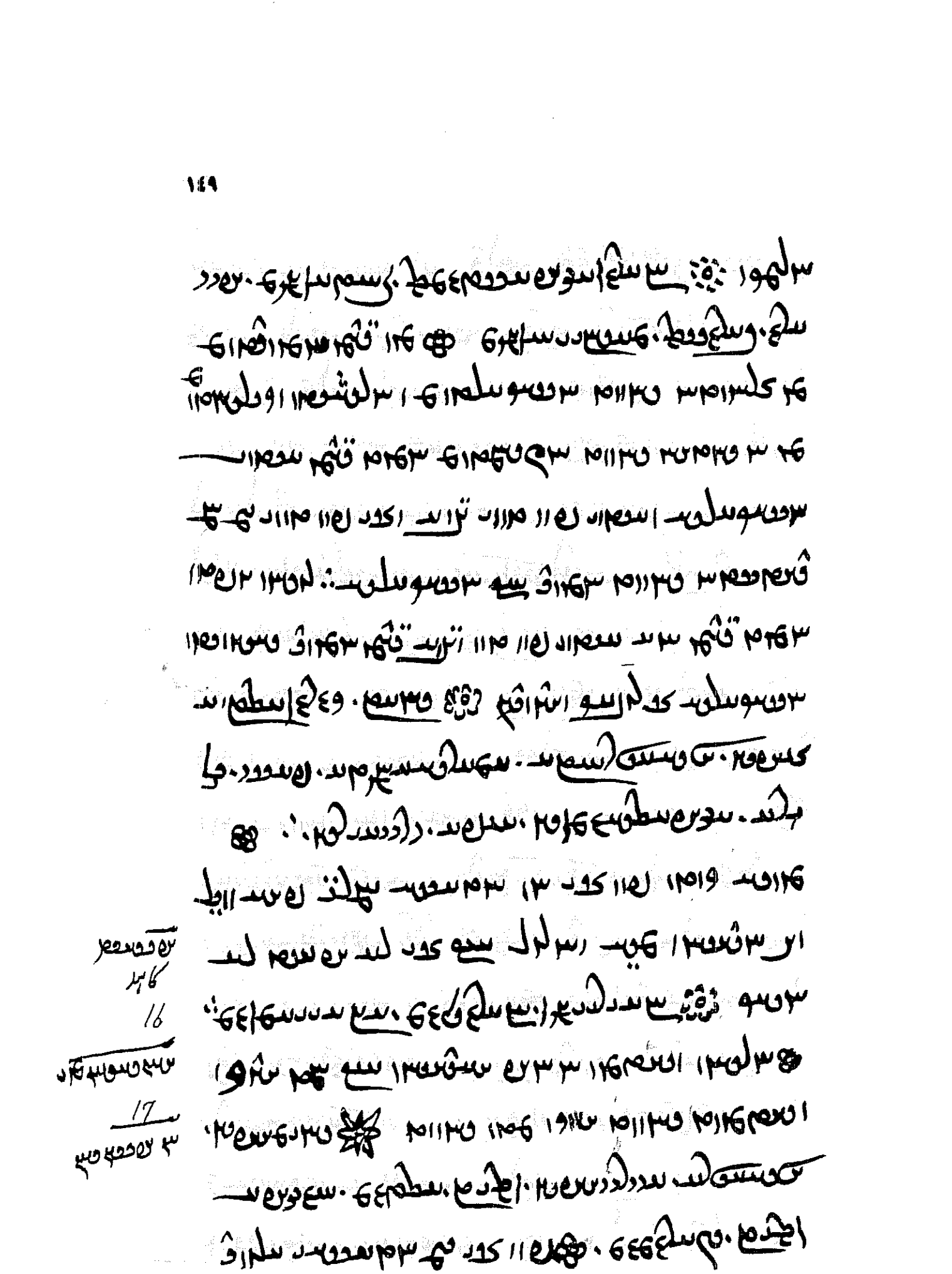

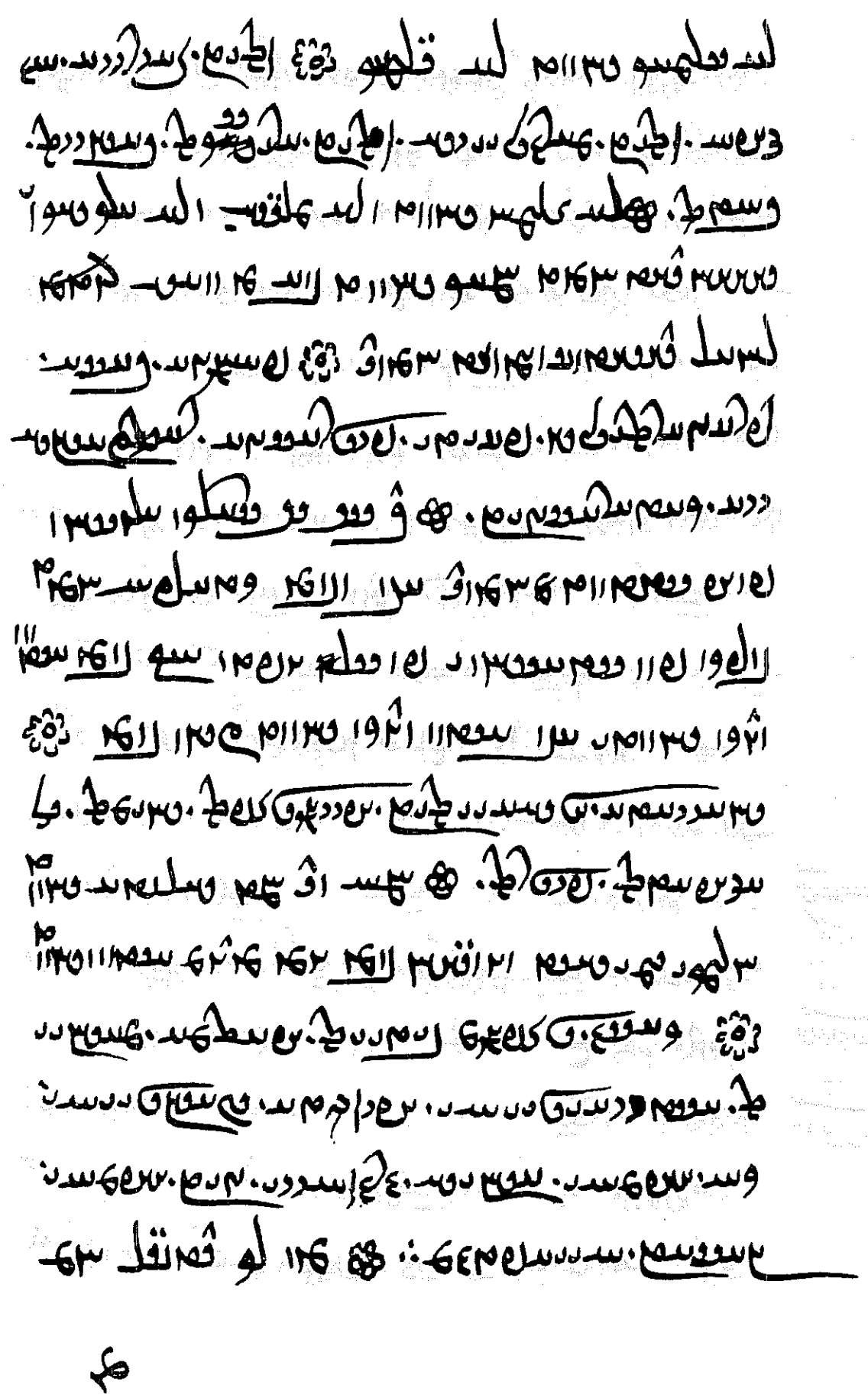

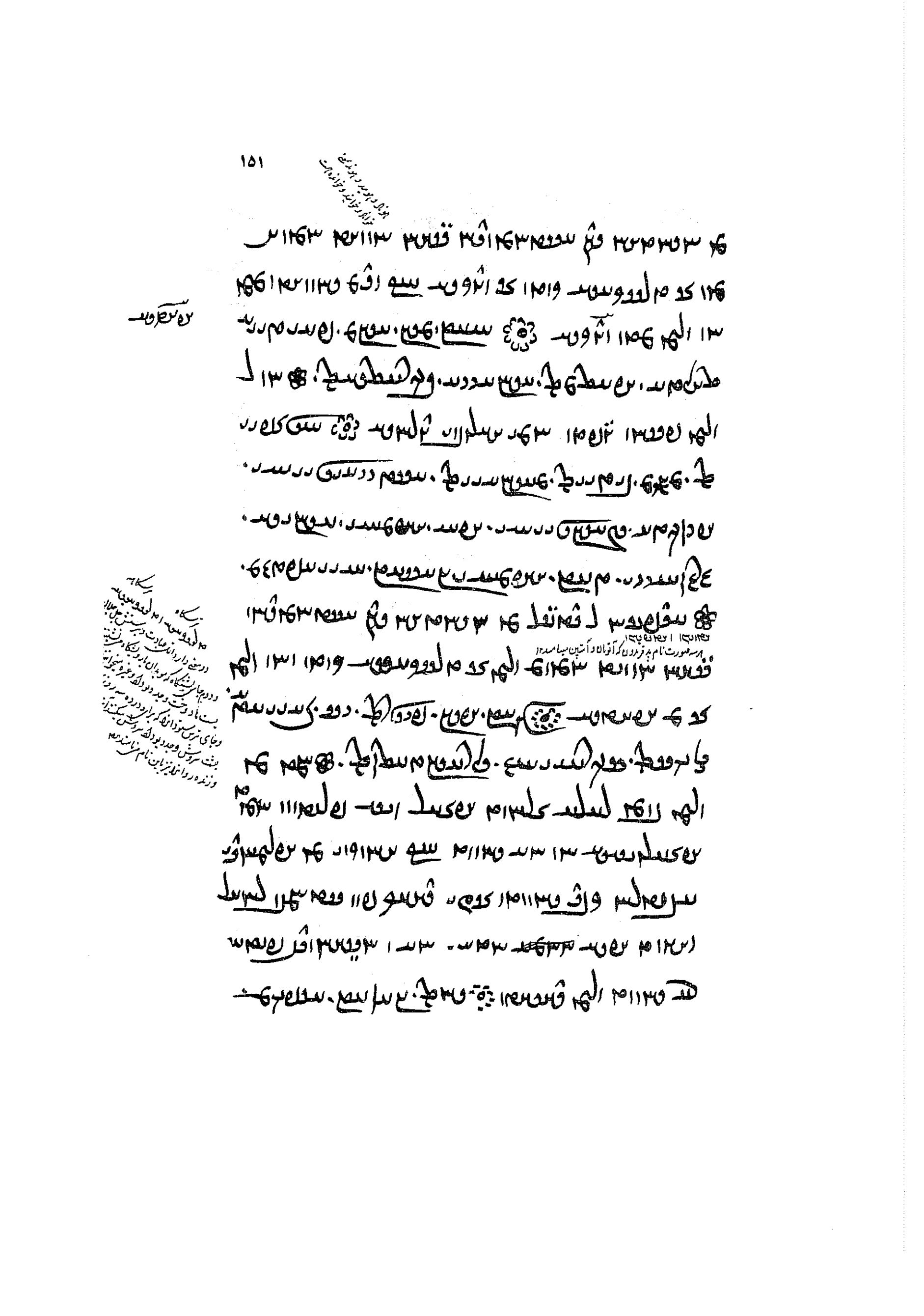

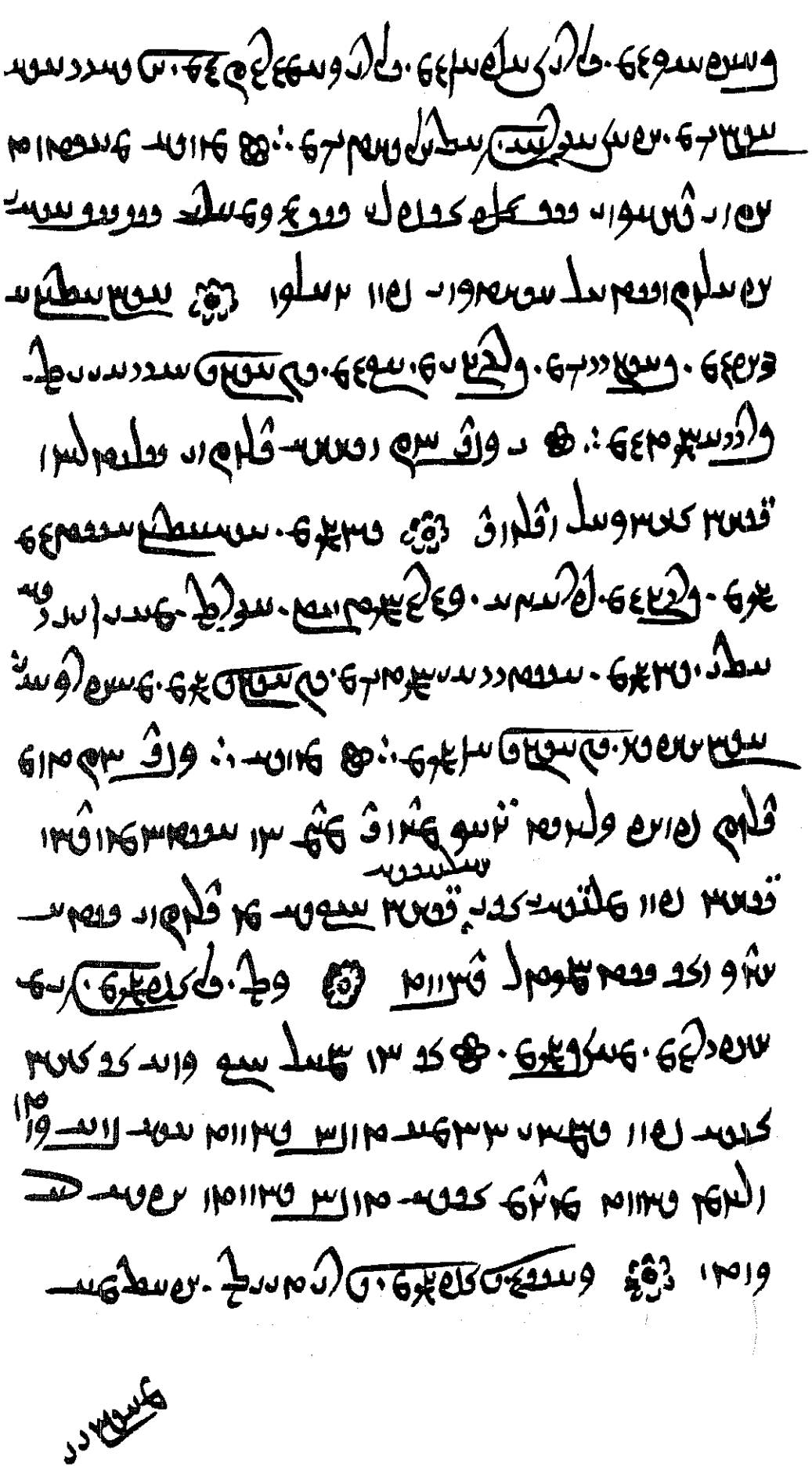

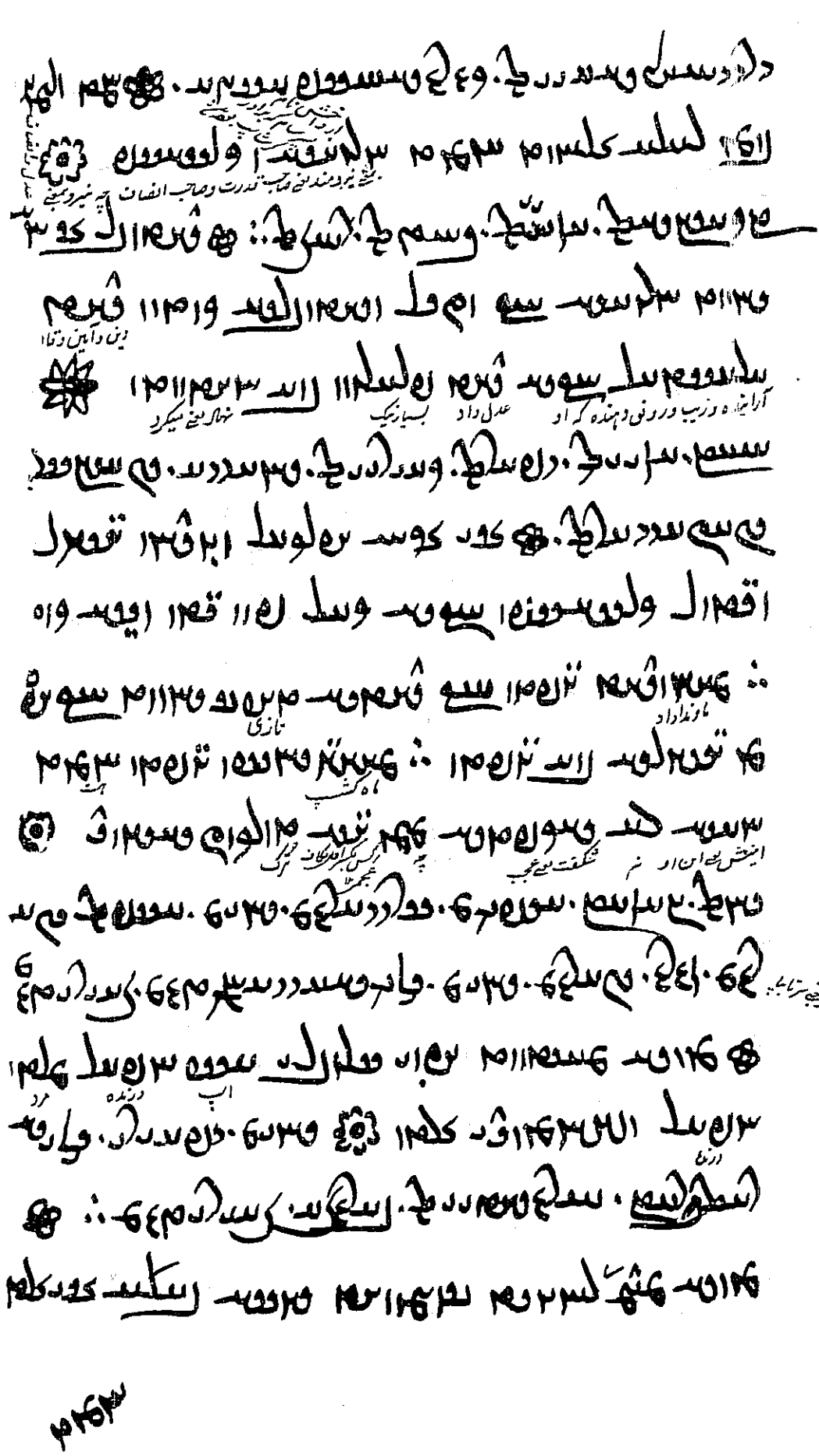

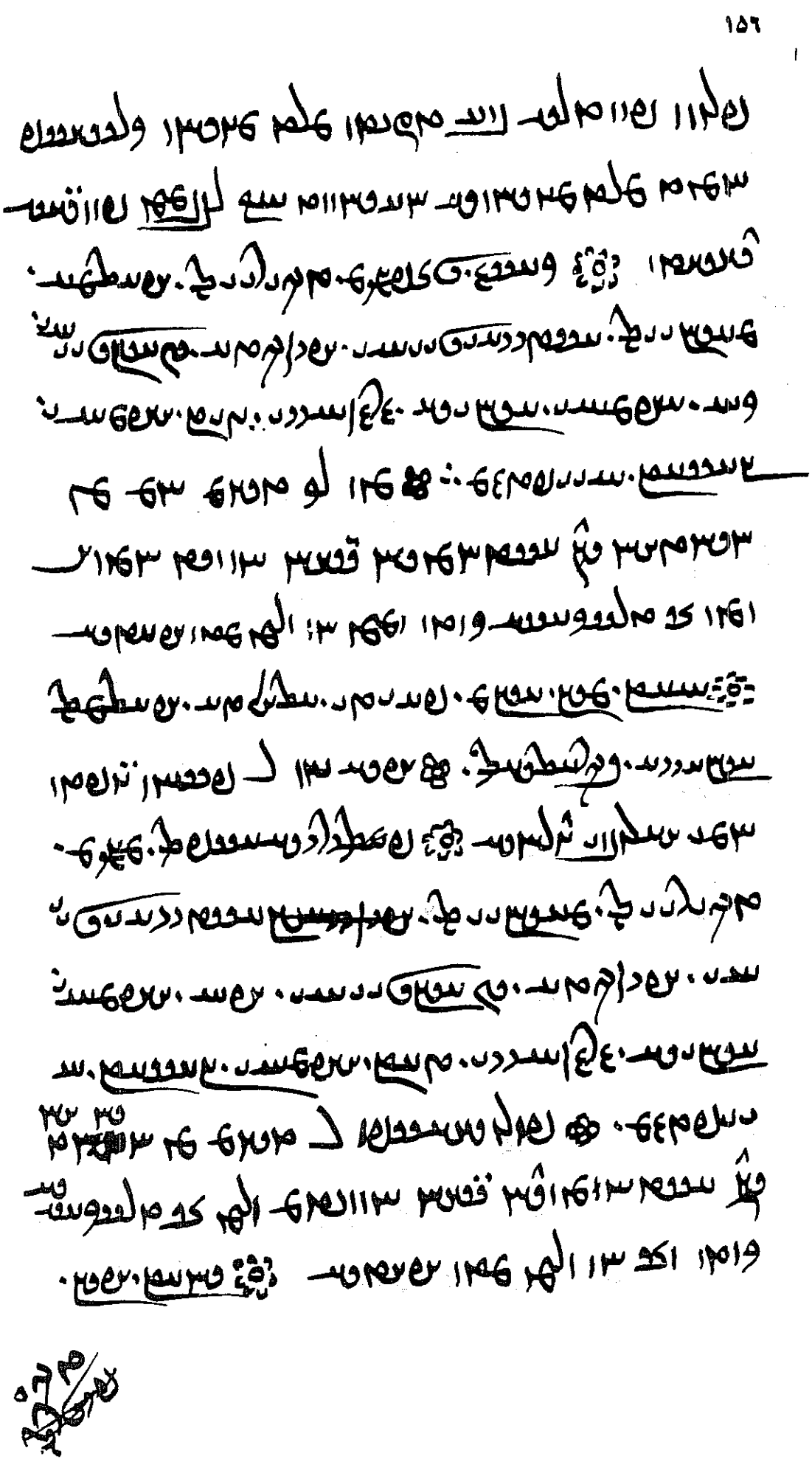

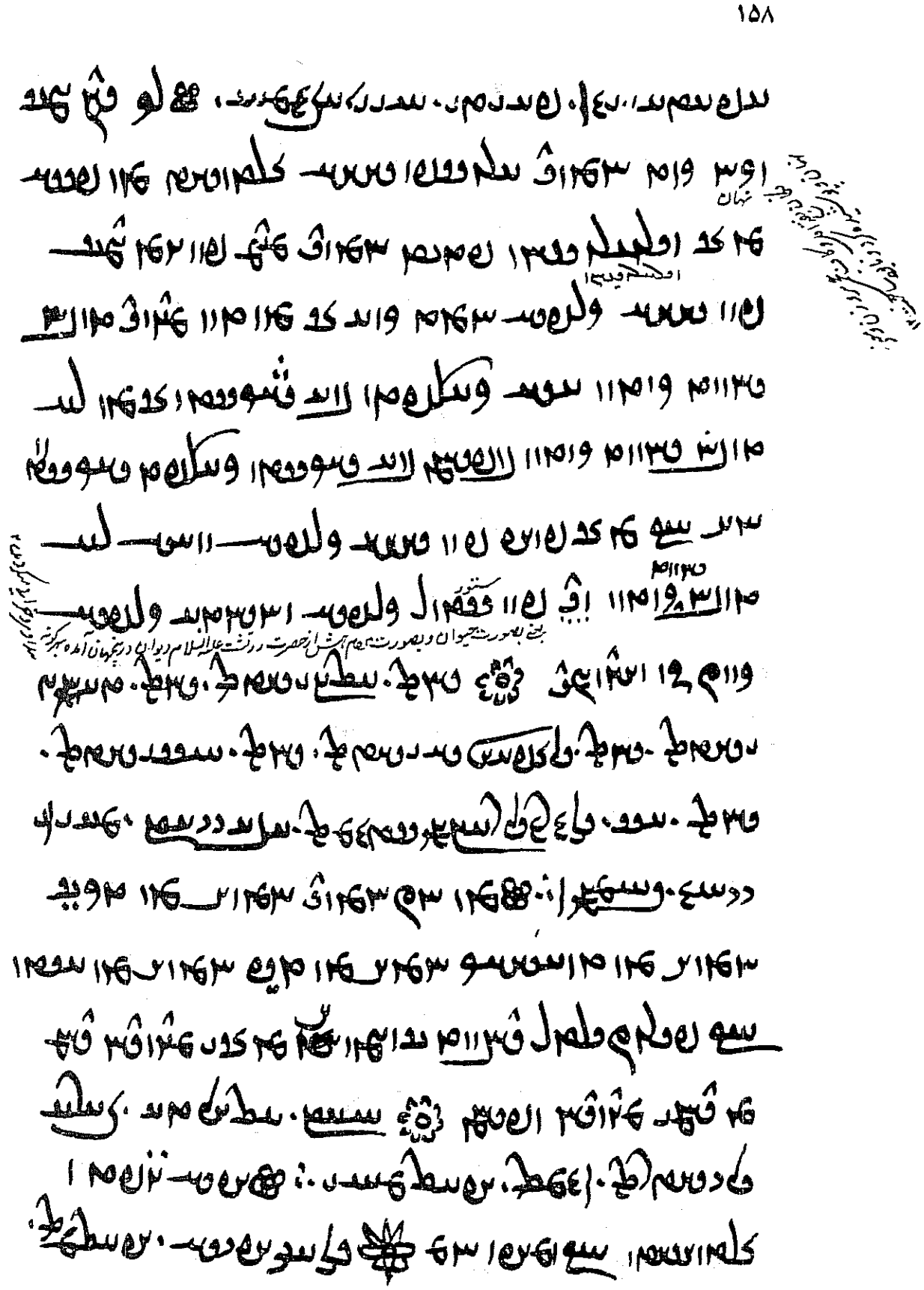

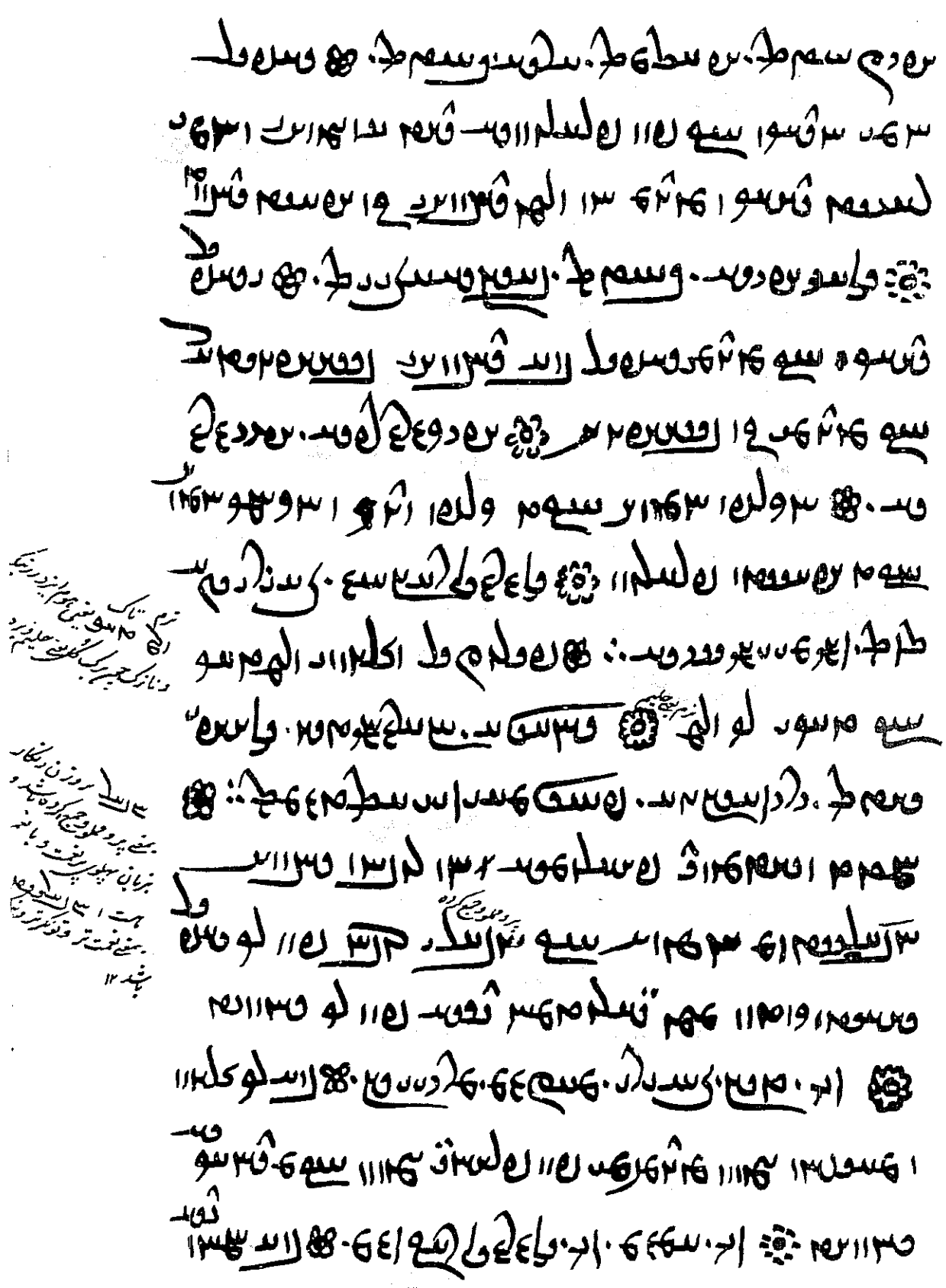

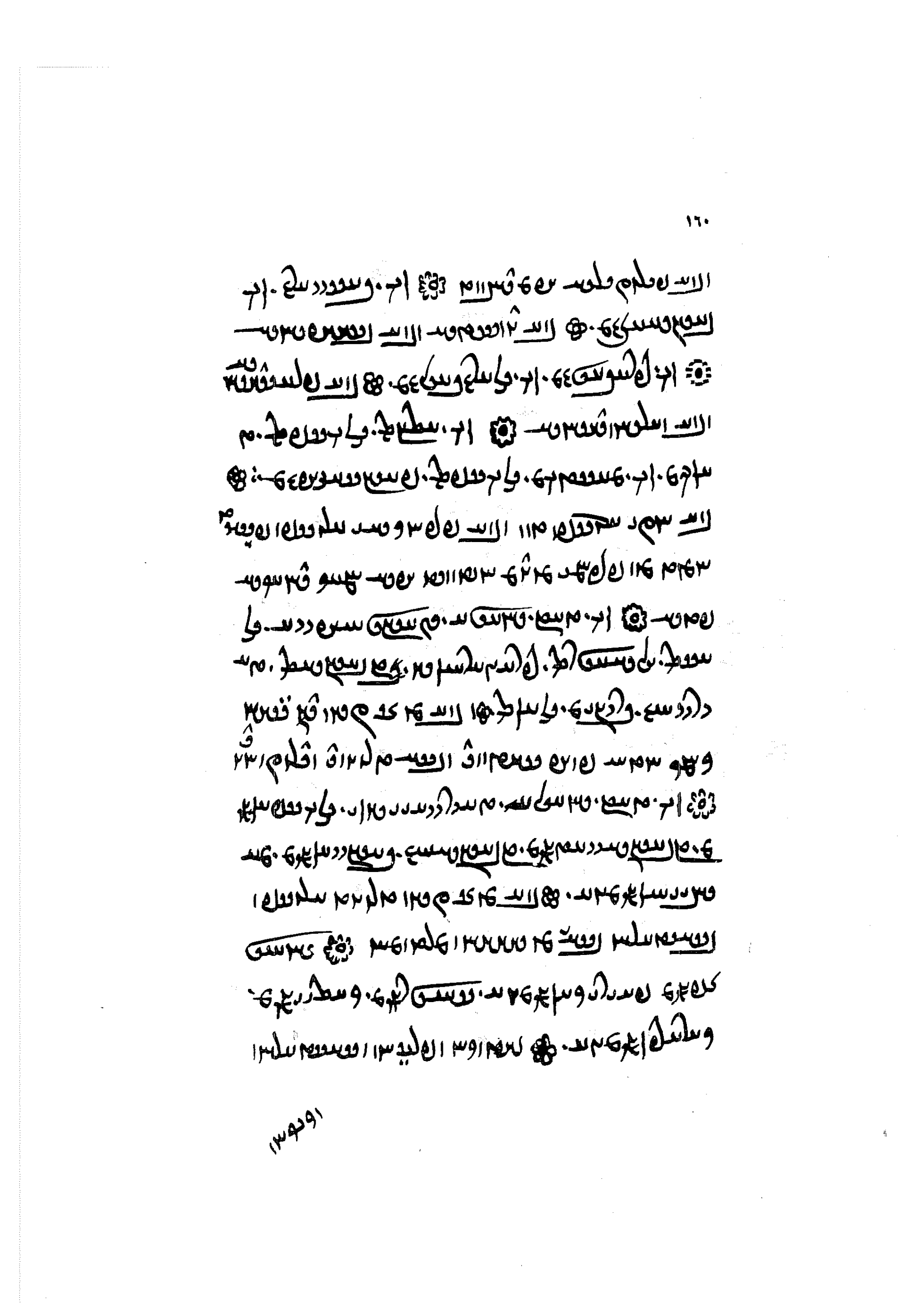

دور هوش یعنی دور کننده مرگ

یعنی بمعنی میخواهم و خواهنده هستم
استوار کن و قائم دار و استوار کنم
یم دارم هم معنی هست ۱۲

بمعنی اخلاص اصلاح داشتن
بگردیدن و خواستن و منش را راستن
زیب اخلاق کردن ۱۲

هاوشتان من یعنی بهدنیان وا ستان من

آرزوی تیغ قوی تر
وخدا زند سلاح وصاحب
پهلوان پیشتا باشد ۱۲

یعنی زنان نازا میده را که
امیدوار فرزند نصر باشد و
عقیمه را که هرگز نزا میده باشد

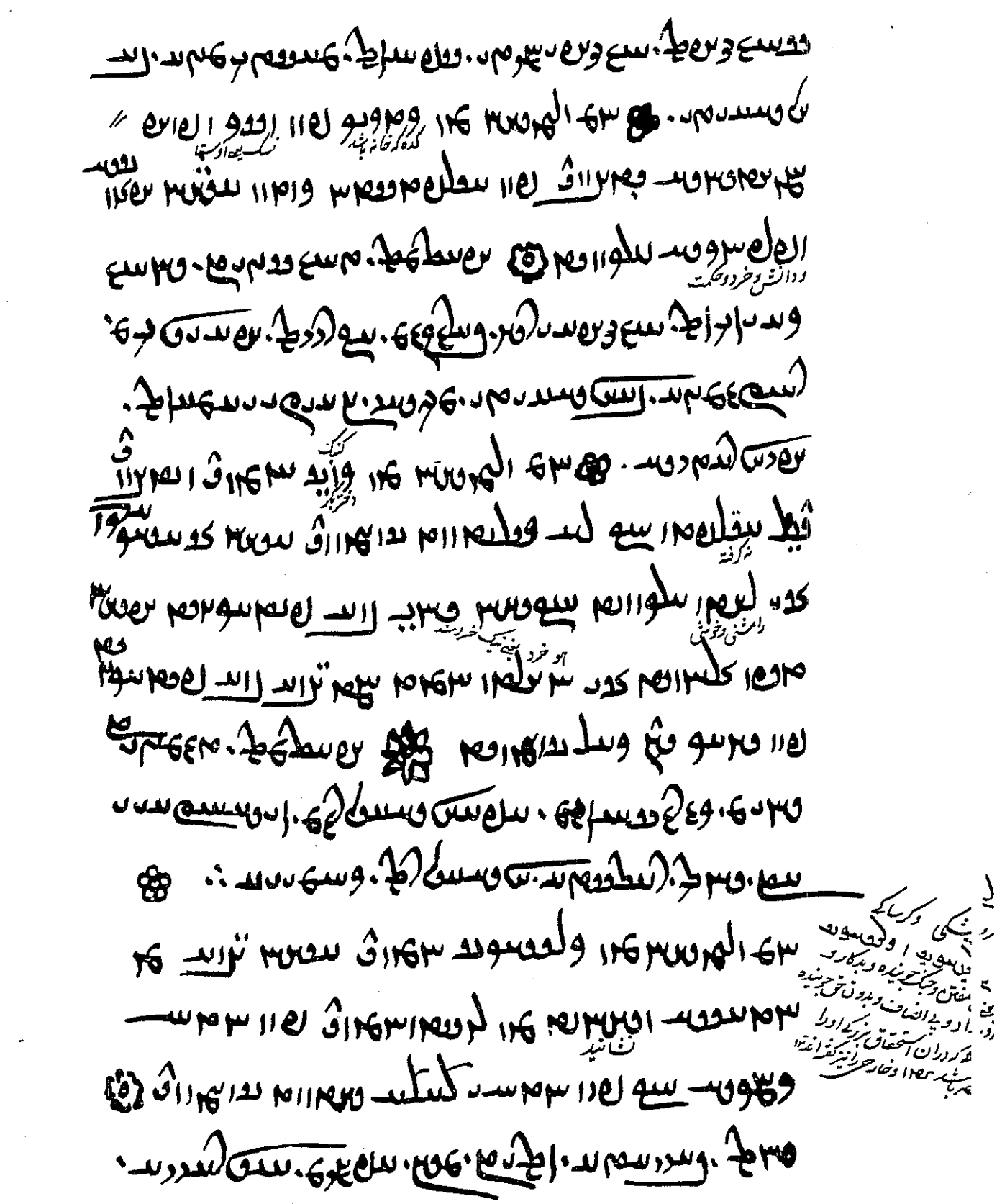

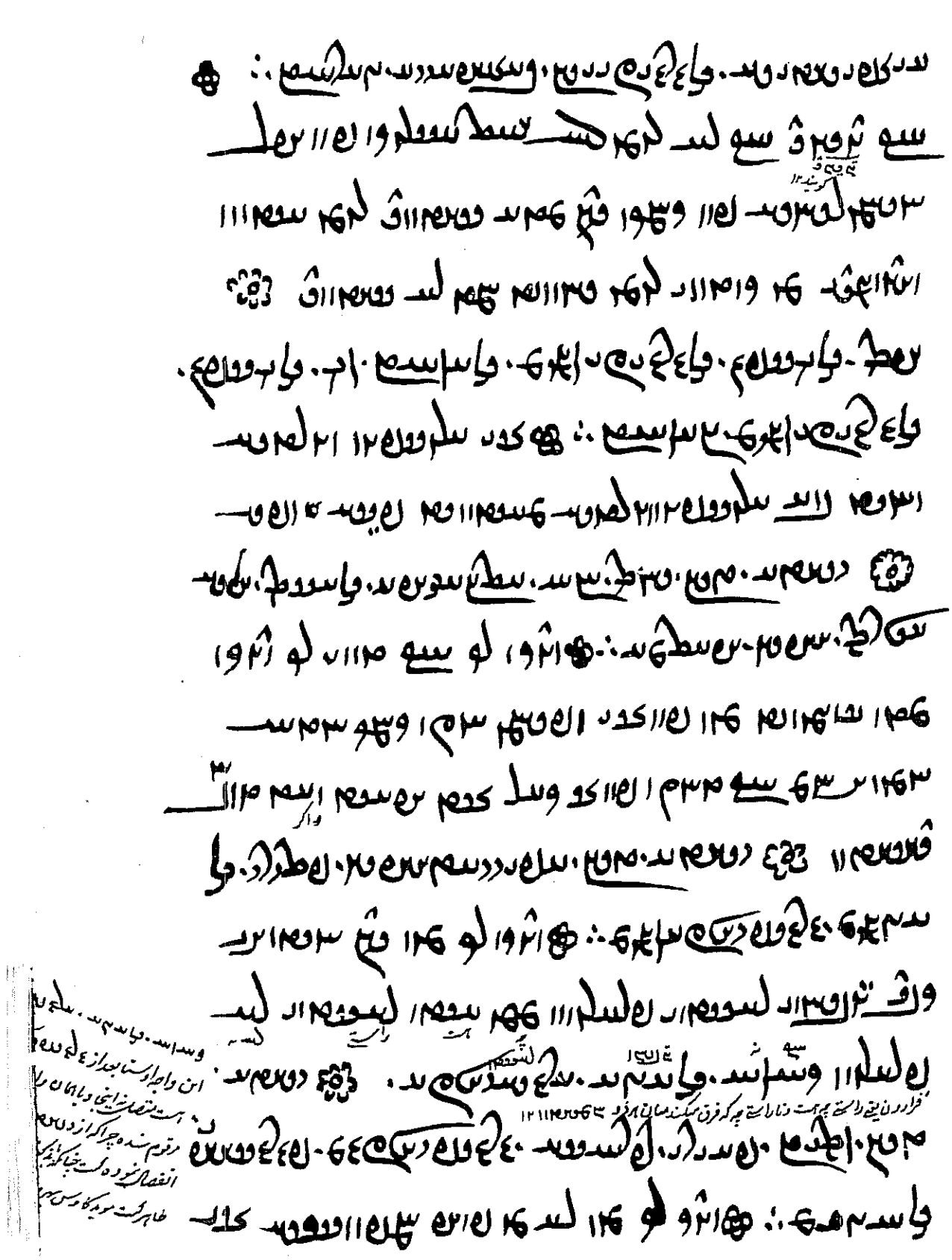

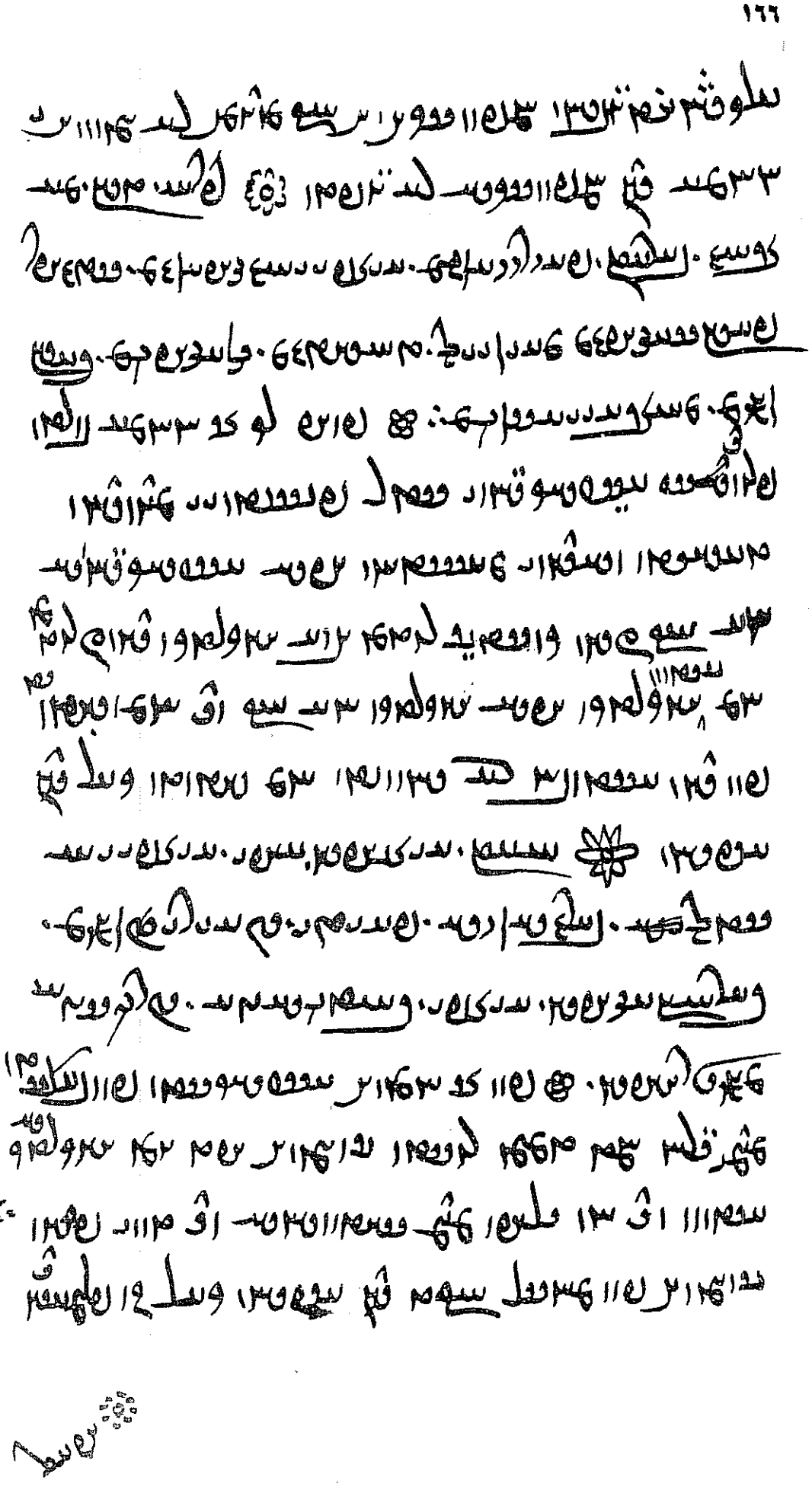

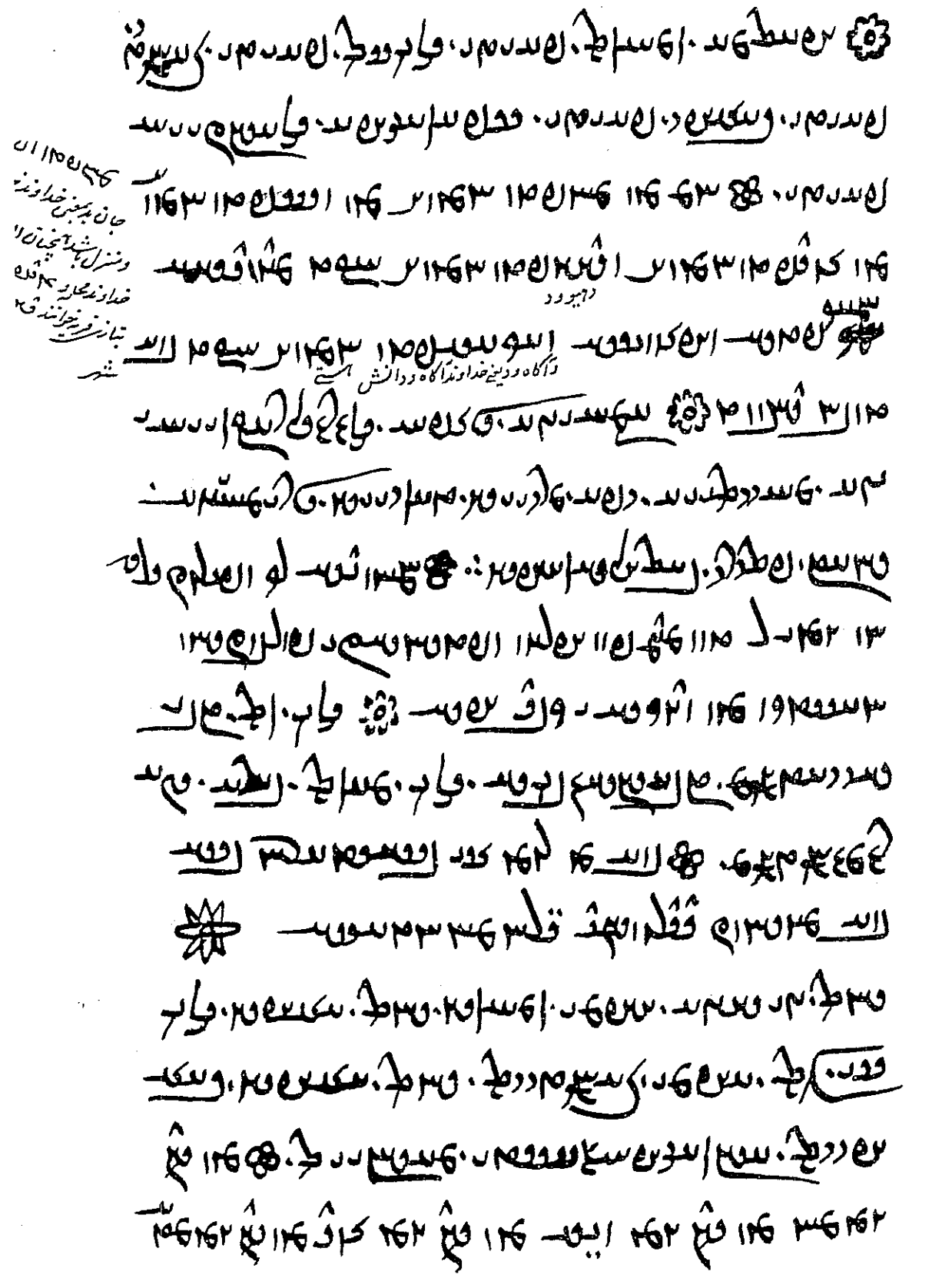

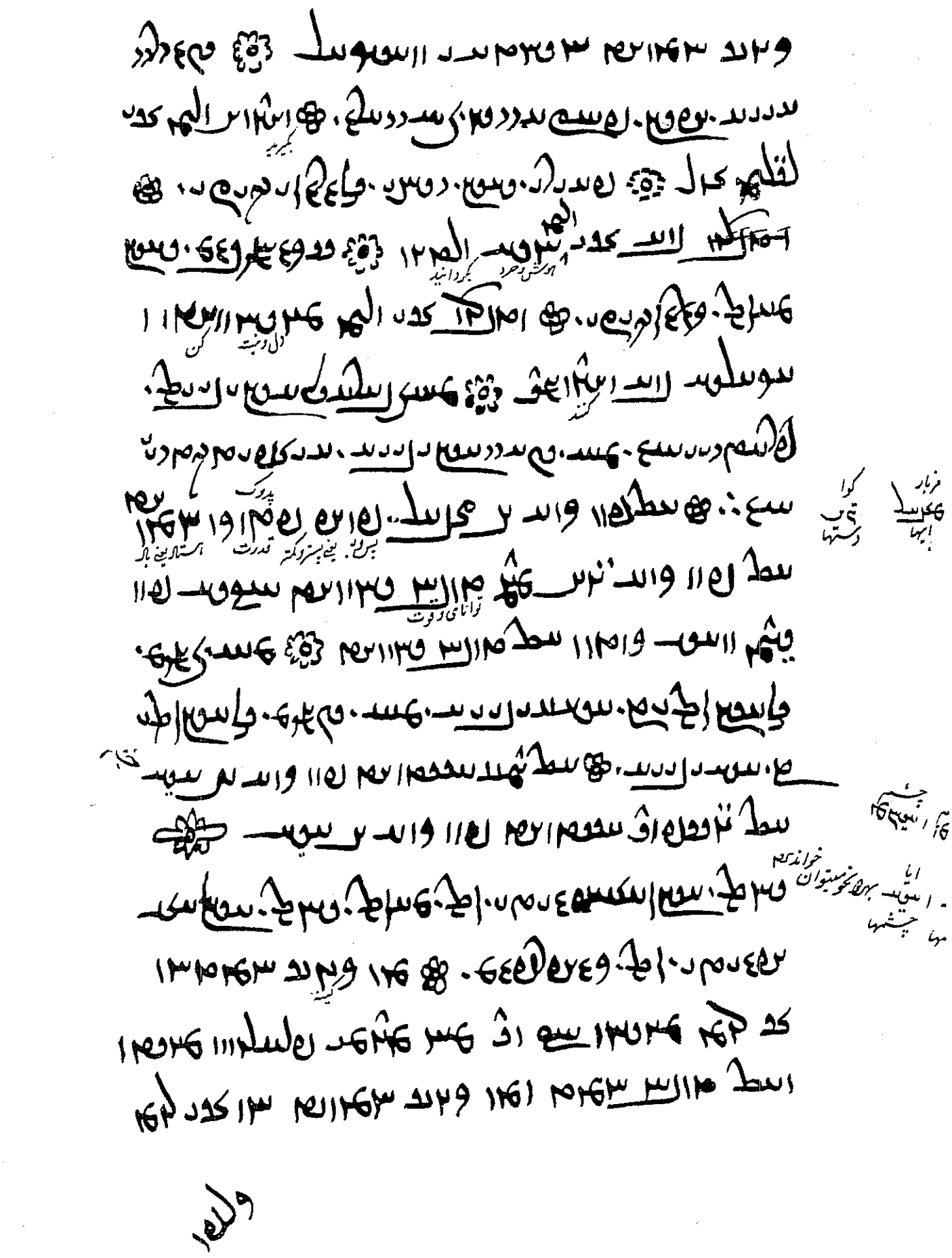

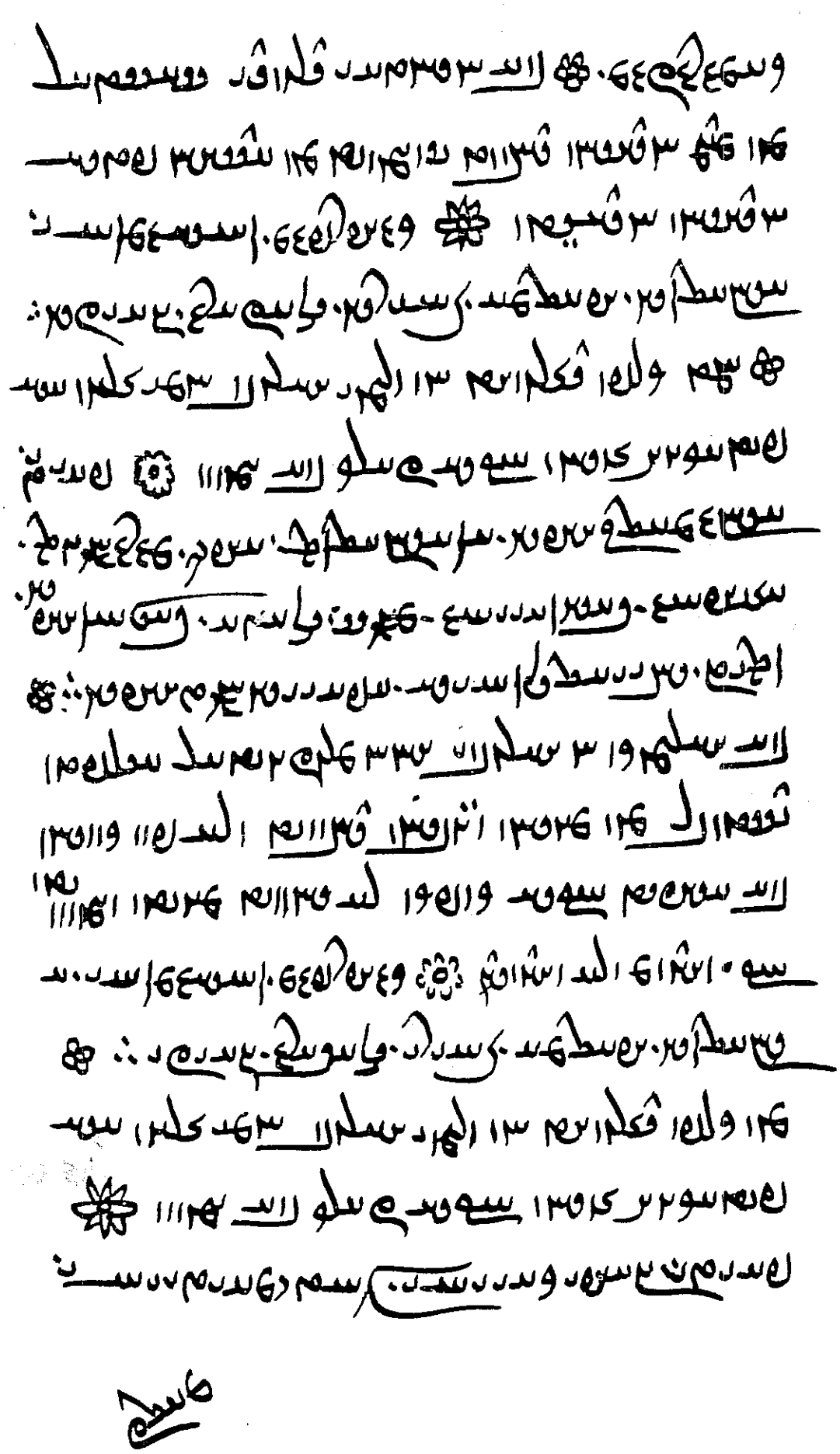

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

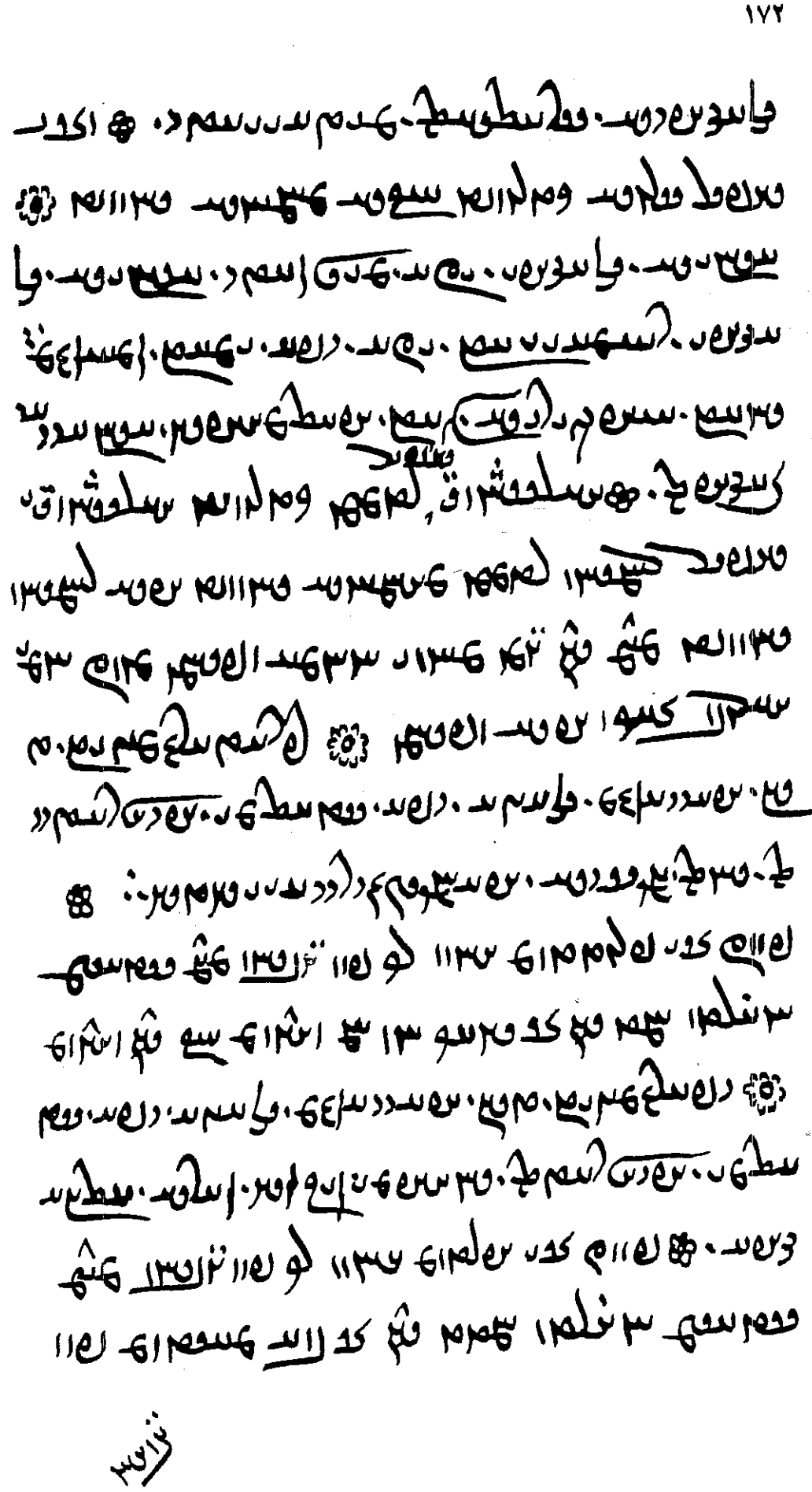

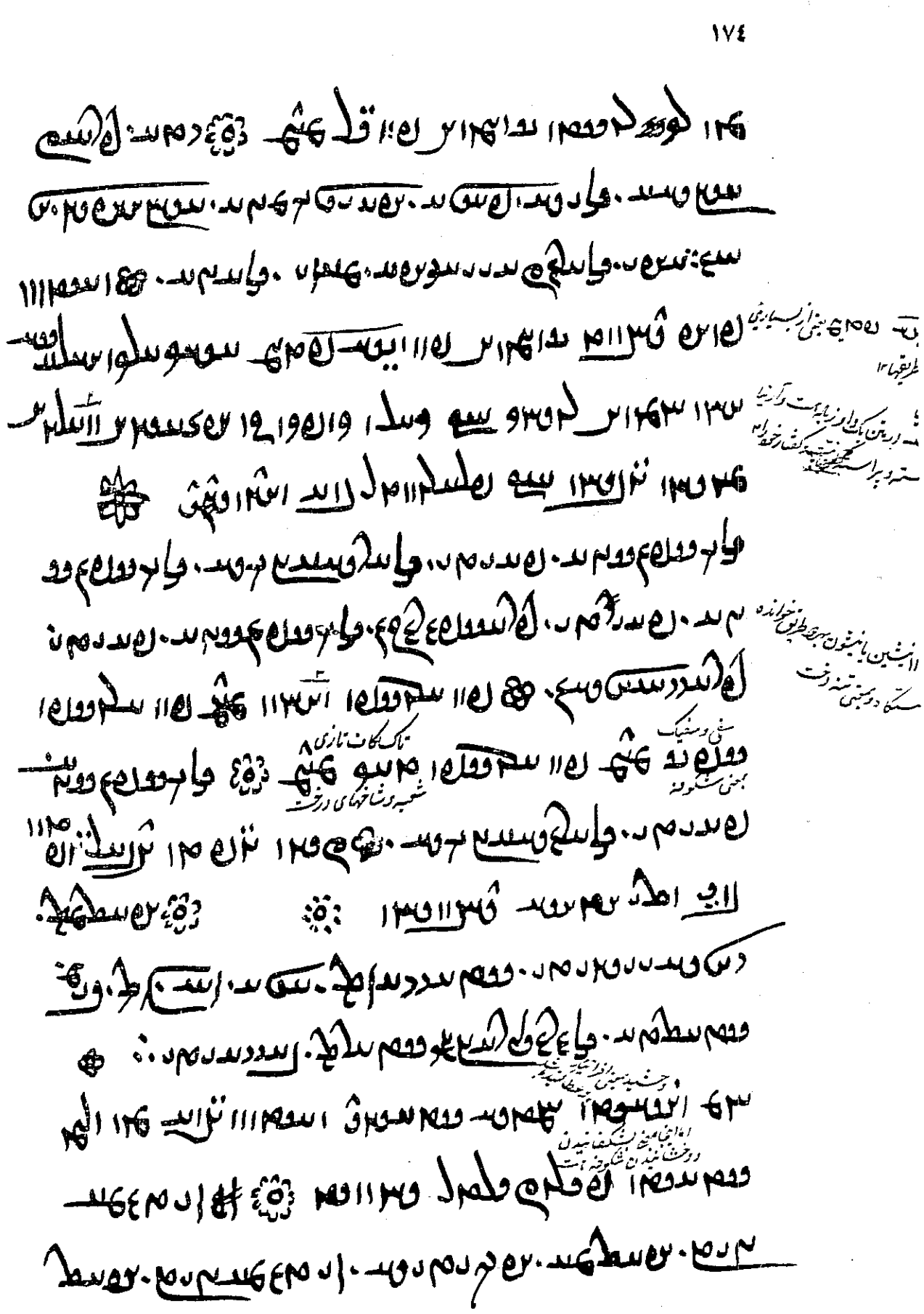

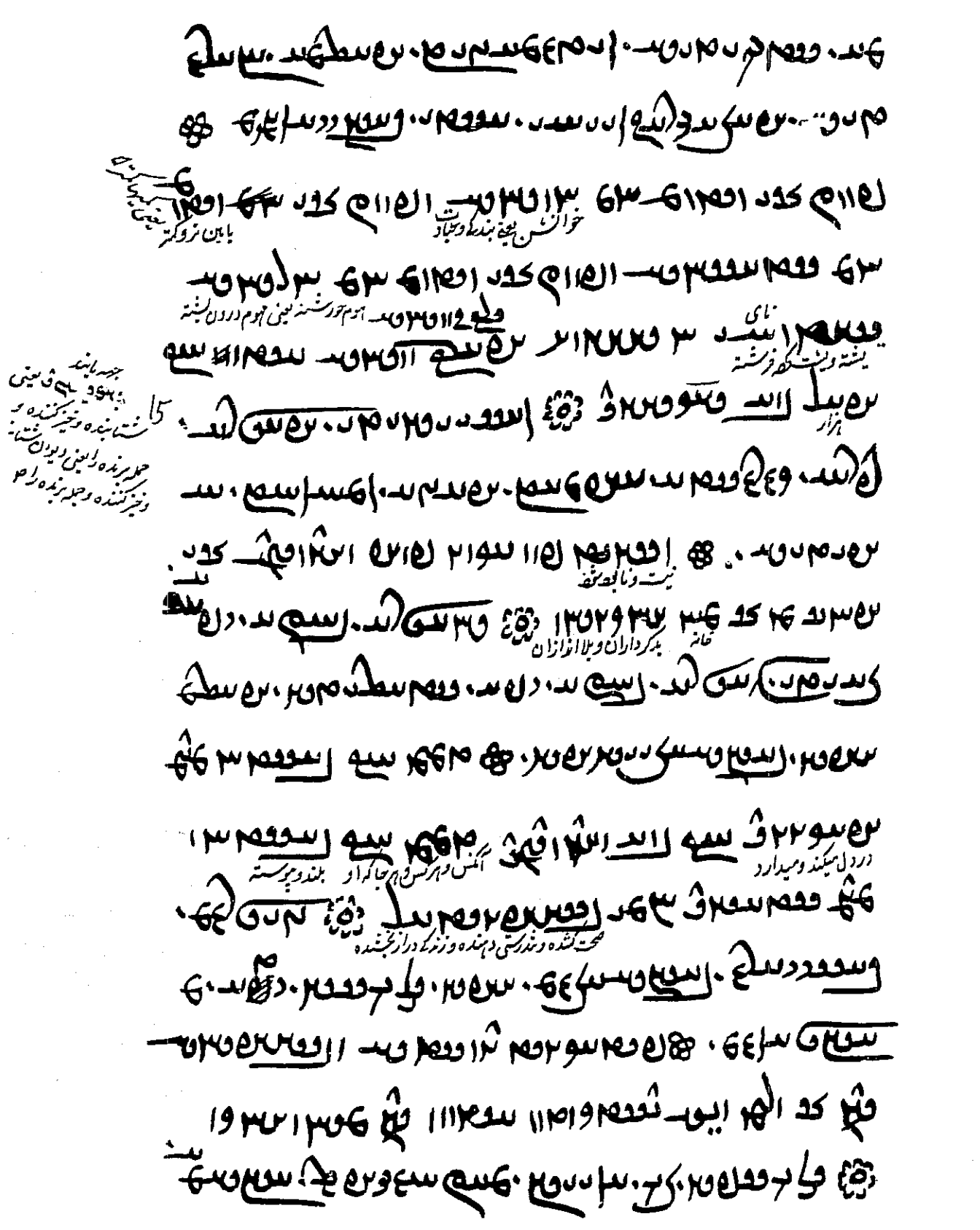

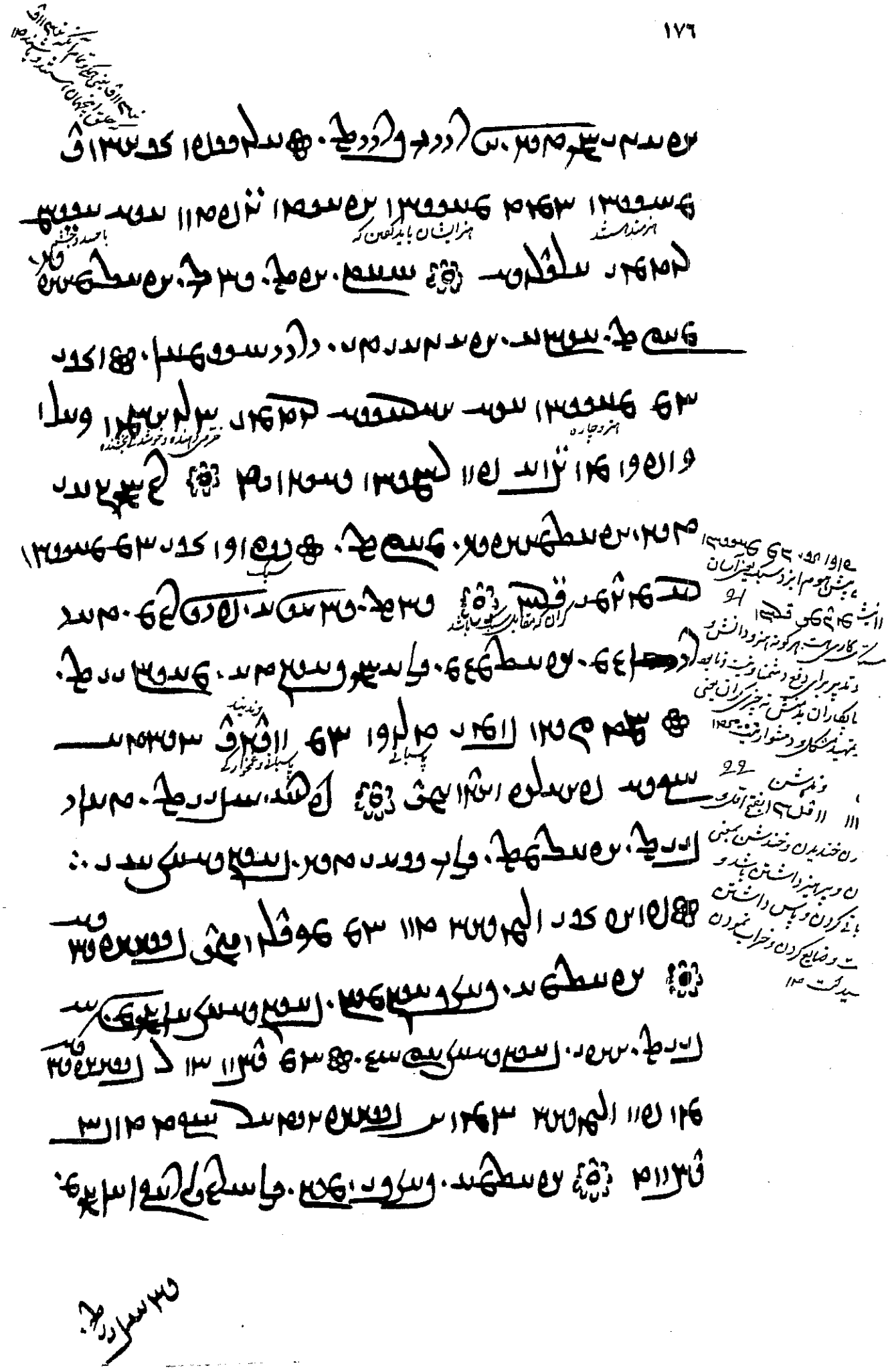

در روایت رسانندگان — هلاک نیندیشنده و شکننده هستی یعنی هرمز آبزه است

ستایشگاره

درست و پاکیزه باشد و خوب چهره و درست اندام و نیک منظر هم معنی دارد

جارسی کننده و رطیع دهنده

جارسی کردن و رطیع دادن

سرفشنده آتش

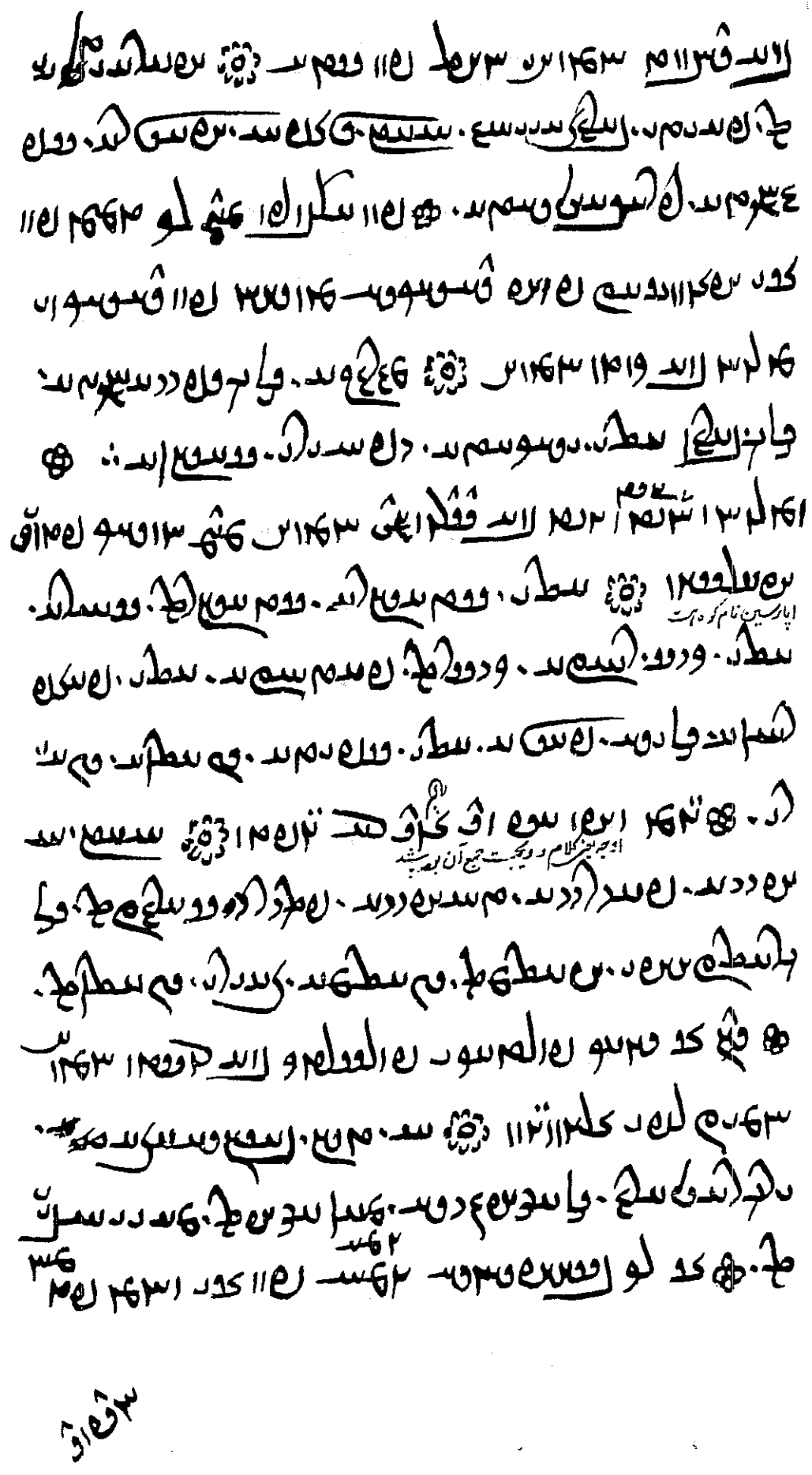

اپارسین نام کوه است

ادوجه بیش کلام و دیگجت جمع آن بعد باشد

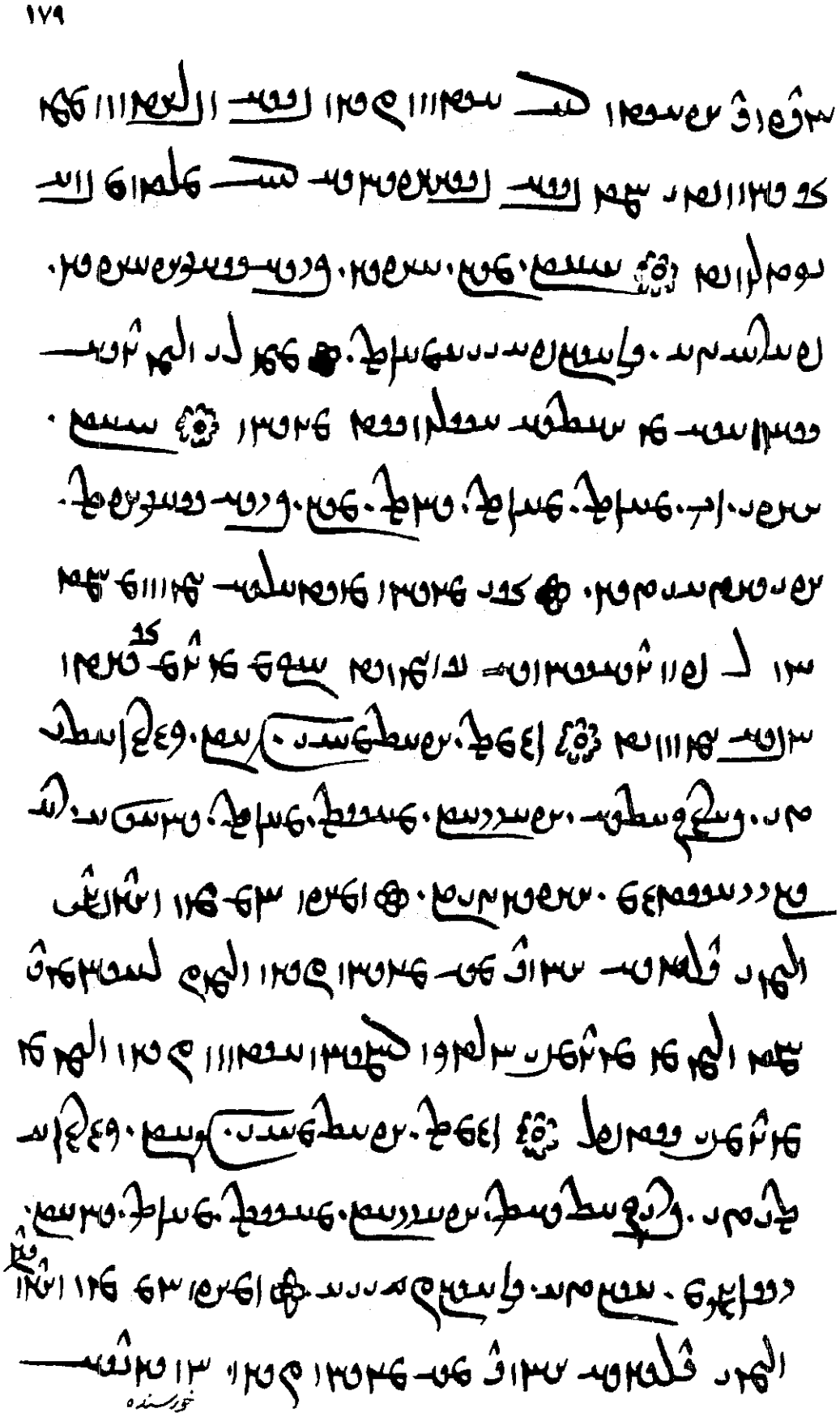

خورسنده

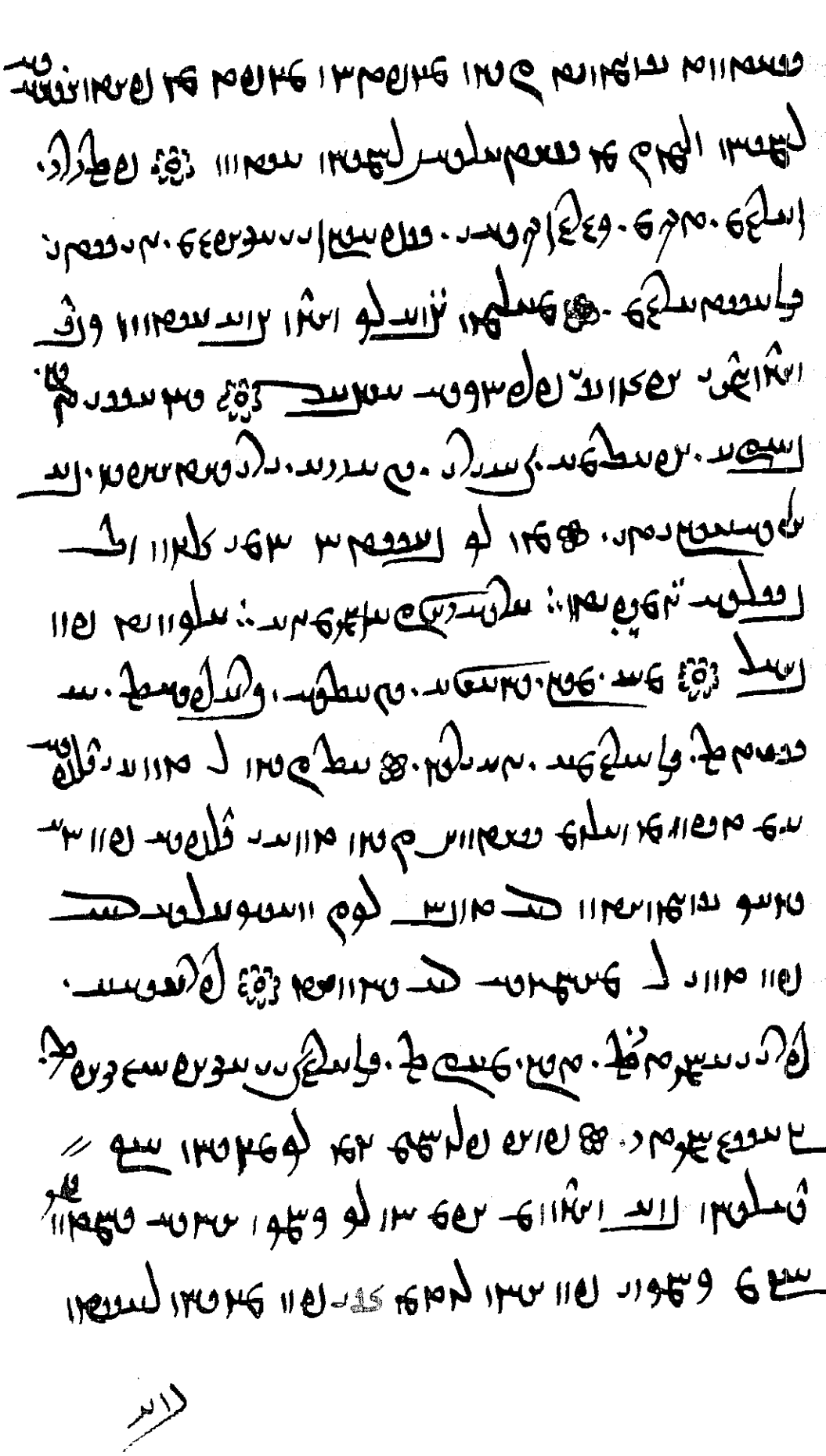

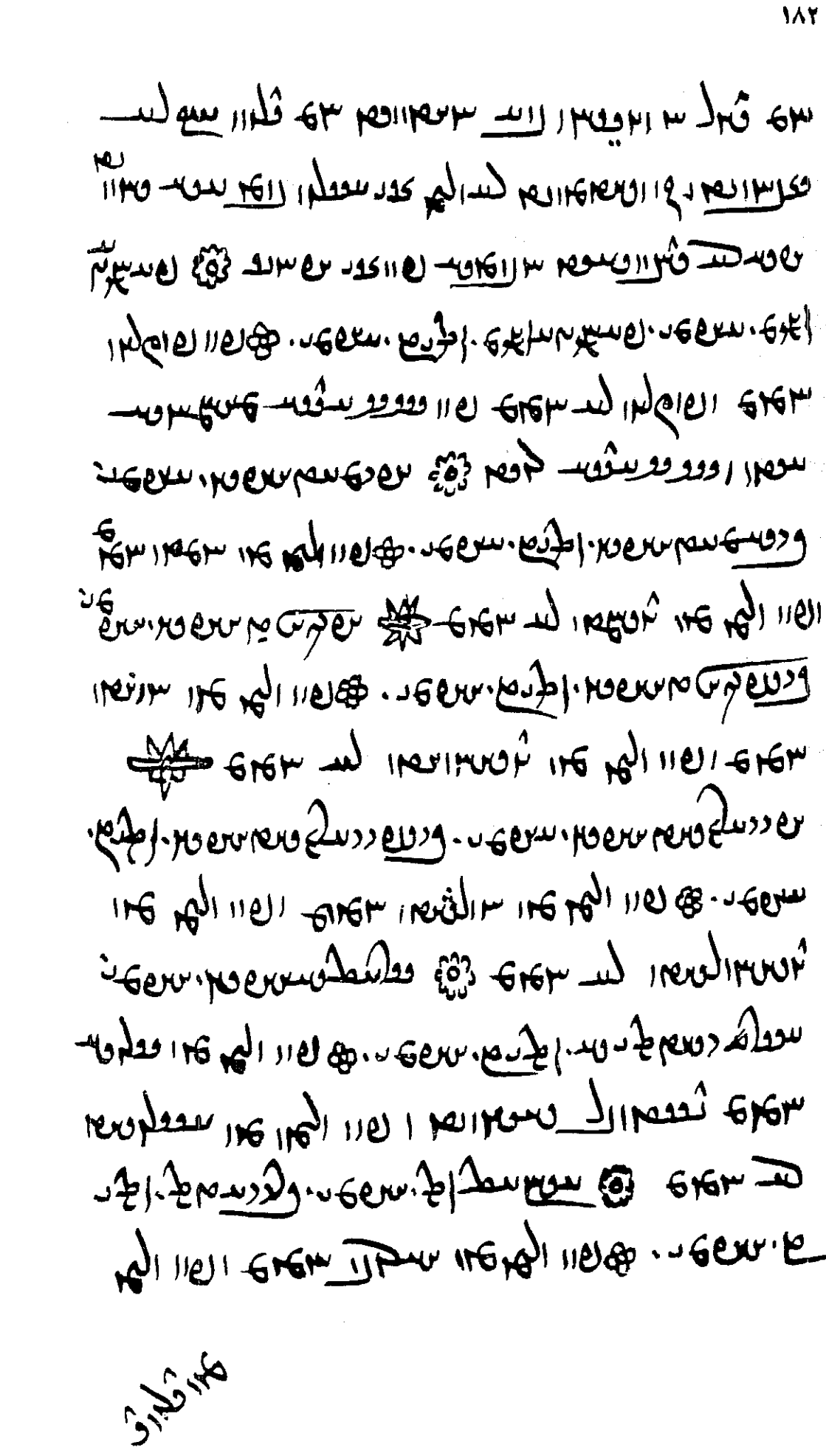

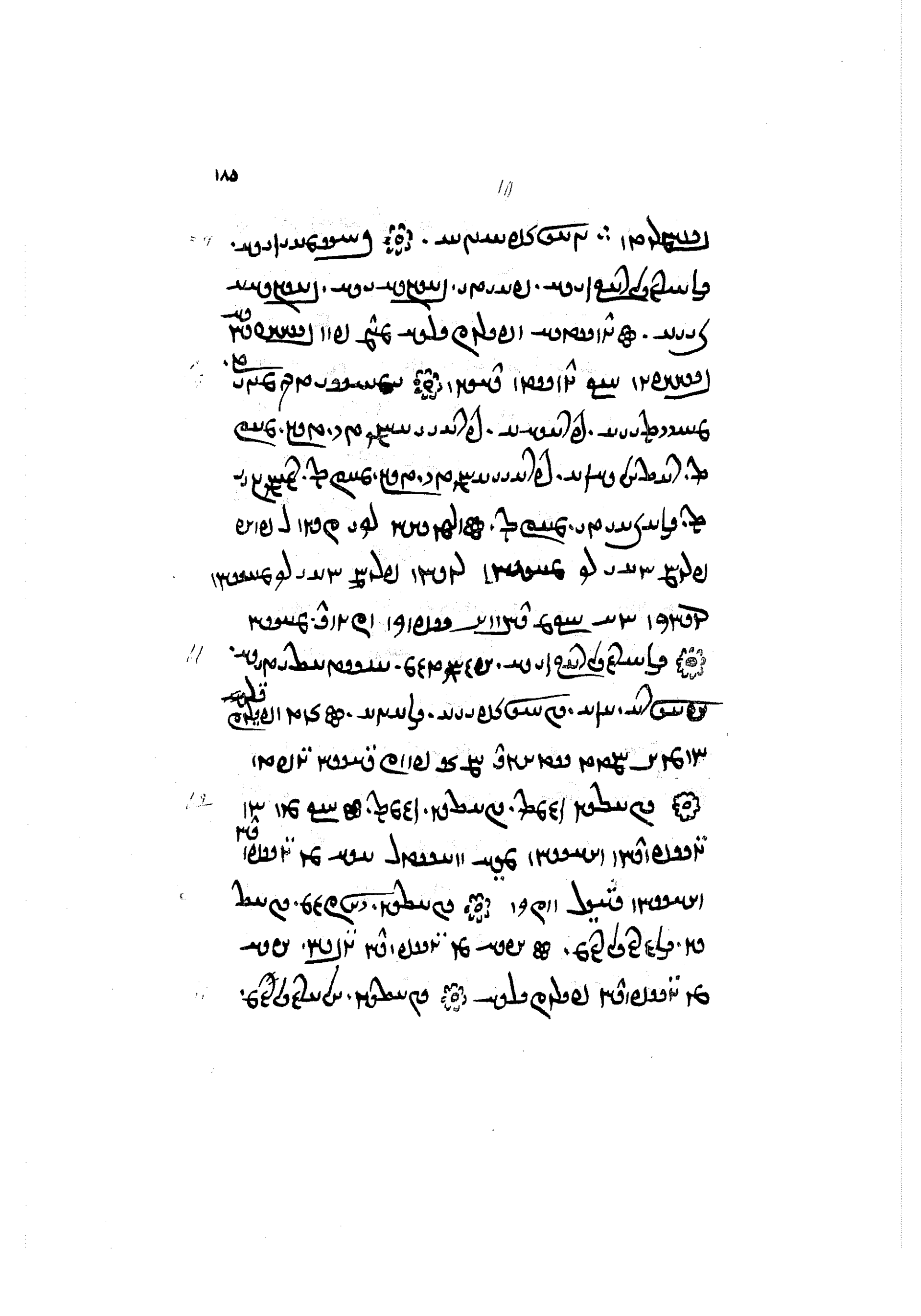

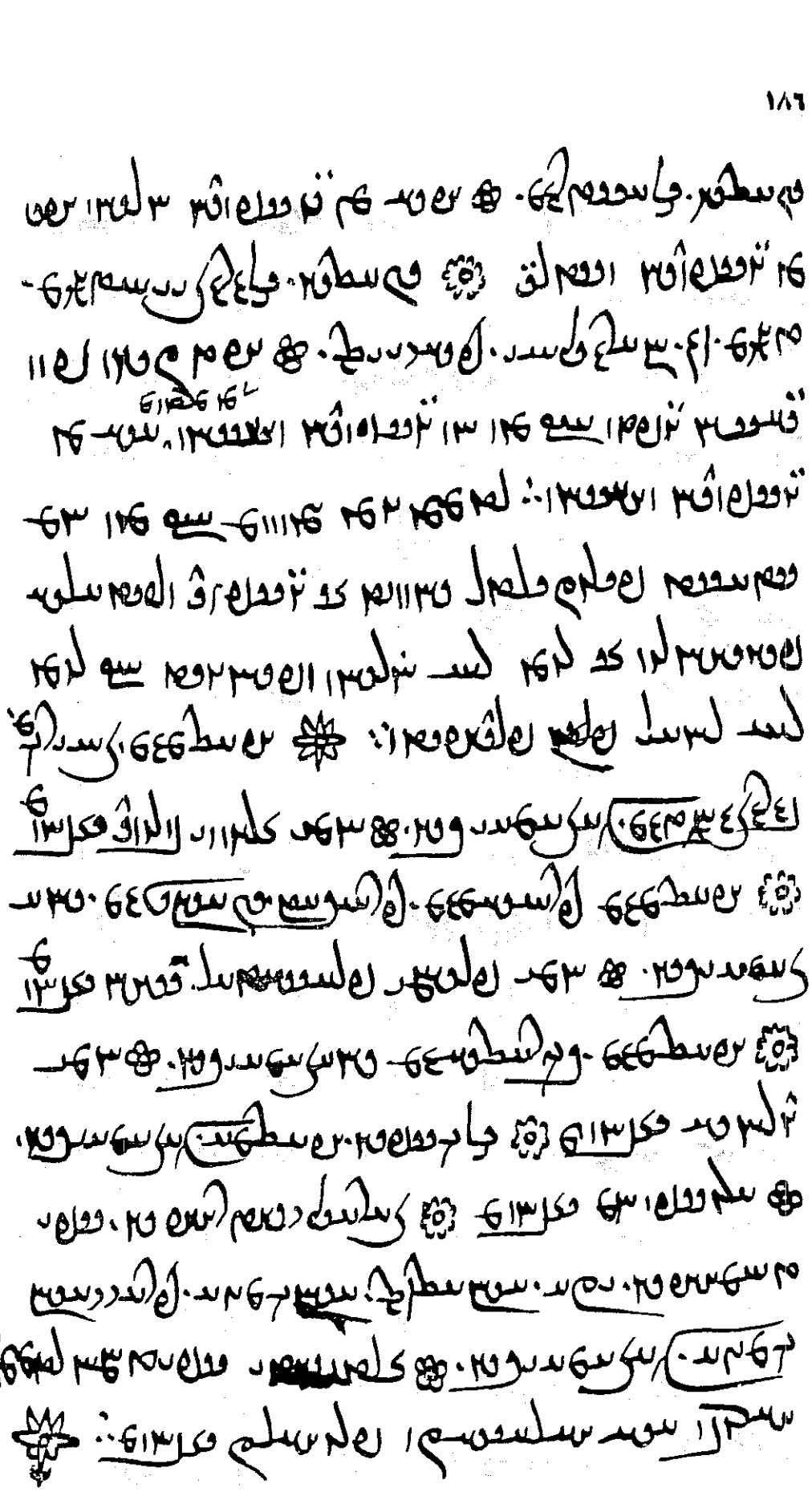

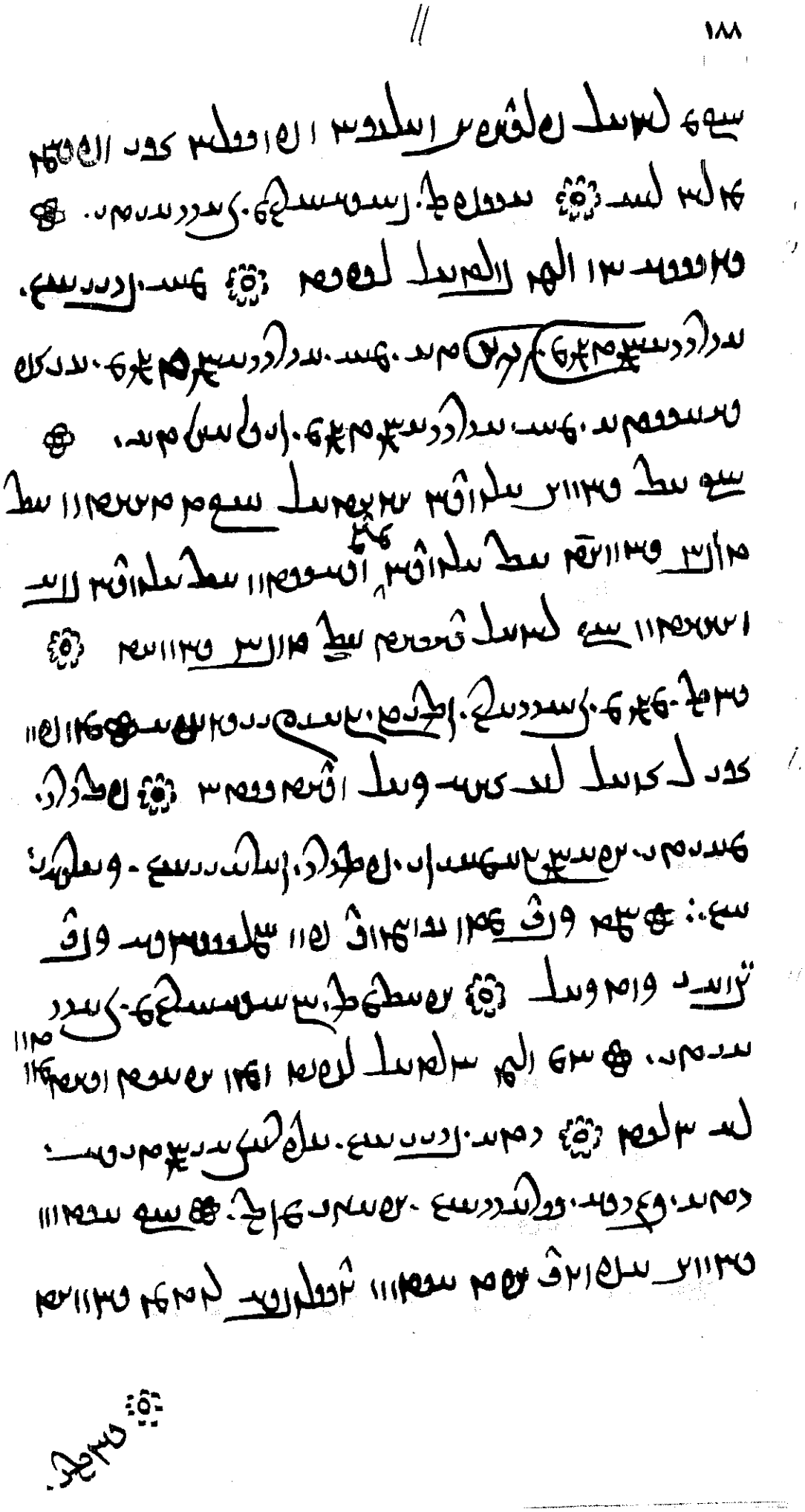

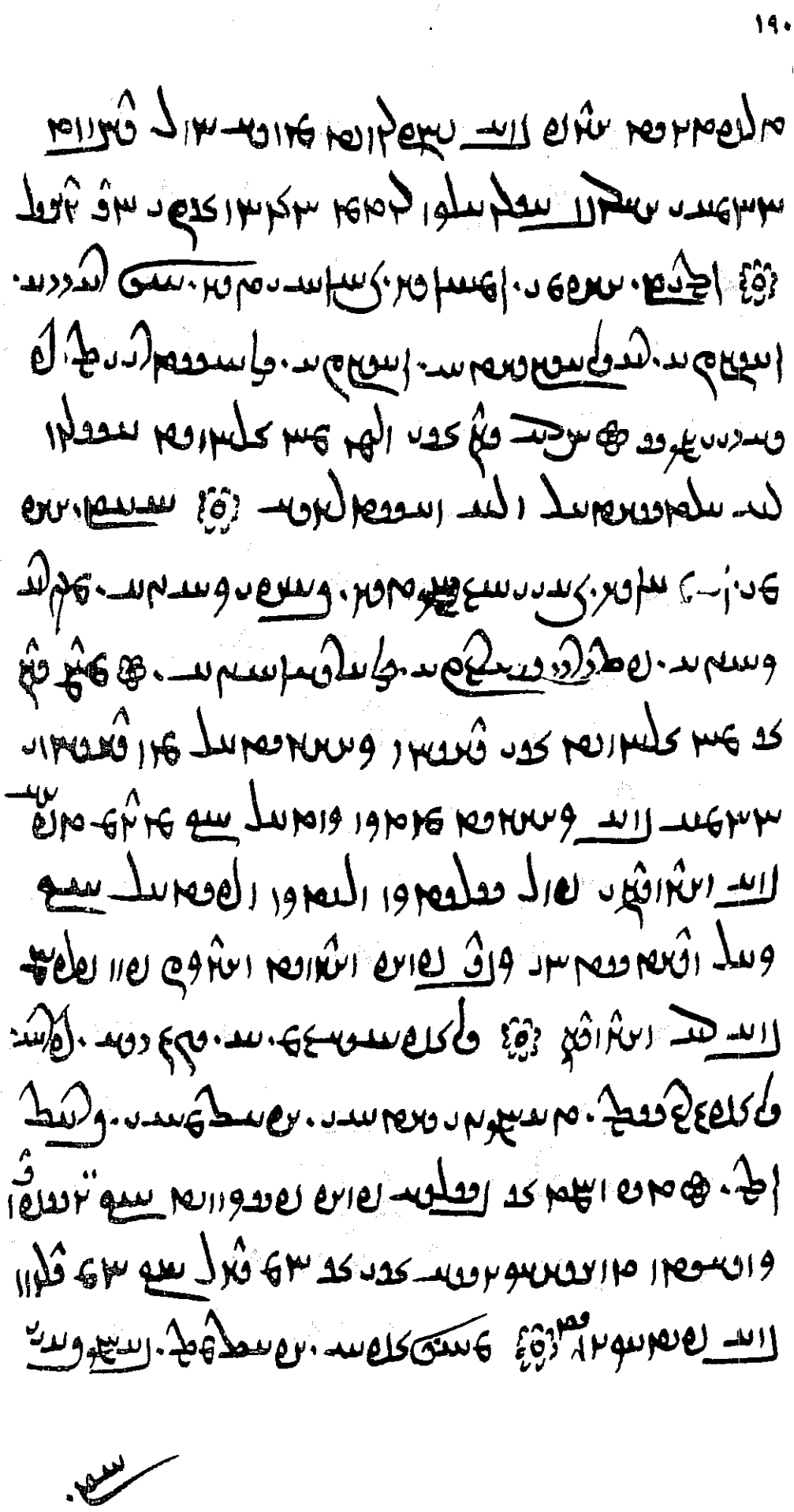

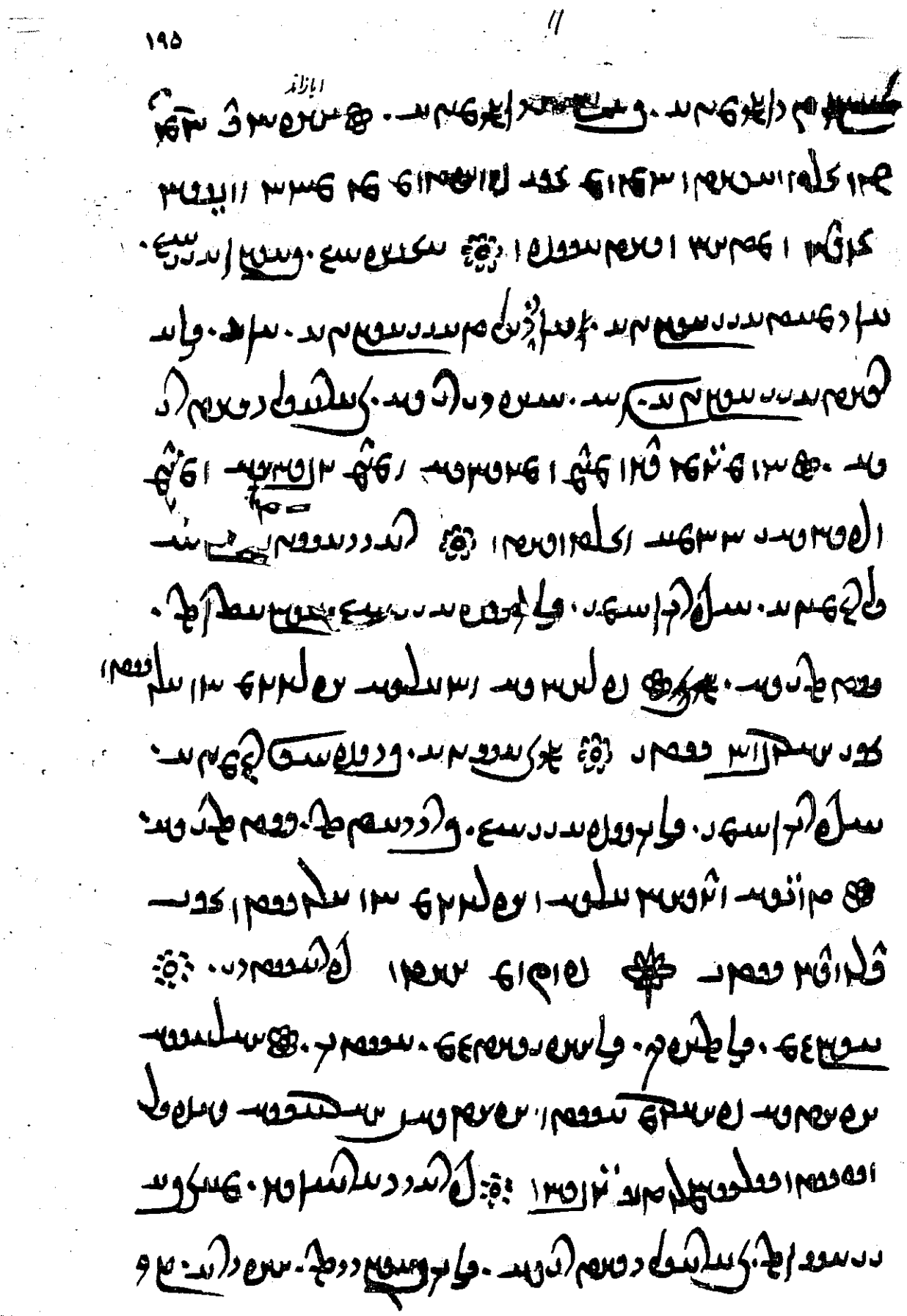

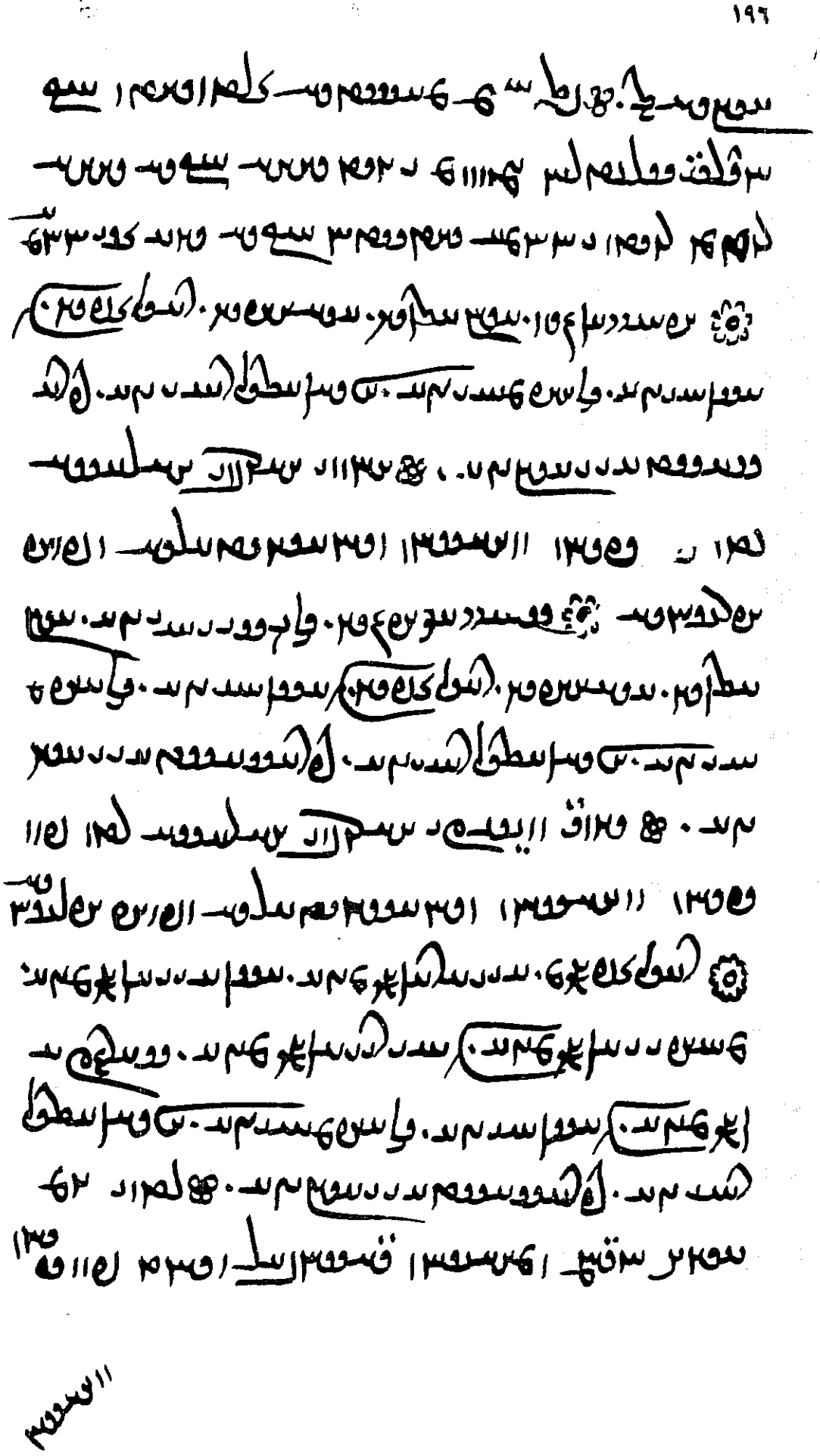

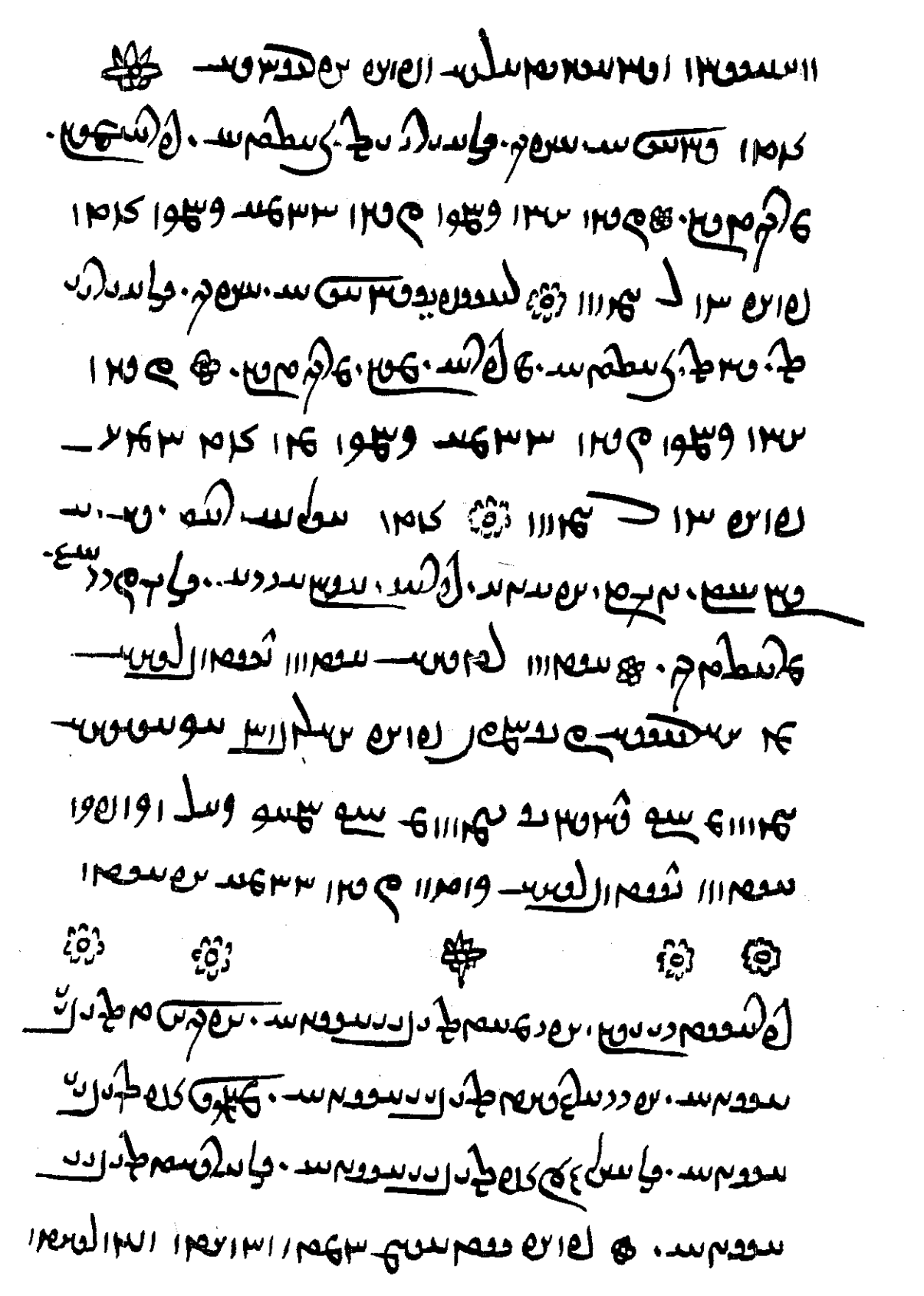

12 - 13

ܩܘܪܝܢܬܐ ܕܢܦܫܐ ܕܐܝܟ ܡܕܡ ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܐ ܠܥܝܢܐ ܕܒܪܢܫܐ
ܩܕܡܝܐ ܕܐܝܟ ܩܢܝܢܐ ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܐ ܠܥܝܢܐ ܕܒܪܢܫܐ ܗܘܝܢ ܡܫܬܡܫܝܢ
ܒܫܡܫܐ ܕܫܡܫܐ ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܐ ܠܥܝܢܐ ܕܒܪܢܫܐ ܗܘܝܢ ܡܫܬܡܫܝܢ
ܒܫܡܫܐ ܕܫܡܫܐ ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܐ ܠܥܝܢܐ ܕܒܪܢܫܐ ܗܘܝܢ ܡܫܬܡܫܝܢ
ܒܫܡܫܐ ܕܫܡܫܐ ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܐ ܠܥܝܢܐ ܕܒܪܢܫܐ ܗܘܝܢ ܡܫܬܡܫܝܢ
ܒܫܡܫܐ ܕܫܡܫܐ ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܐ ܠܥܝܢܐ ܕܒܪܢܫܐ ܗܘܝܢ ܡܫܬܡܫܝܢ
ܒܫܡܫܐ ܕܫܡܫܐ ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܐ ܠܥܝܢܐ ܕܒܪܢܫܐ ܗܘܝܢ ܡܫܬܡܫܝܢ
ܒܫܡܫܐ ܕܫܡܫܐ ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܐ ܠܥܝܢܐ ܕܒܪܢܫܐ ܗܘܝܢ ܡܫܬܡܫܝܢ
ܒܫܡܫܐ ܕܫܡܫܐ ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܐ ܠܥܝܢܐ ܕܒܪܢܫܐ ܗܘܝܢ ܡܫܬܡܫܝܢ
ܒܫܡܫܐ ܕܫܡܫܐ ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܐ ܠܥܝܢܐ ܕܒܪܢܫܐ ܗܘܝܢ ܡܫܬܡܫܝܢ
ܒܫܡܫܐ ܕܫܡܫܐ ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܐ ܠܥܝܢܐ ܕܒܪܢܫܐ ܗܘܝܢ ܡܫܬܡܫܝܢ
ܒܫܡܫܐ ܕܫܡܫܐ ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܐ ܠܥܝܢܐ ܕܒܪܢܫܐ ܗܘܝܢ ܡܫܬܡܫܝܢ
ܒܫܡܫܐ ܕܫܡܫܐ ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܐ ܠܥܝܢܐ ܕܒܪܢܫܐ ܗܘܝܢ ܡܫܬܡܫܝܢ
ܒܫܡܫܐ ܕܫܡܫܐ ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܐ ܠܥܝܢܐ ܕܒܪܢܫܐ ܗܘܝܢ ܡܫܬܡܫܝܢ
ܒܫܡܫܐ ܕܫܡܫܐ ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܐ ܠܥܝܢܐ ܕܒܪܢܫܐ ܗܘܝܢ ܡܫܬܡܫܝܢ

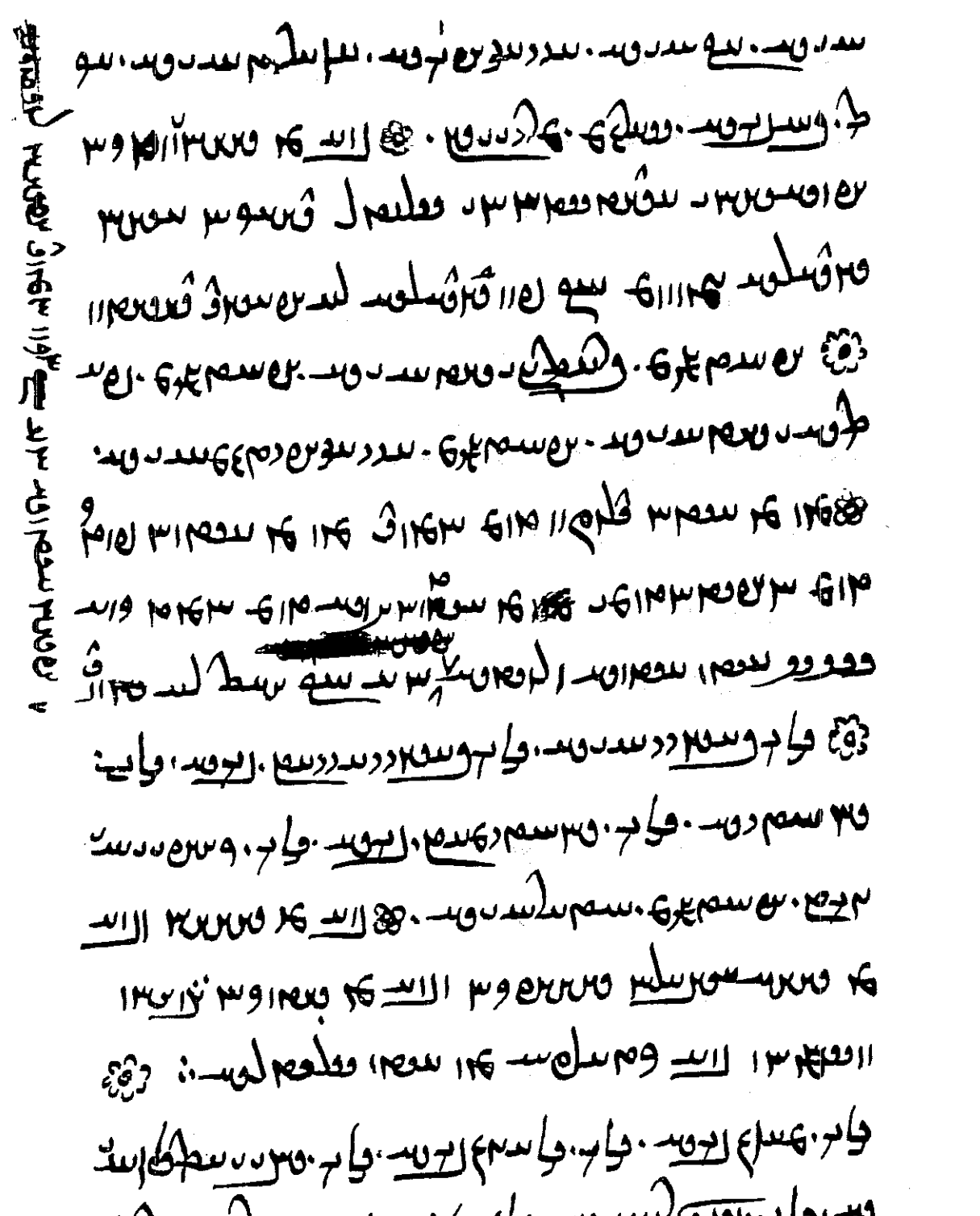

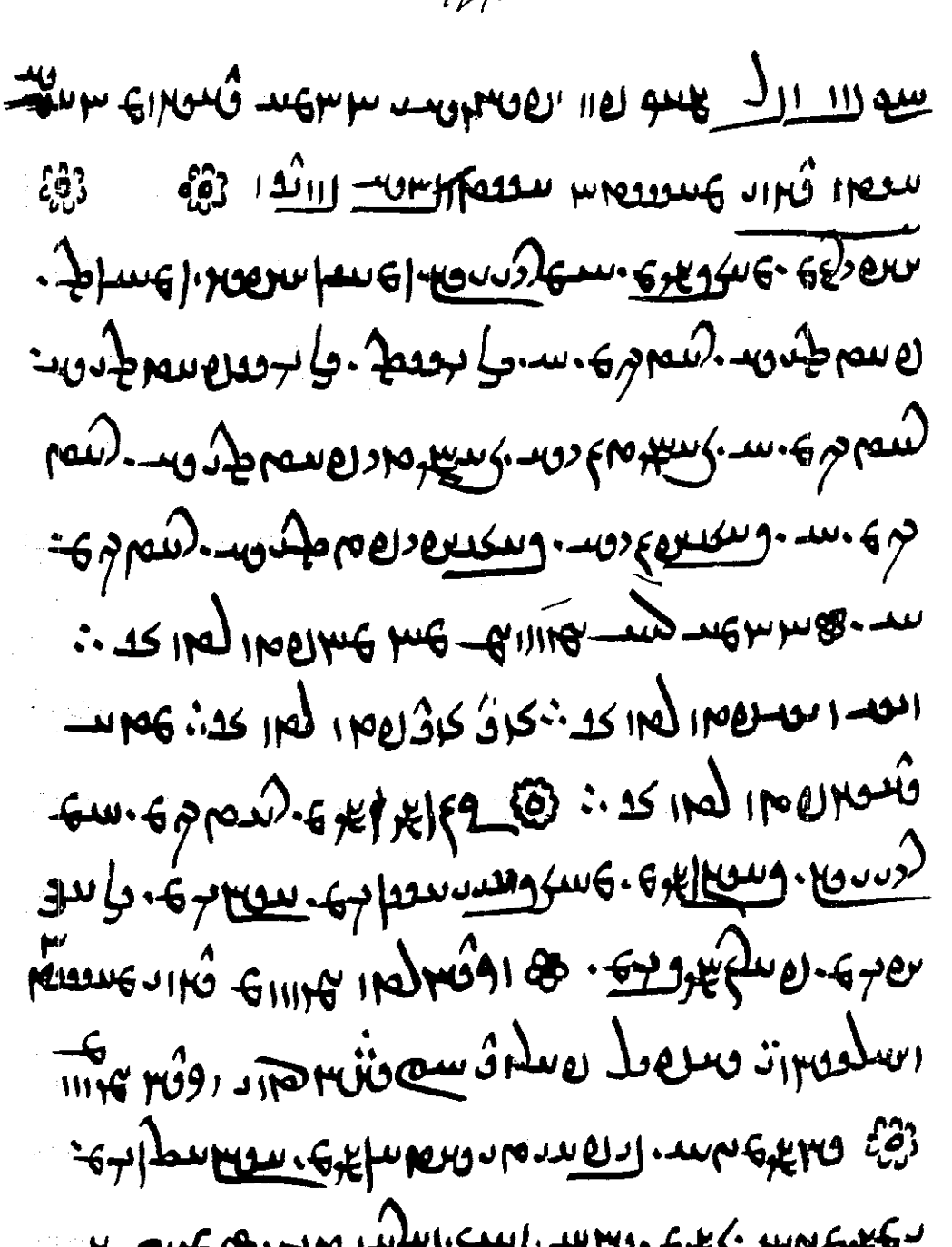

[illegible]

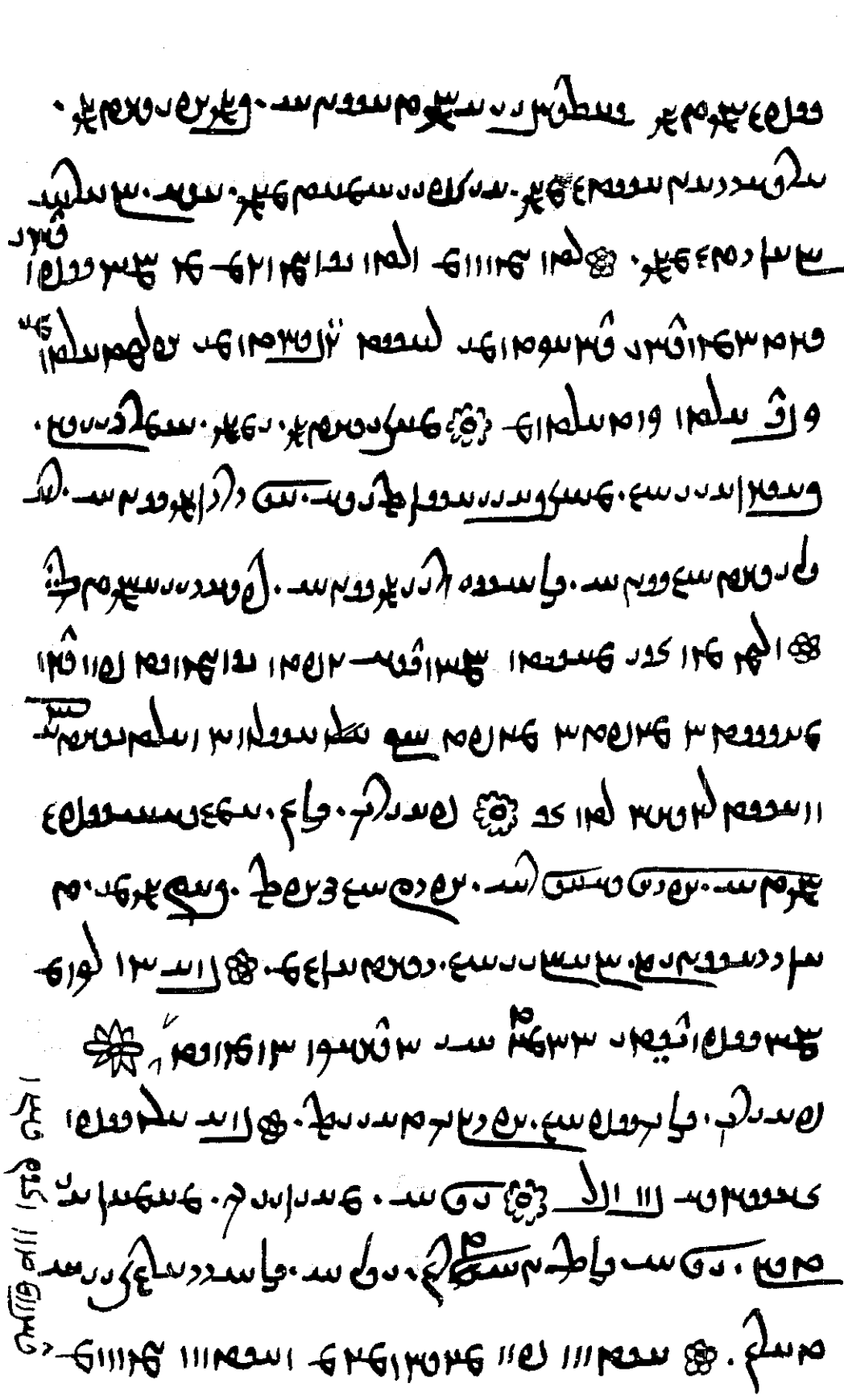

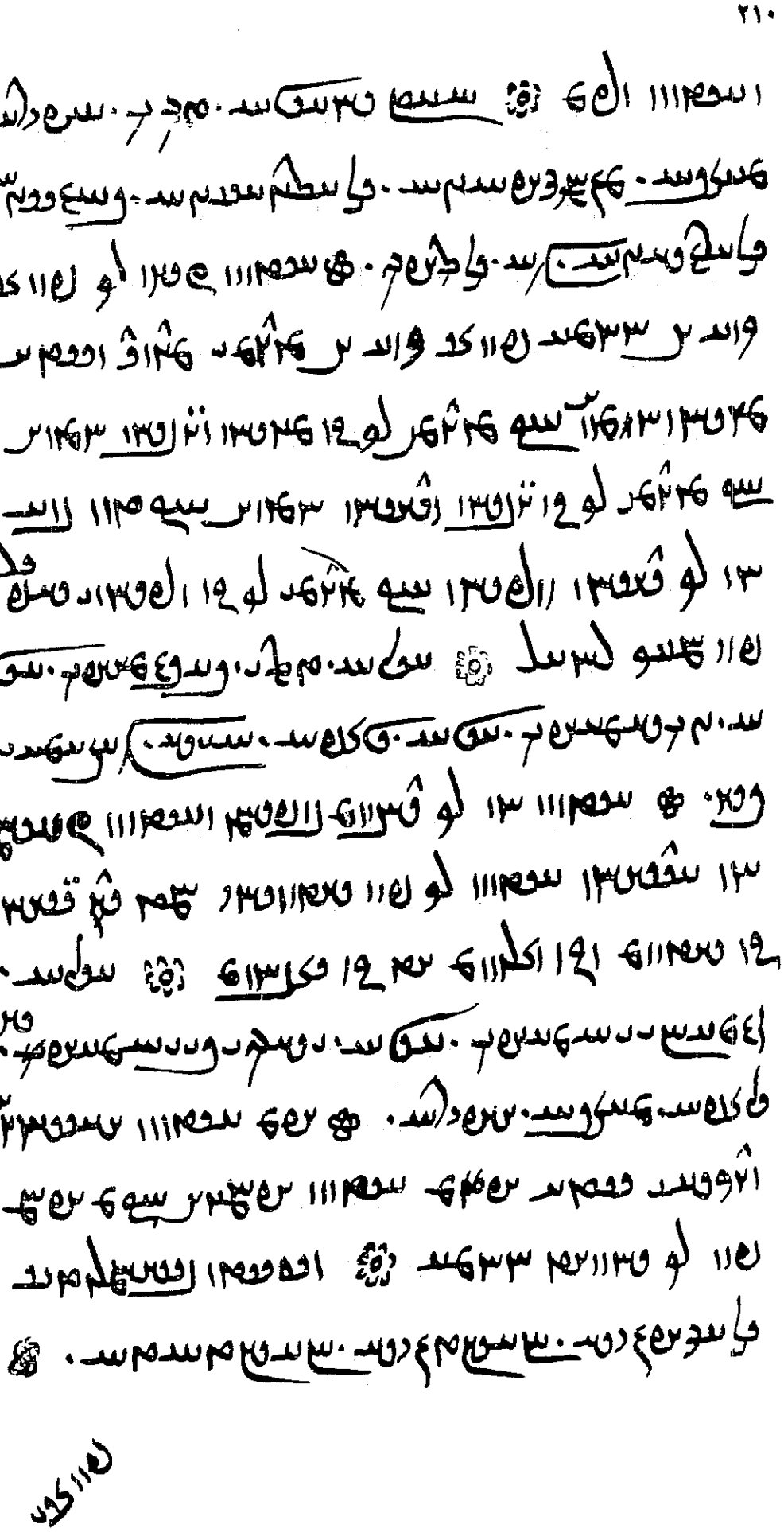

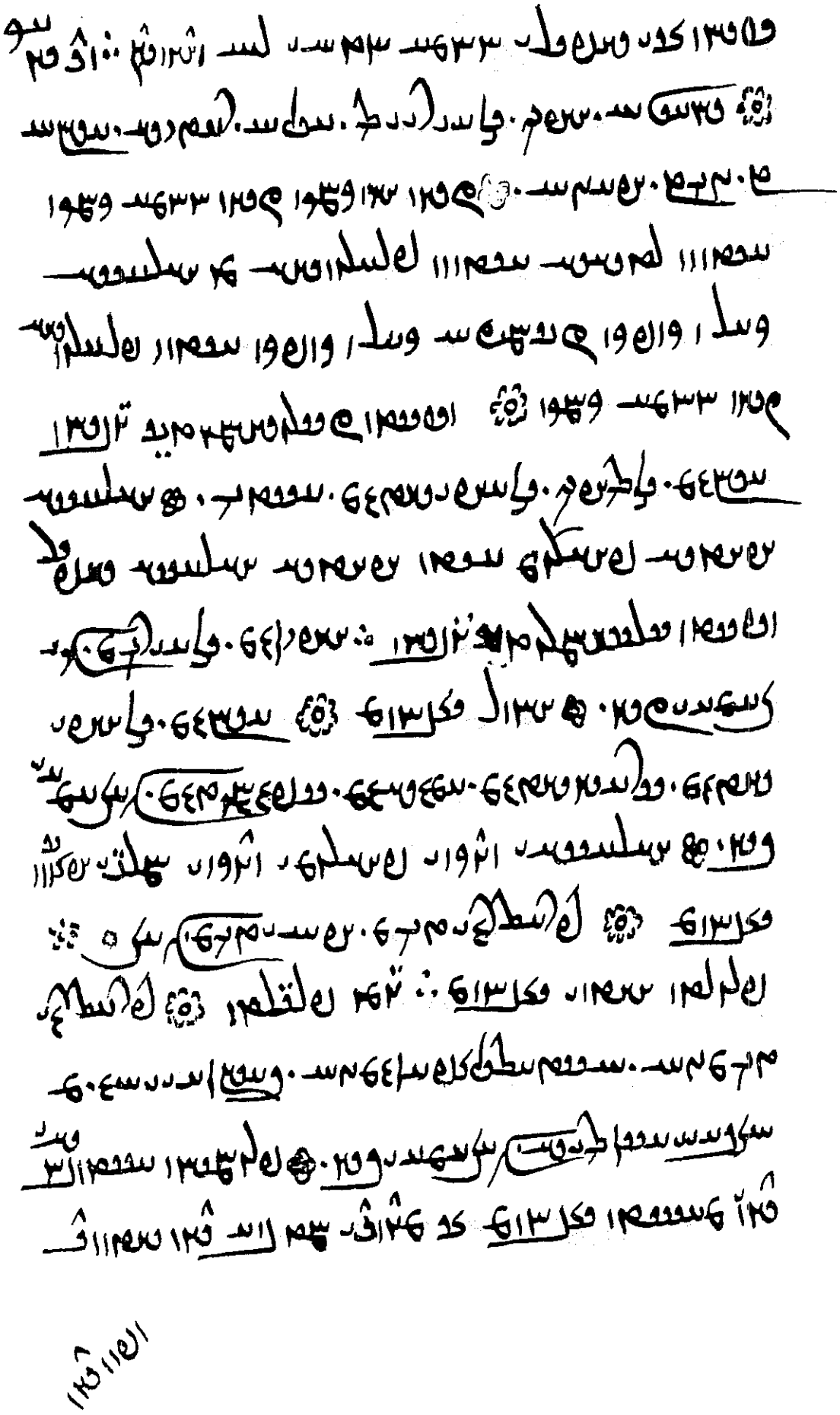

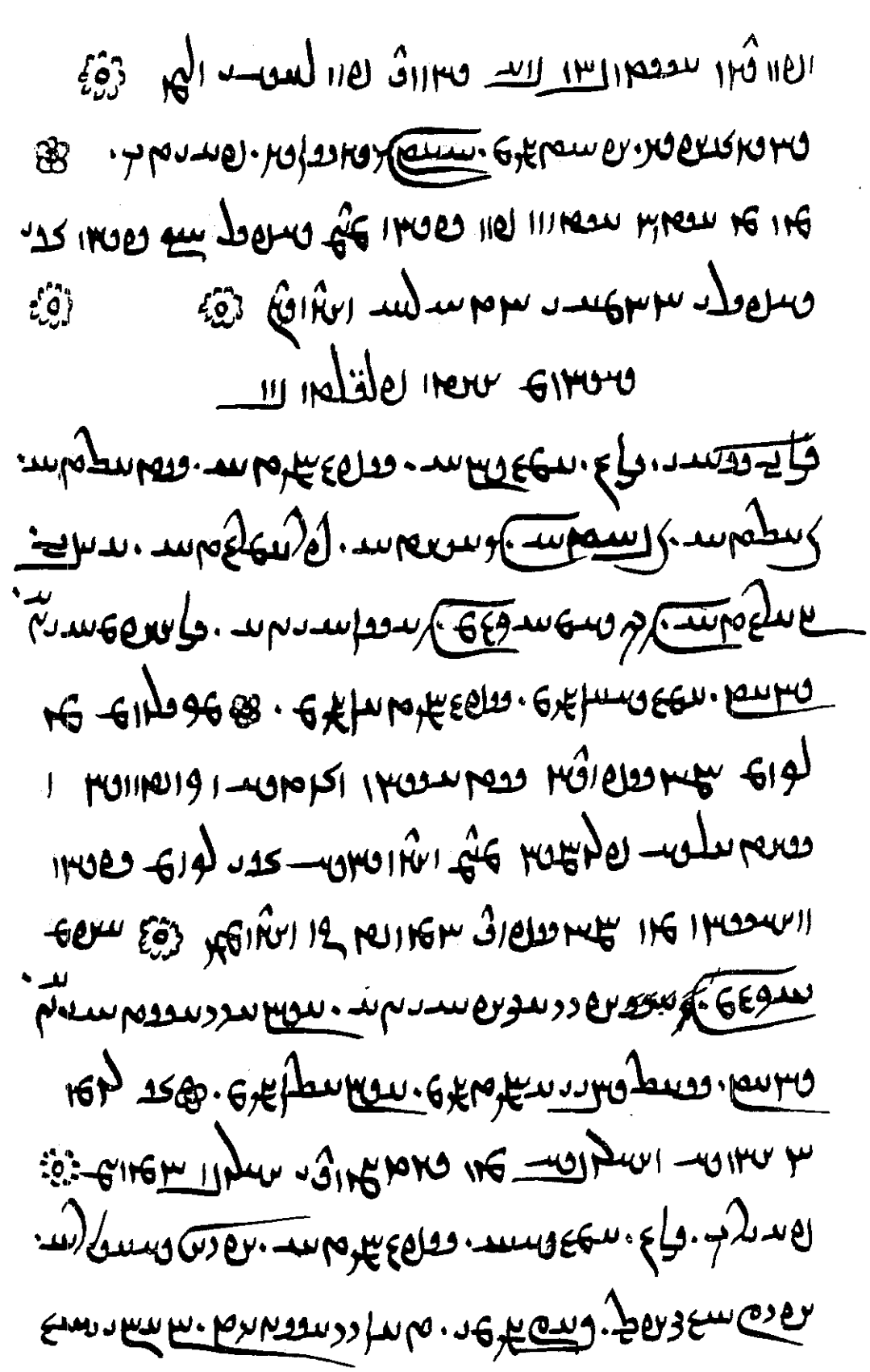

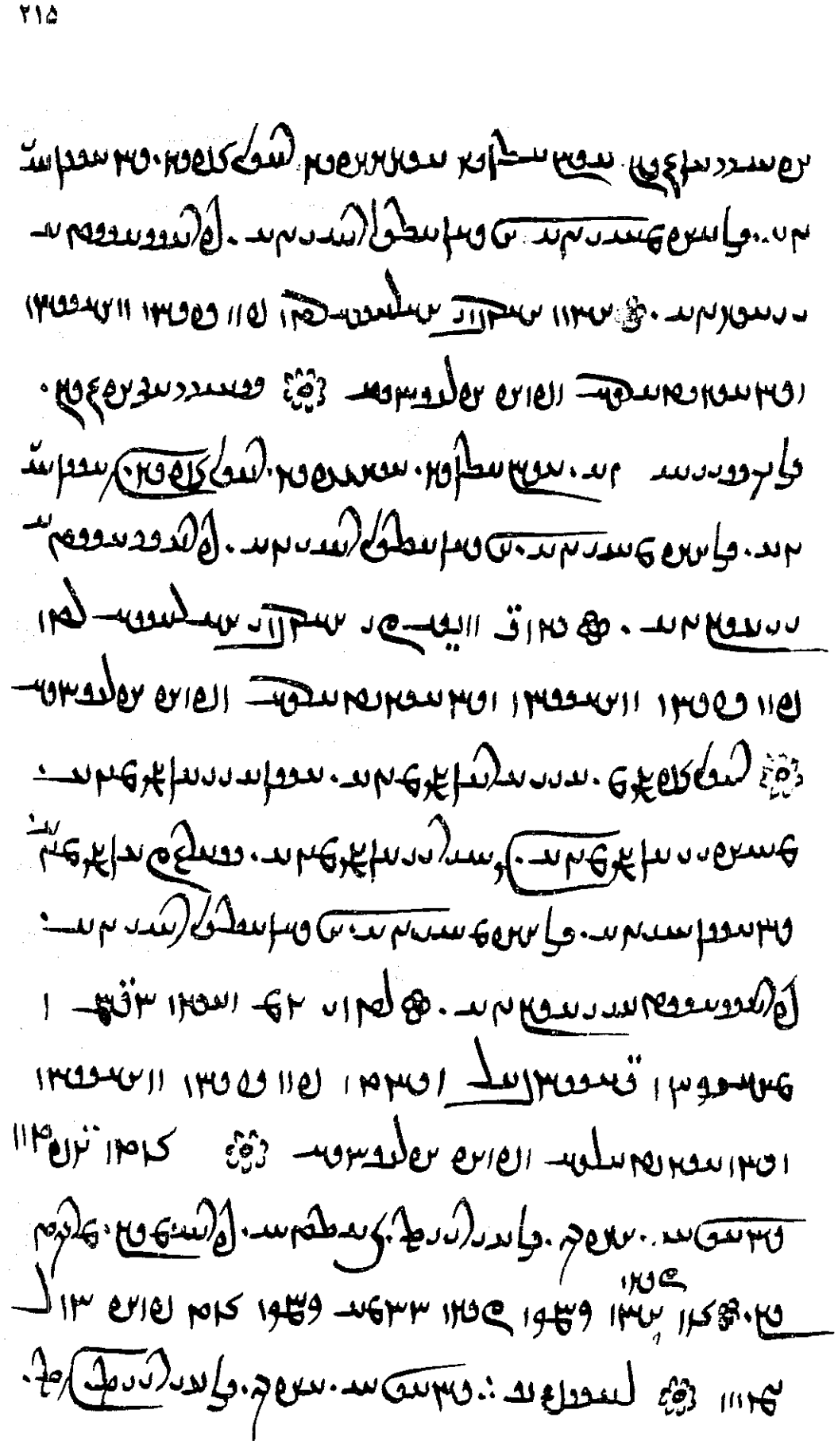

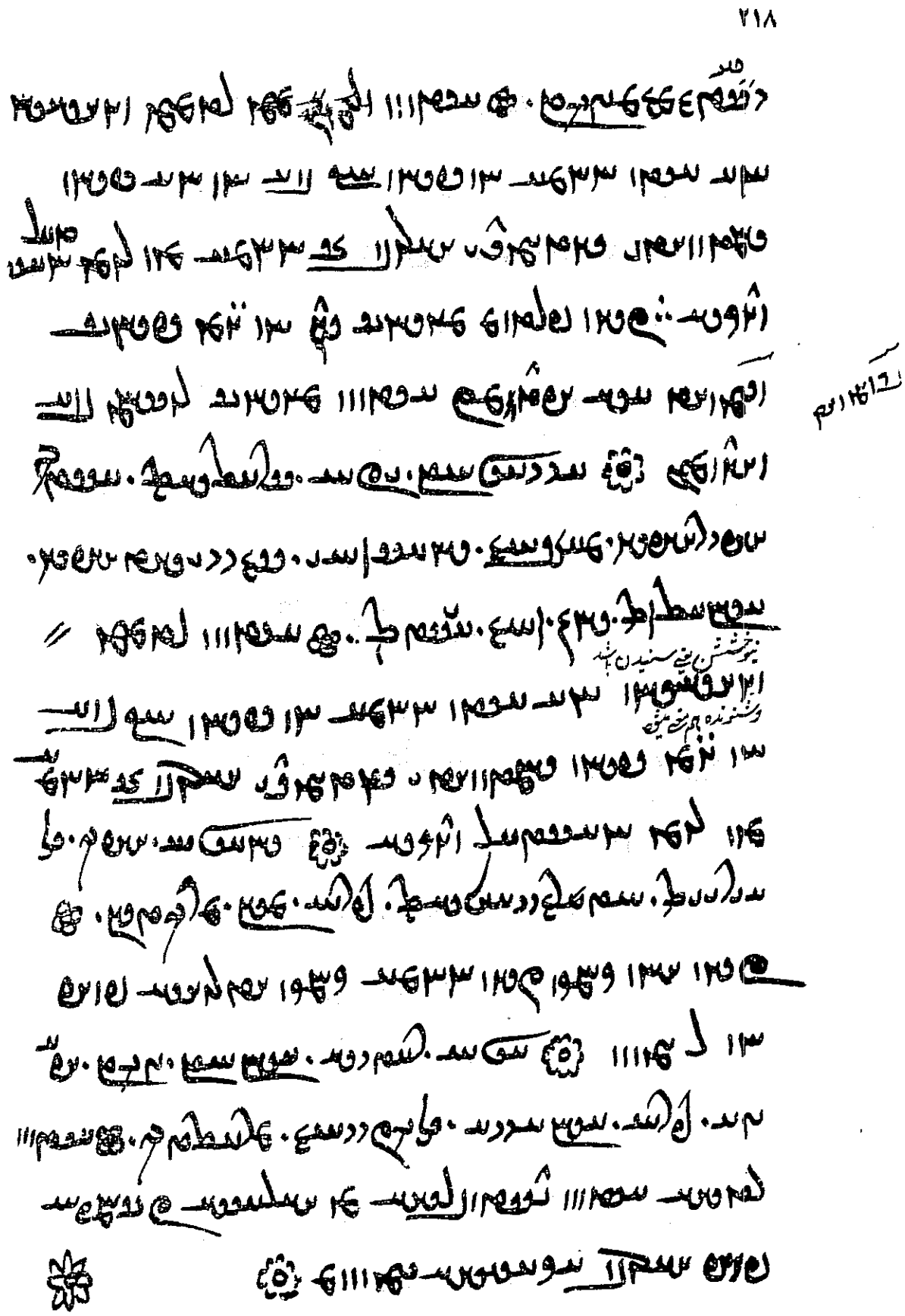

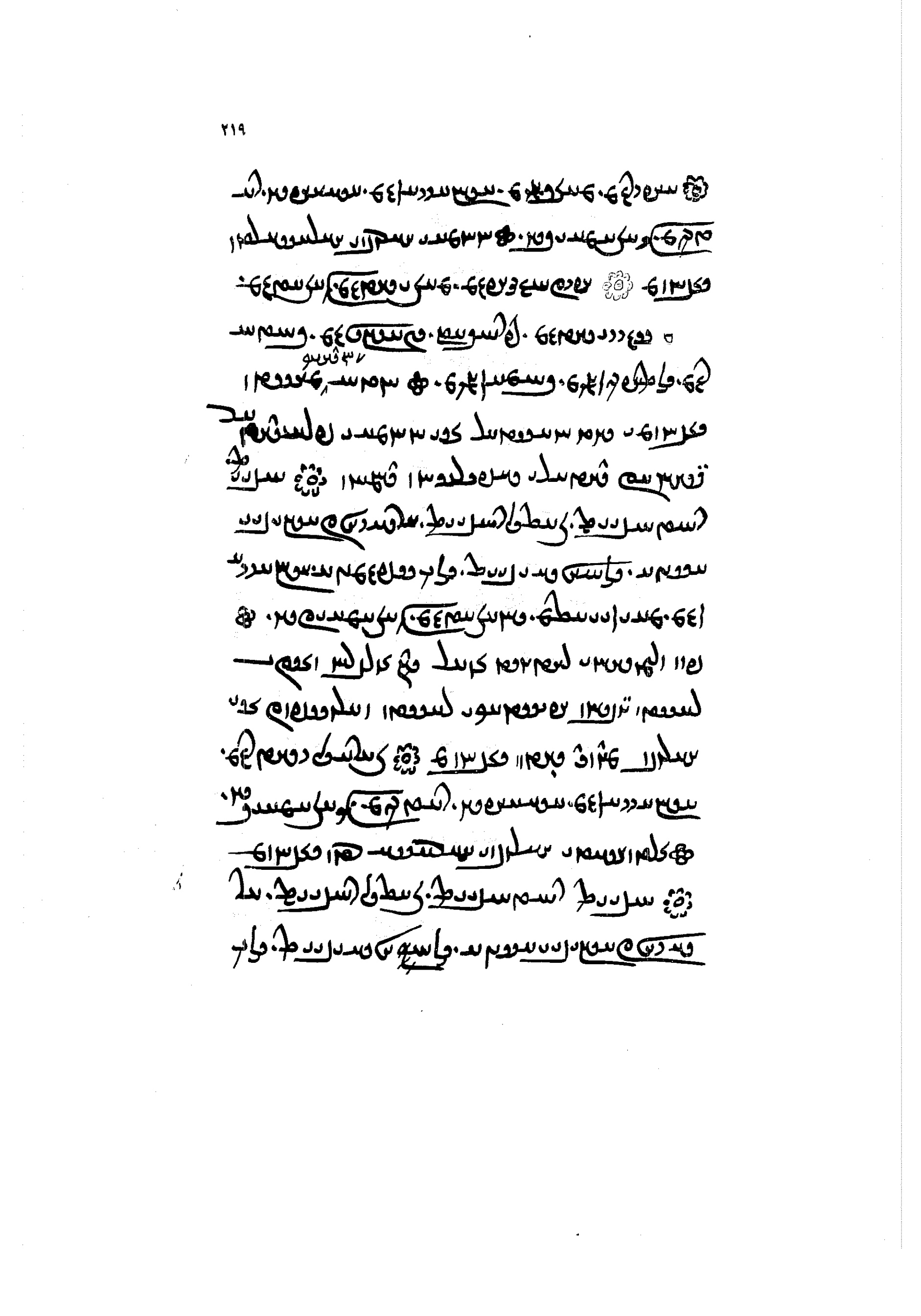

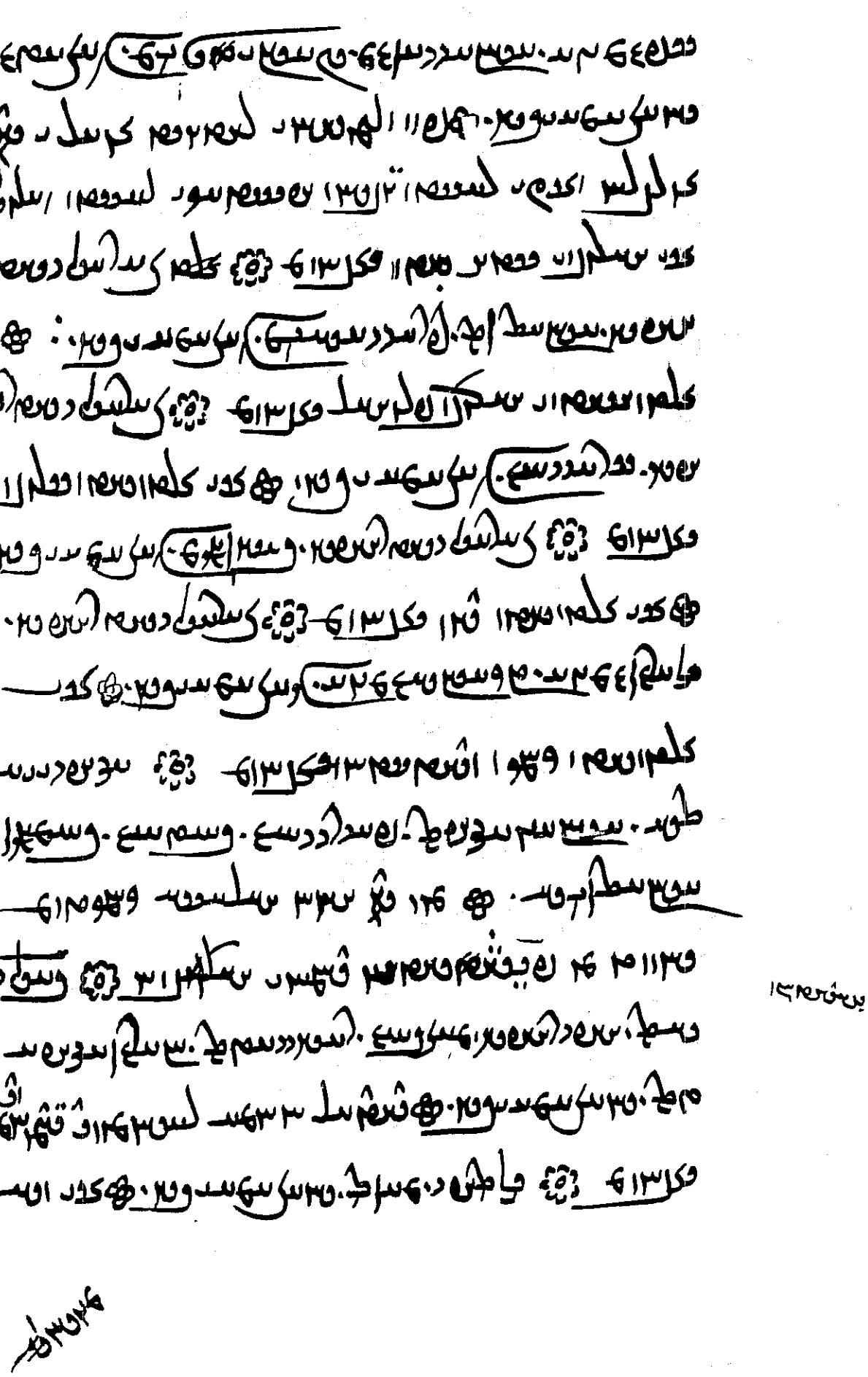

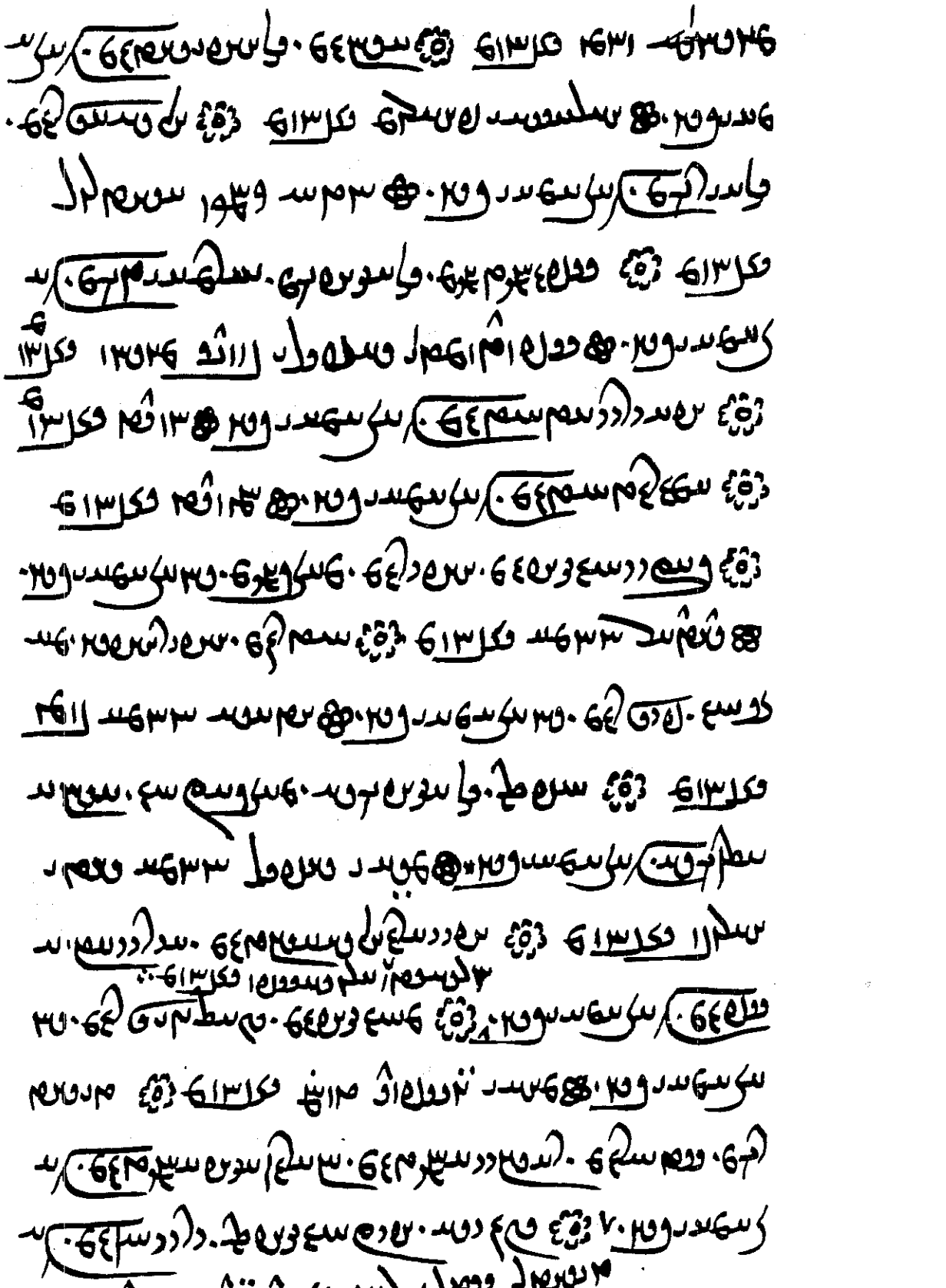

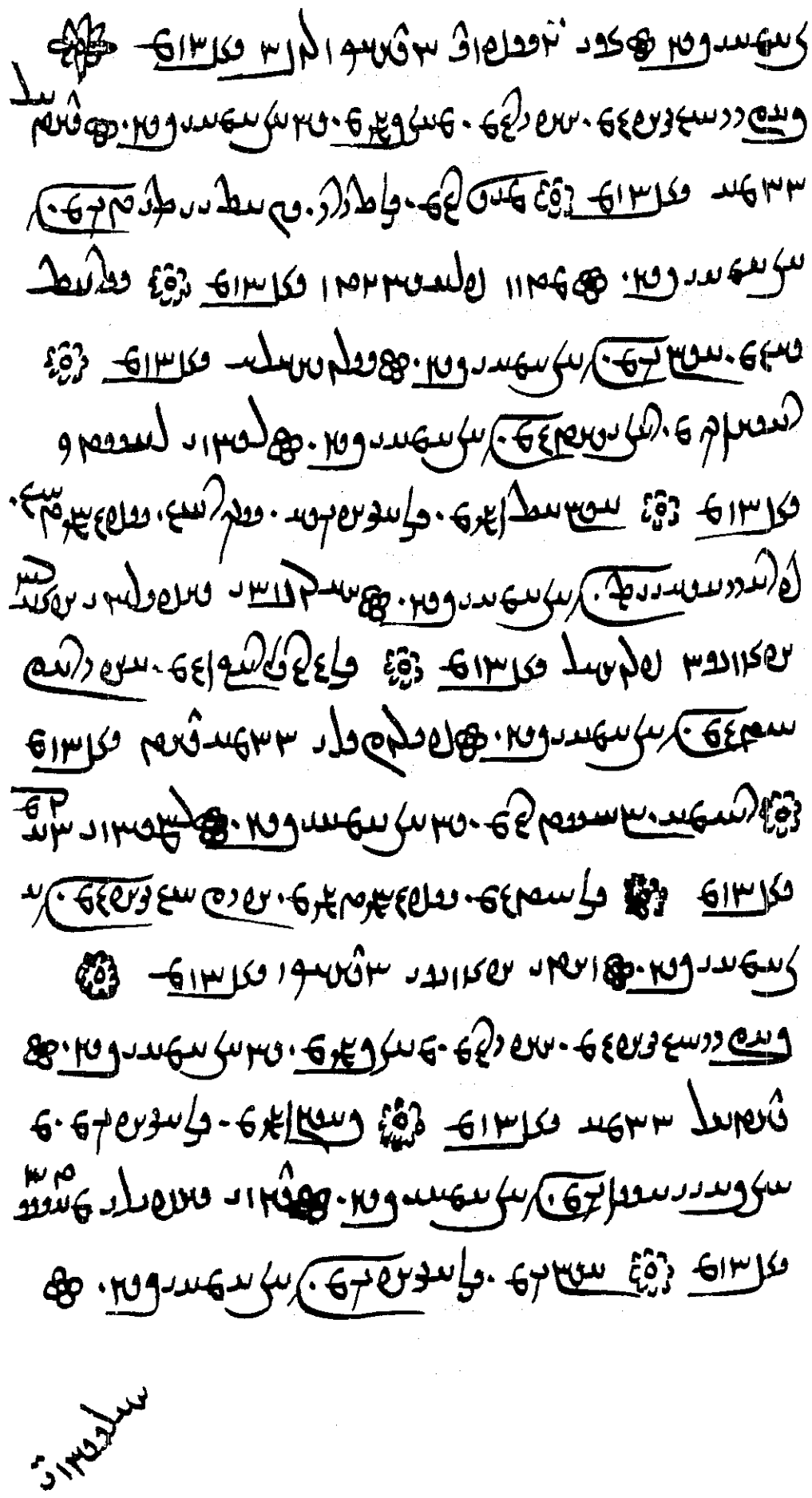

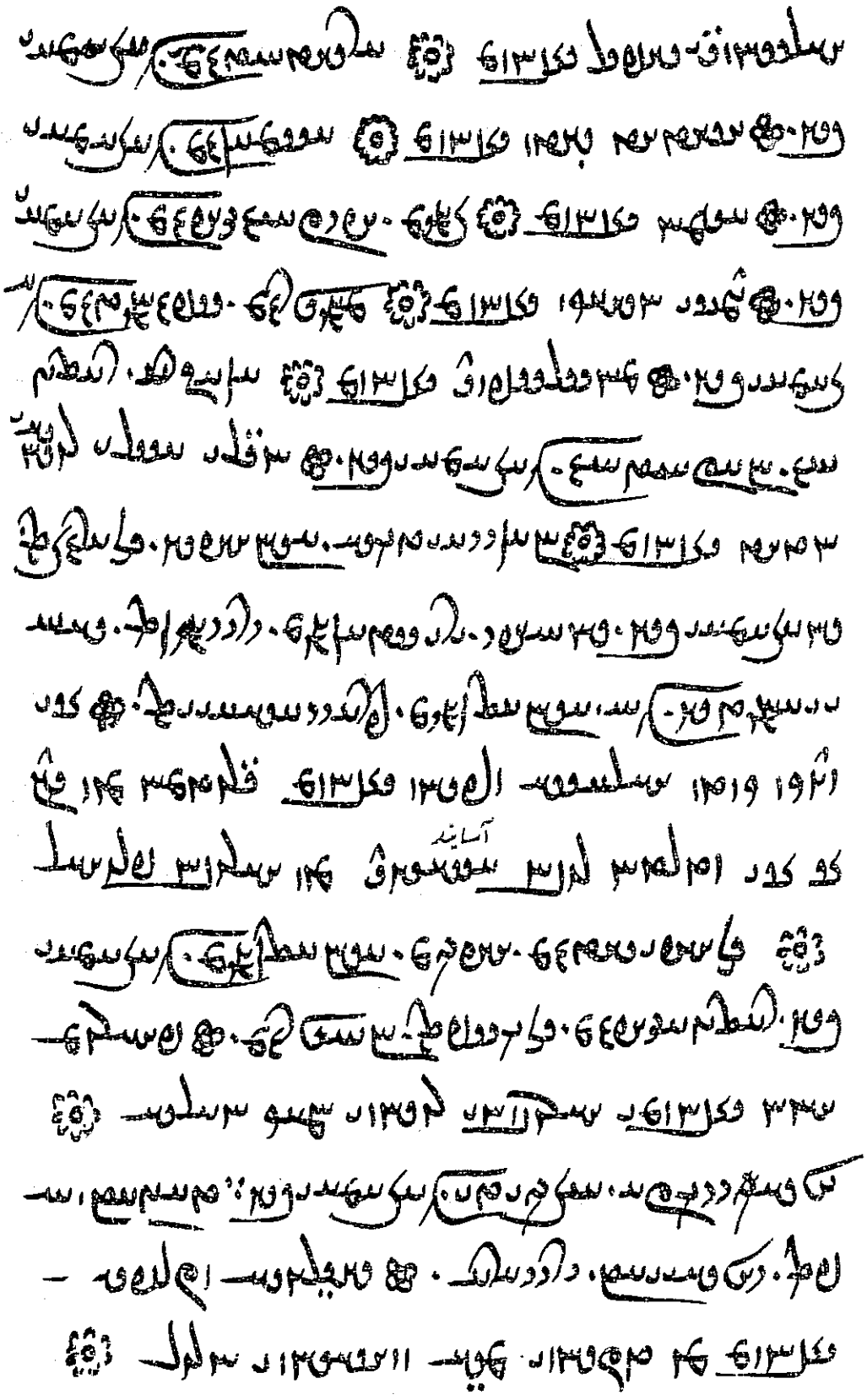

[illegible]

[illegible]

[illegible]

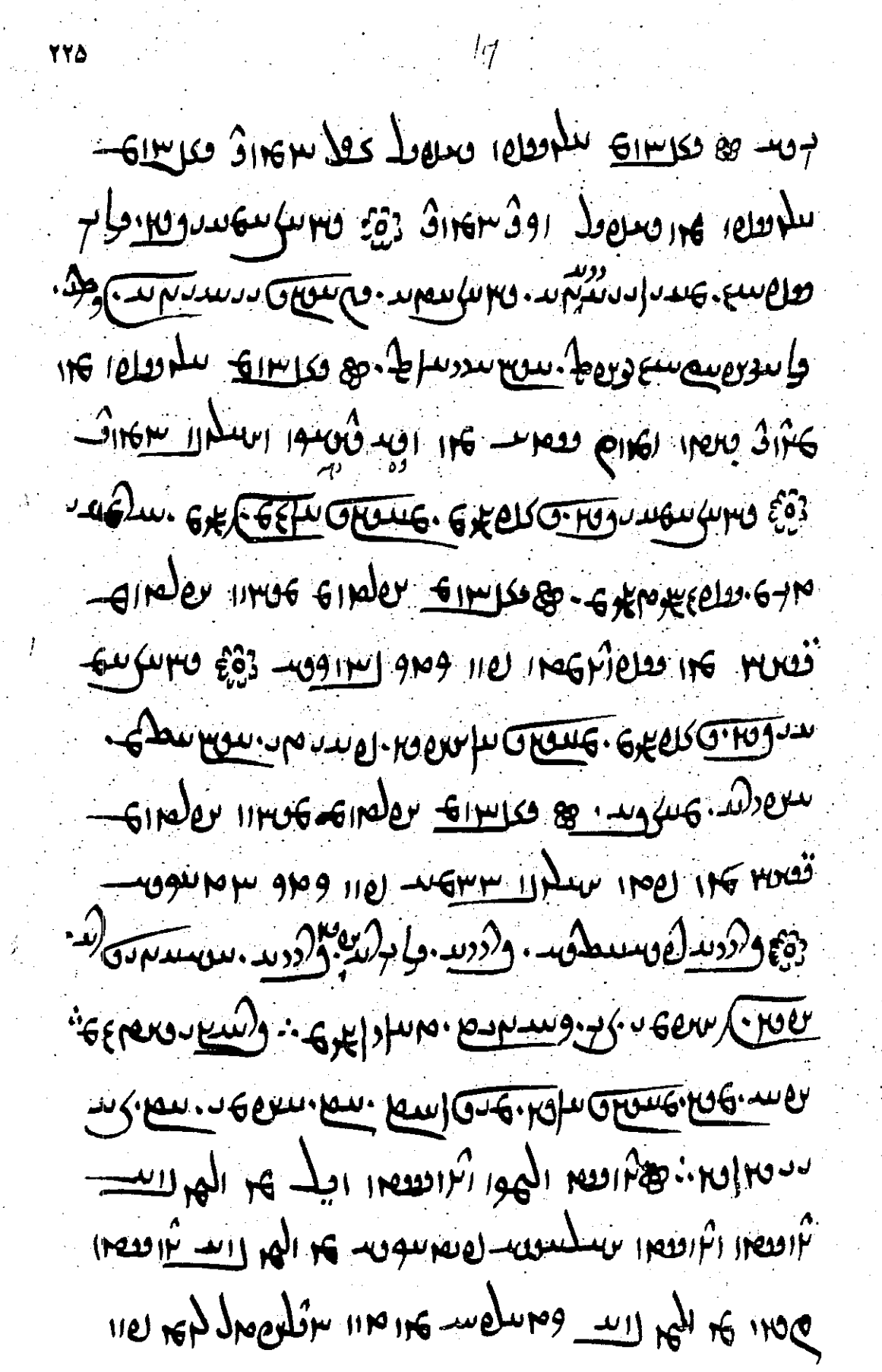

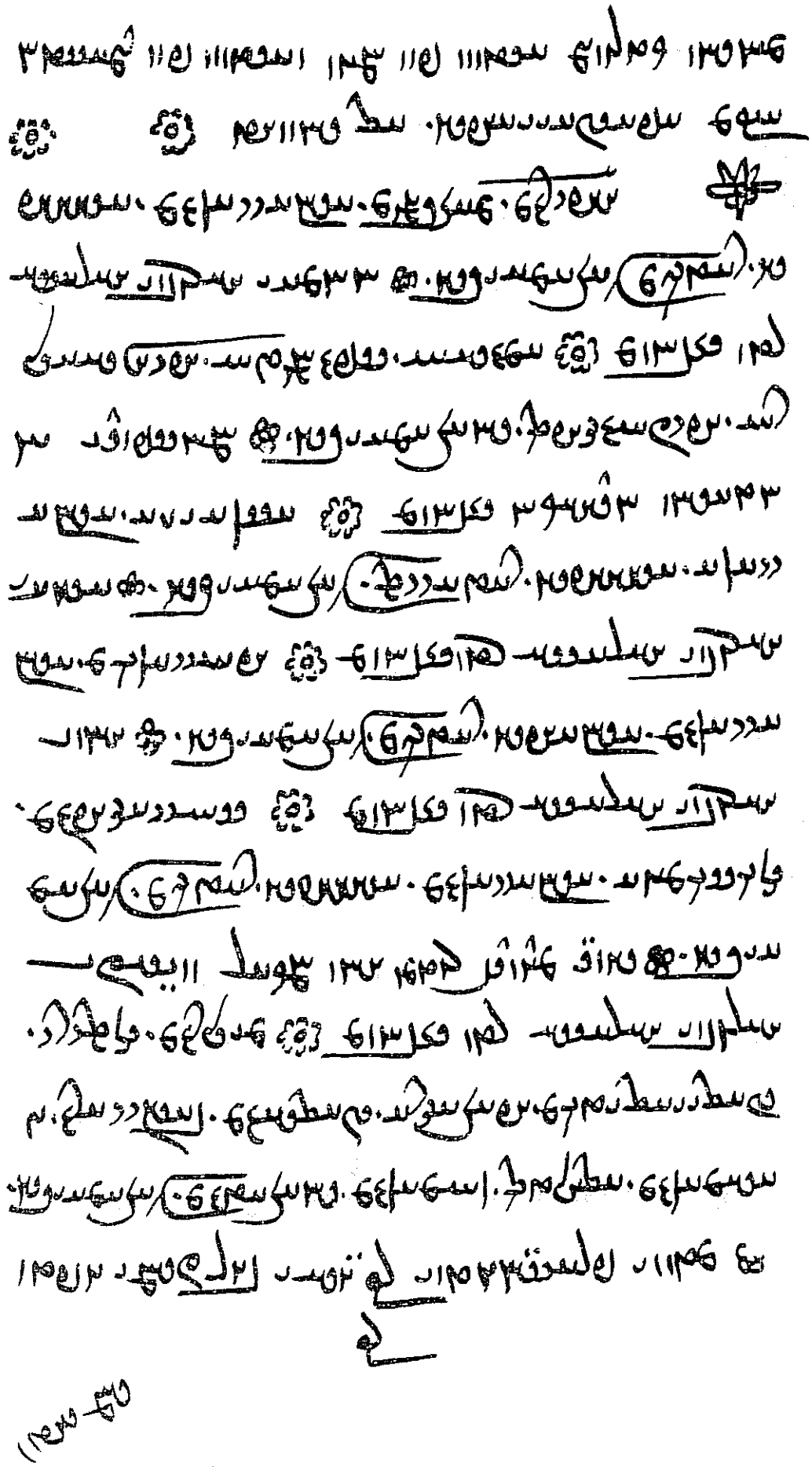

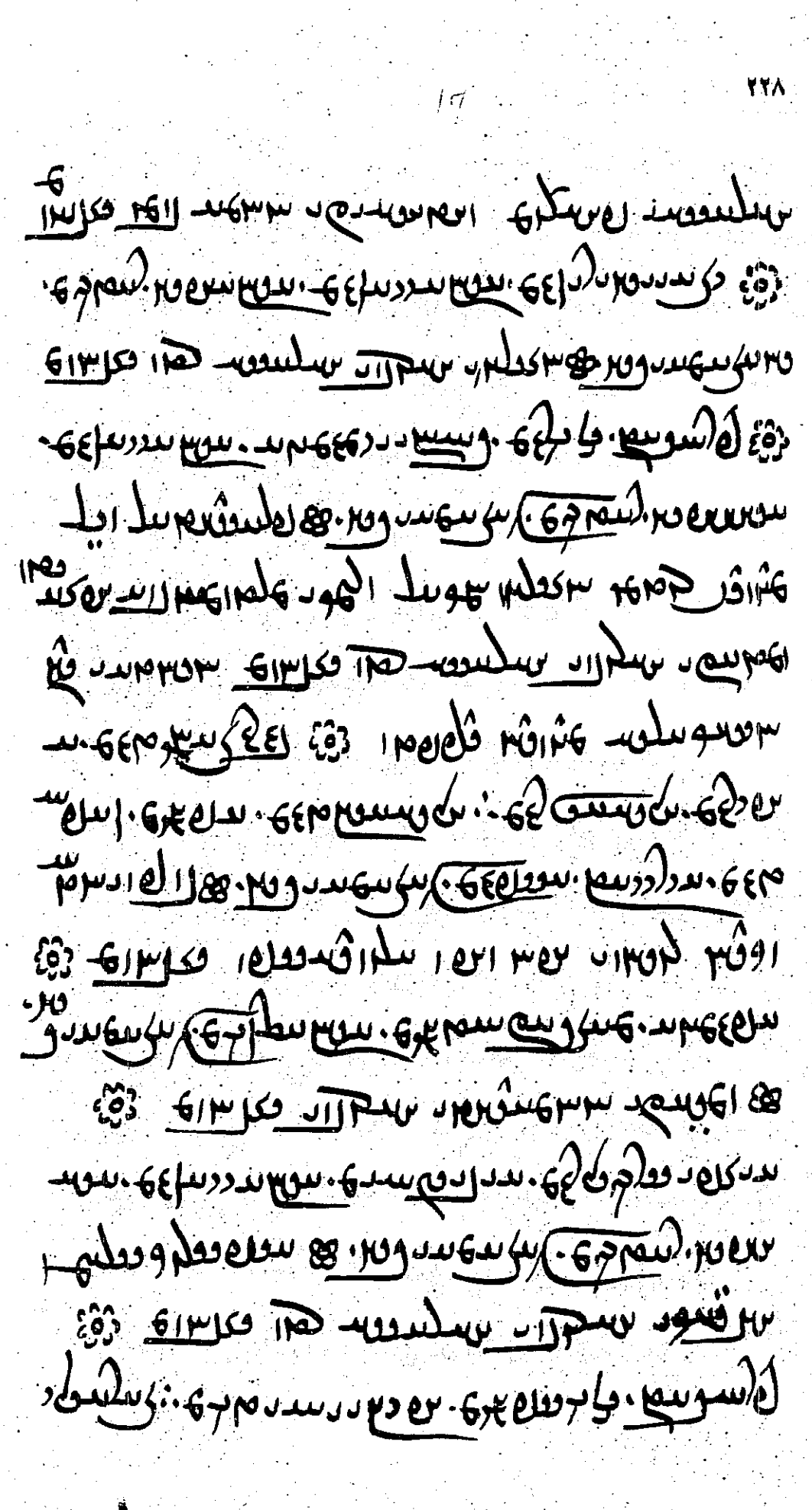

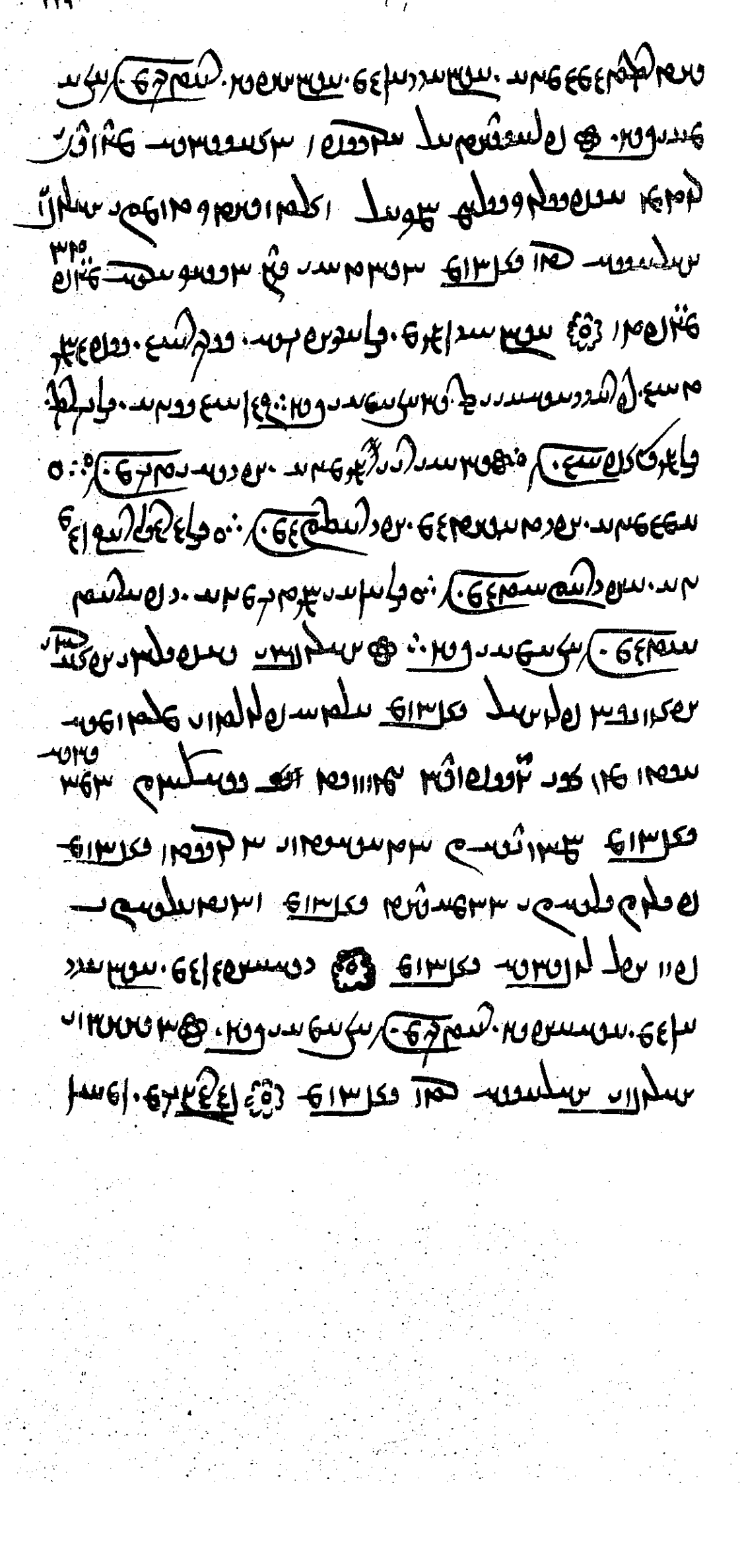

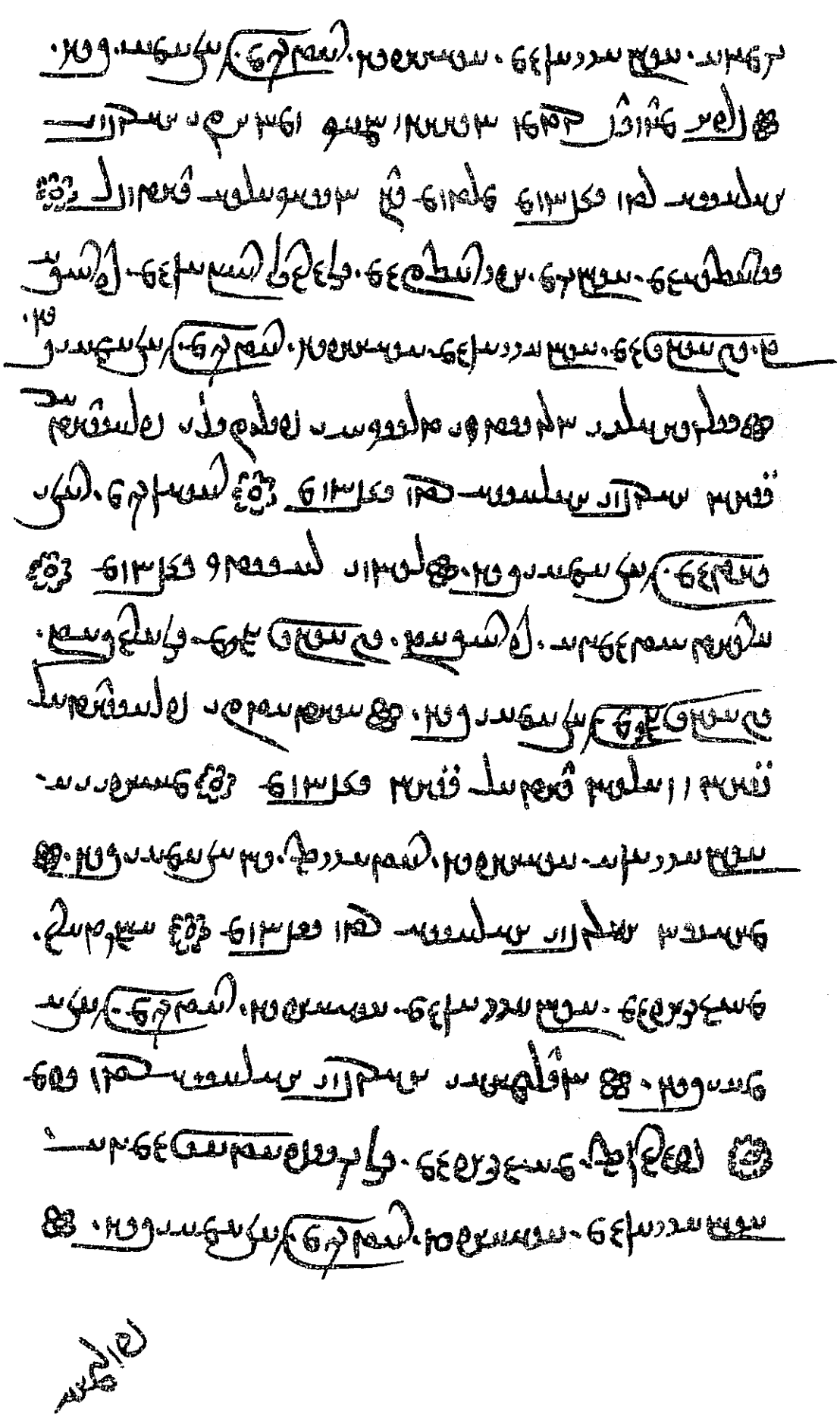

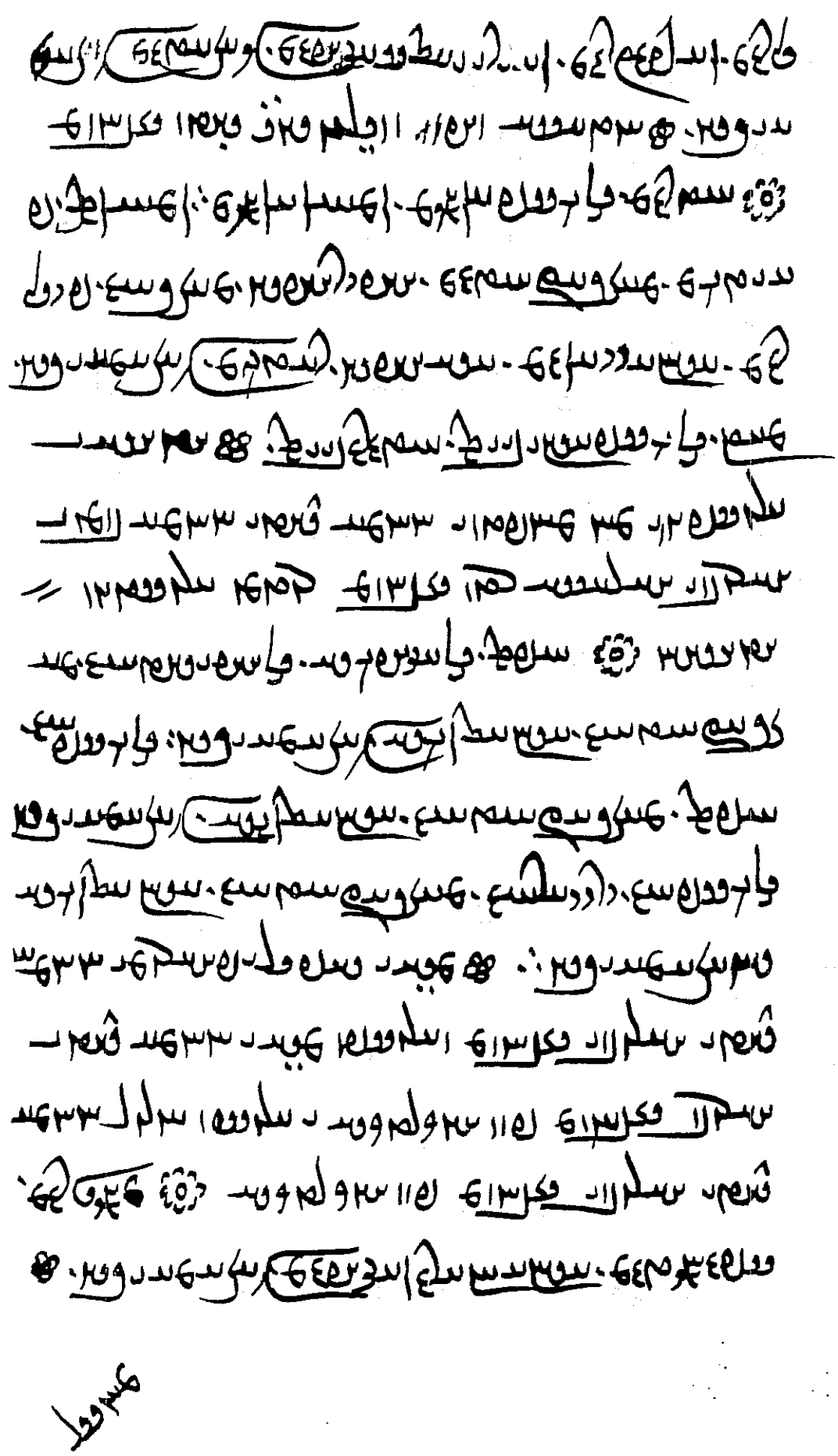

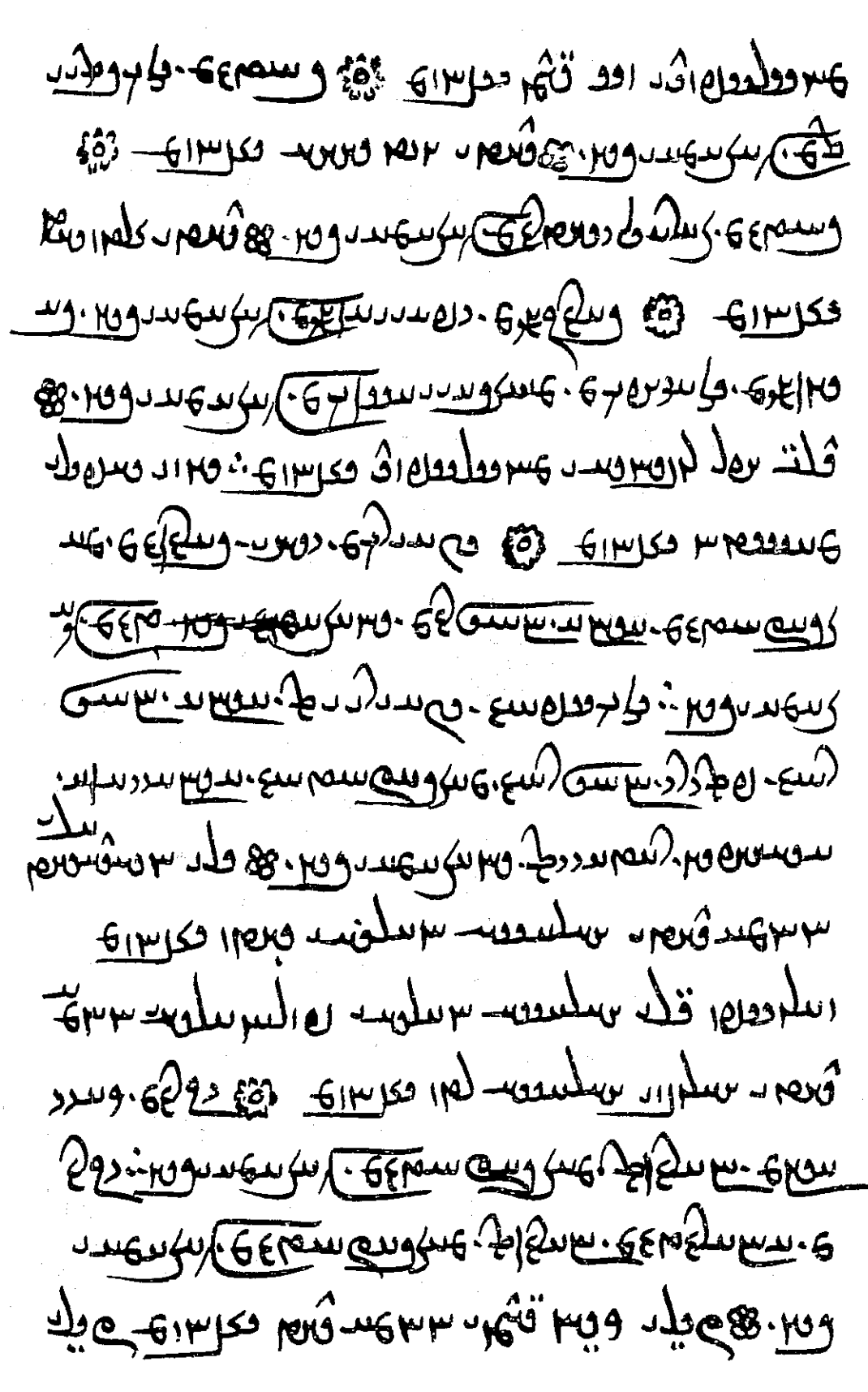

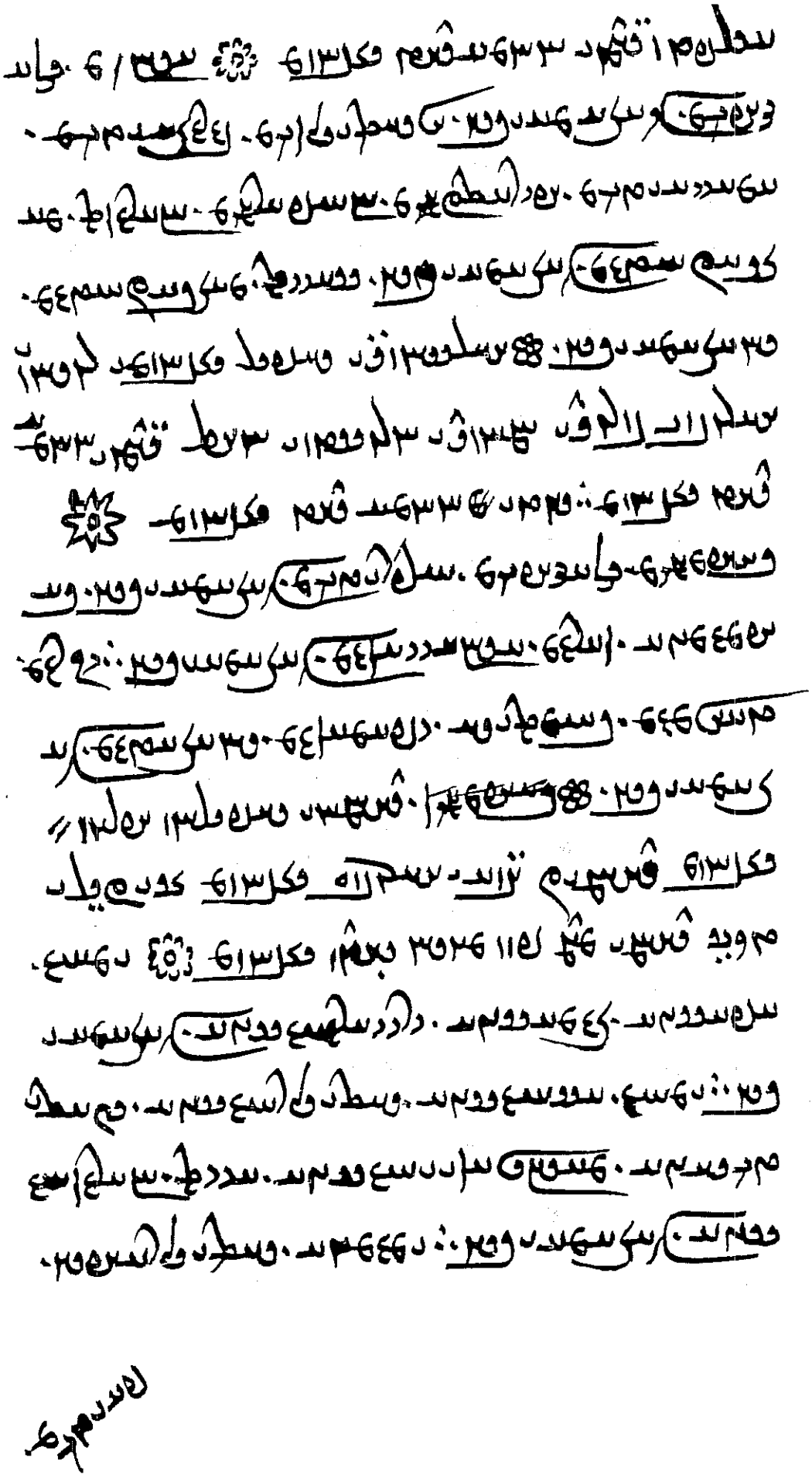

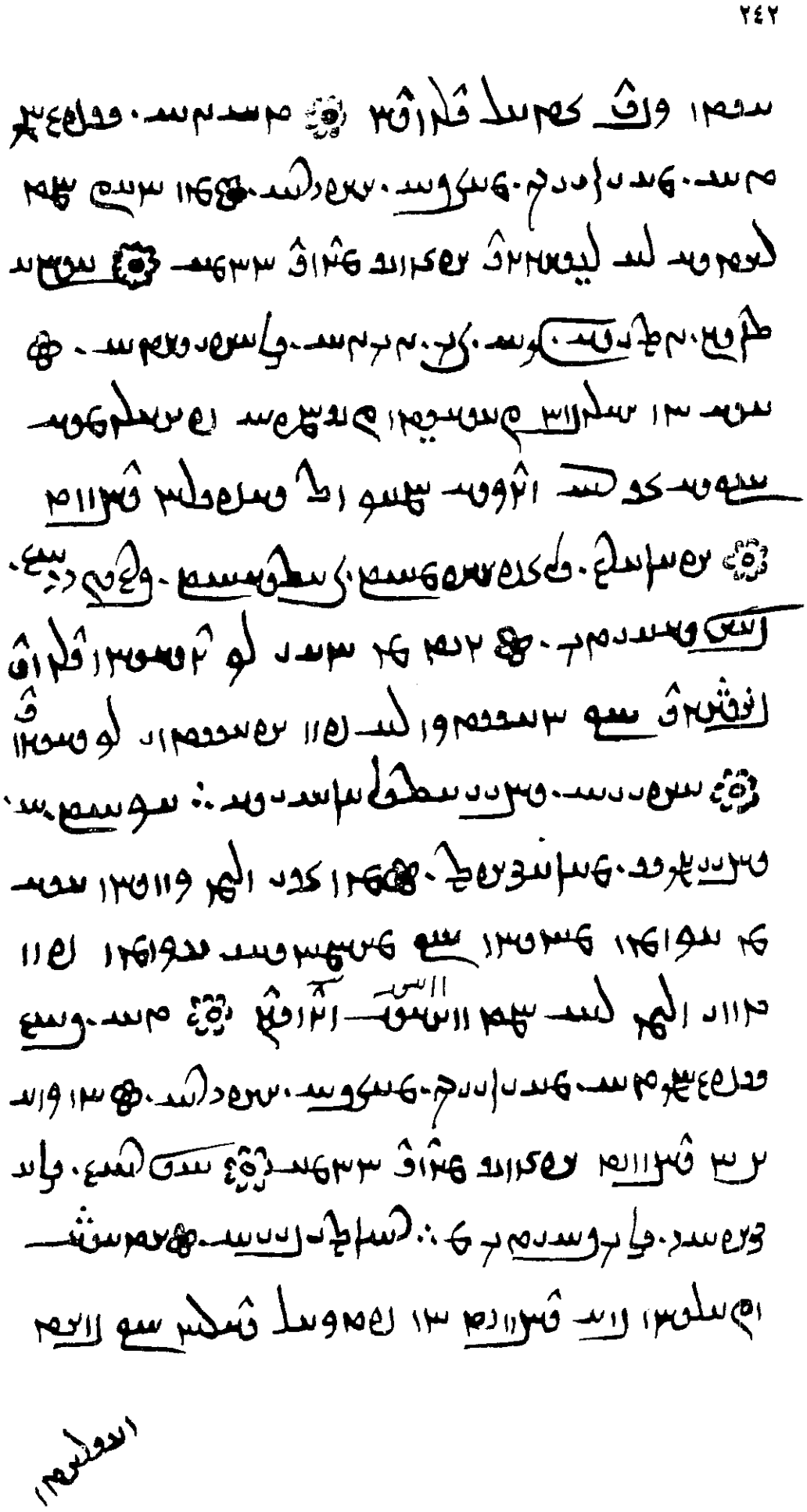

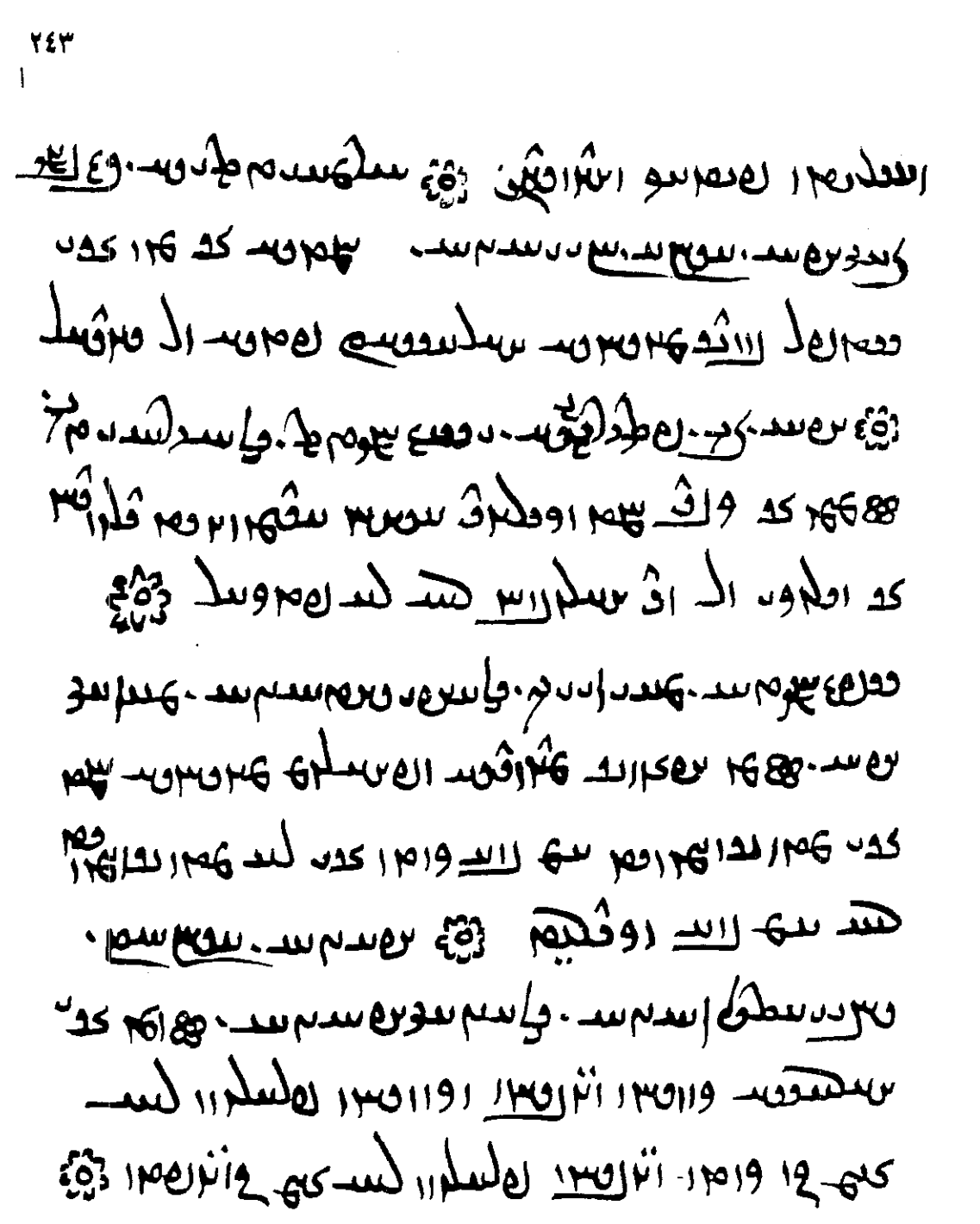

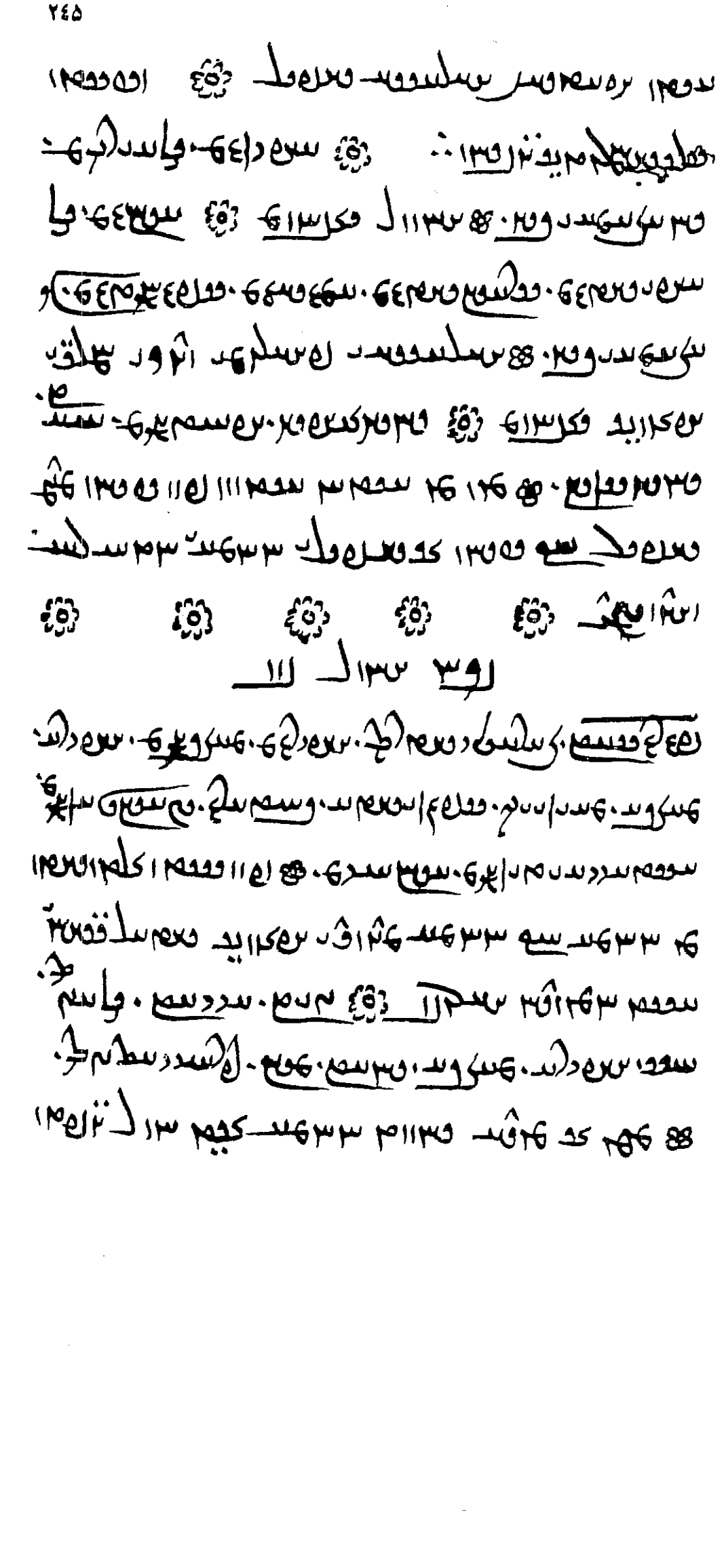

[illegible]

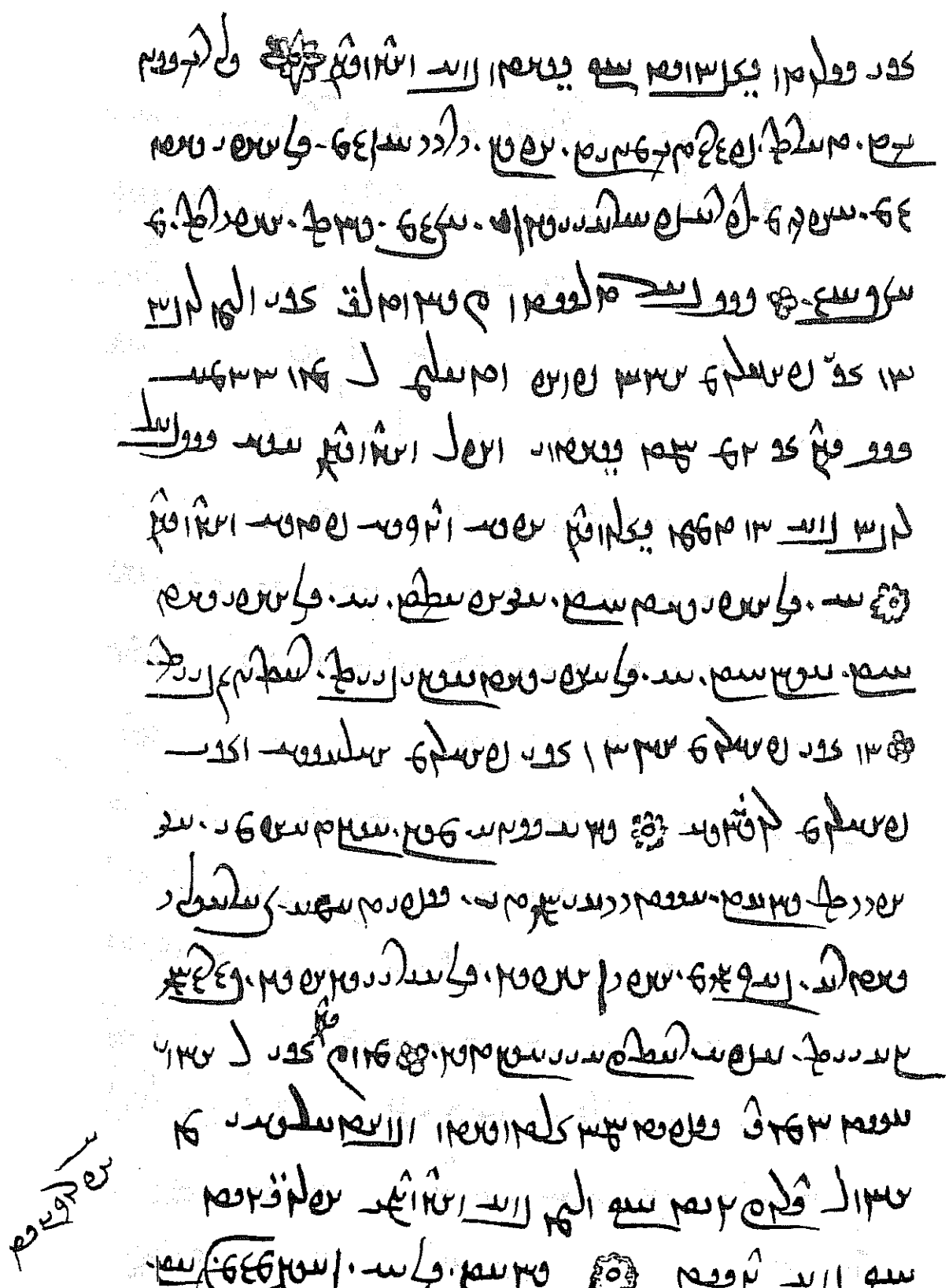

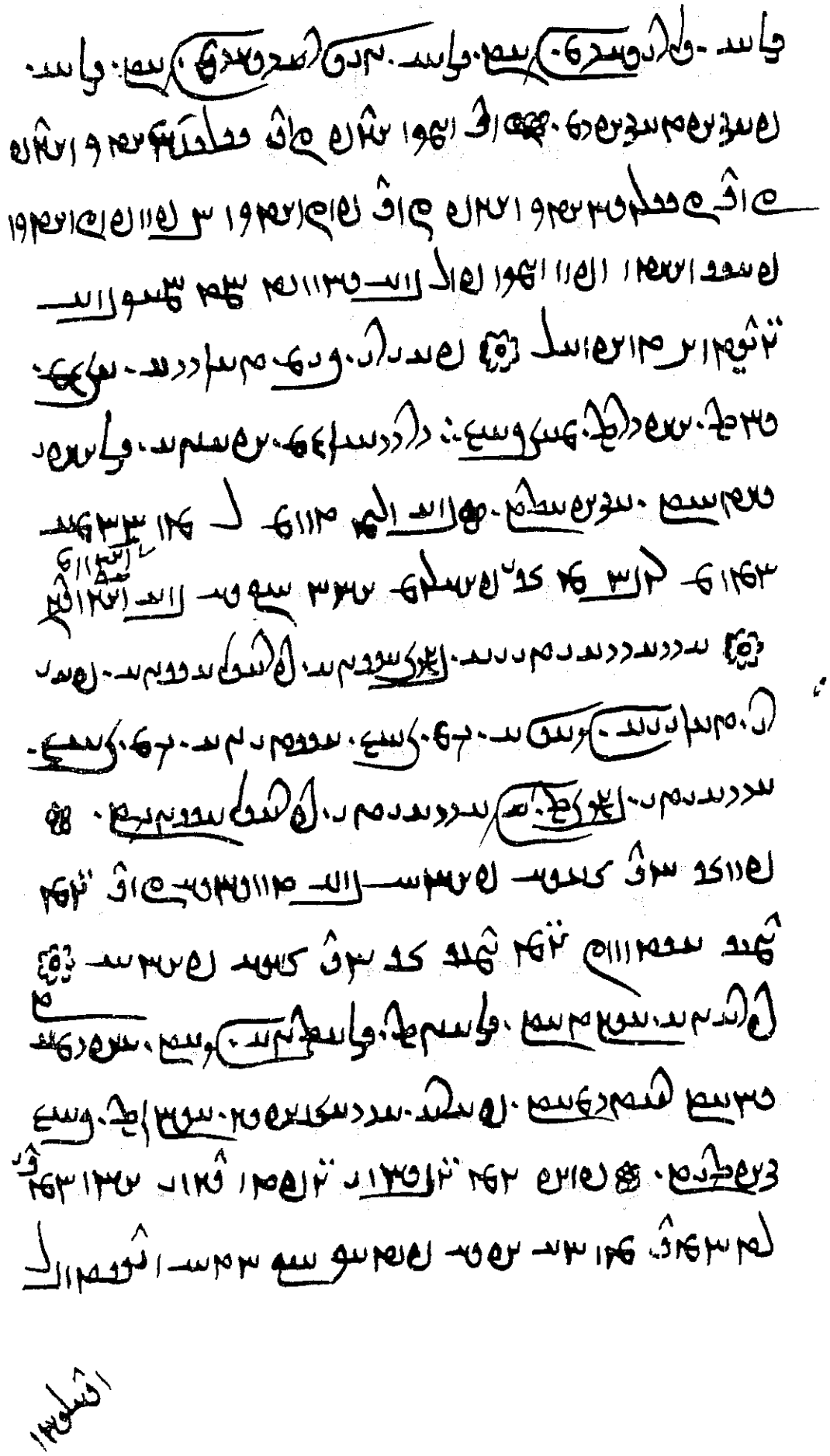

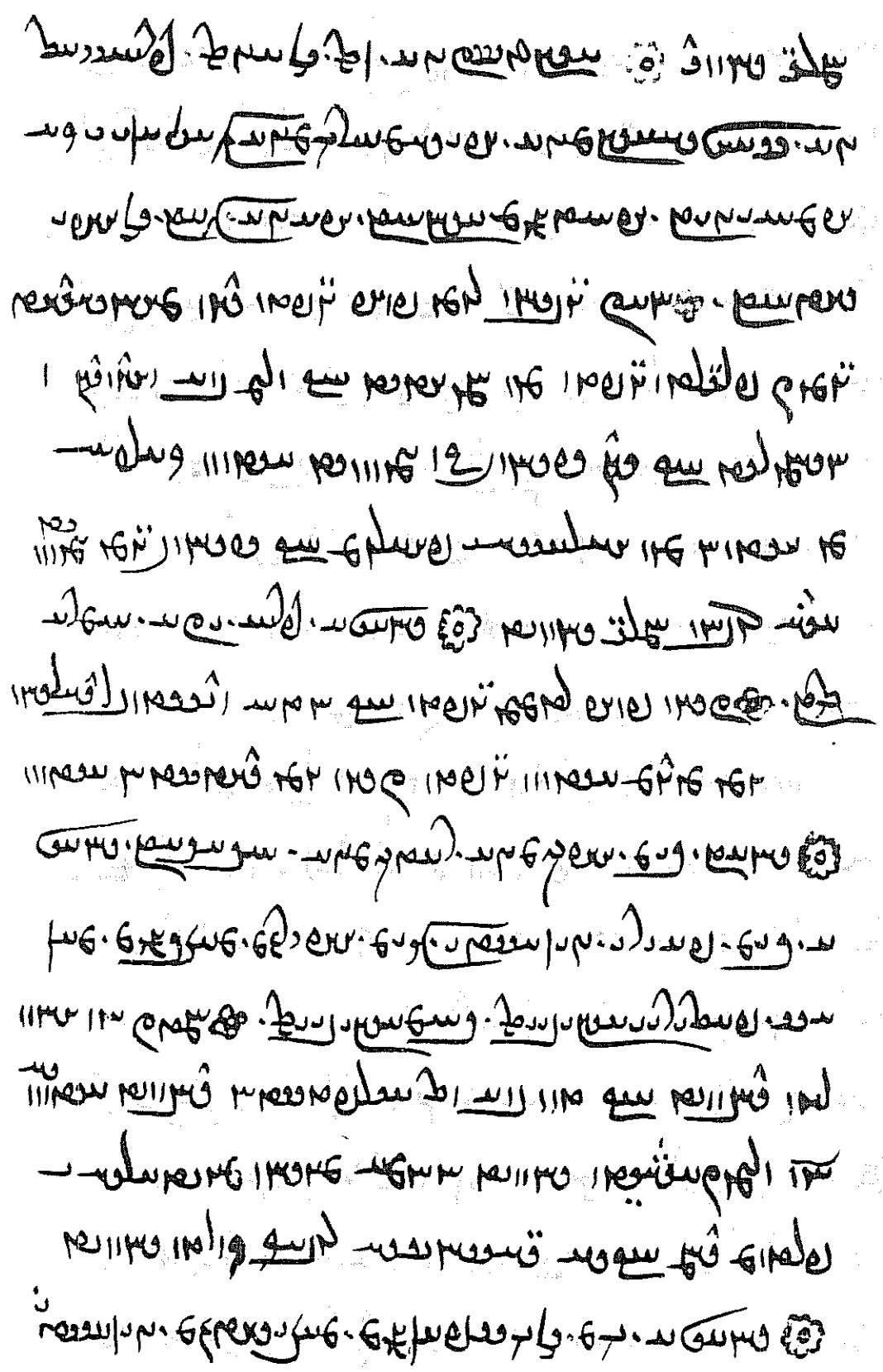

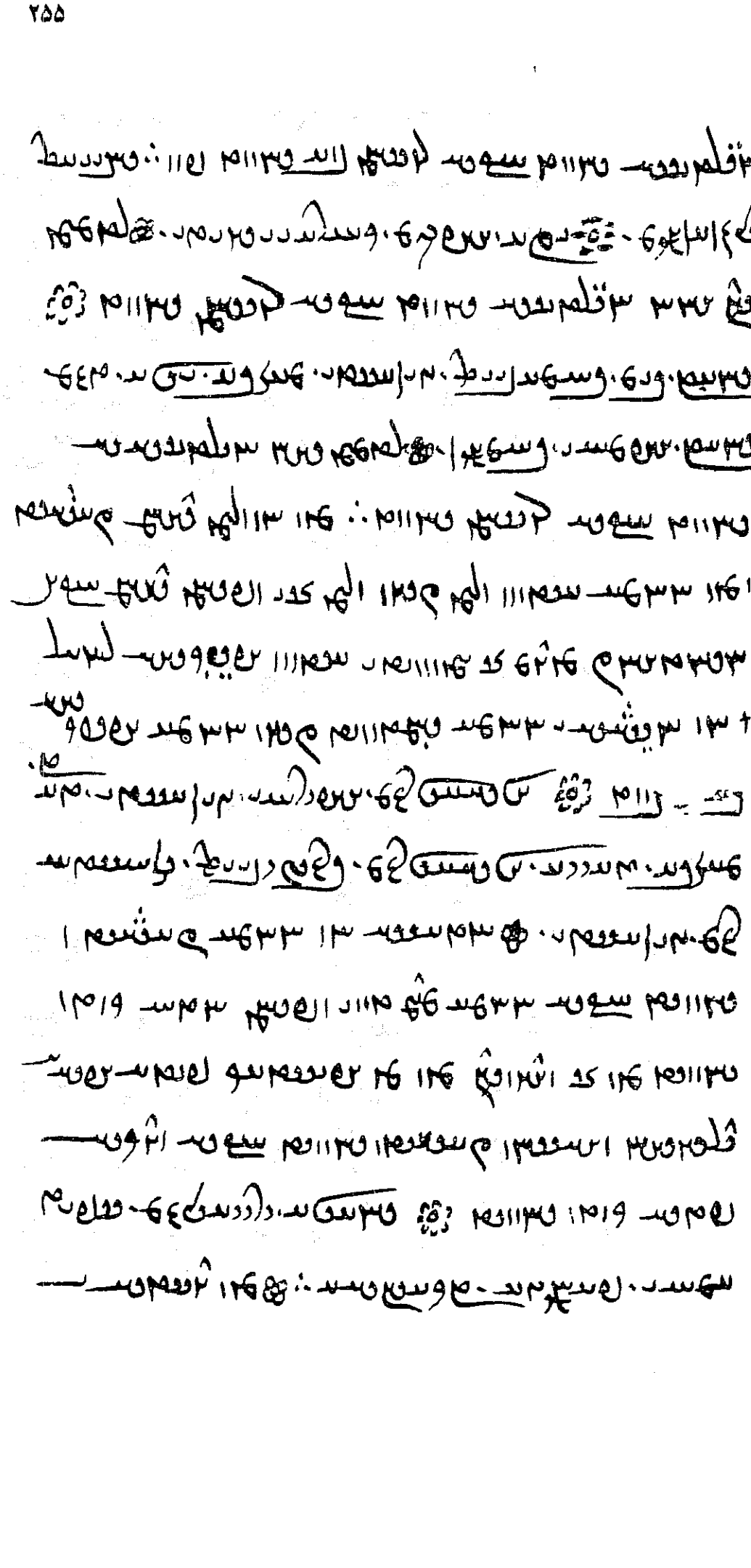

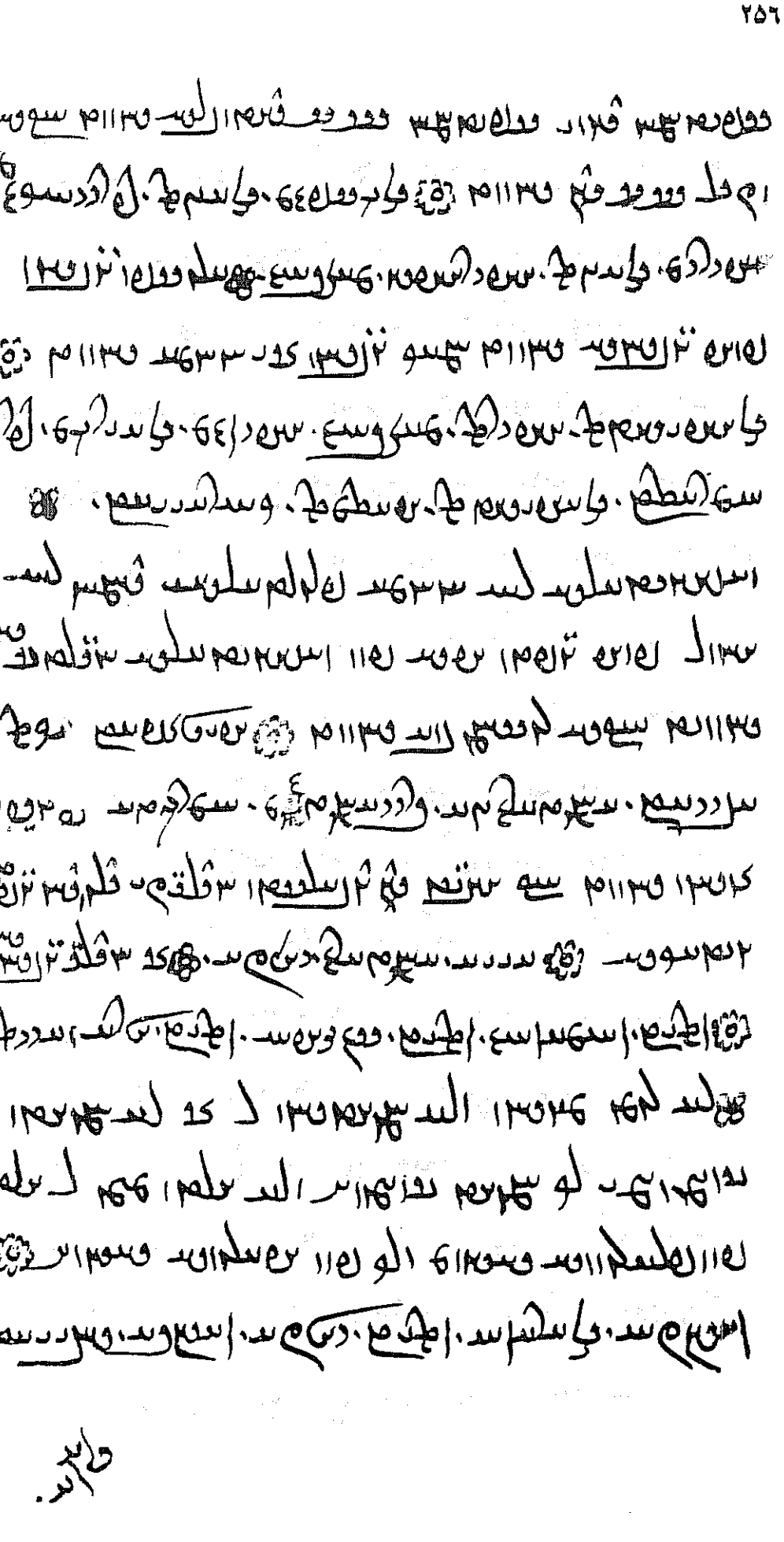

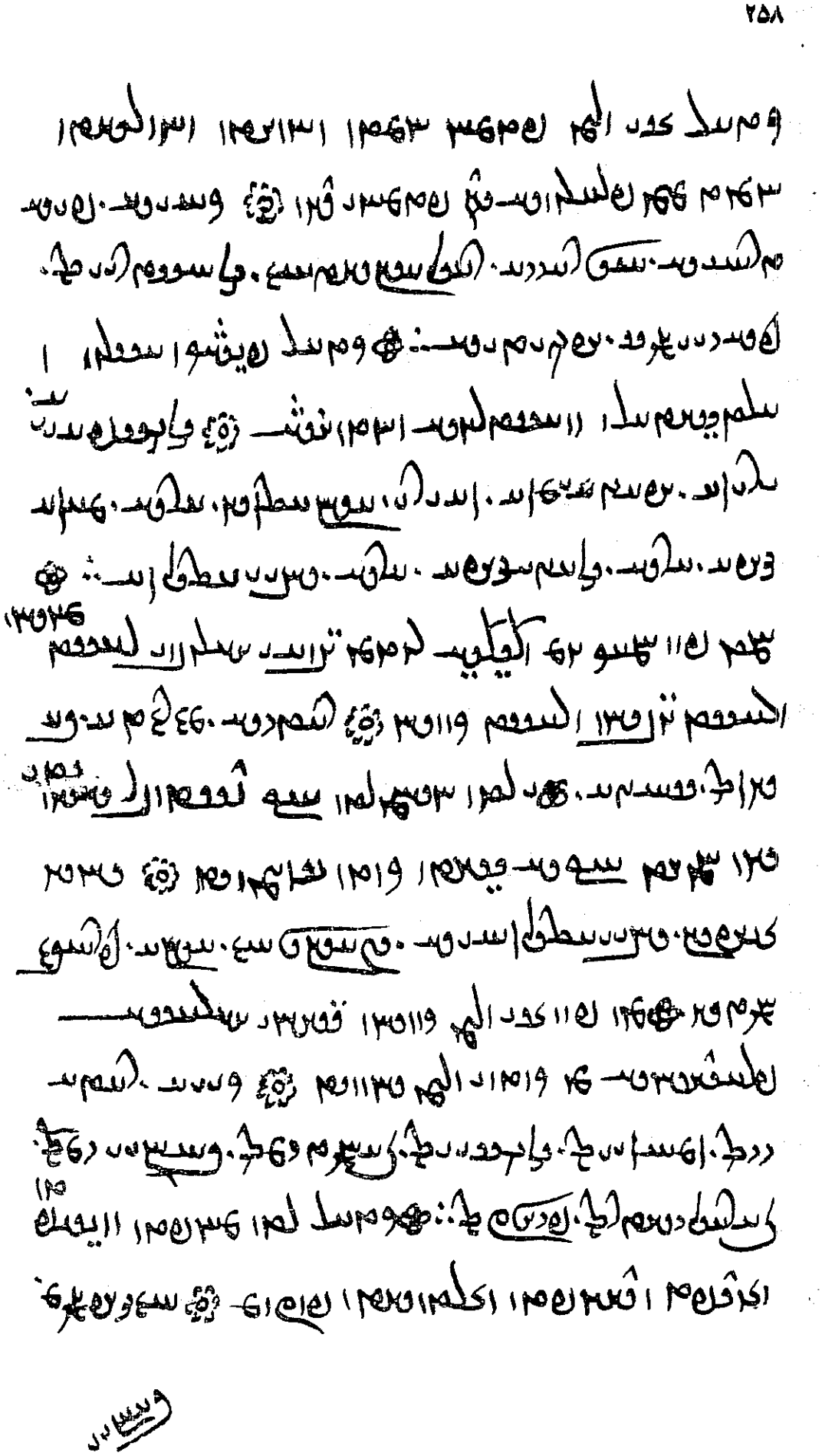

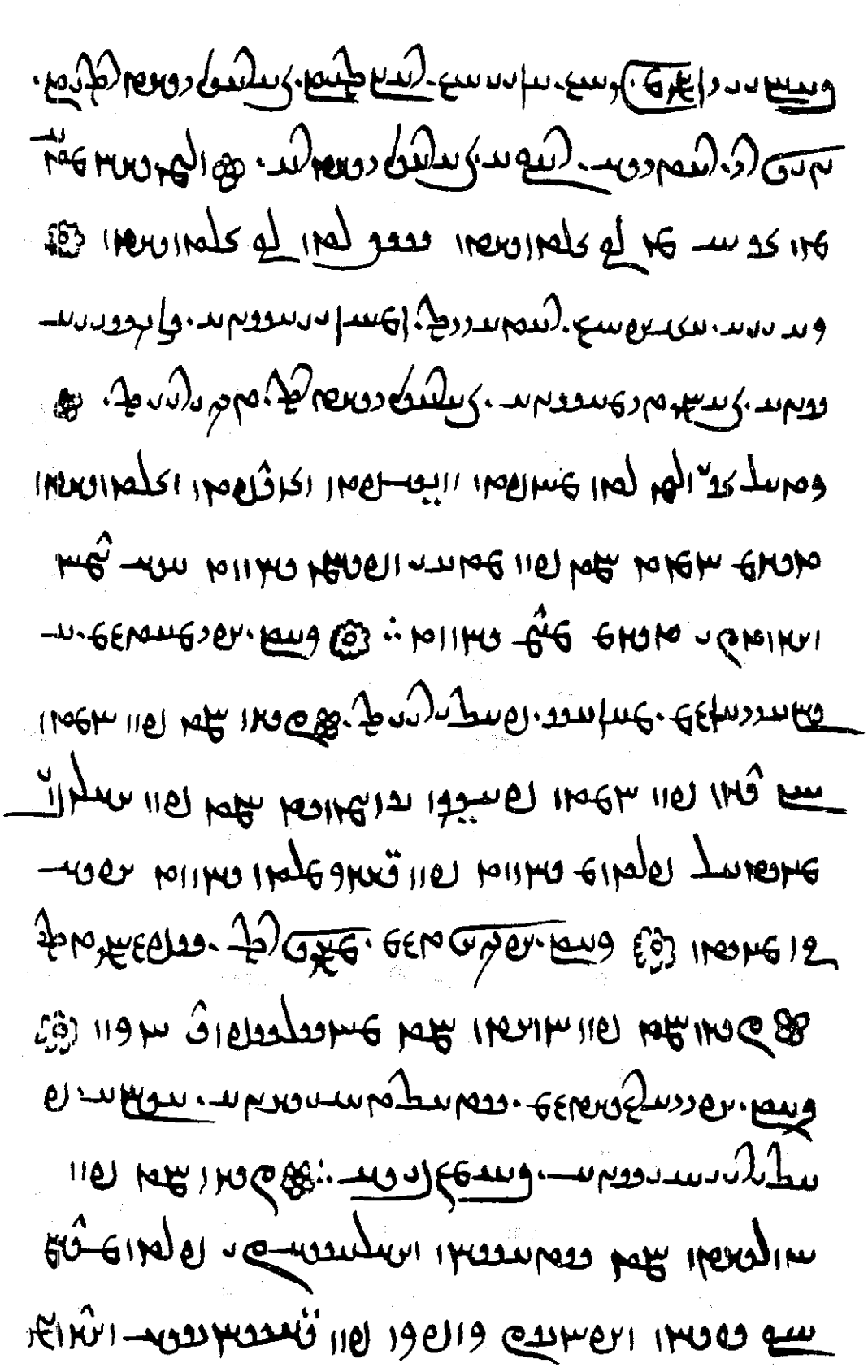

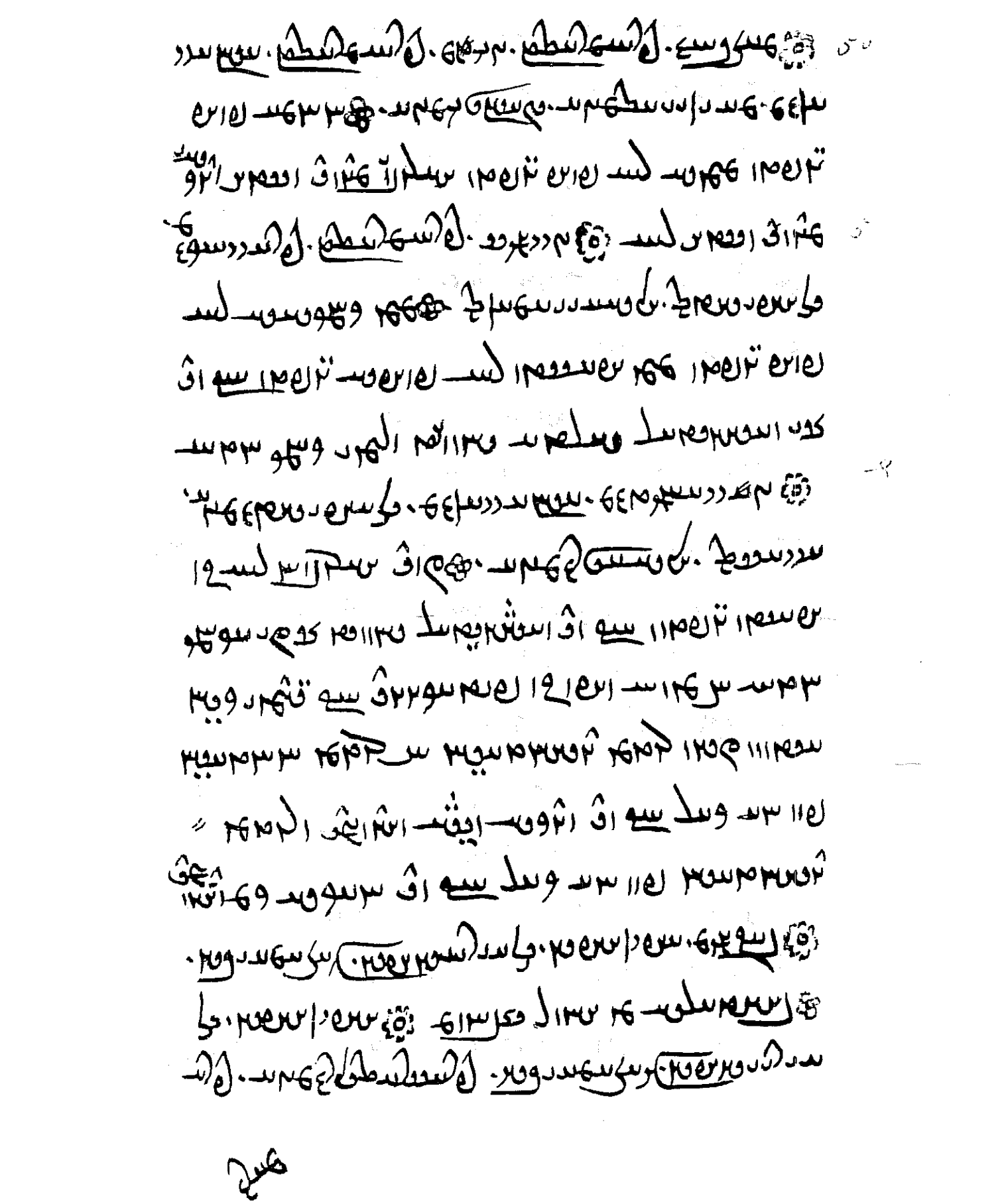

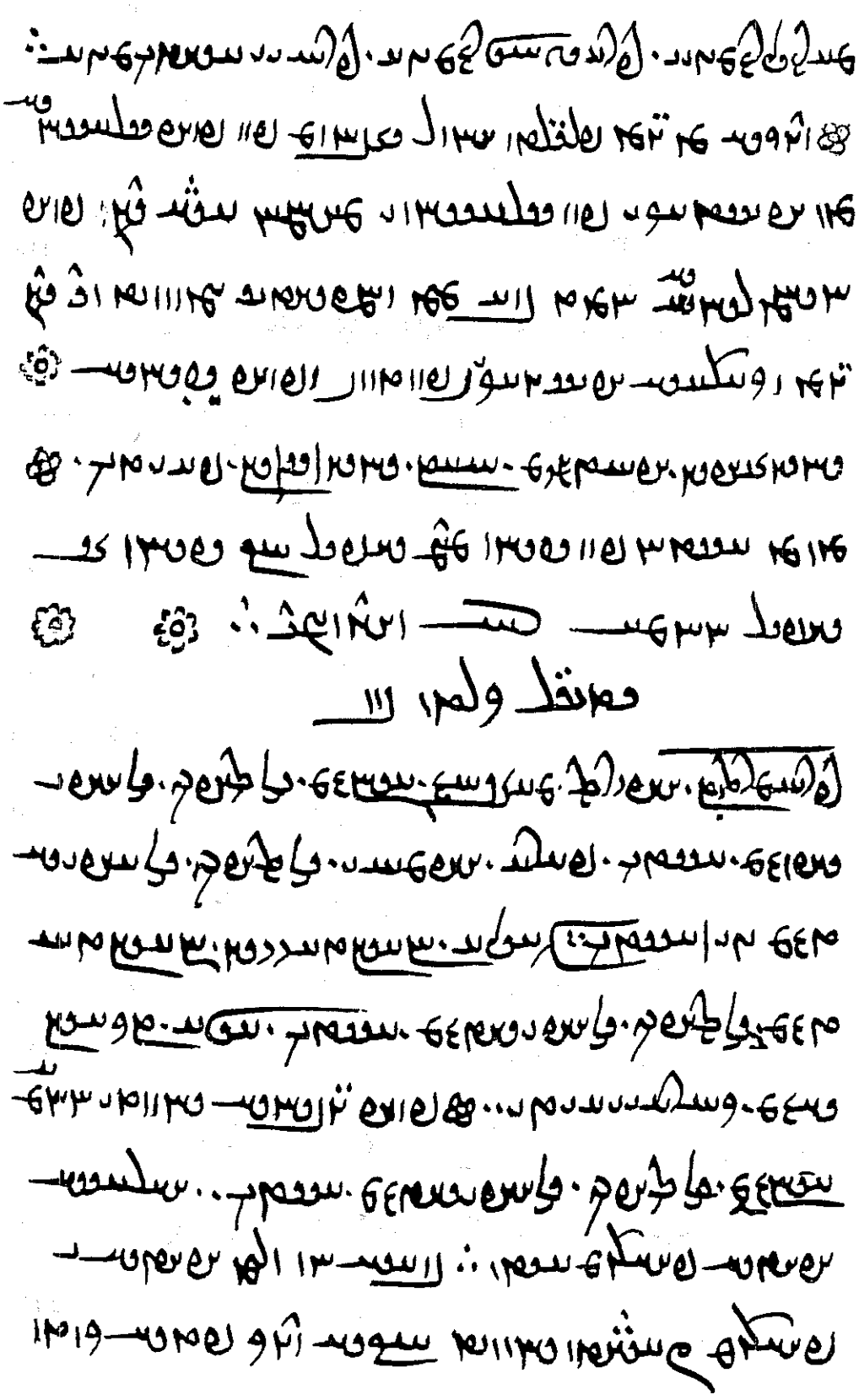

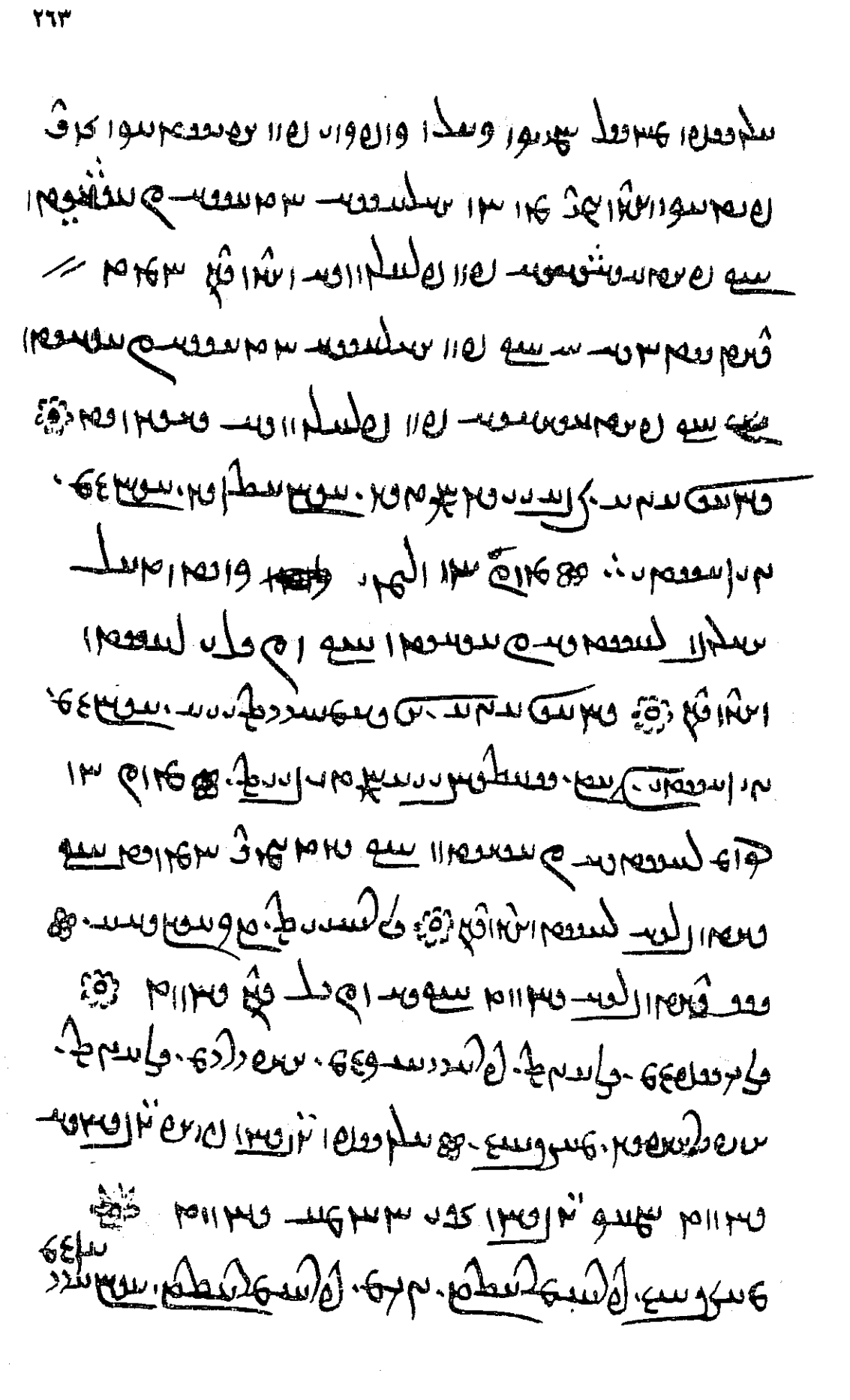

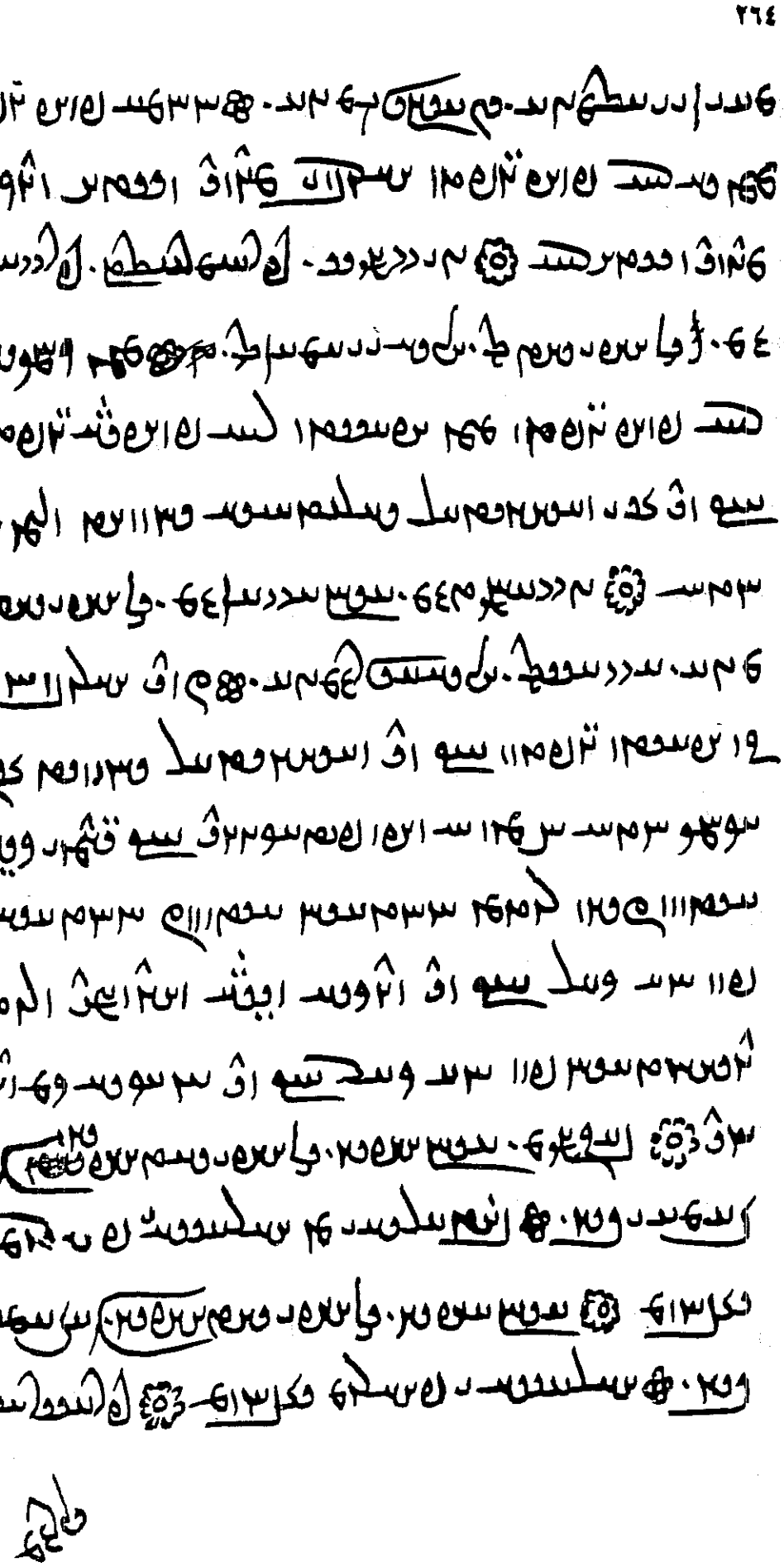

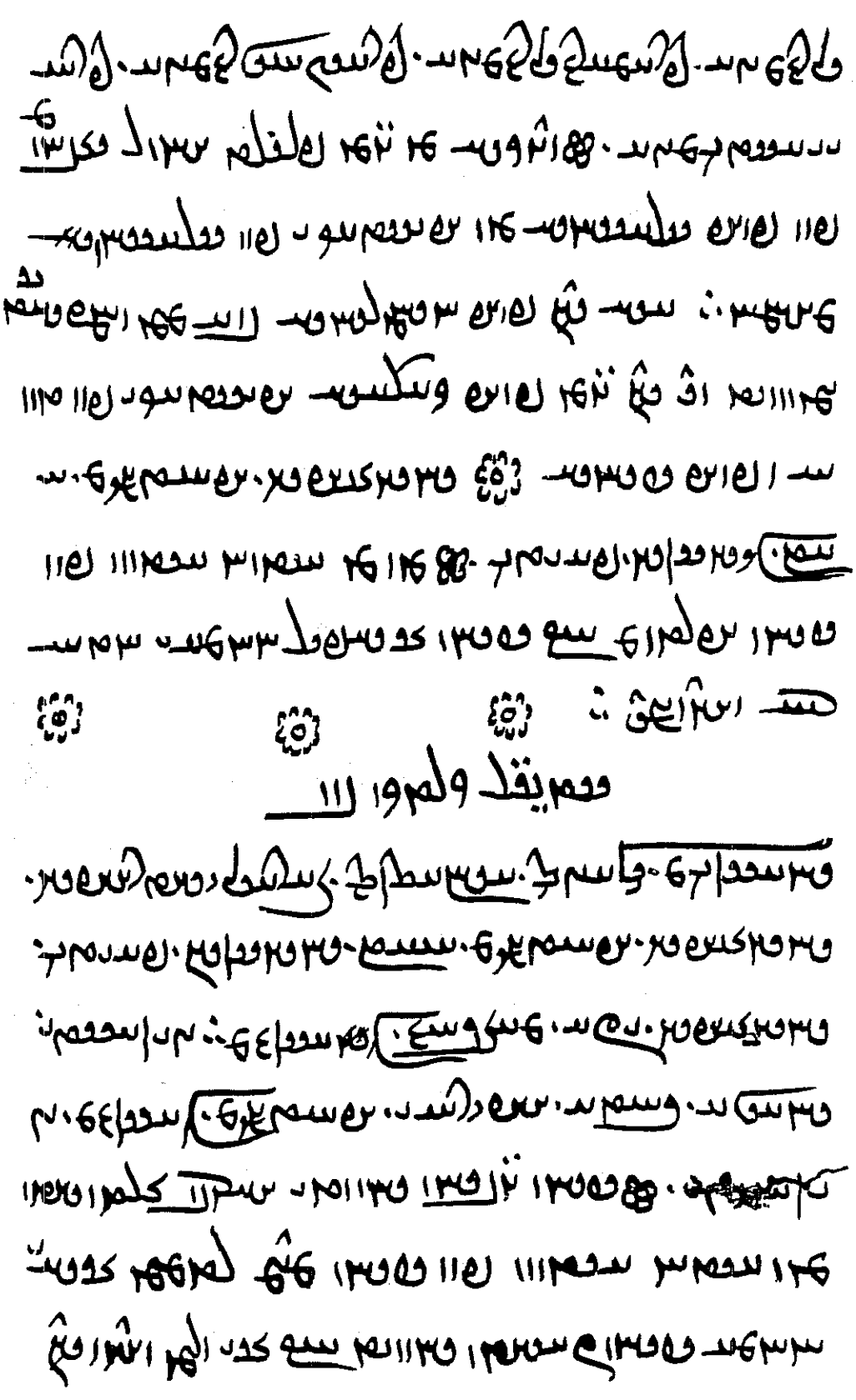

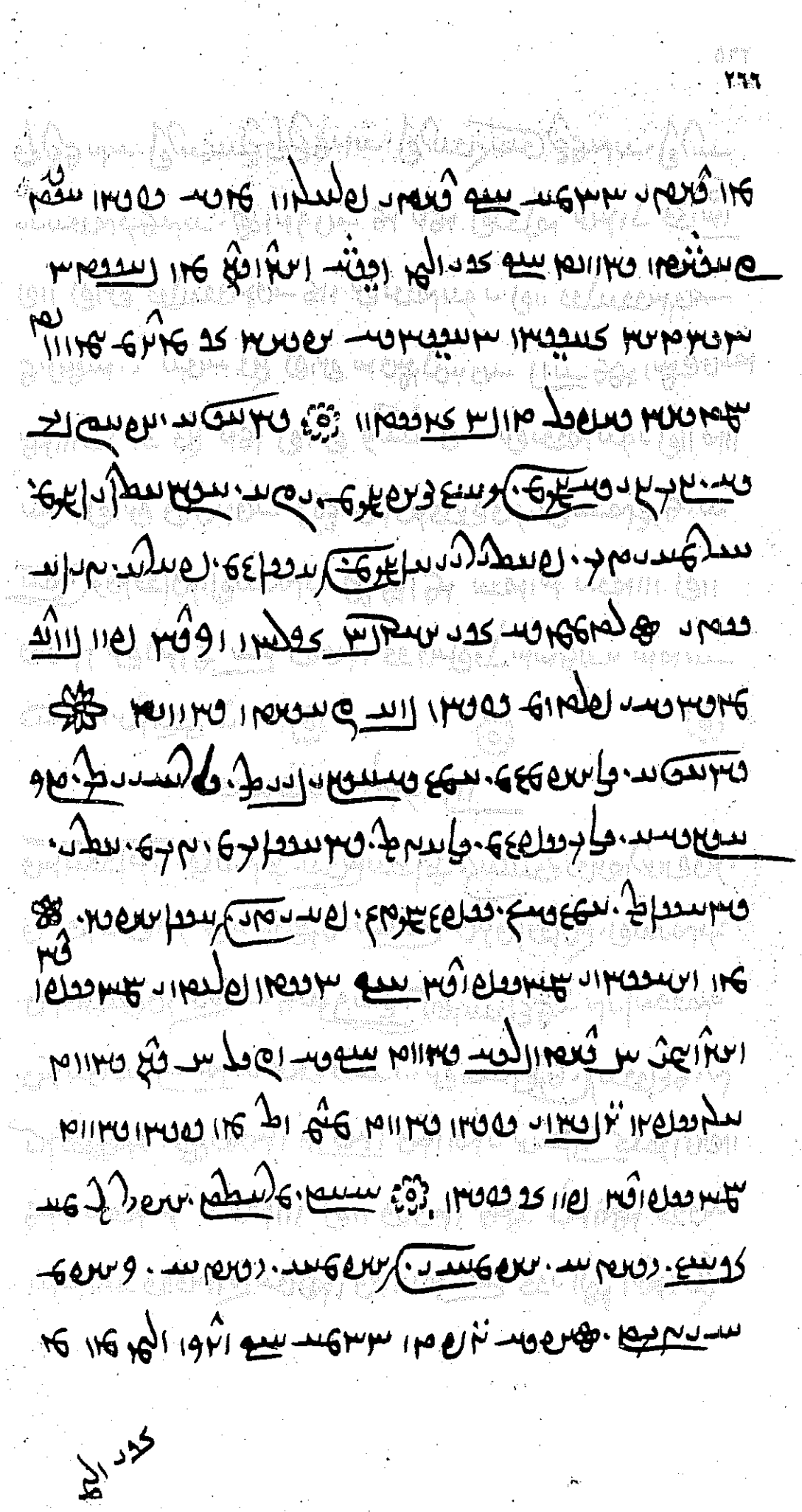

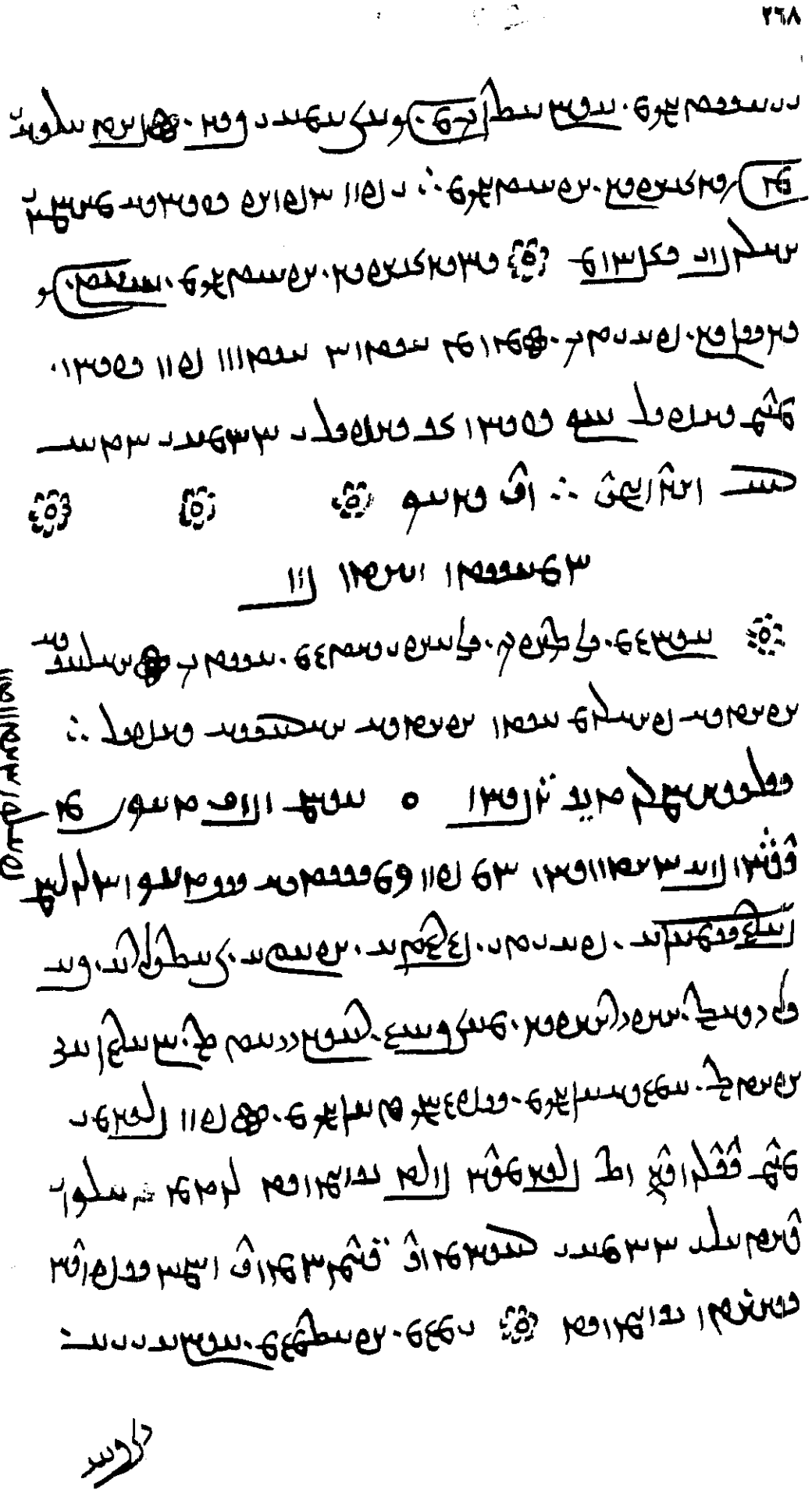

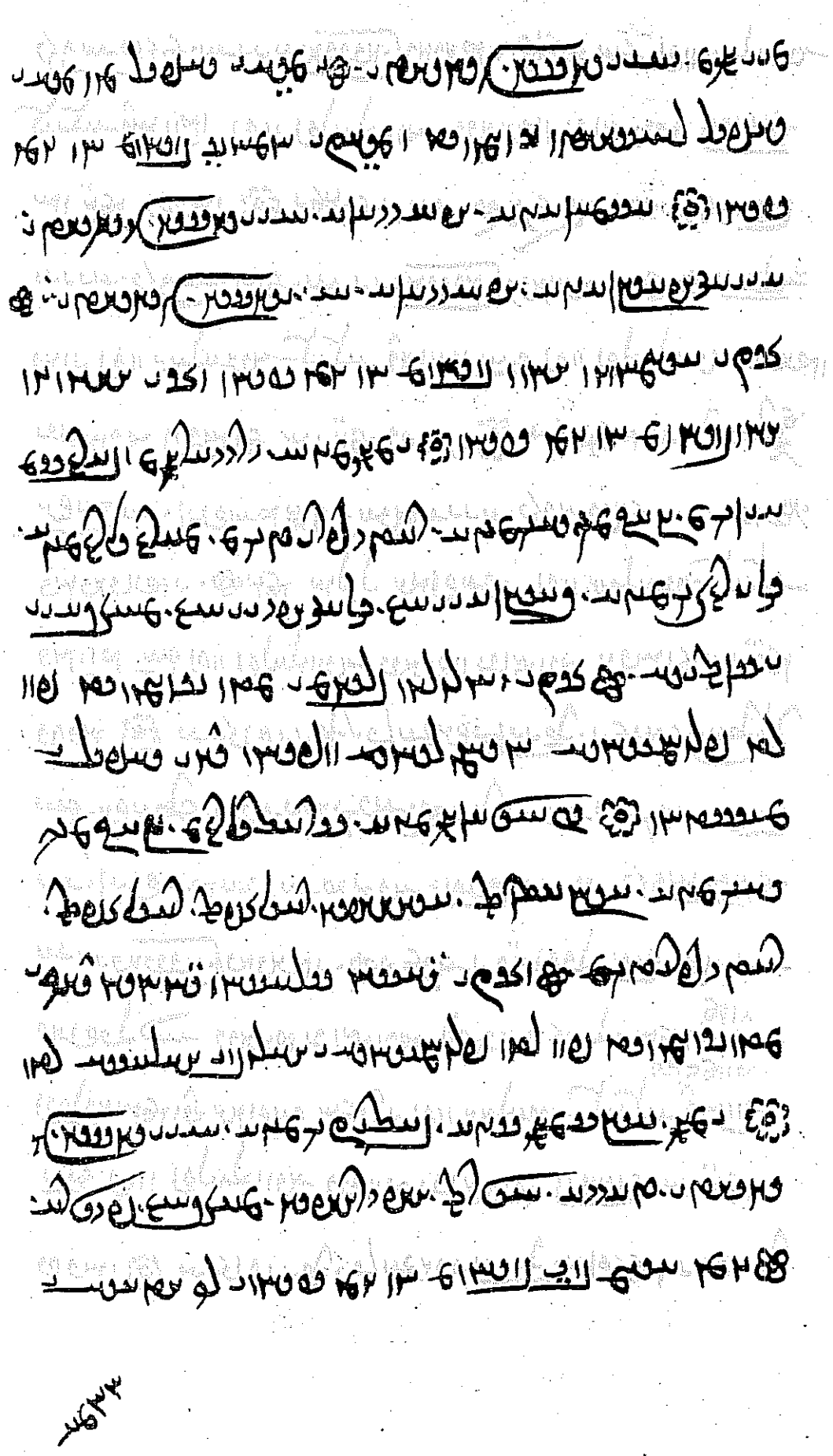

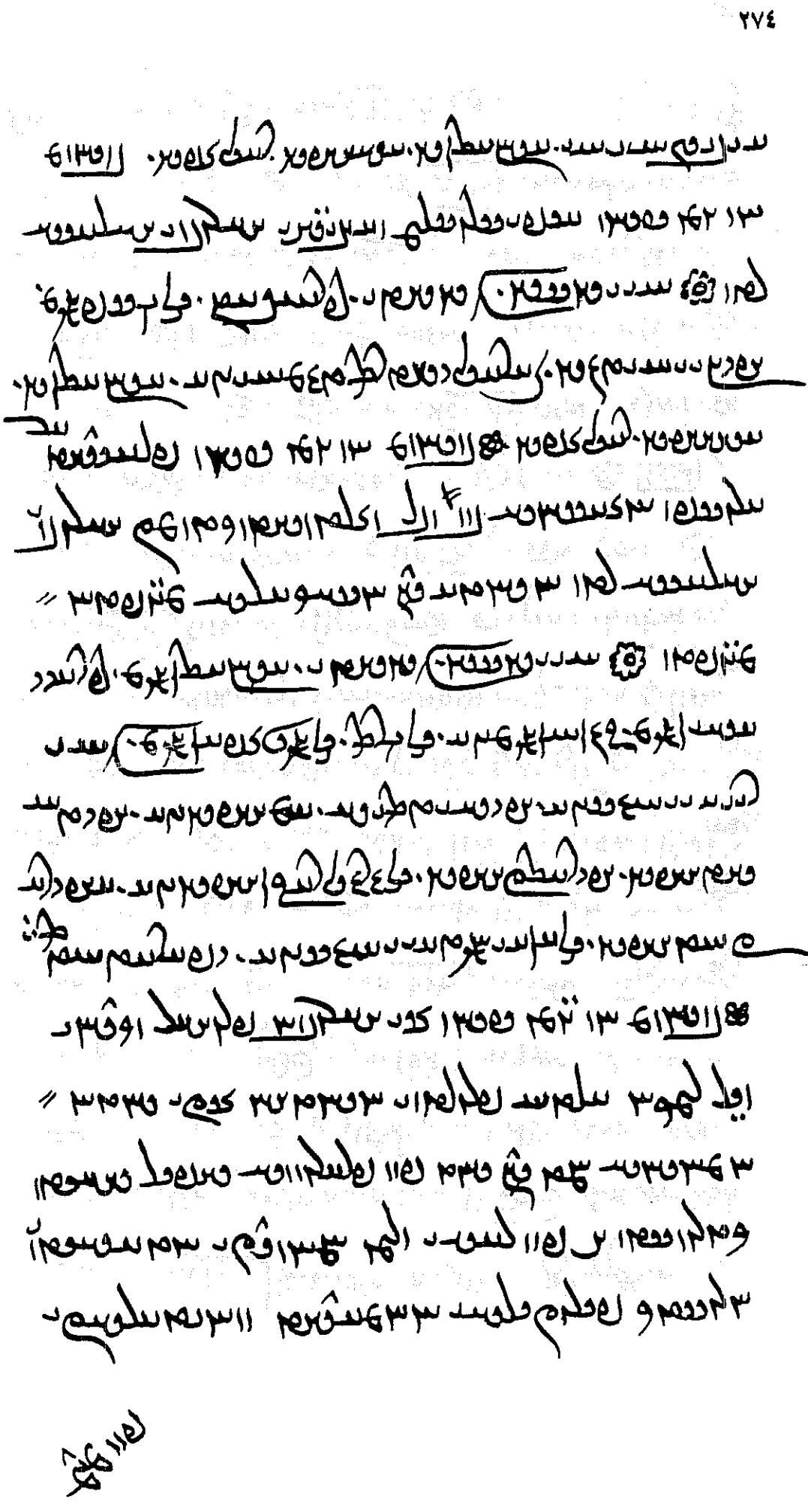

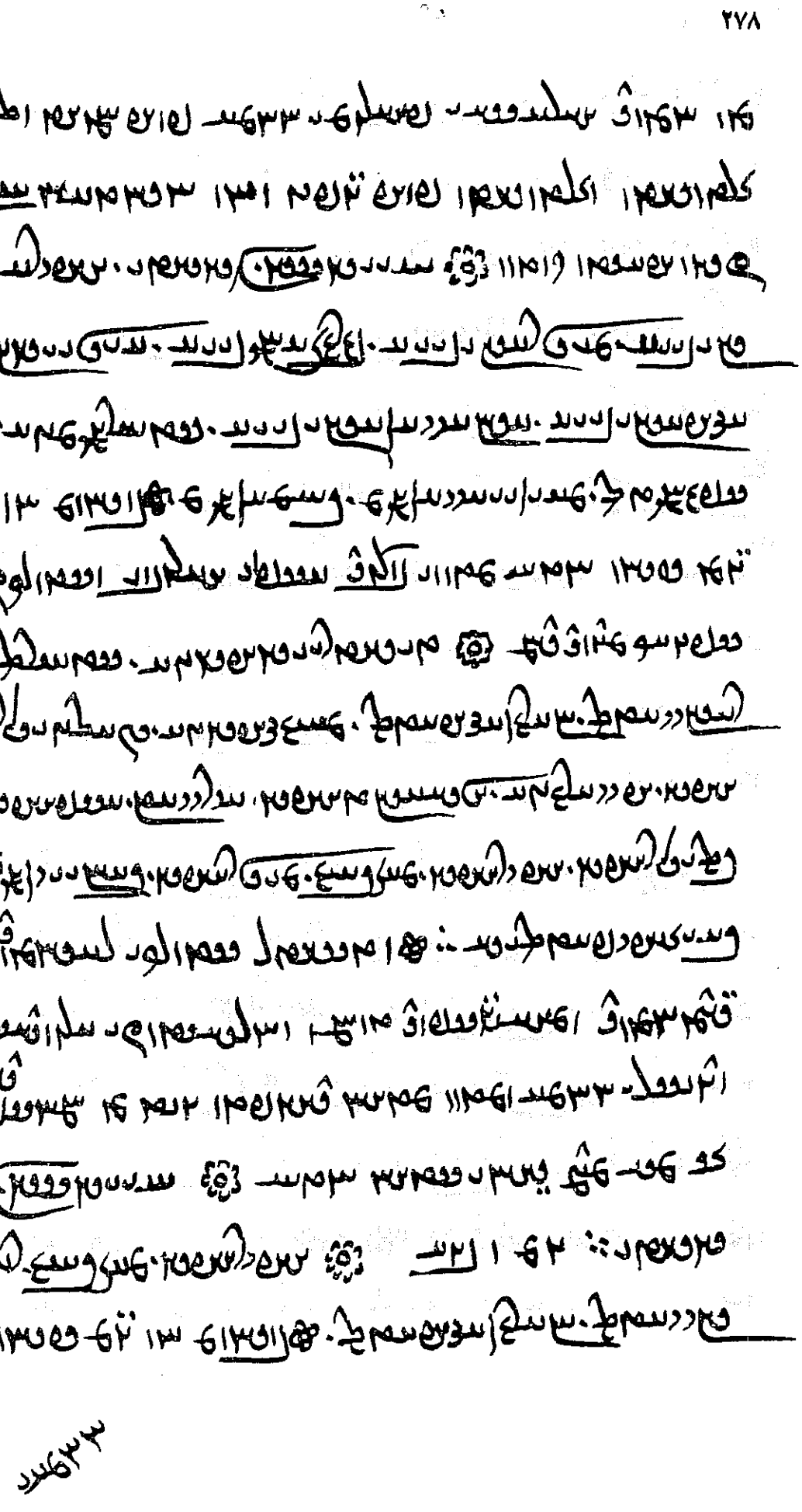

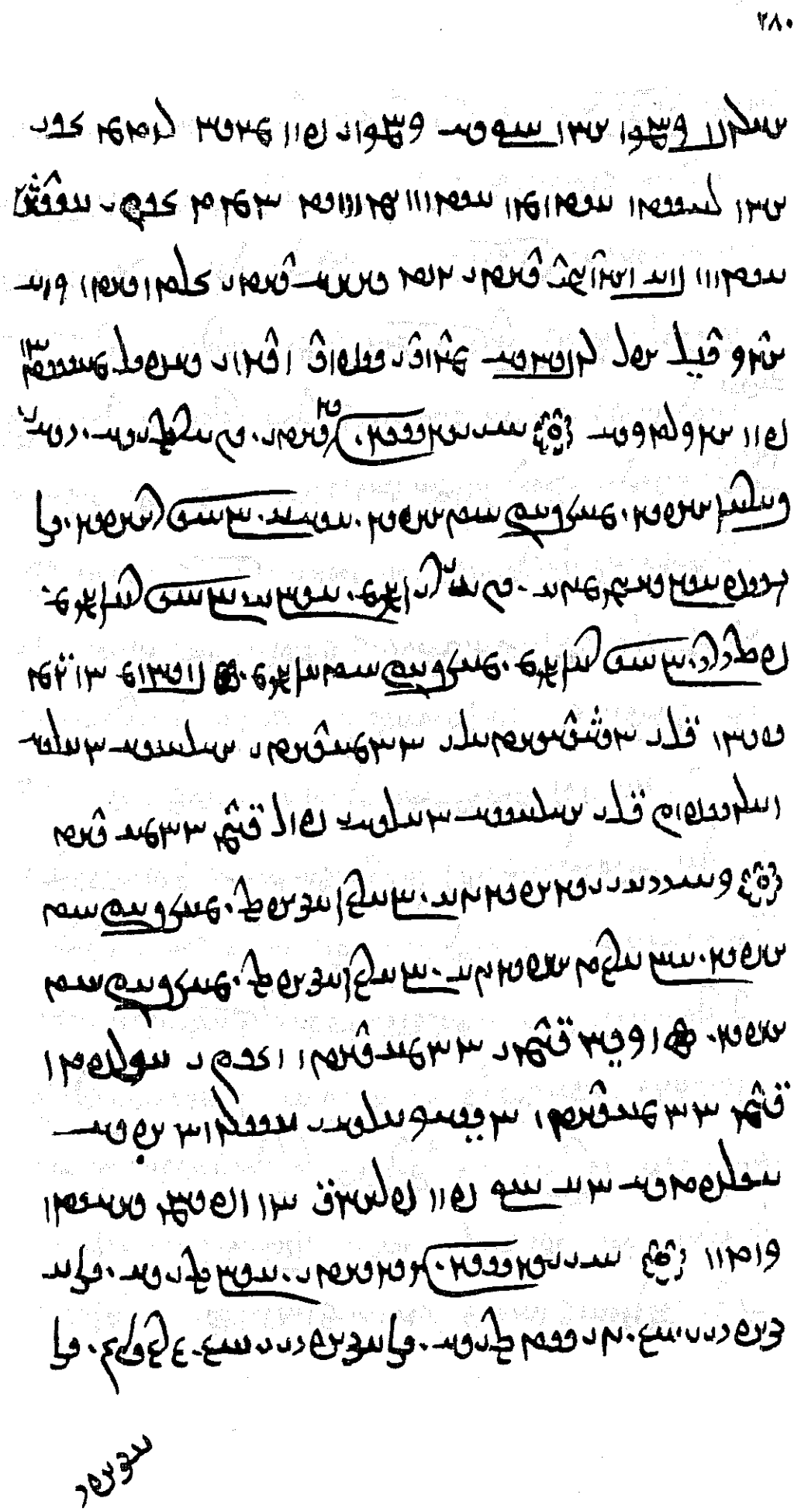

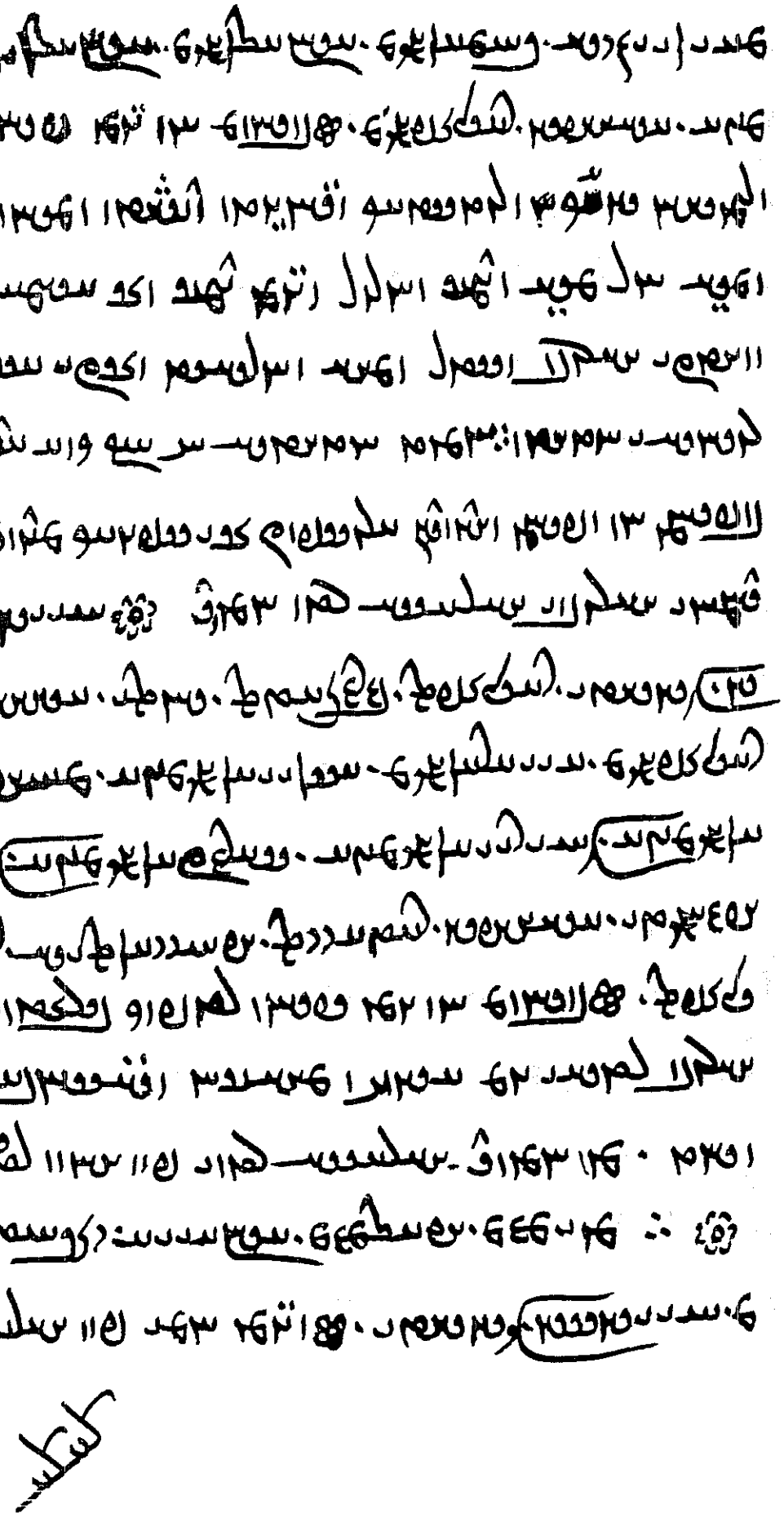

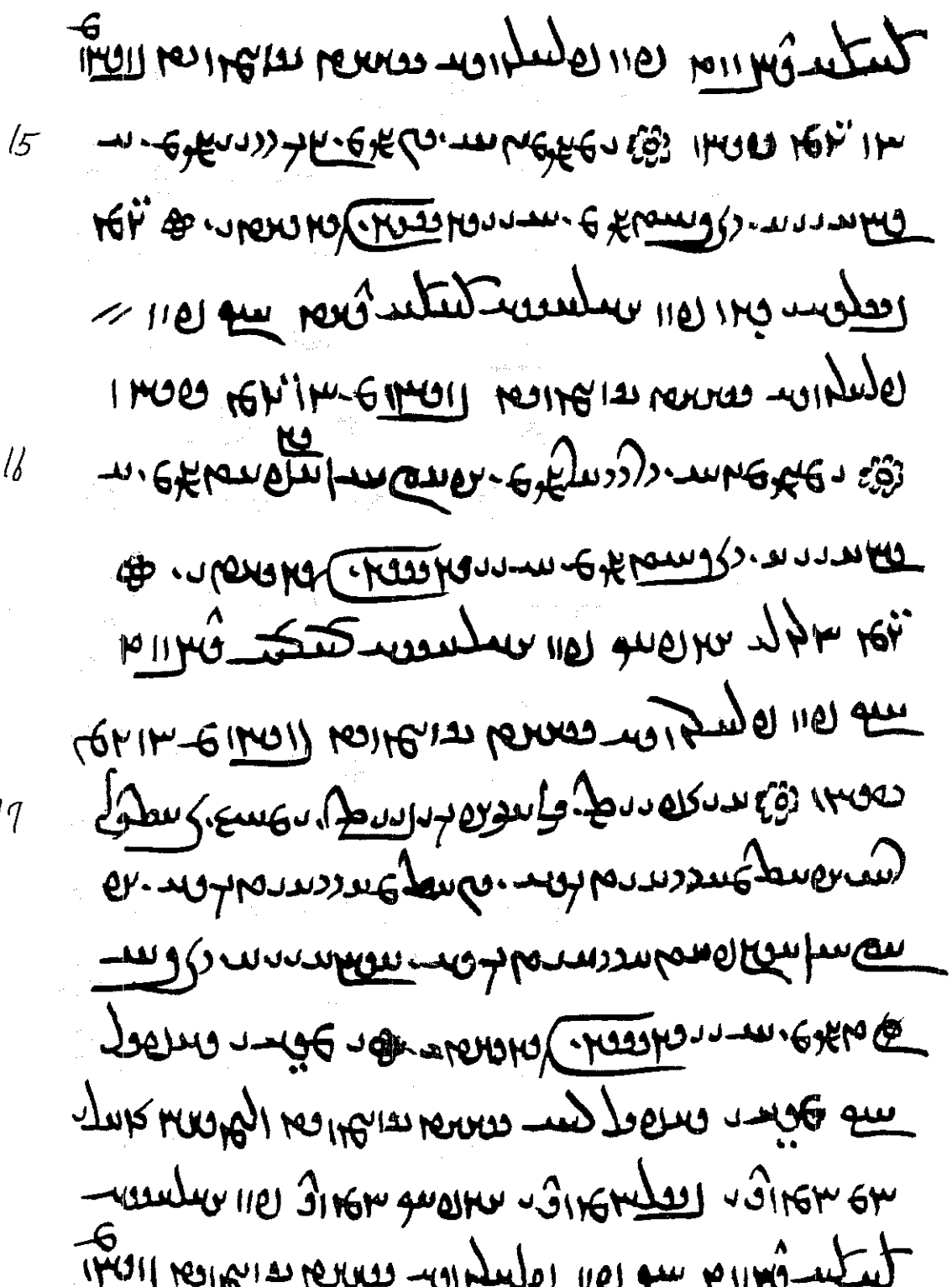

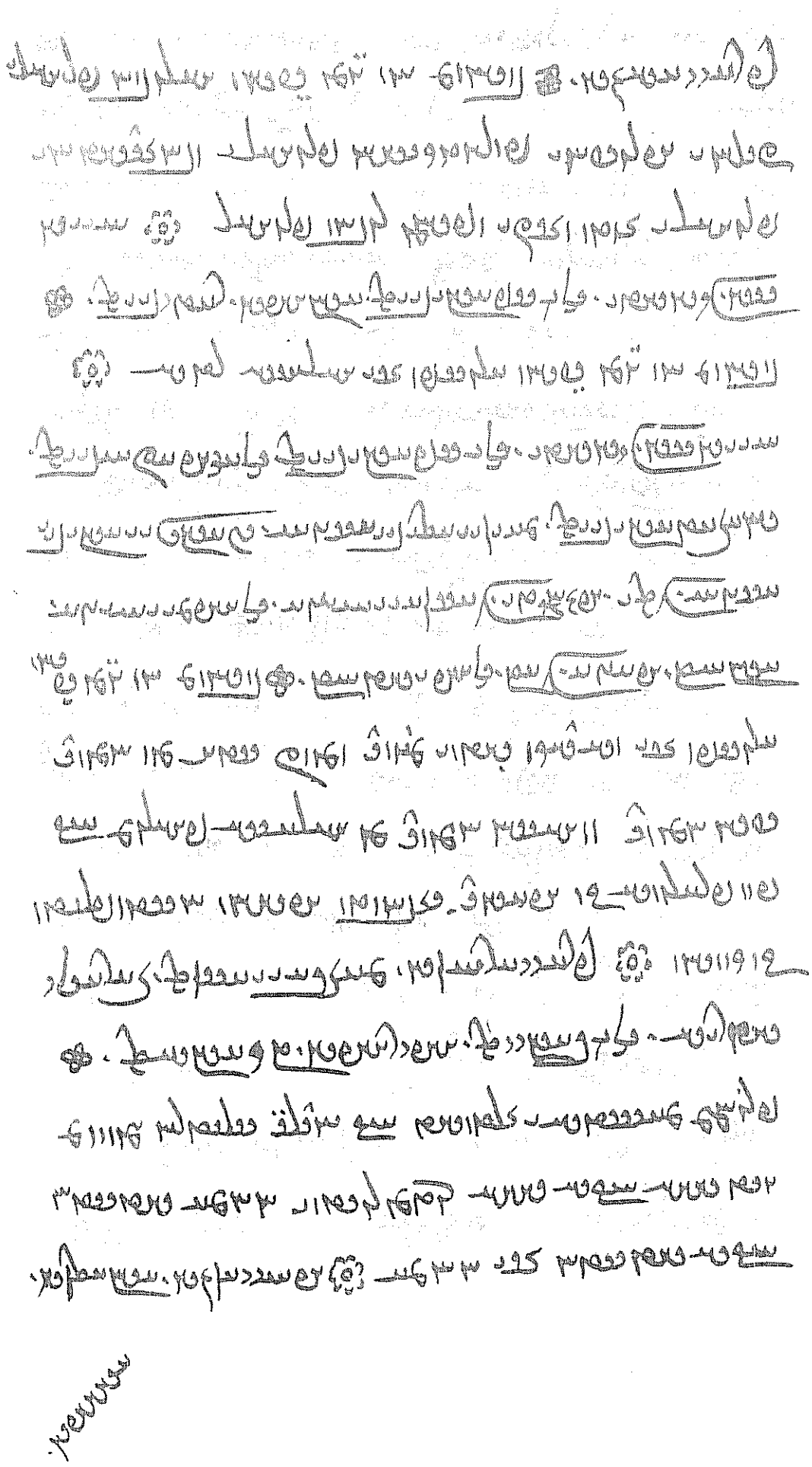

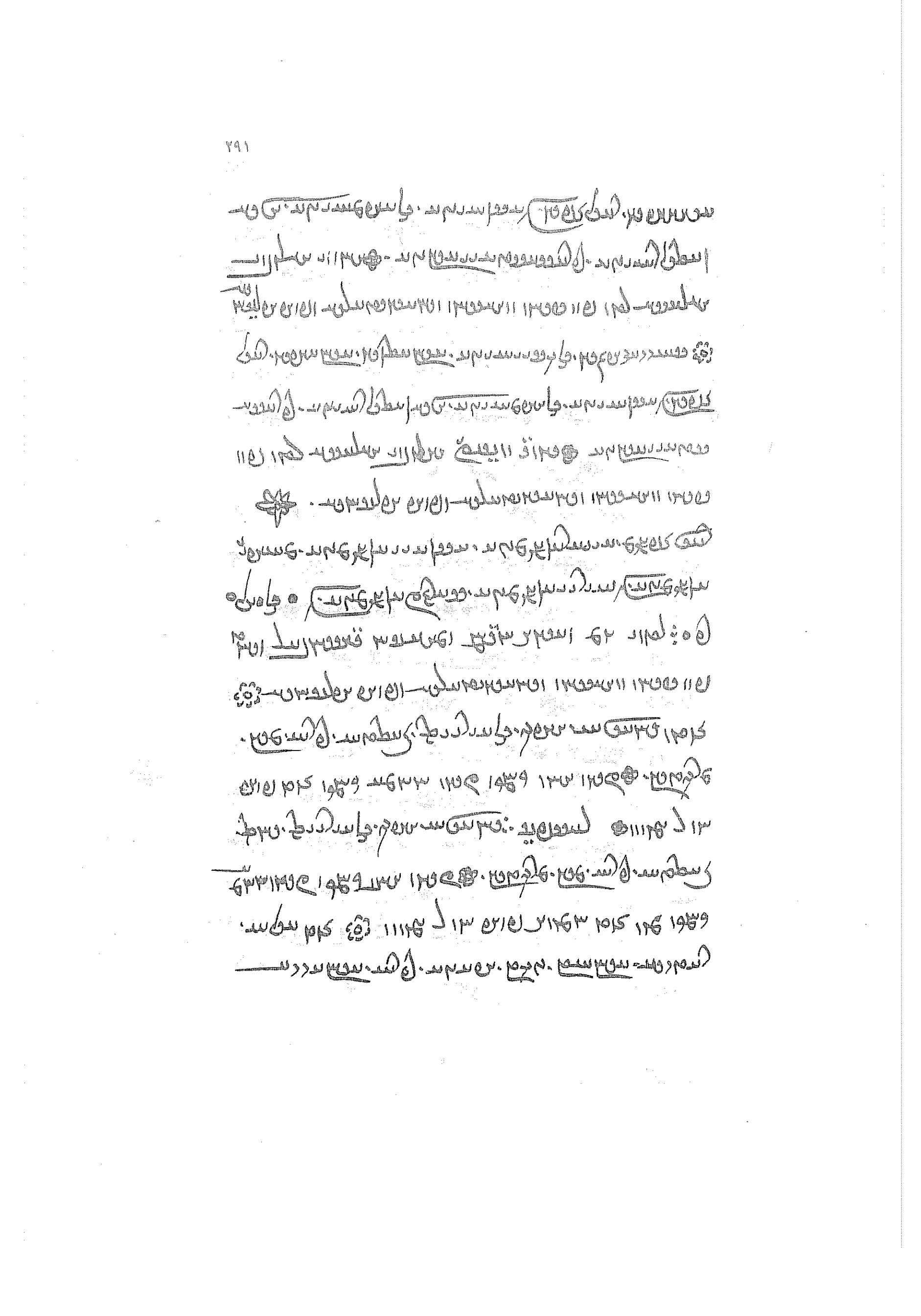

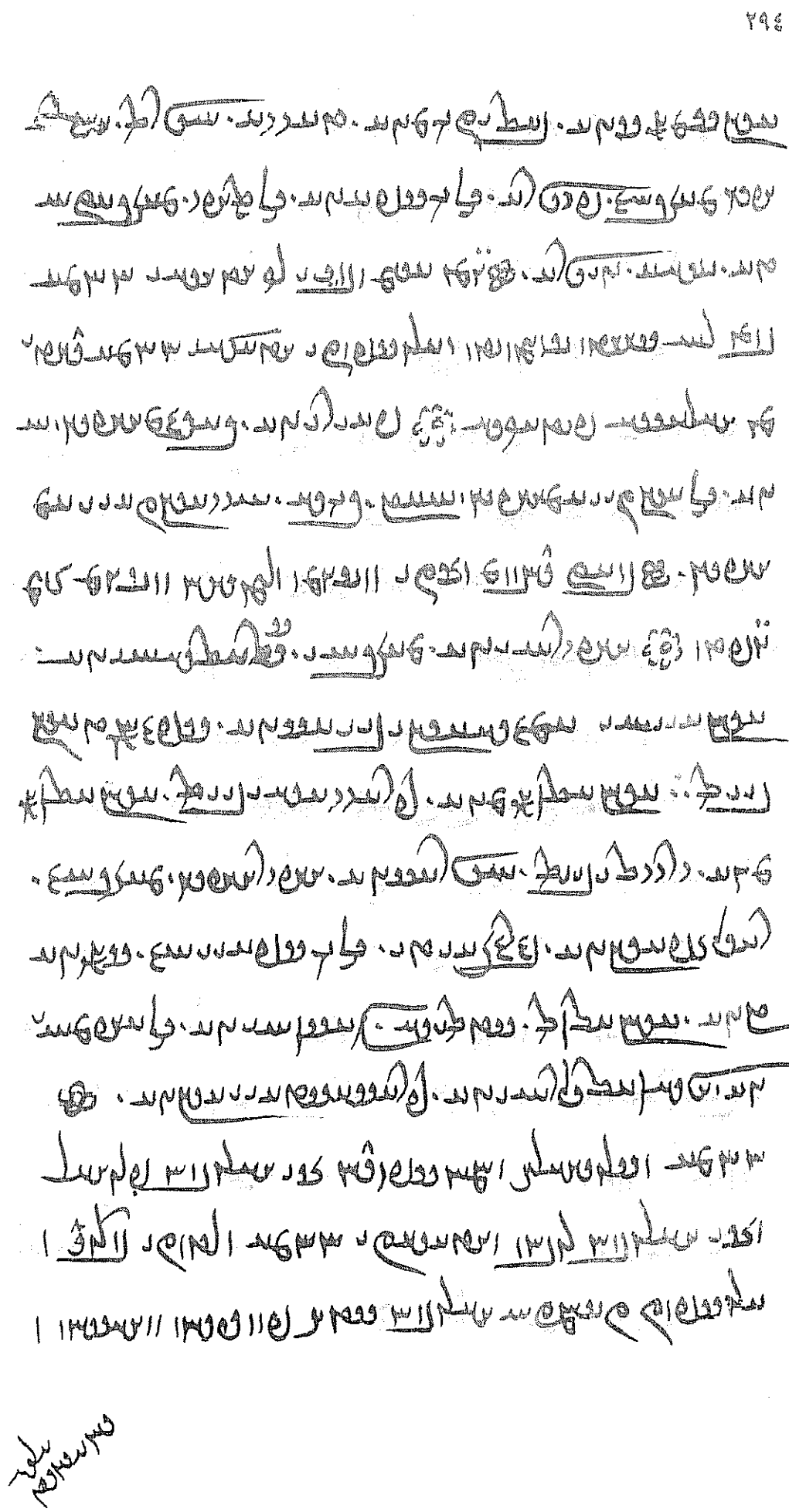

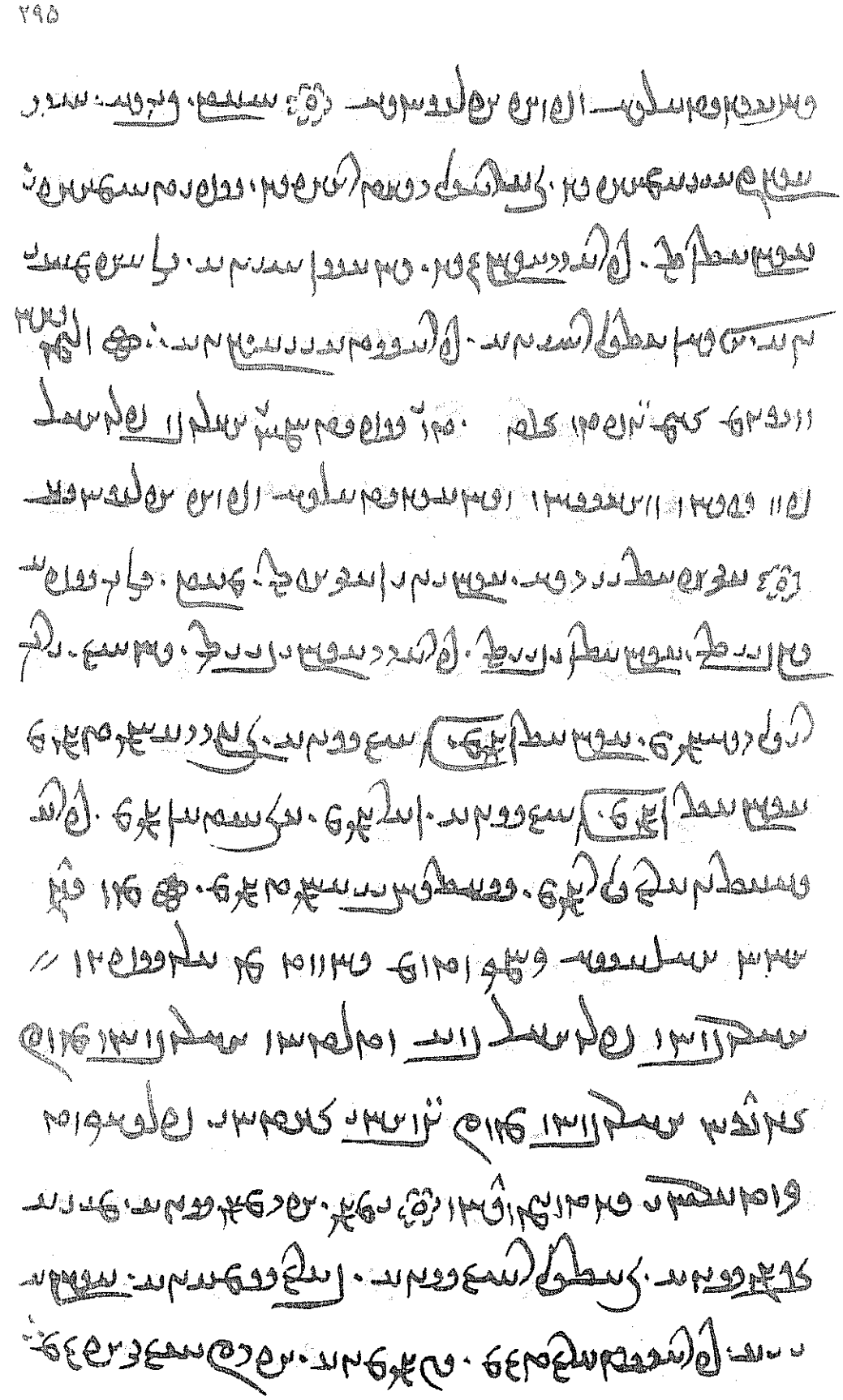

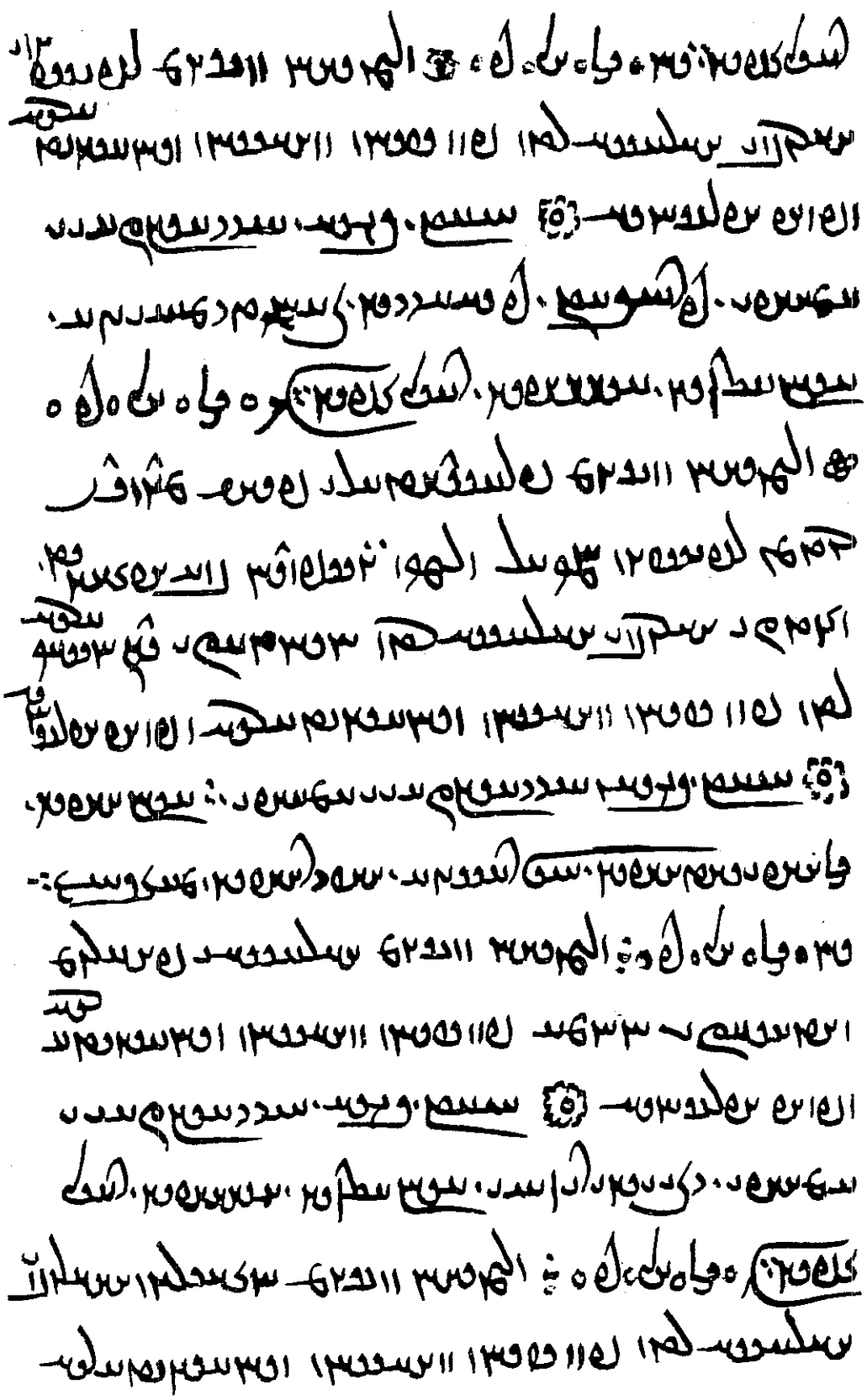

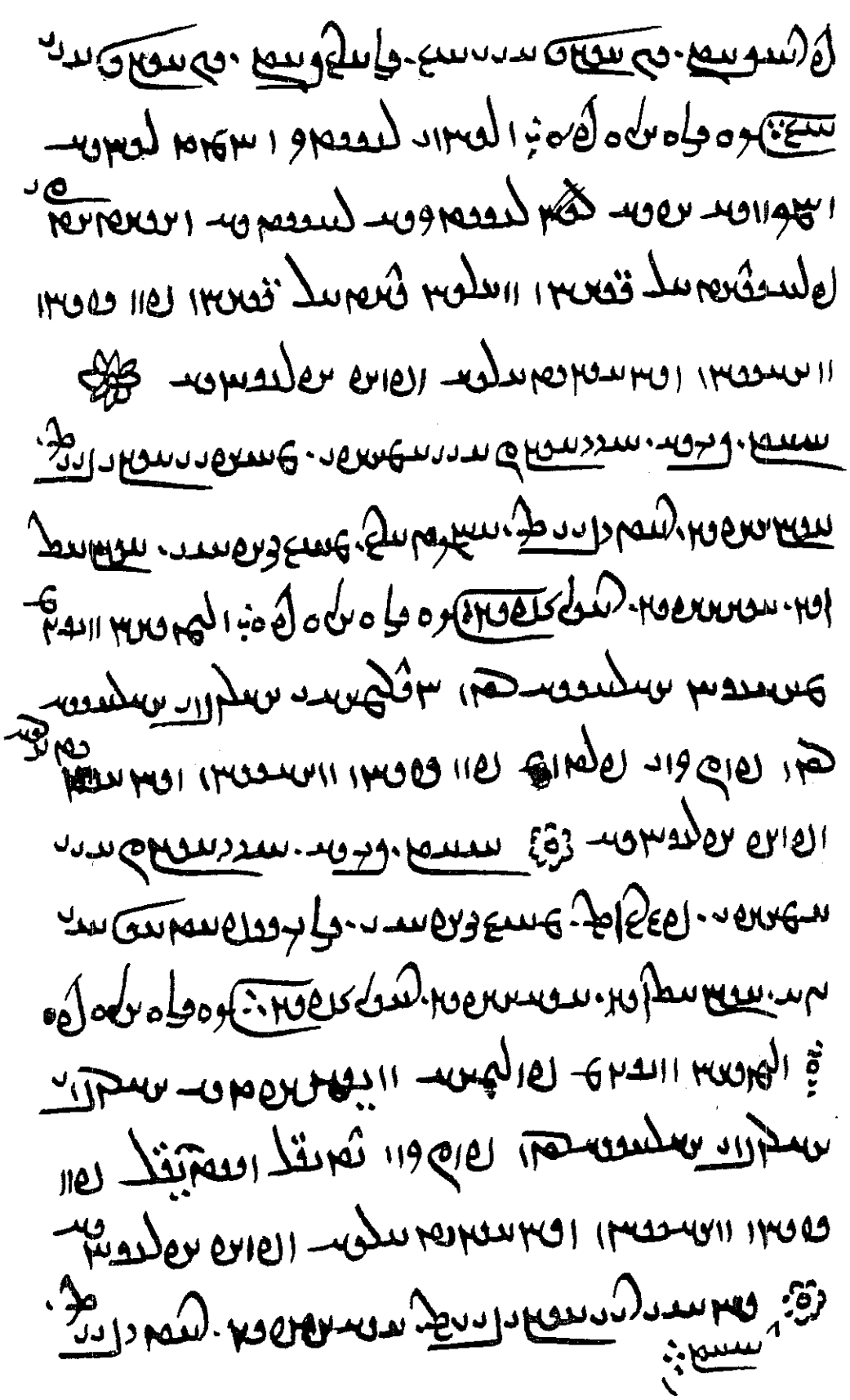

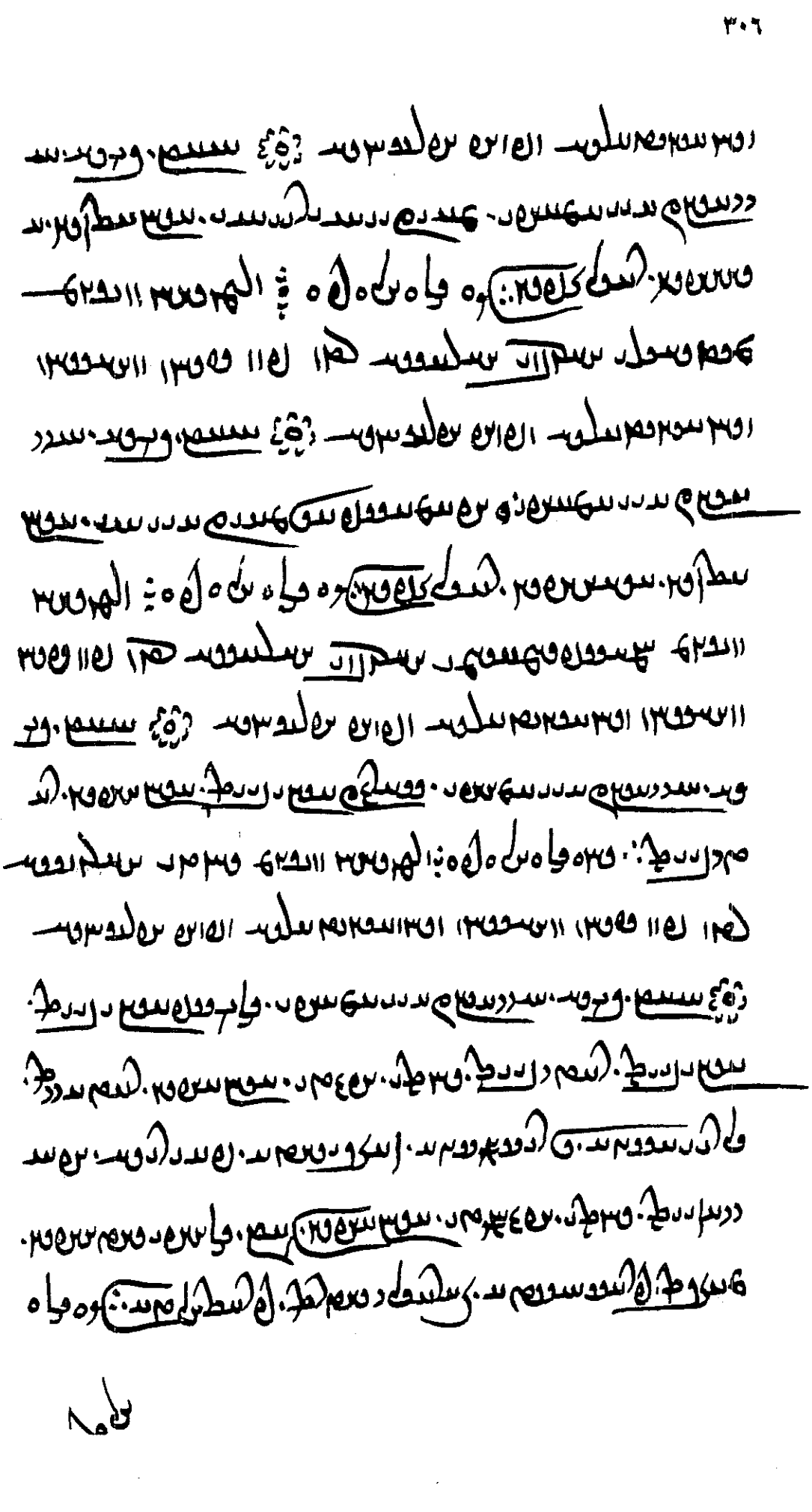

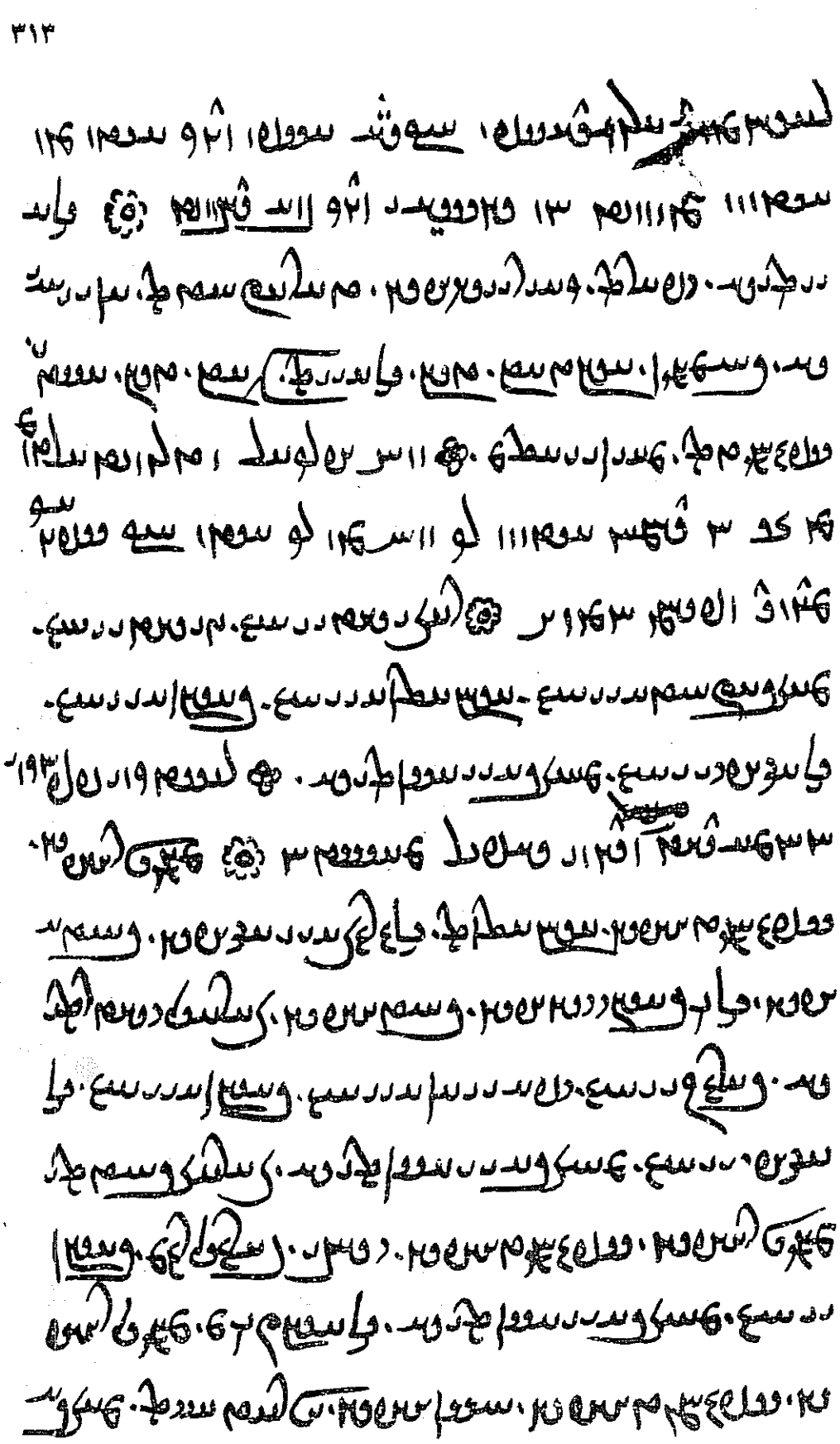

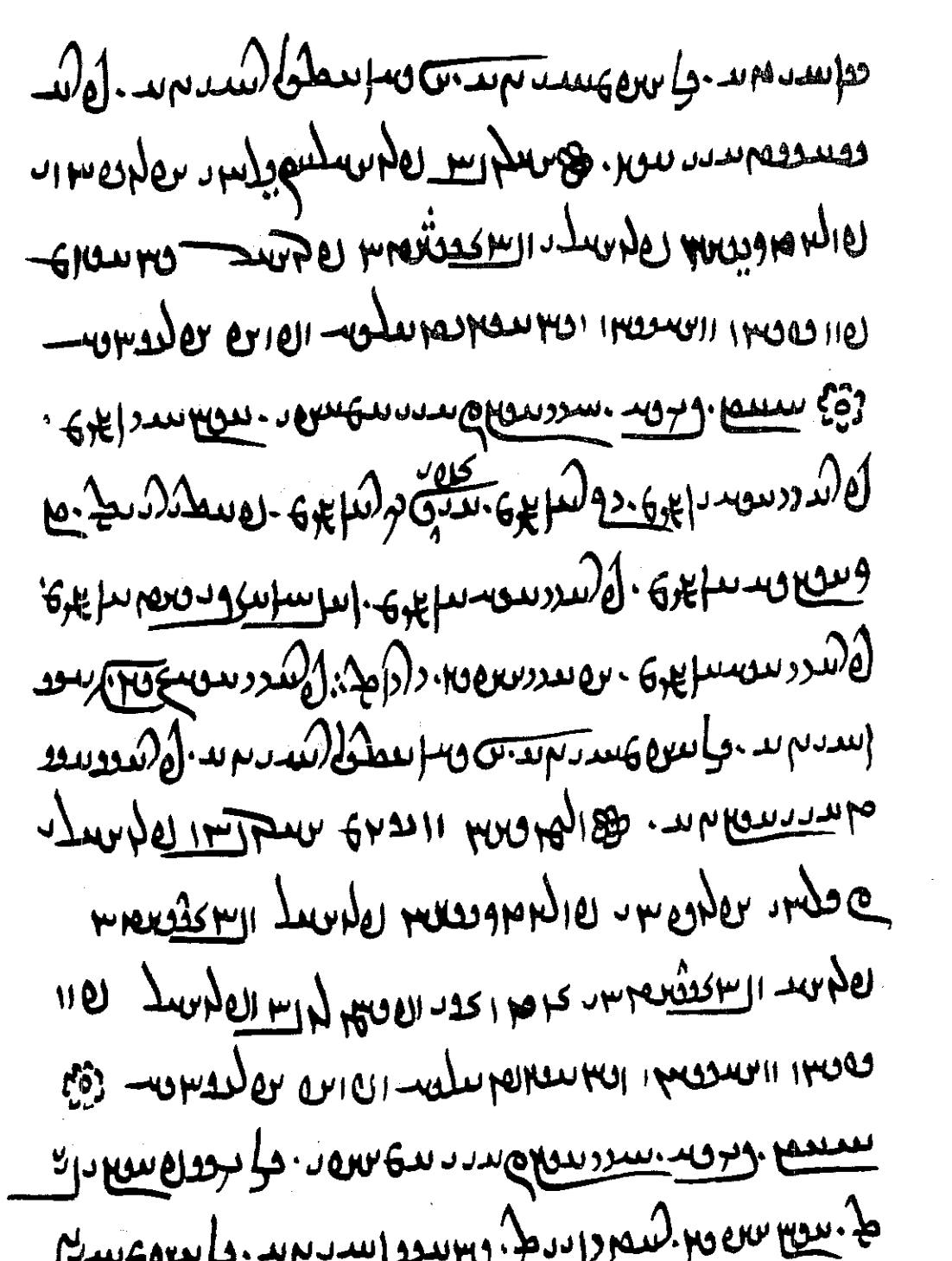

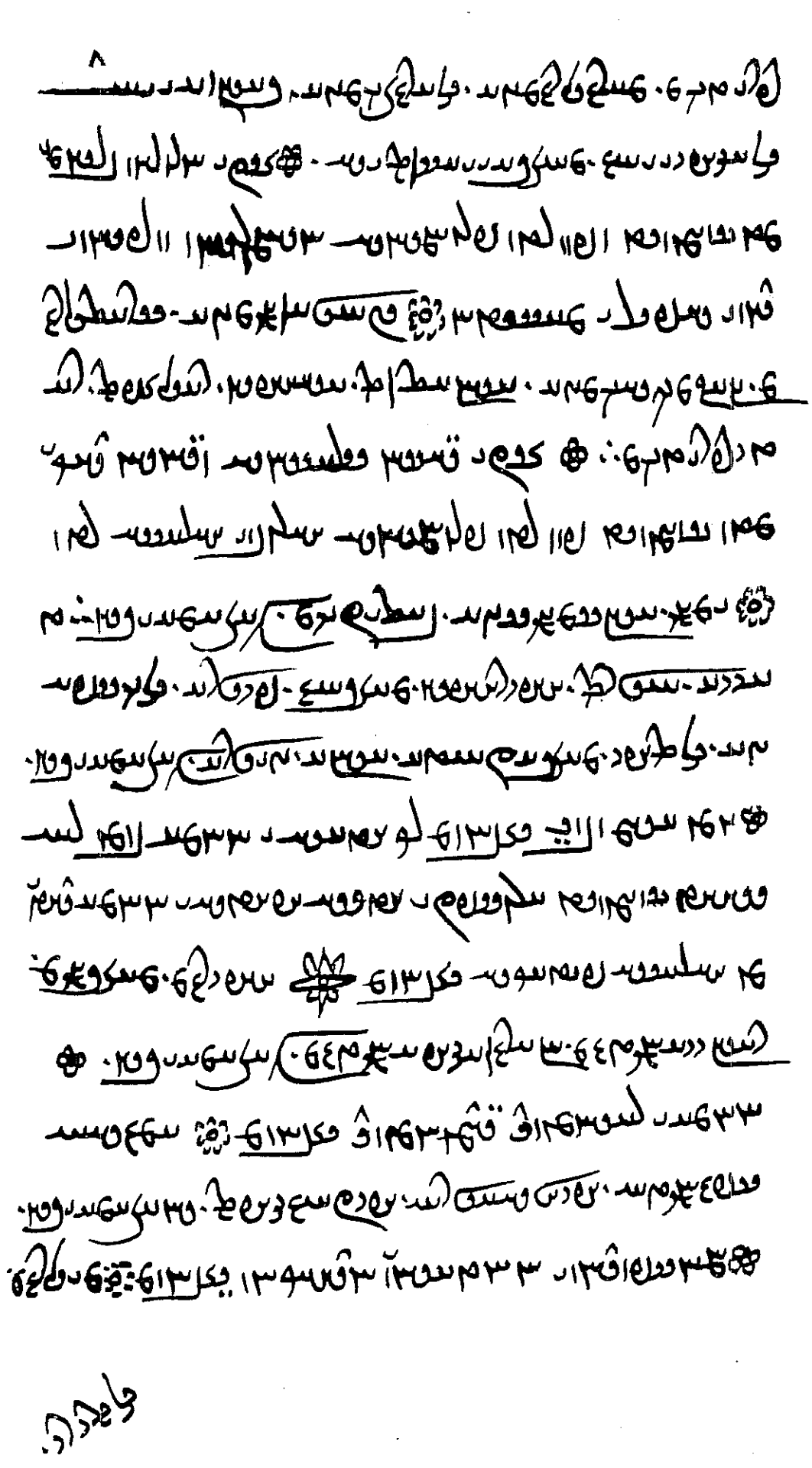

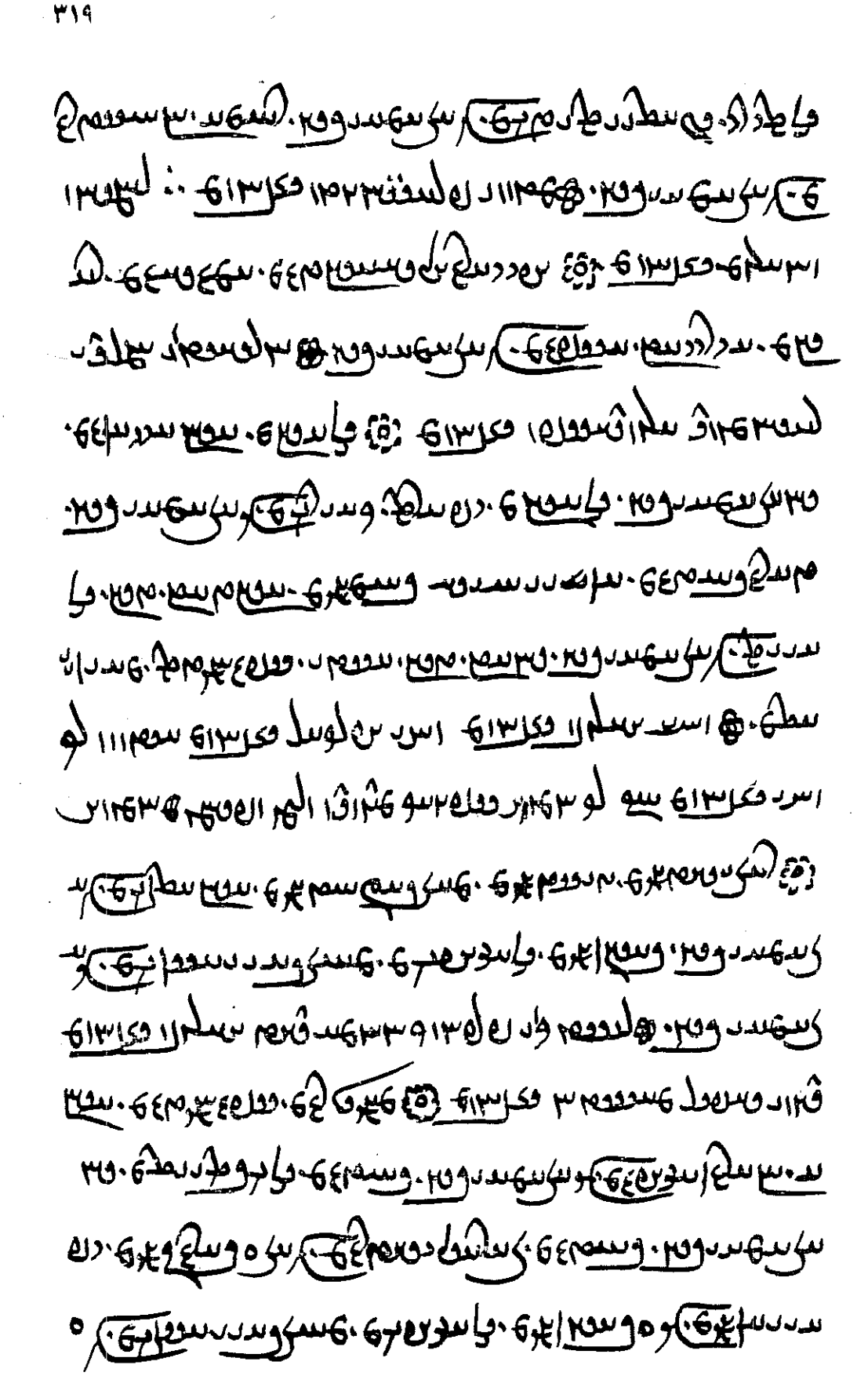

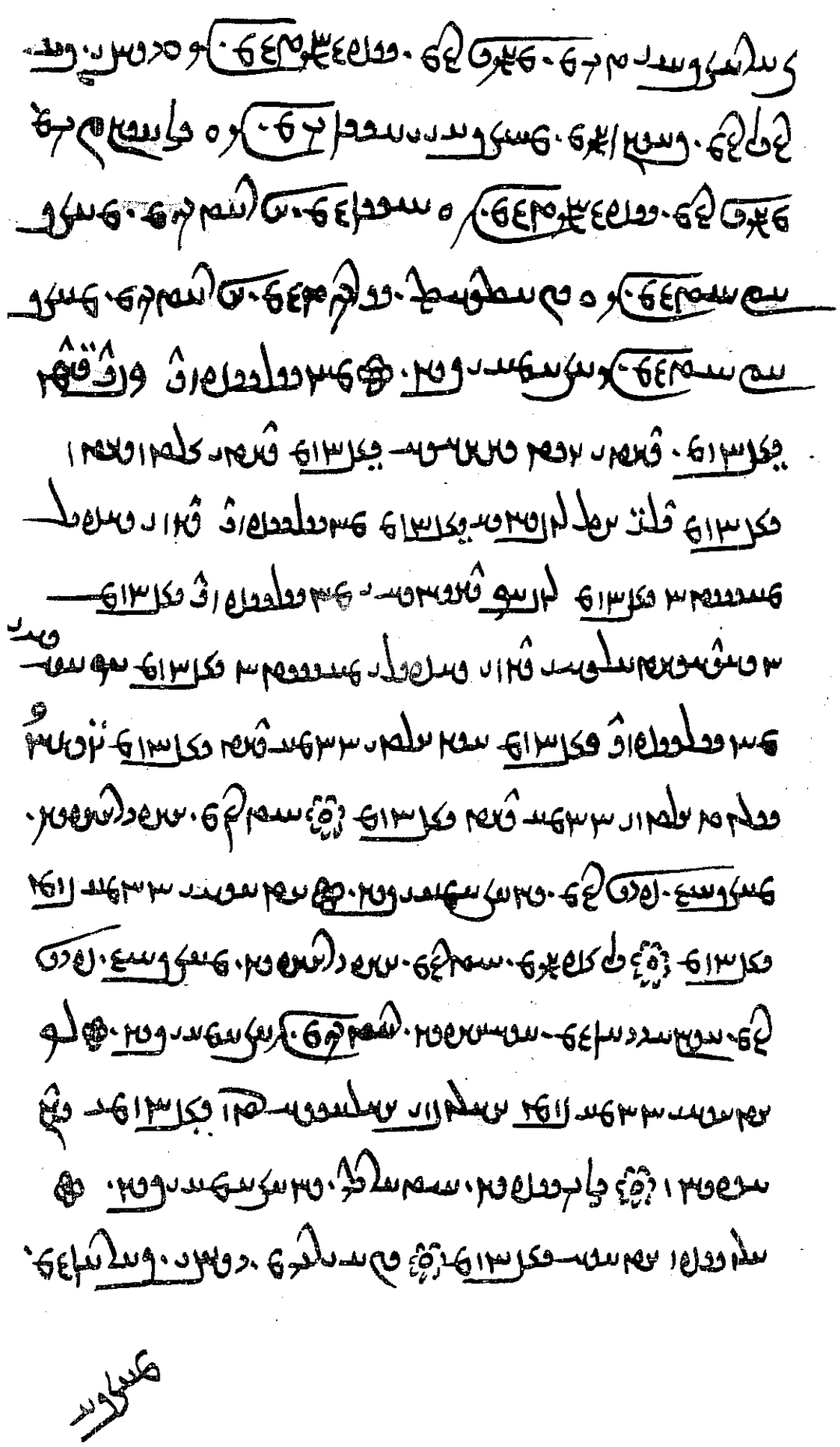

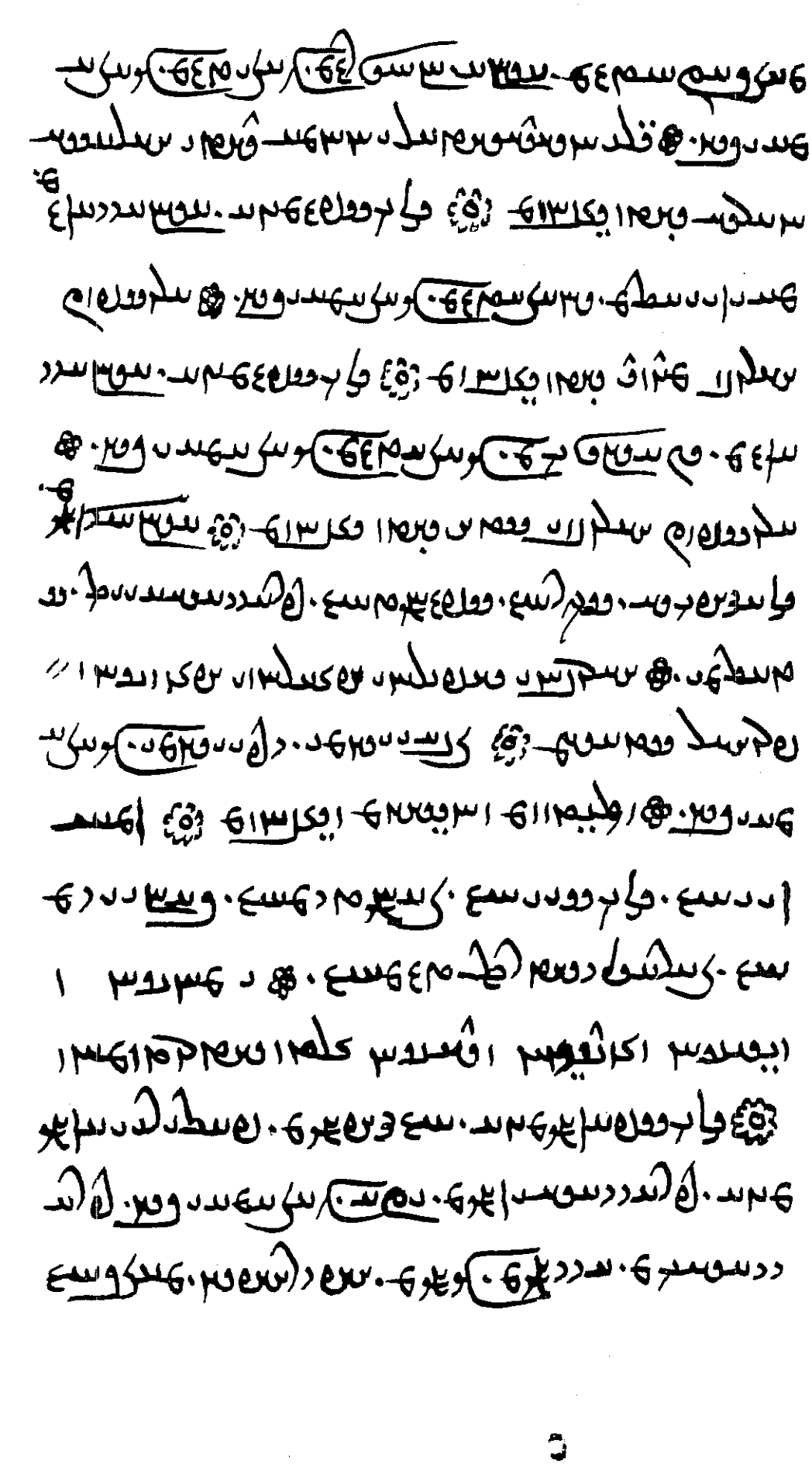

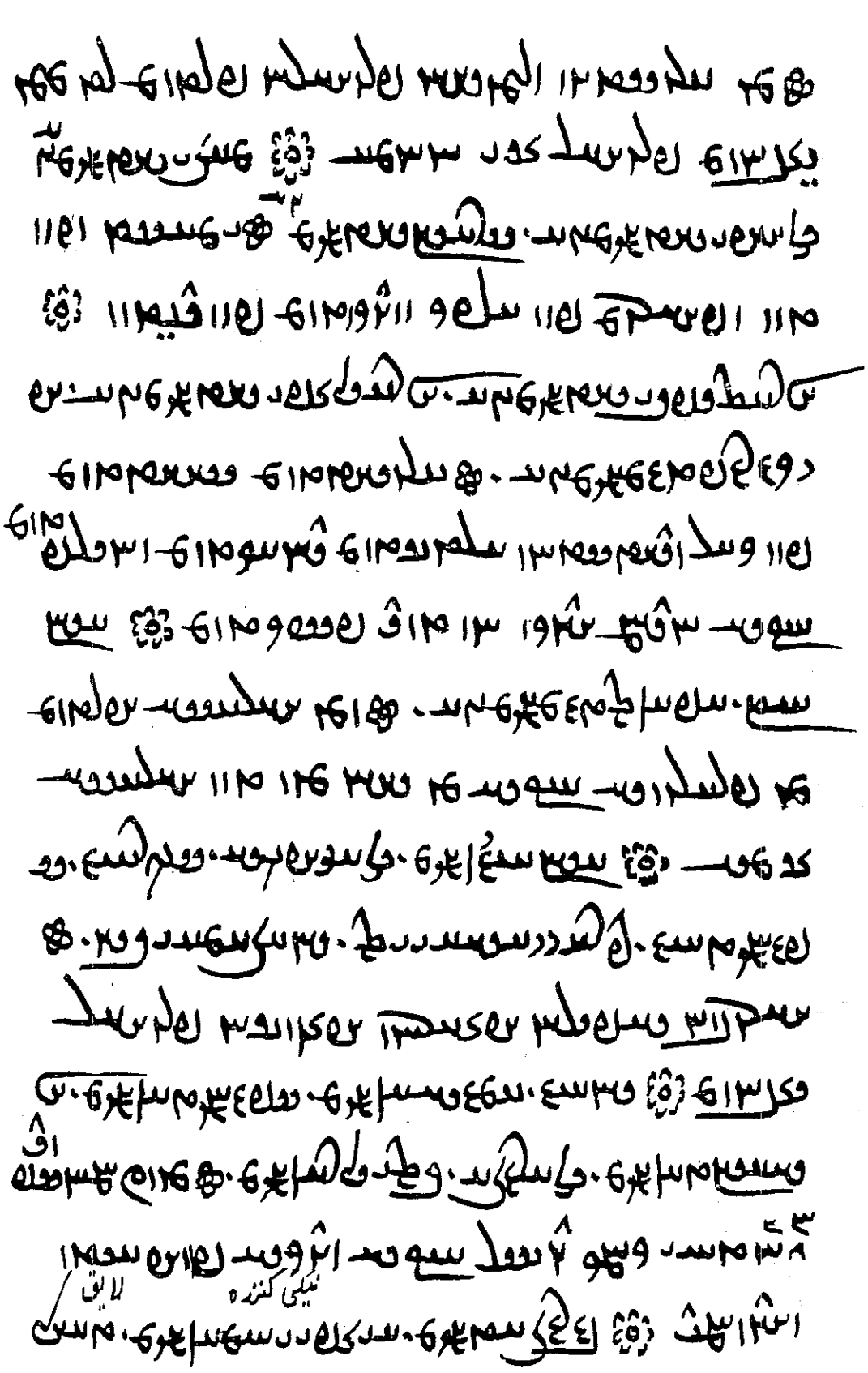

لایق
نیکی کنندہ

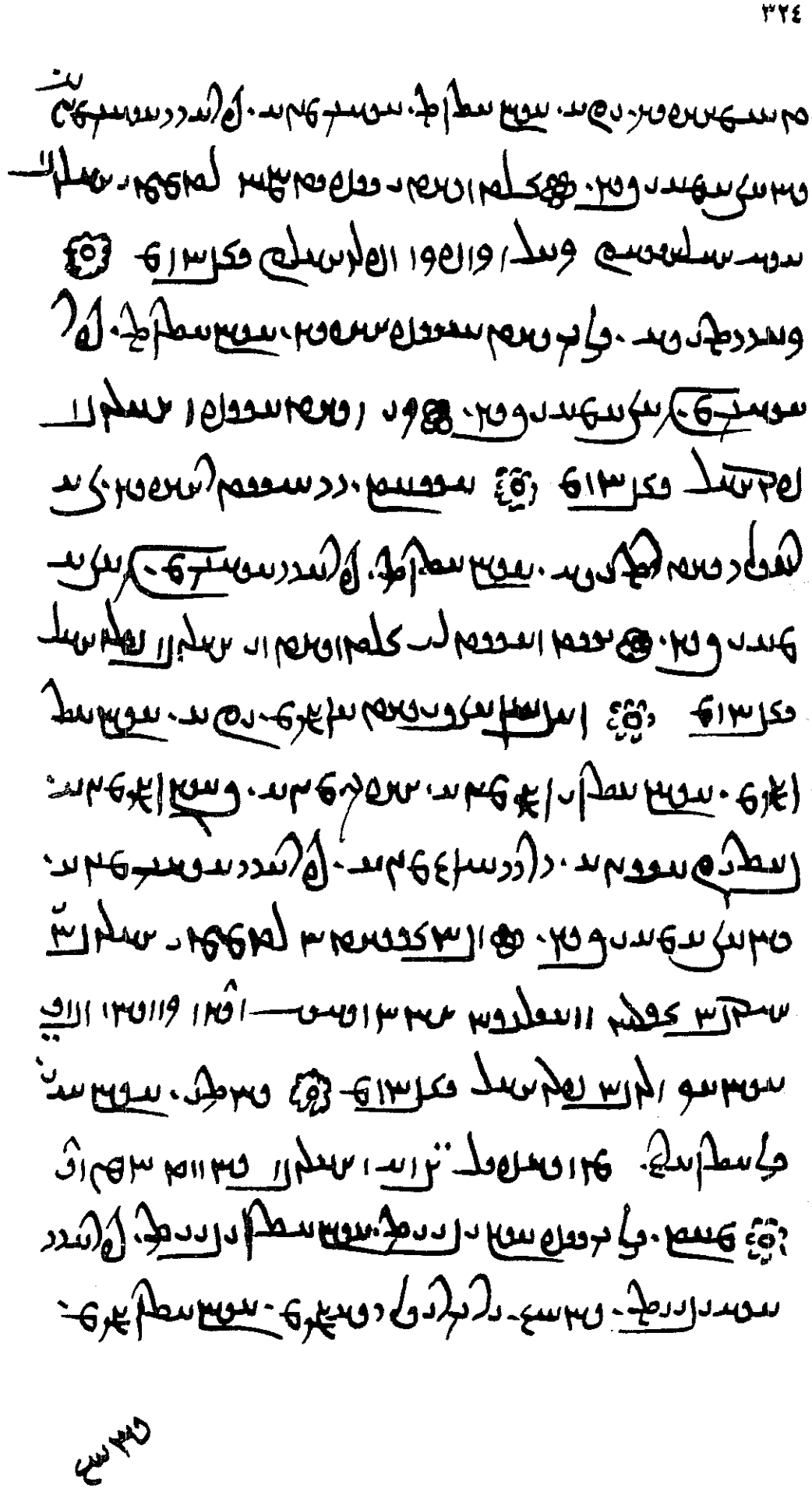

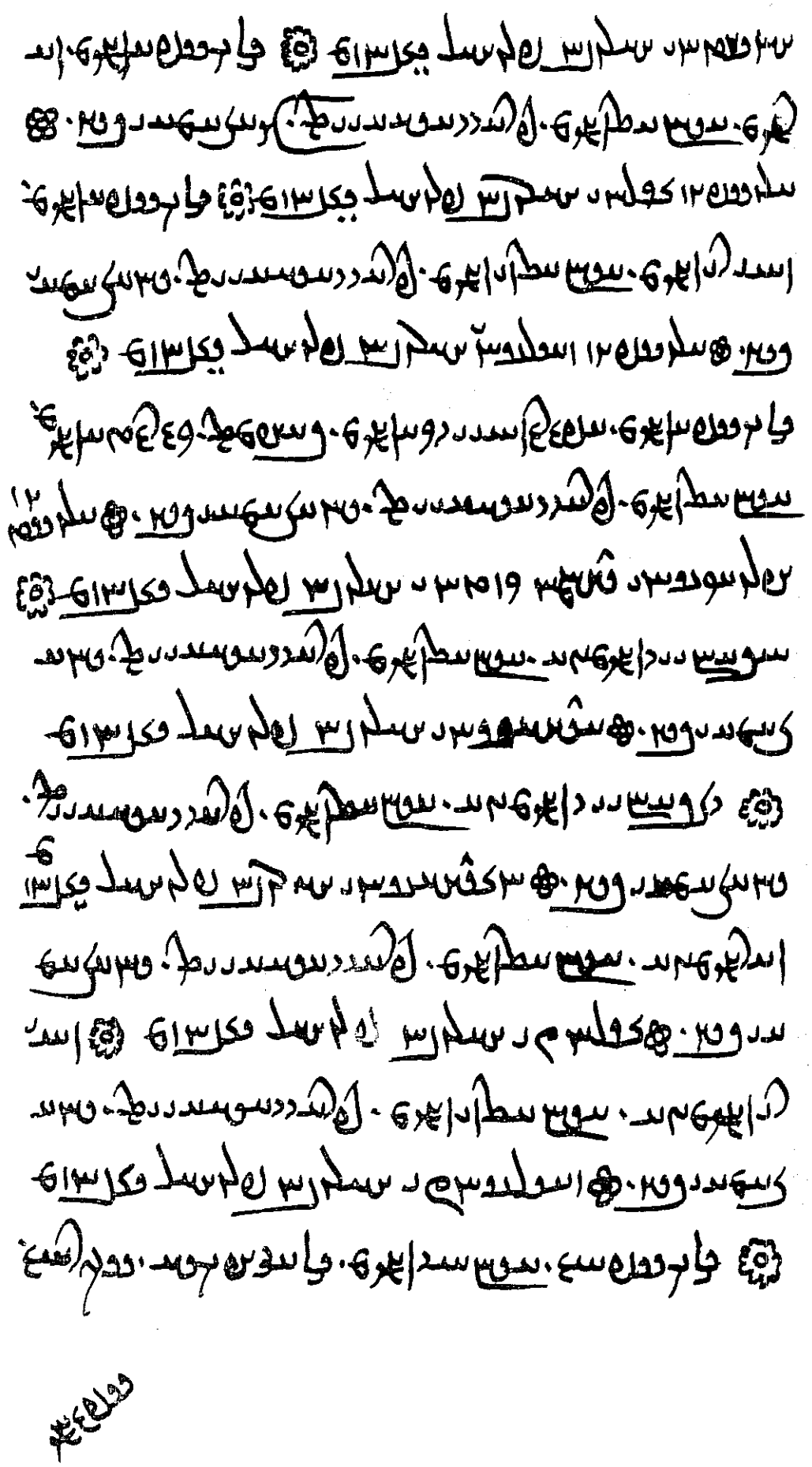

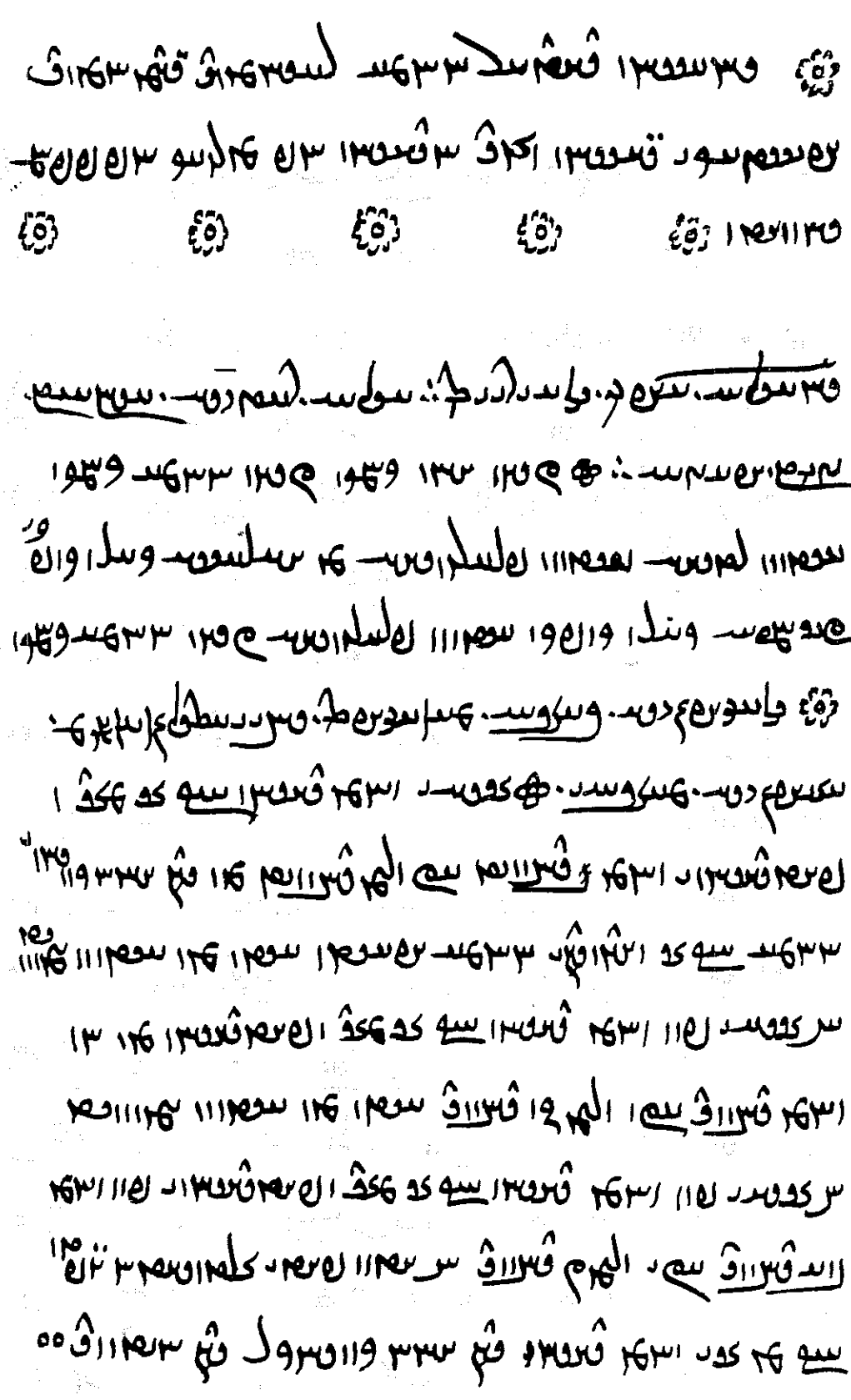

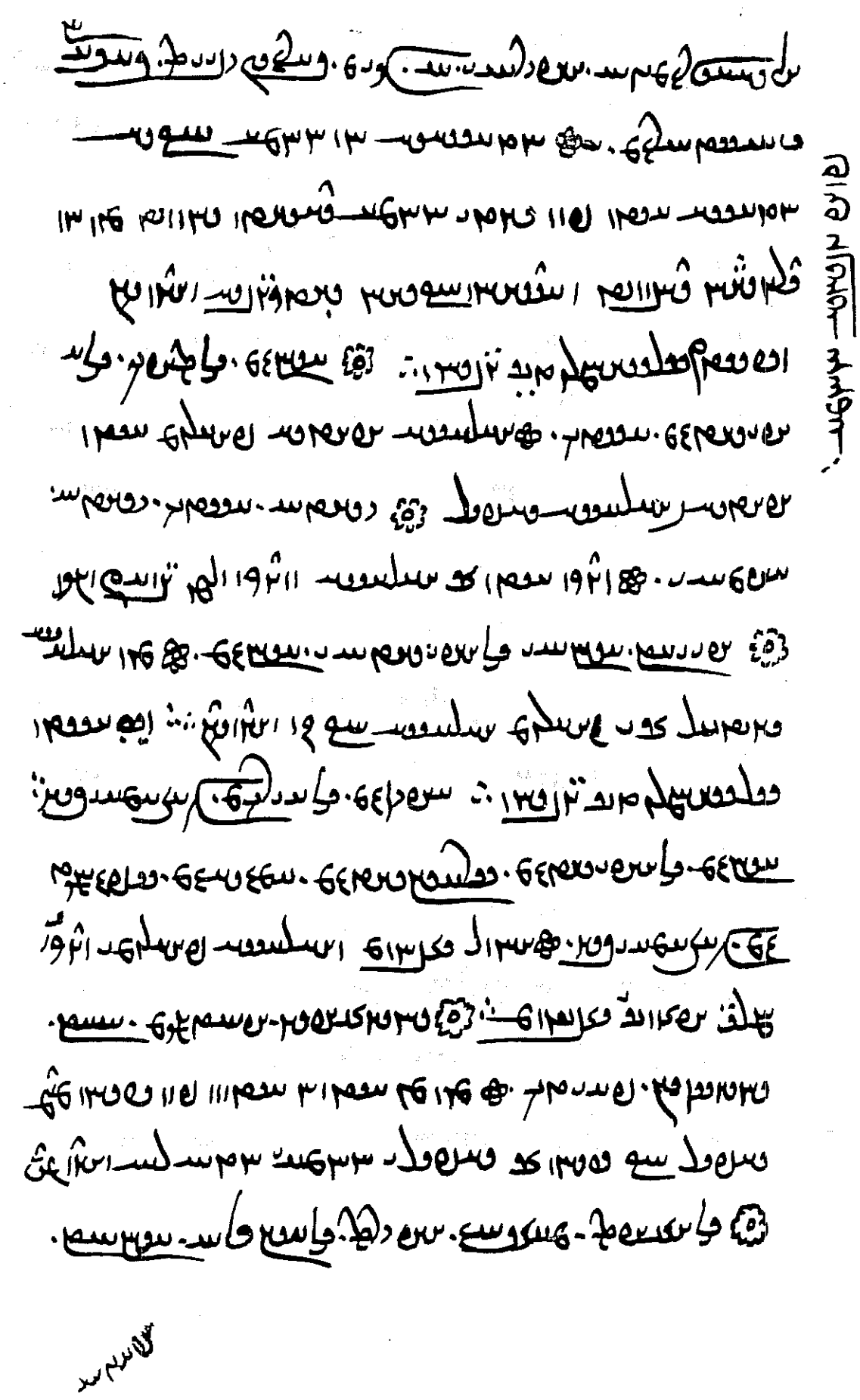

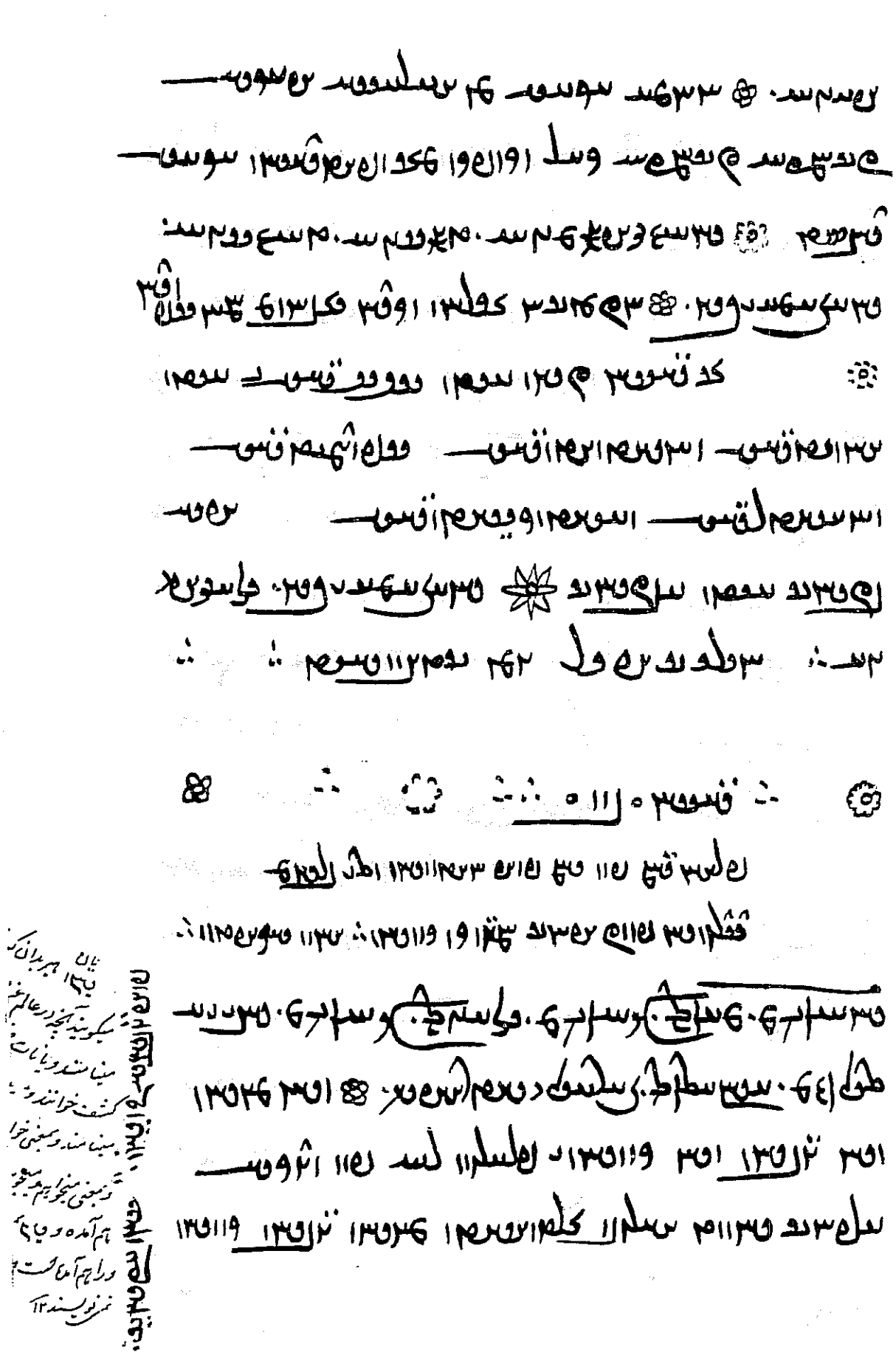

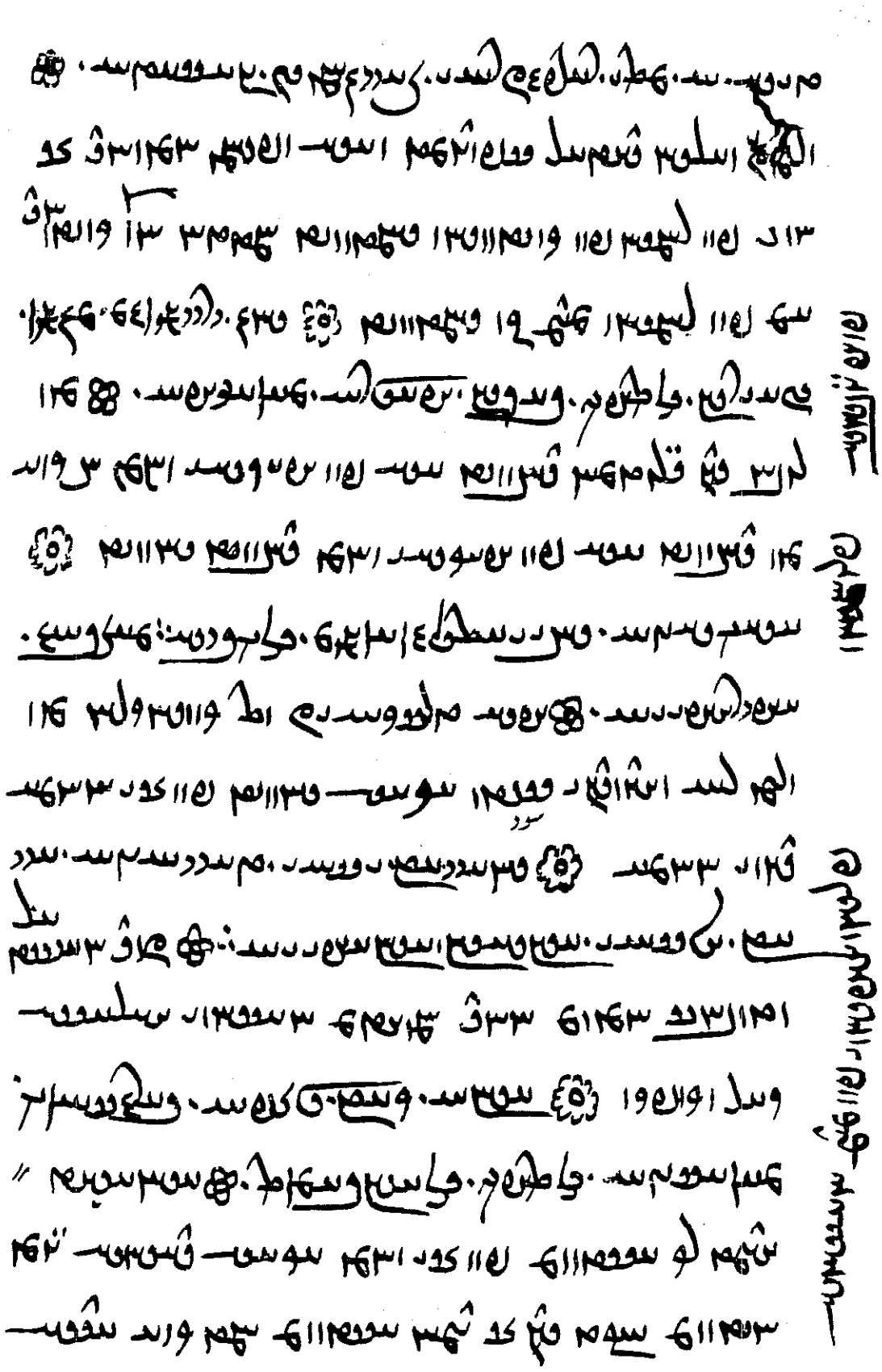

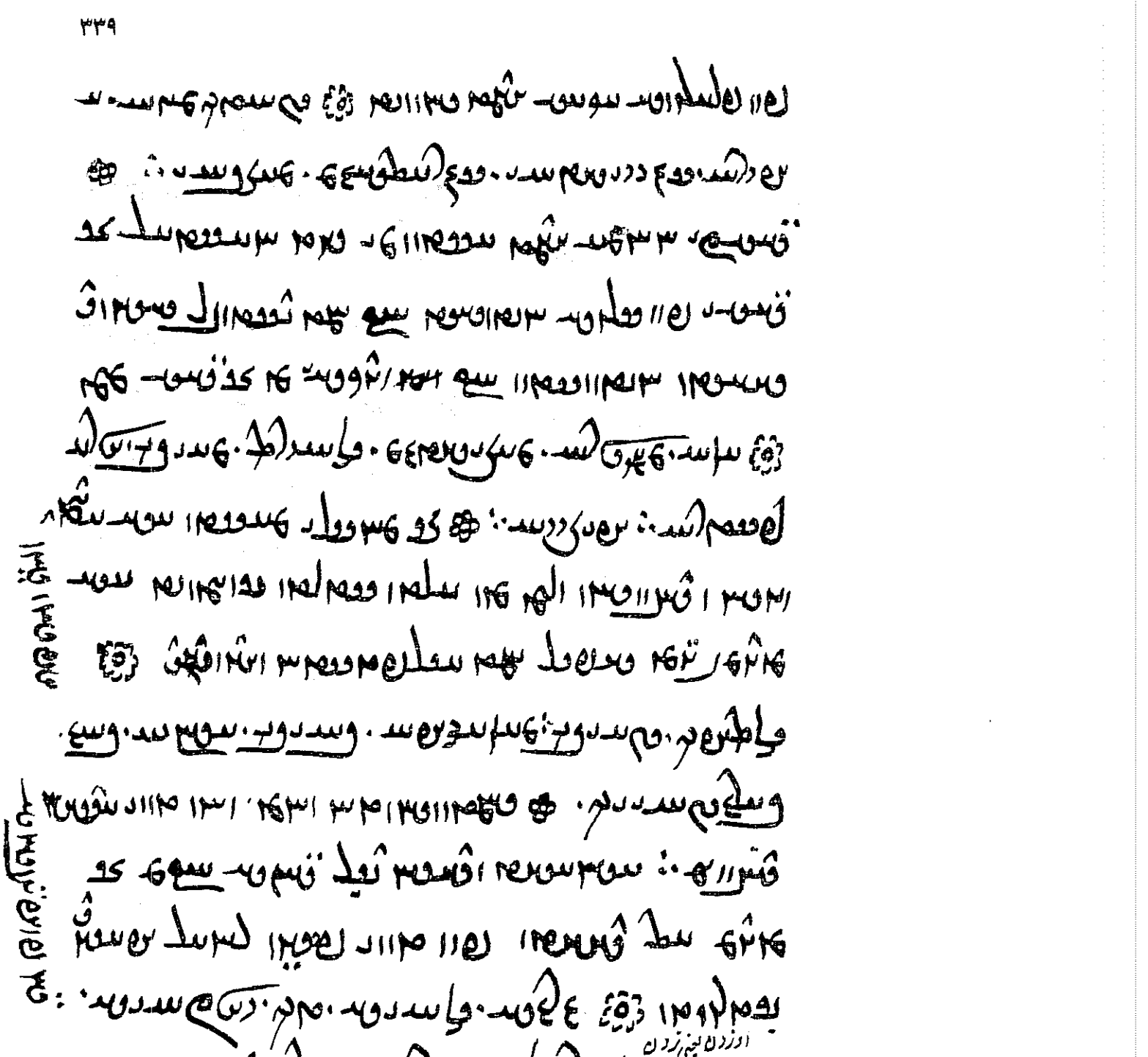

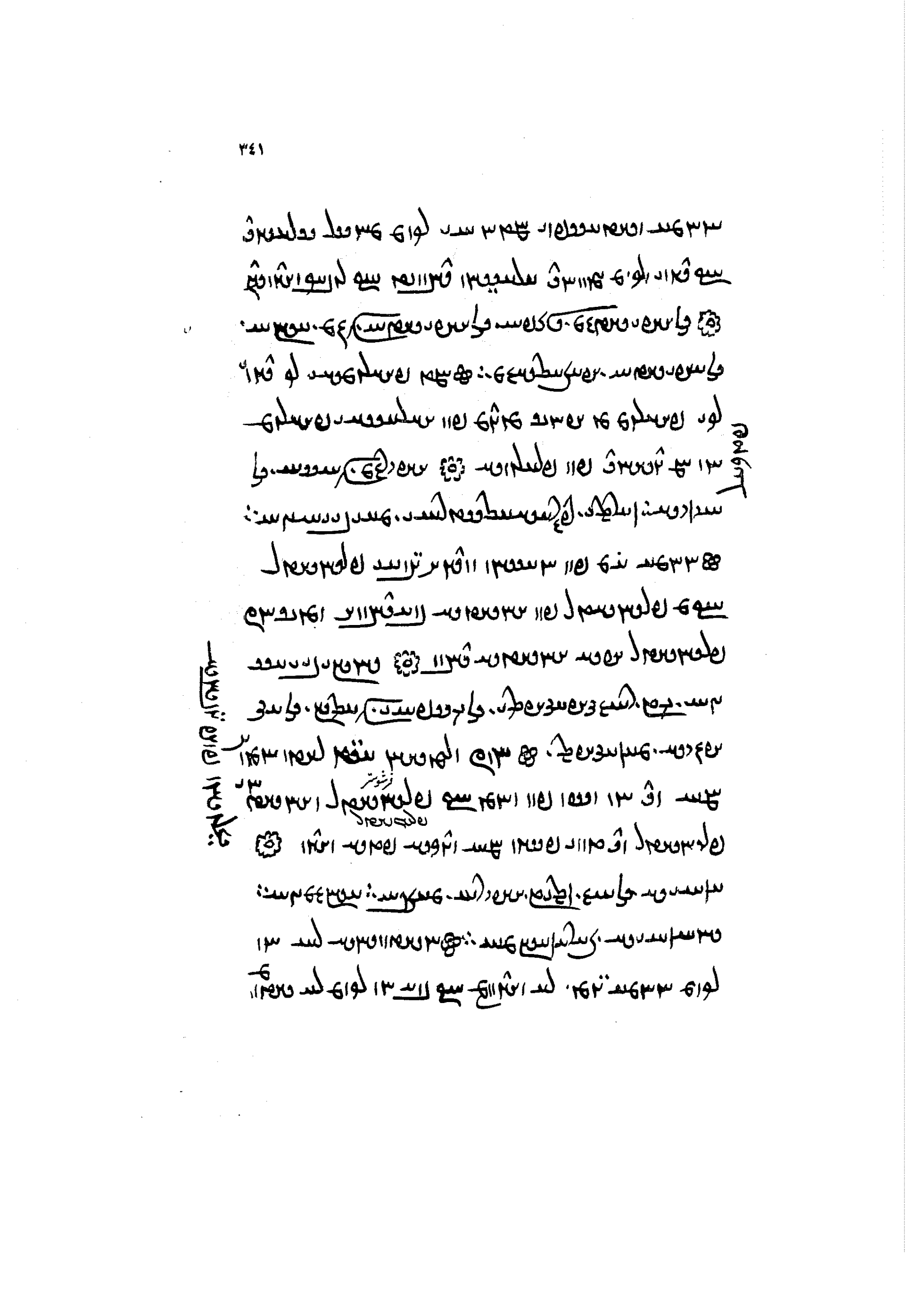

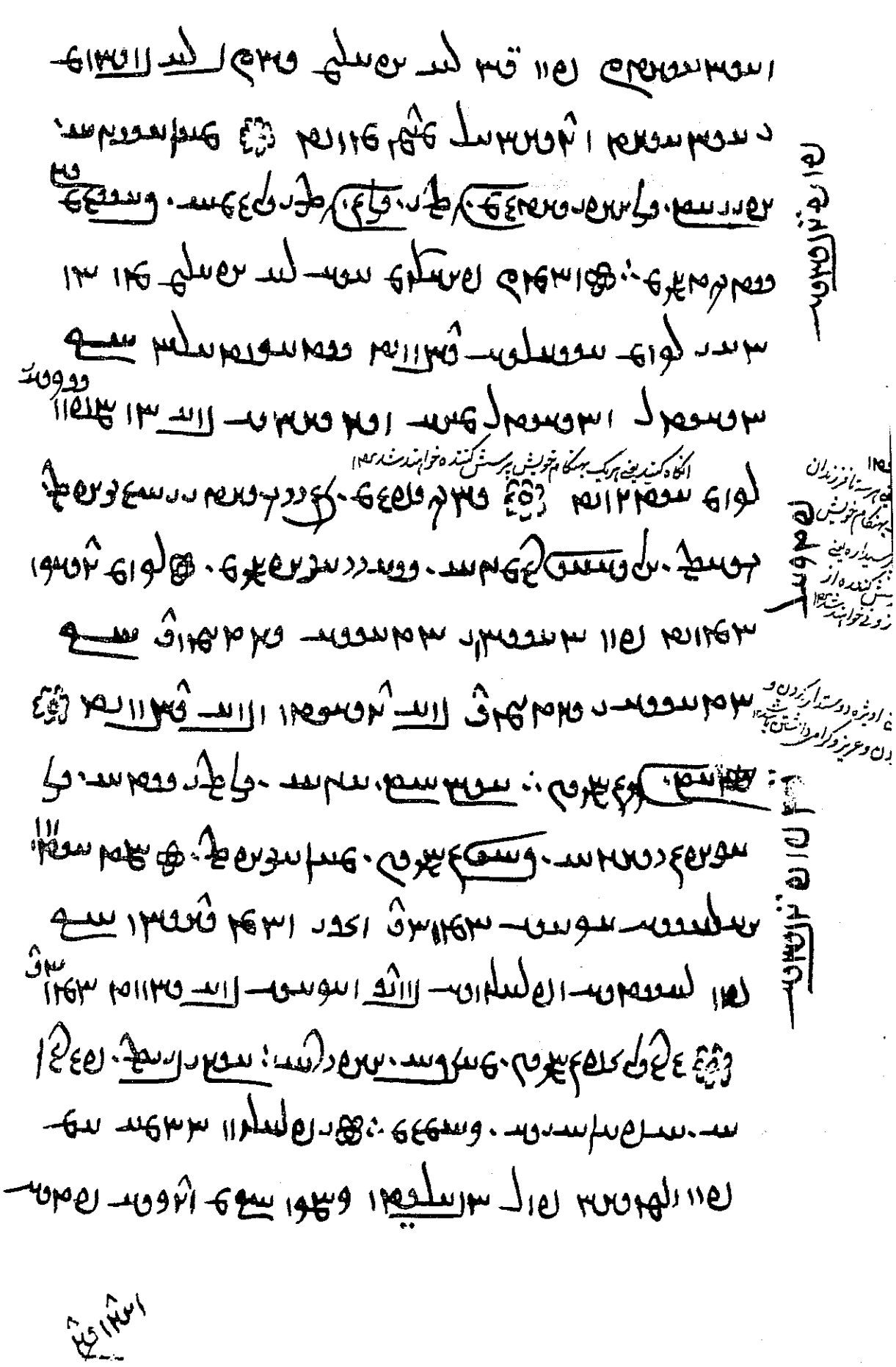

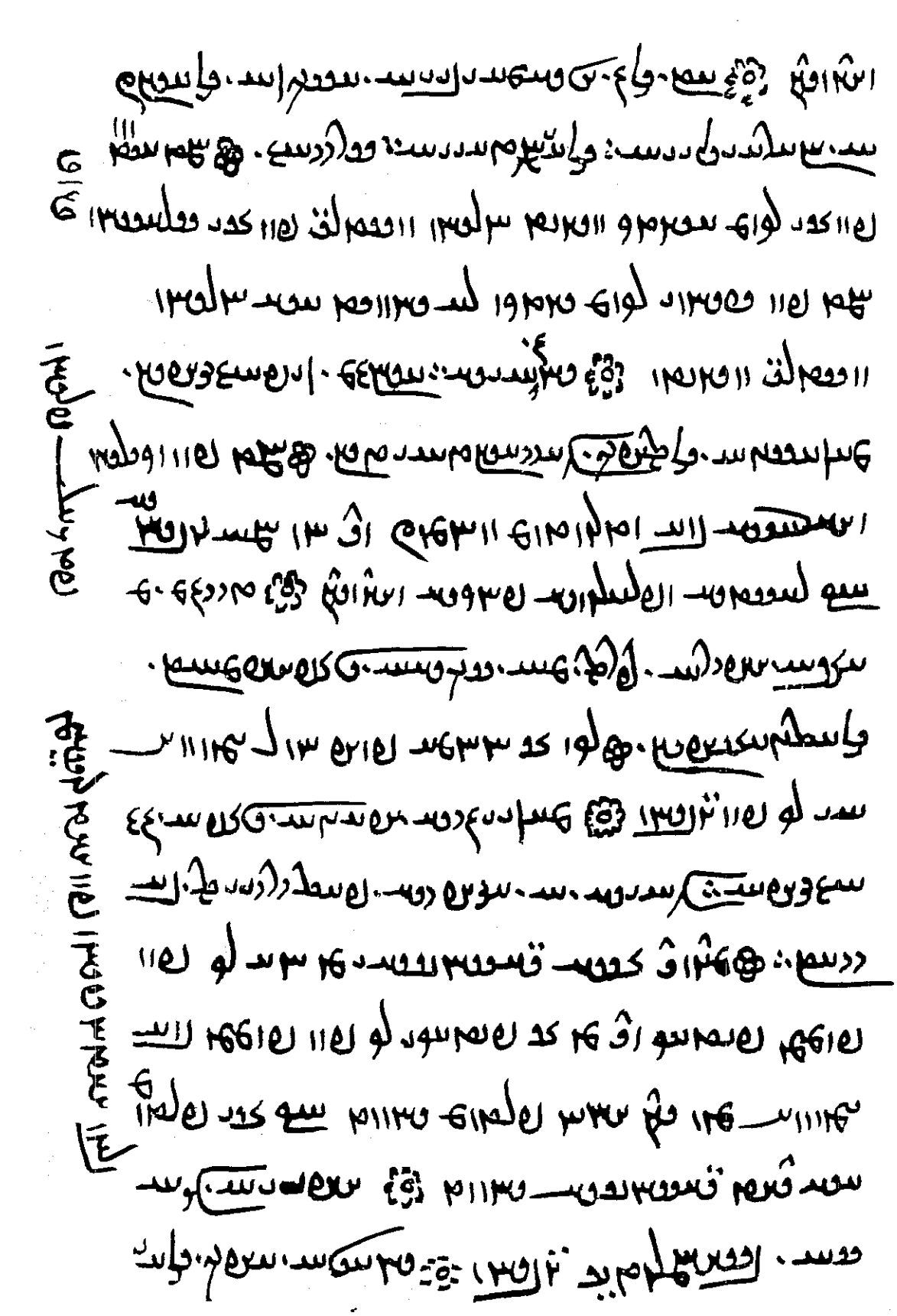

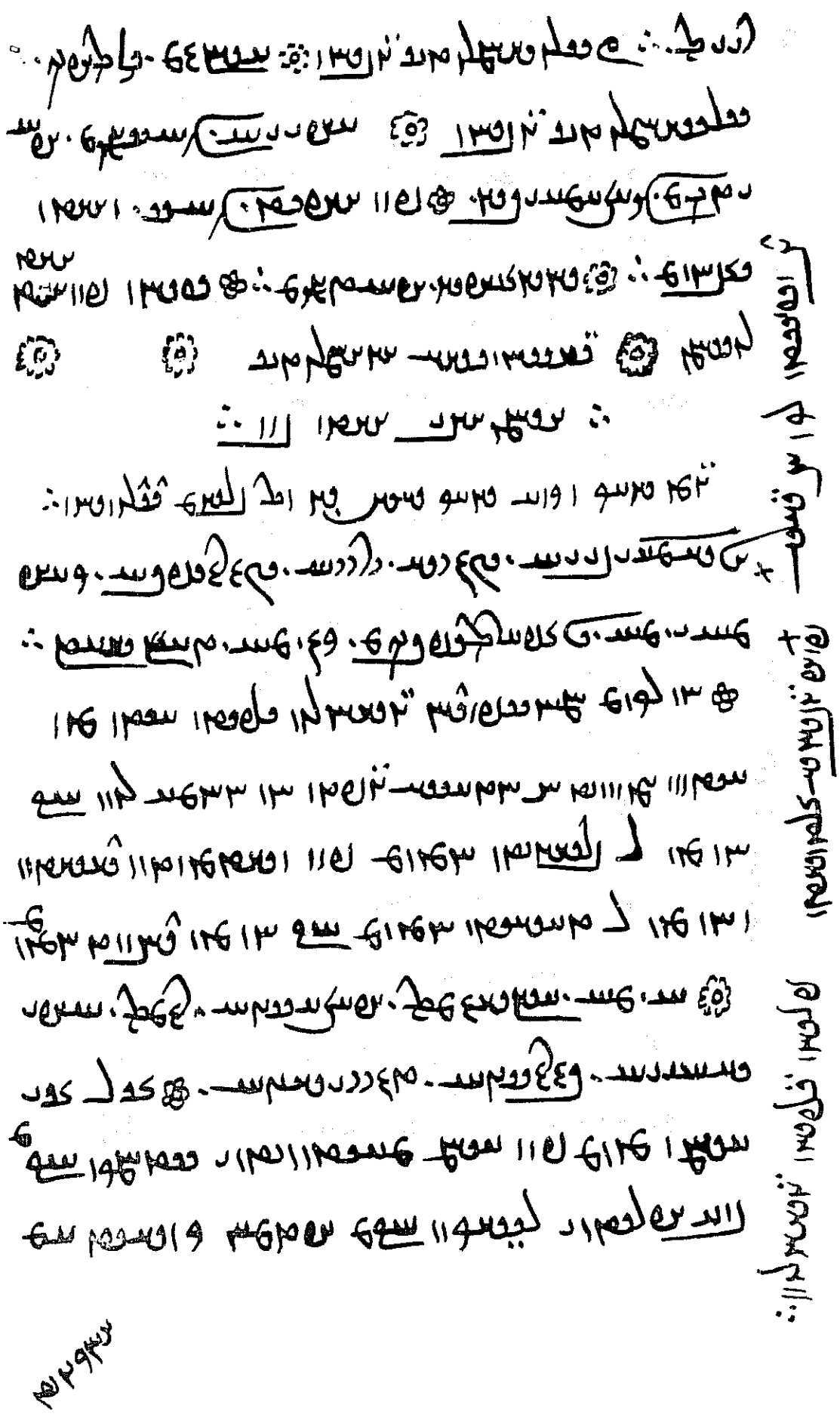

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

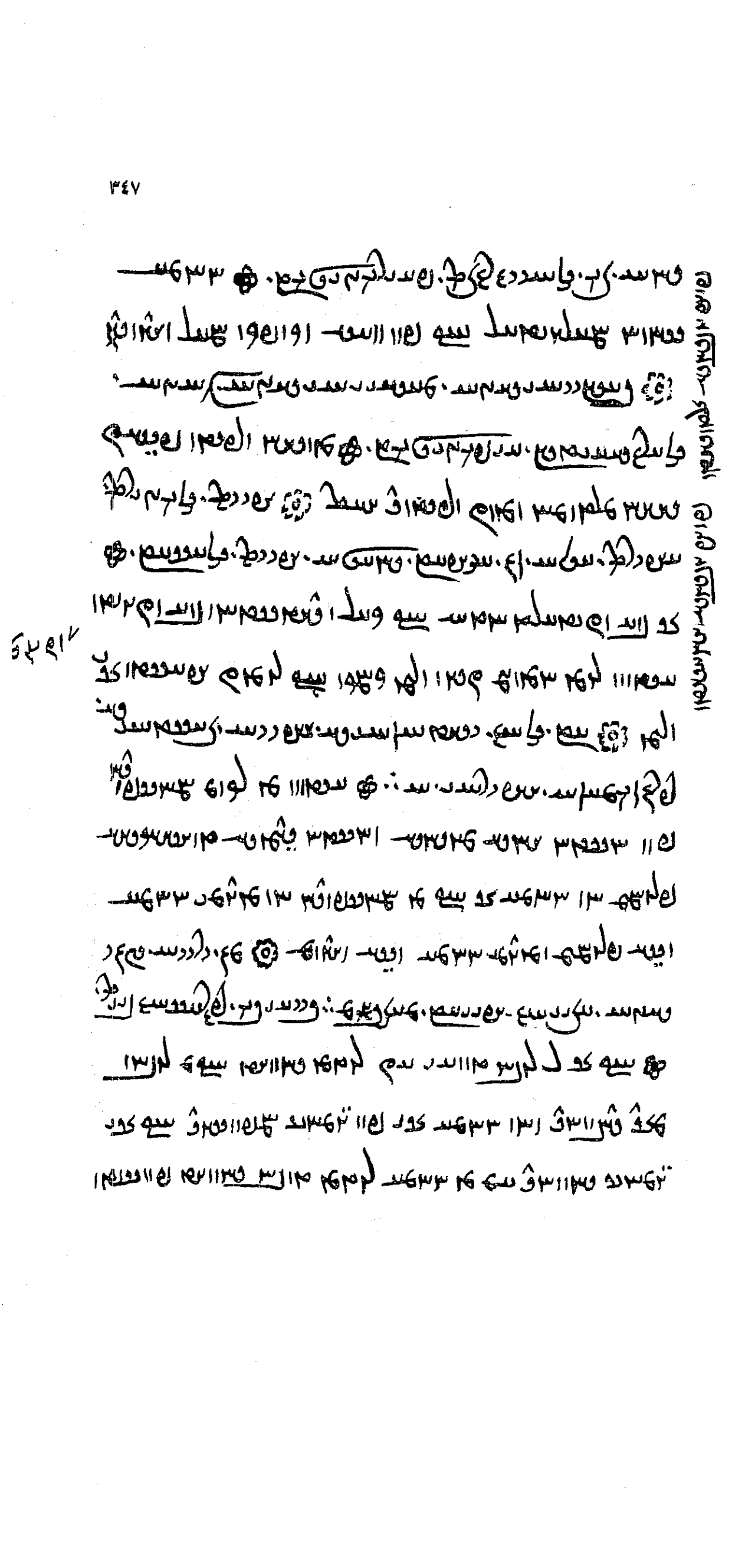

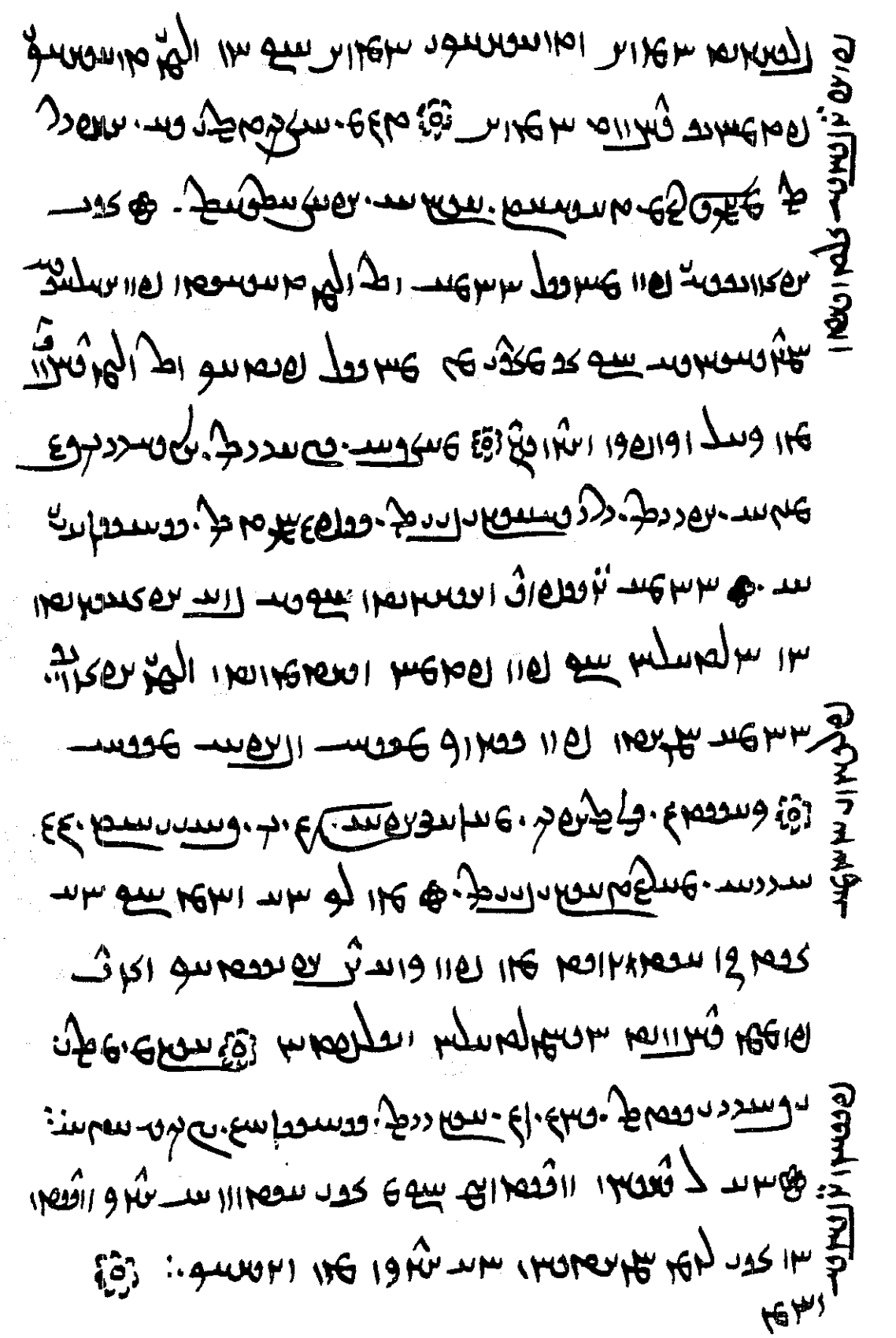

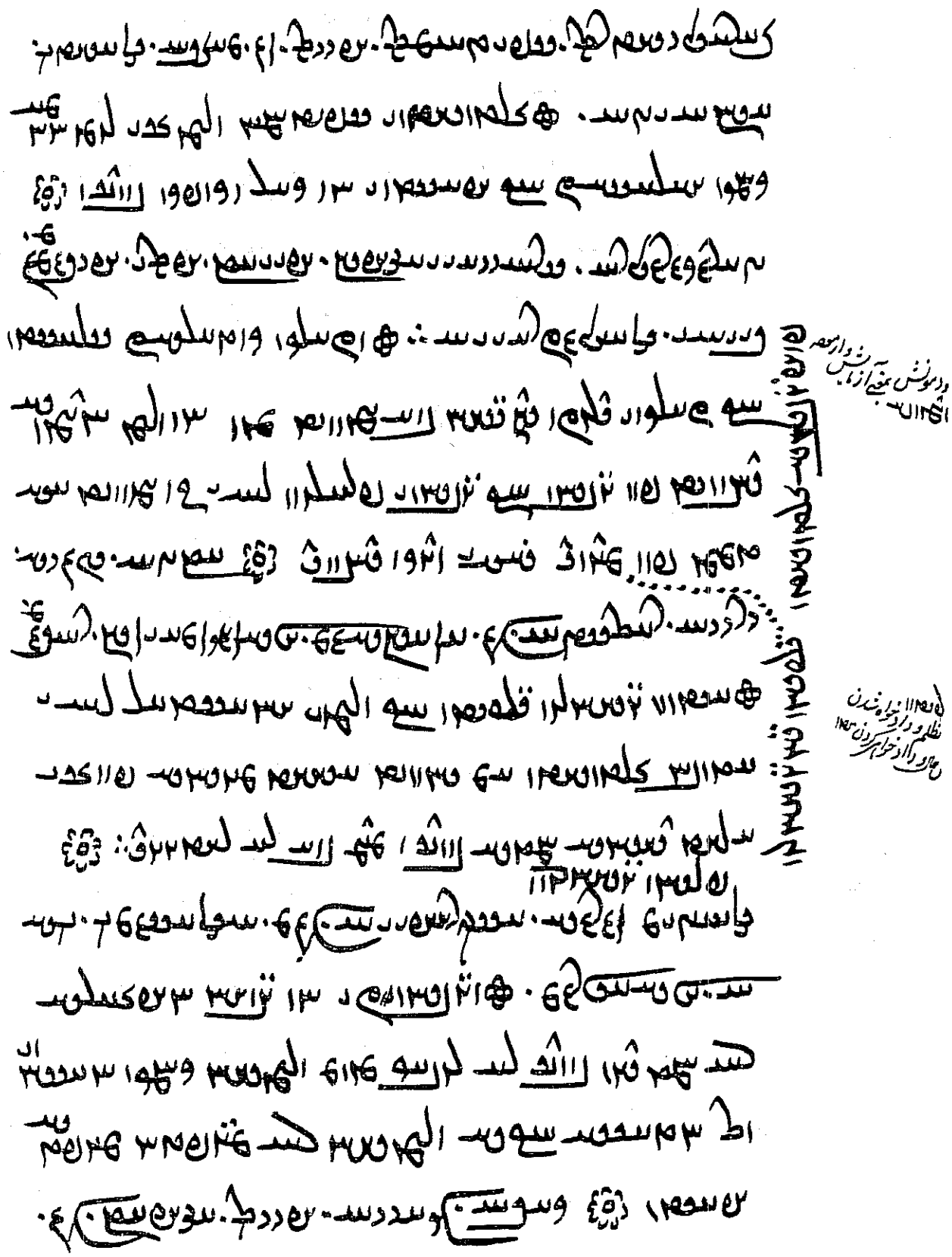

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

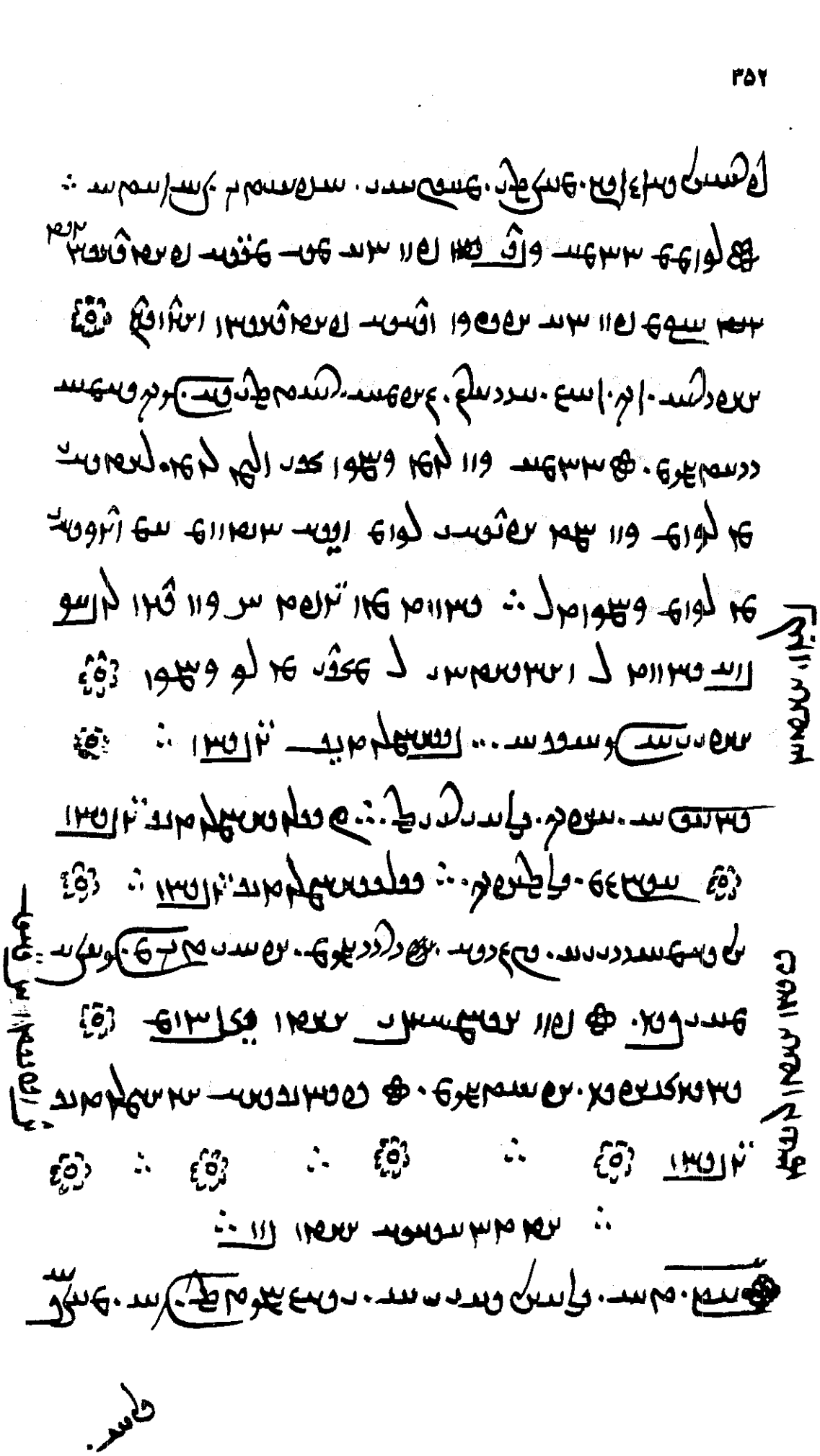

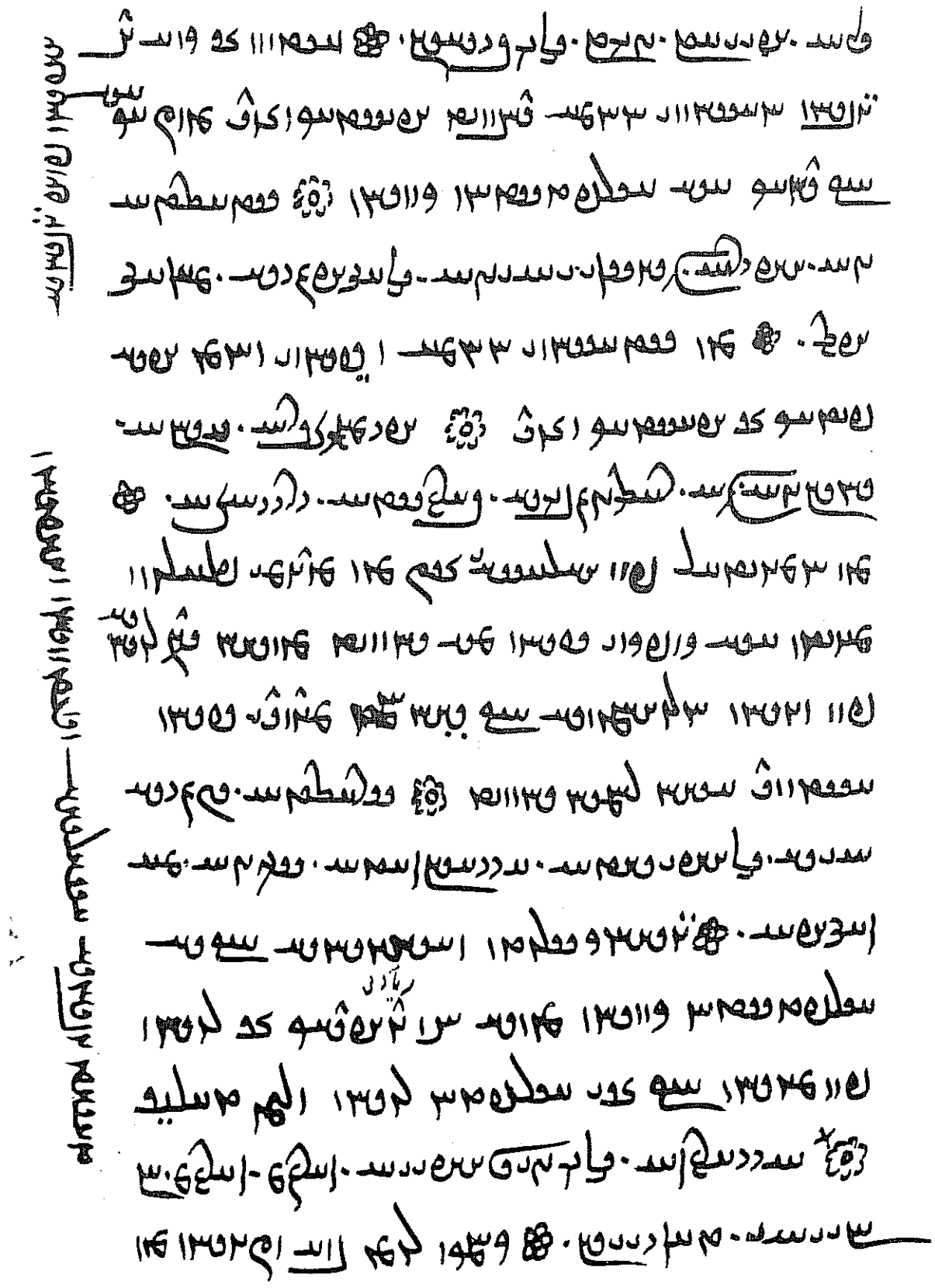

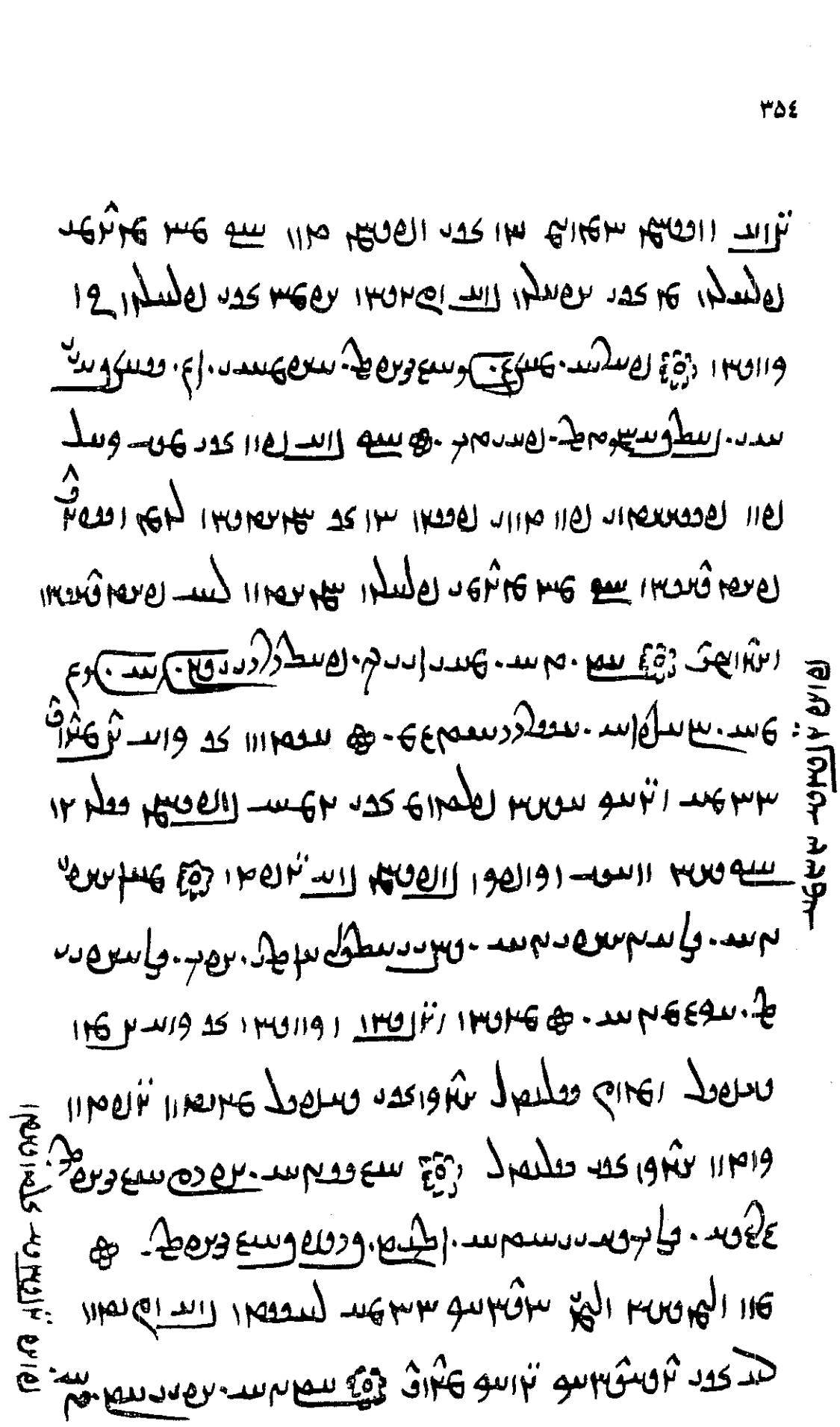

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

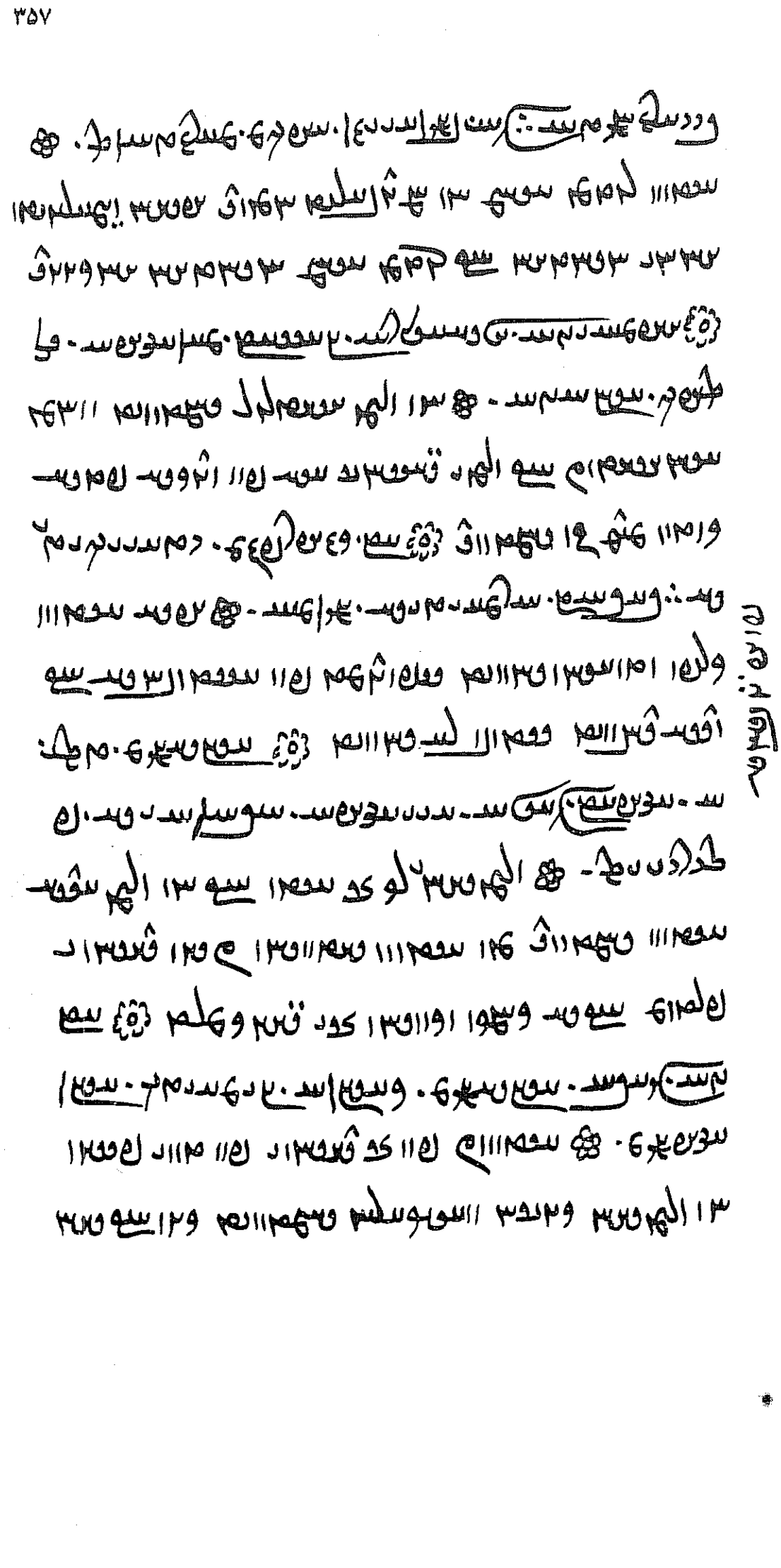

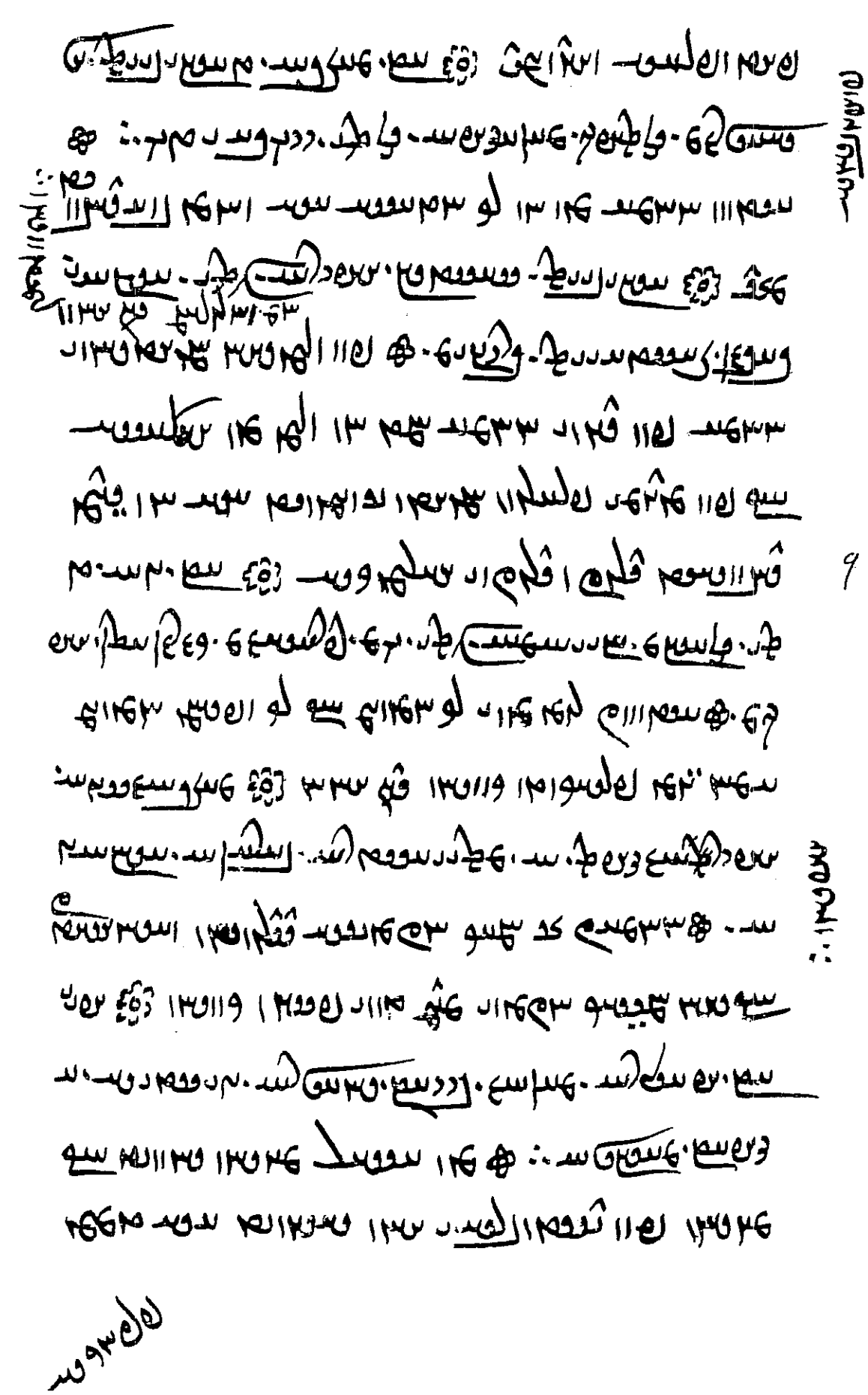

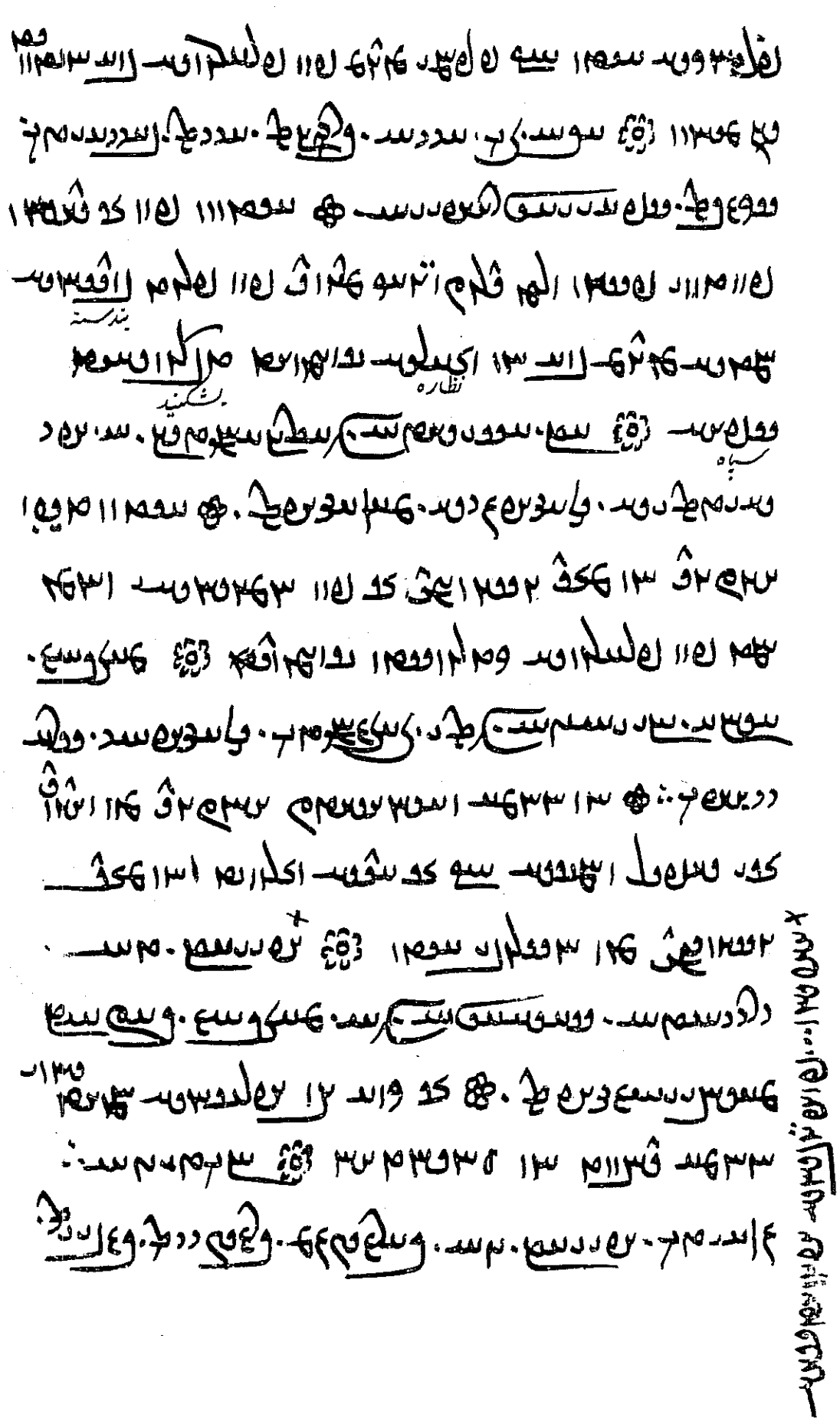

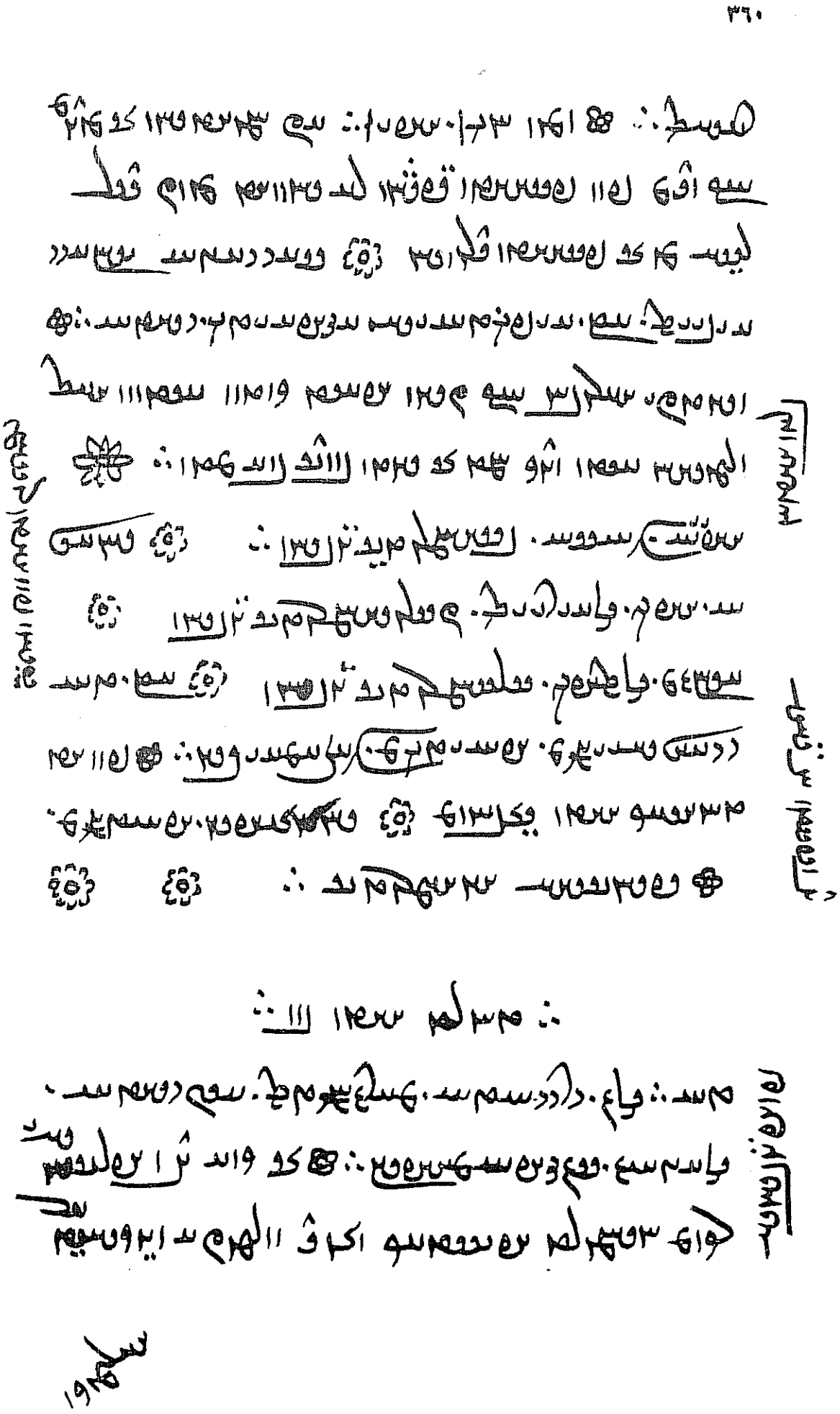

[illegible]

فتوی و حکم دین

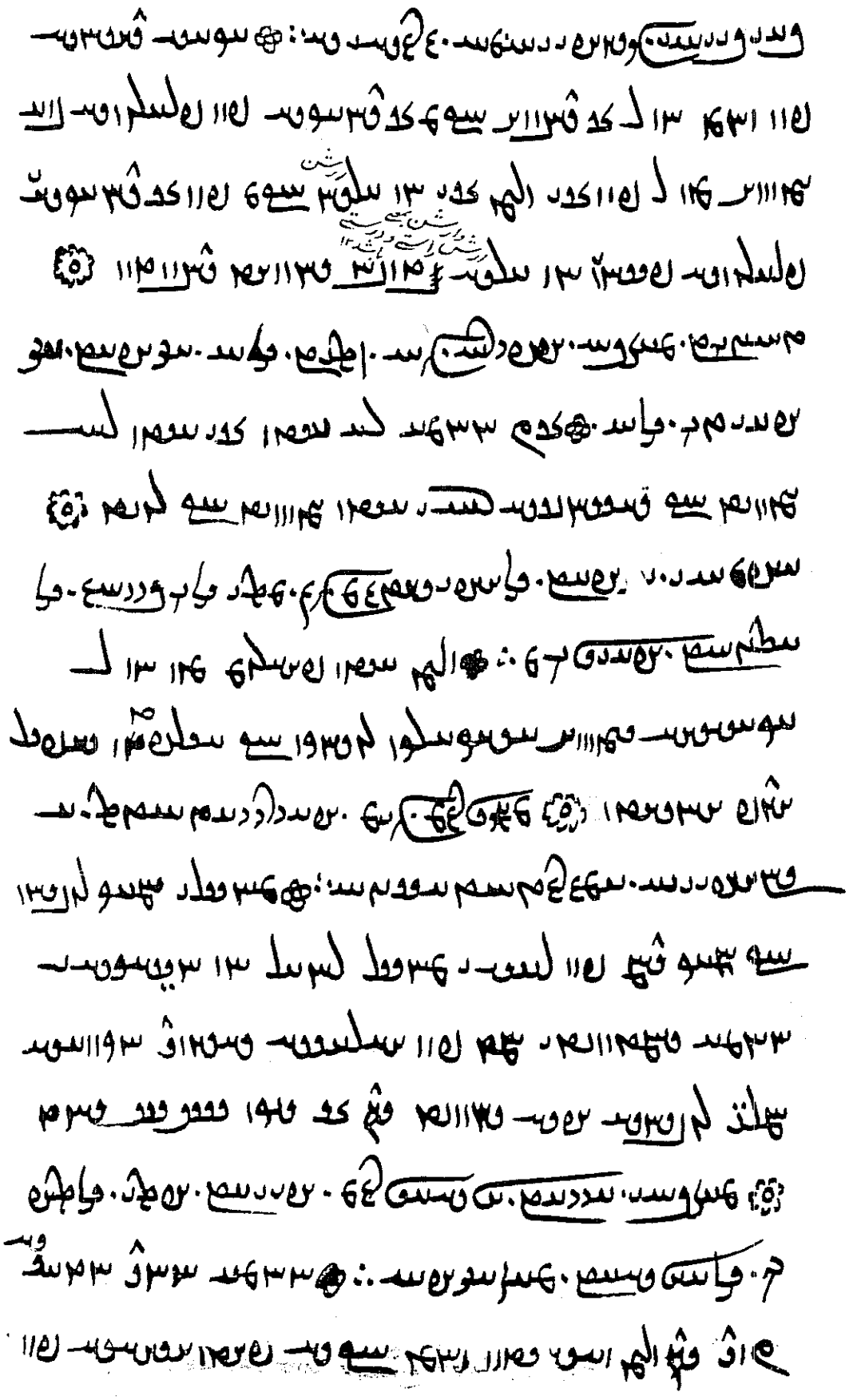

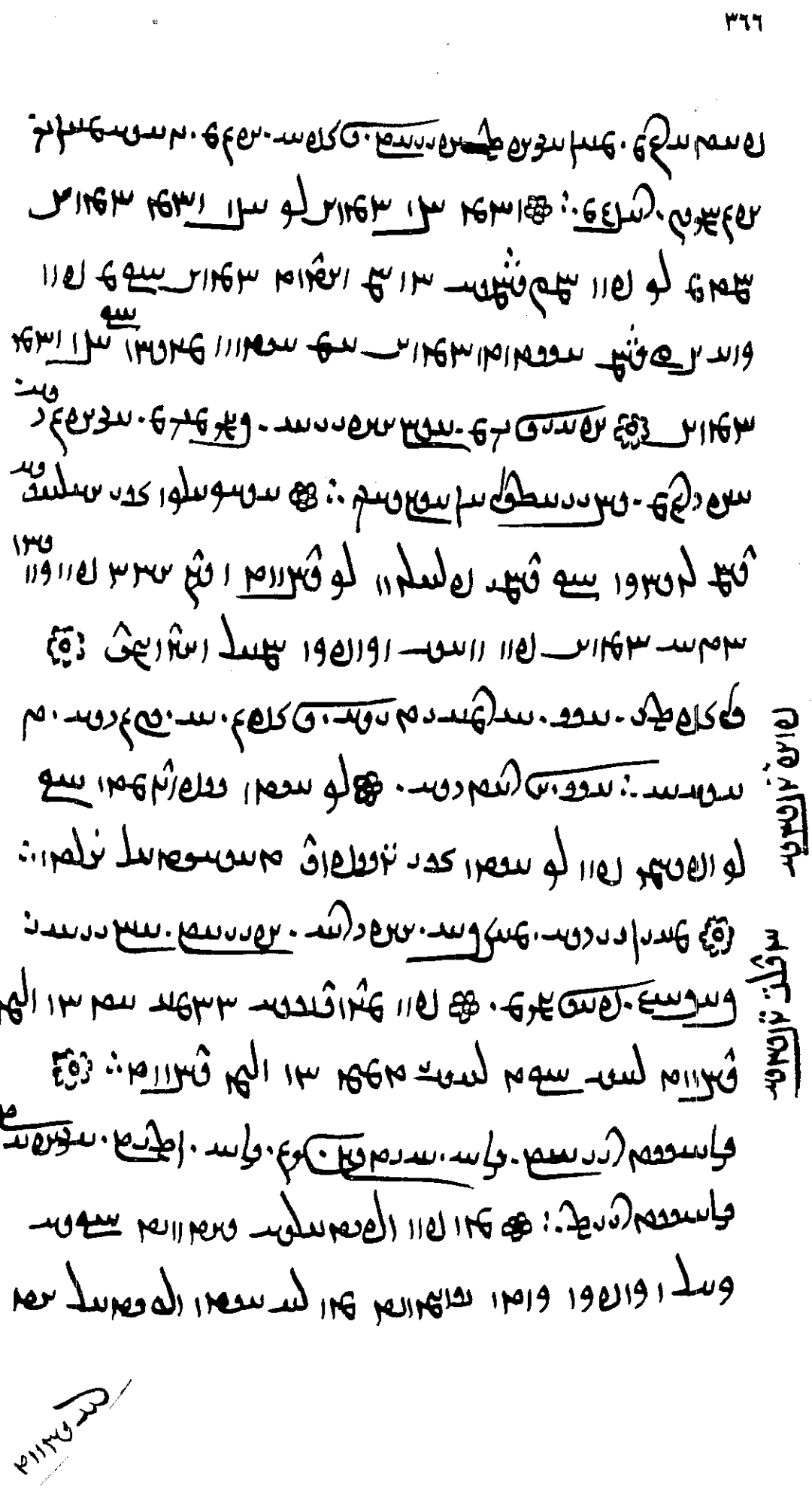

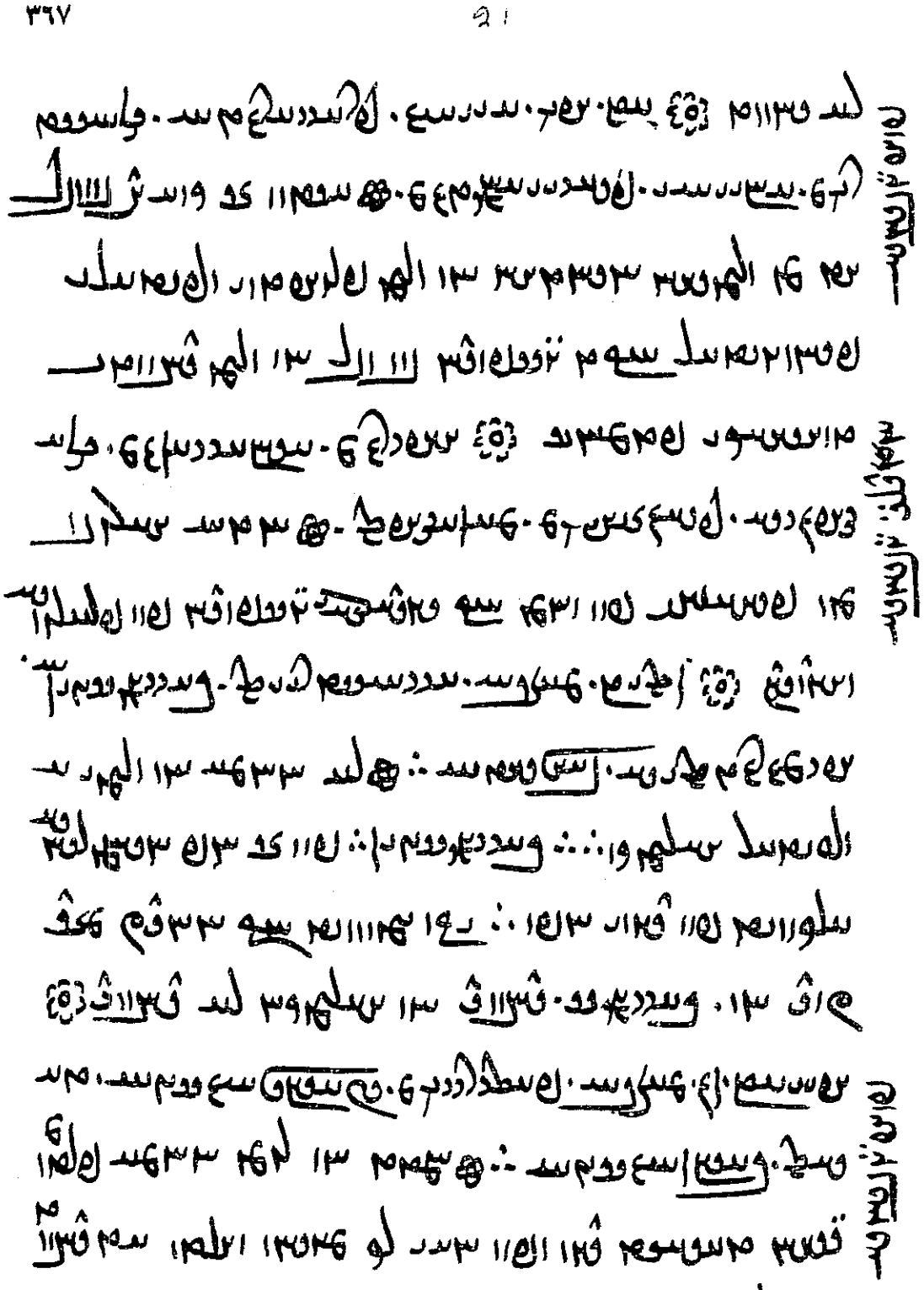

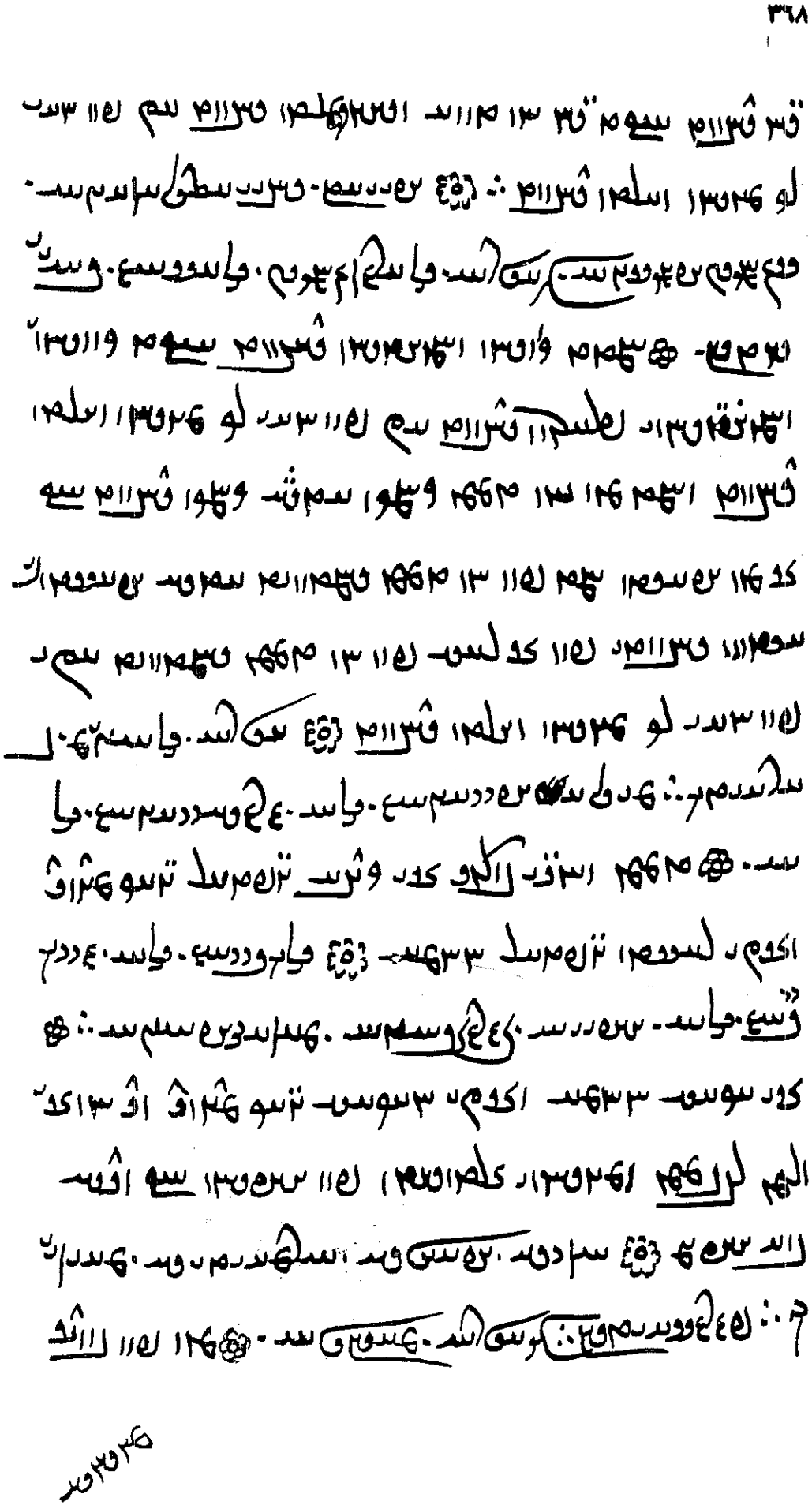

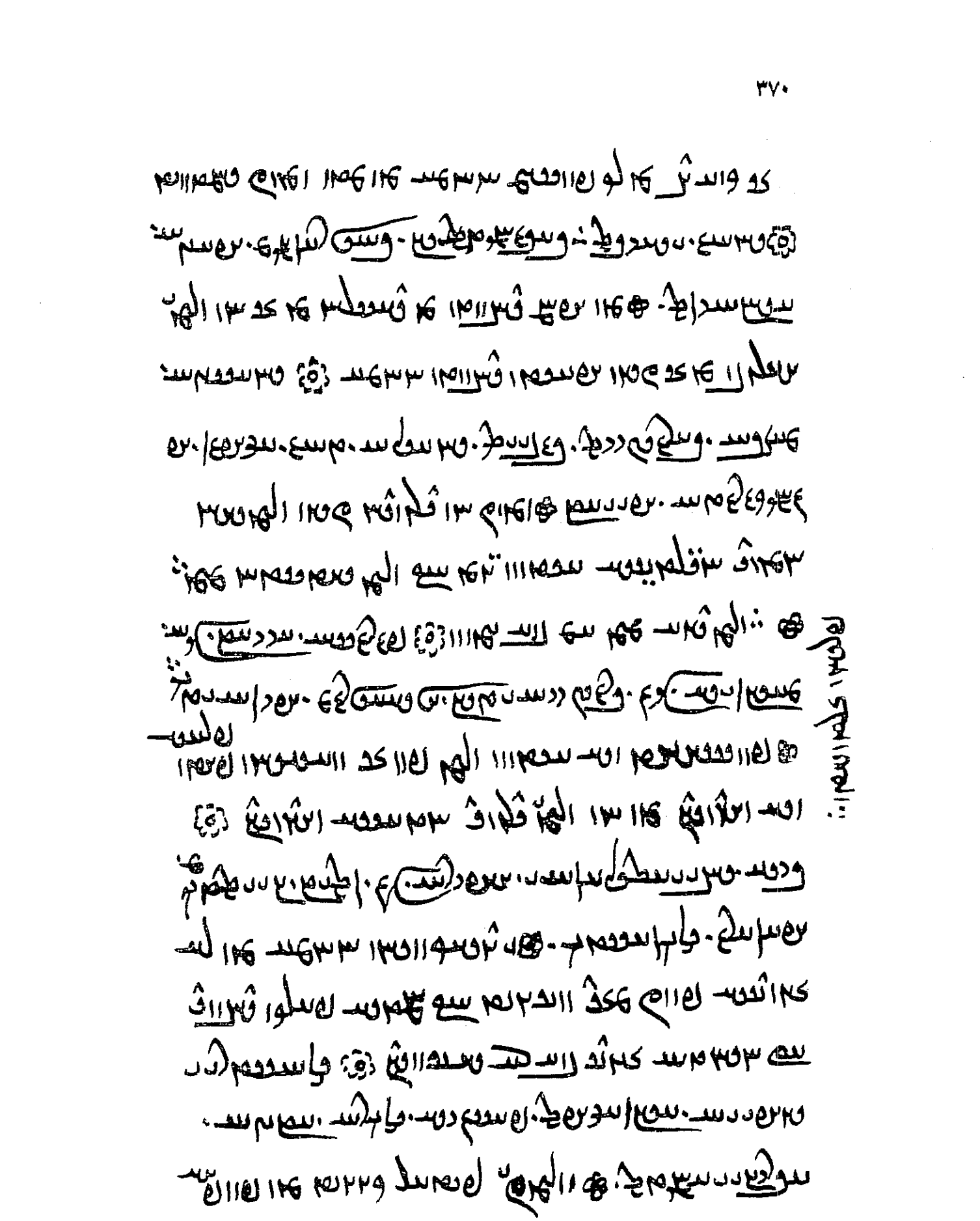

ܕܝ ܒܘܪܝܐ ܕܝܢ. ܐܫܛܐܝܬܐ. ܐܝܟ ܕܪܟ ܘܪܕܝܢ. ܒܪܢܫܐ ܕܪܘܚ ܐܠܗܐ
ܕܪܘܚܐ ܩܕܝܫܐ: ✠ ܫܘܫܢܘܢܐ ܕܐܠܗܐ ܫܘܫܢ ܠܫܢ ܐܠܗ
ܫܘܫܢ ܘܫܘܫܢ ܐܠܗ ܫܘܫܢ ܐܡܪ ܐܠܗ ✠ ܟܕ ܢܦܠ
ܐܝܟ ܕܢܫ. ܕܢܫ ܕܢܫ. ܕܢܫ ܕܢܫ ܕܢܫ. ܐܝܟ ܕܢܫ
ܕܢܫ: ✠ ܒܪܟ ܐܠܗ ܫܘܫܢ ܫܘ ܐܠܗ ܫܘ ܐܠܗ
ܕܢܫ ܐܠܗ ܐܠܗ ܐܠܗ ܫܘ ܐܠܗ ܫܘ ܐܠܗ ✠ ܐܝܟ ܕܢܫ
ܕܢܫ. ܕܢܫ ܕܢܫ ✠ ܐܝܟ ܕܢܫ ✠ ܐܝܟ ܕܢܫ. ܕܢܫ ܕܢܫ
ܕܢܫ: ✠ ܫܘ ܫܘ ܐܠܗ ܫܘ ܐܠܗ ✠ ܐܠܗ ✠ ✠ ✠

اورفرو داد خورداد وامرداد بنده رایتی آب و هرگونه نعمت خوردنی که غله و میوه
و دوا درمان وغیره که از آب و دارو درخت پیدا میشود بنده را تمام کرگان و کردار خوب کنند و صلاح و ثواب بیشتر کار کنند و سپاس این
نعمت بجا و وجد بدانند ۱۲

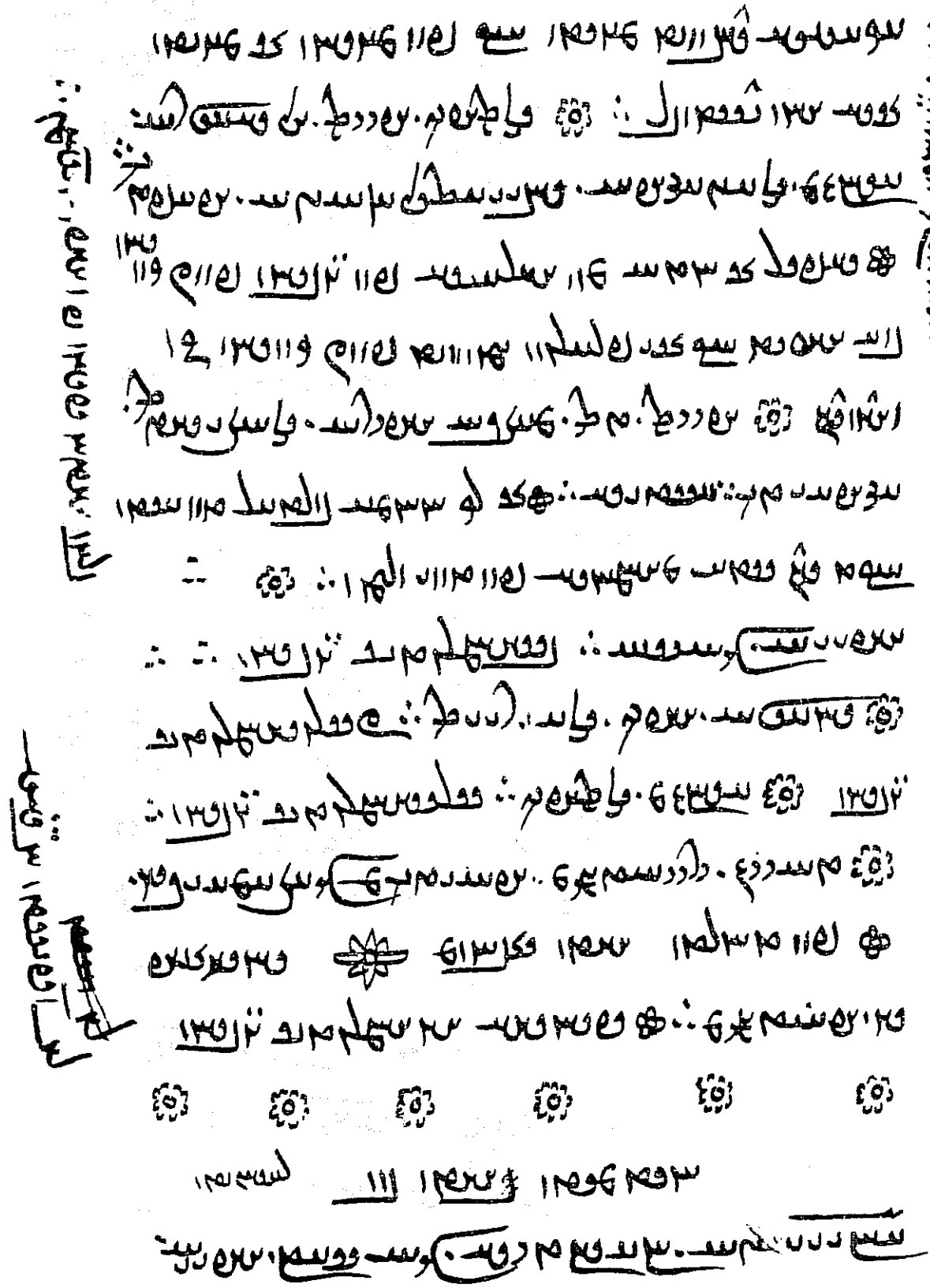

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

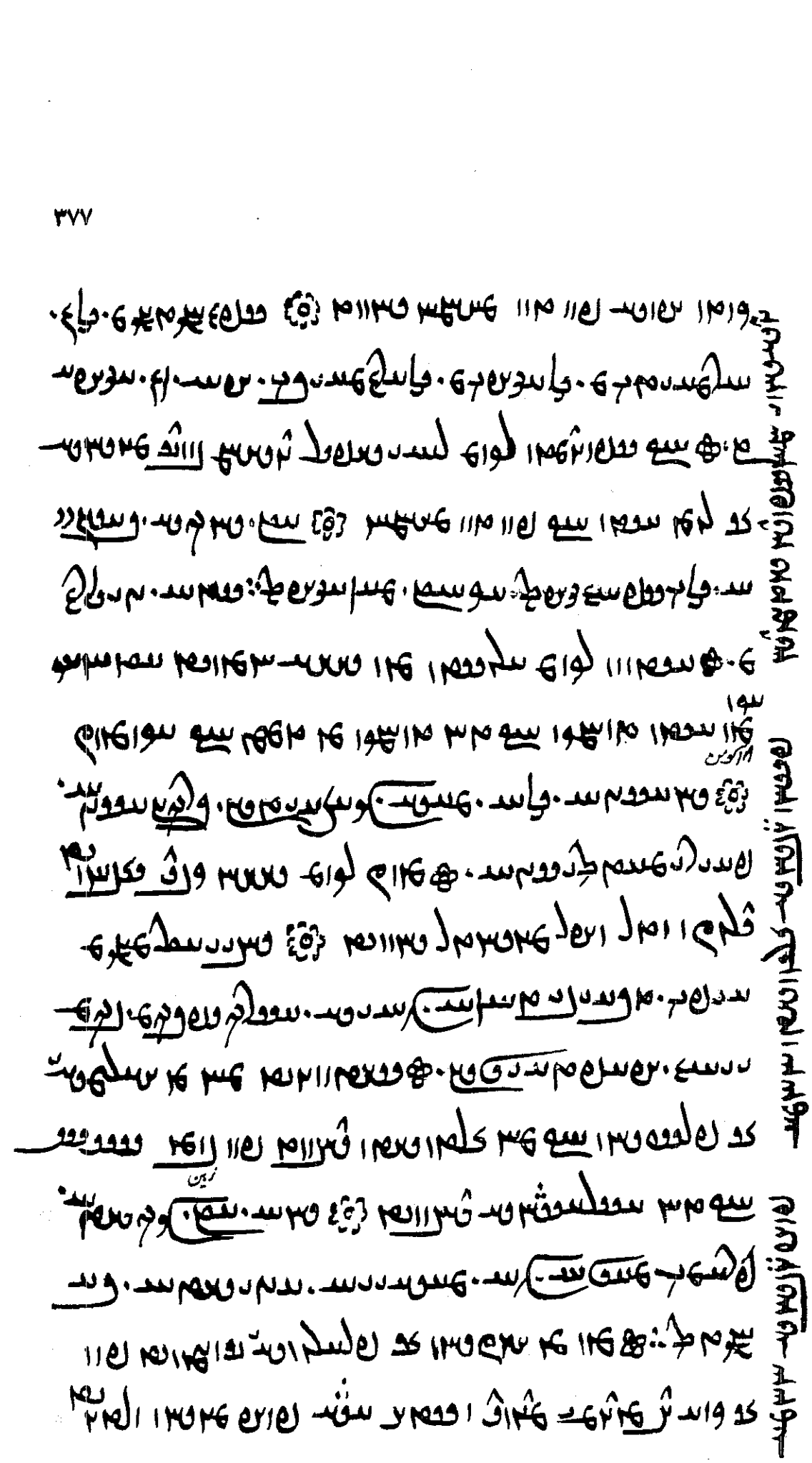

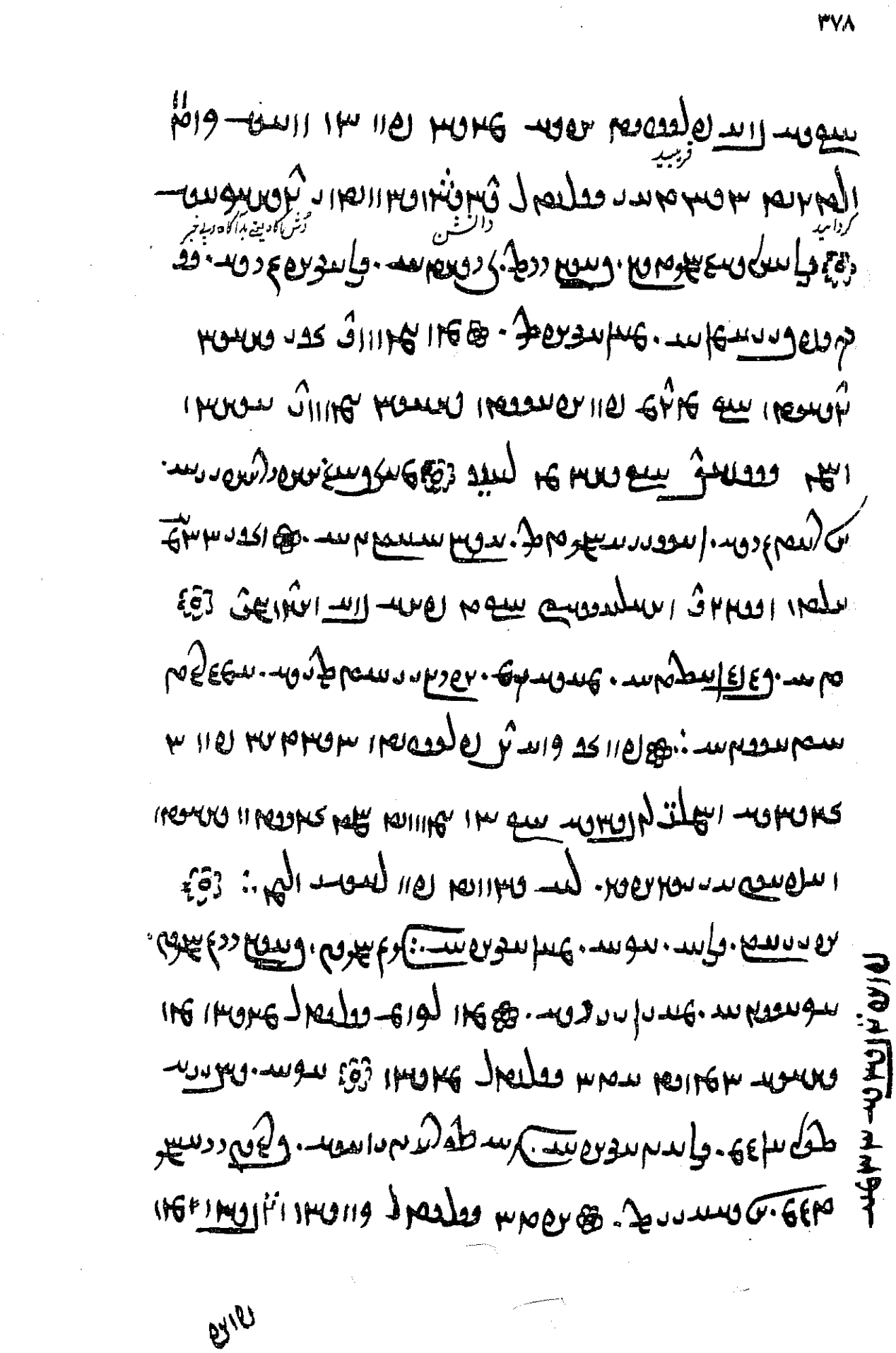

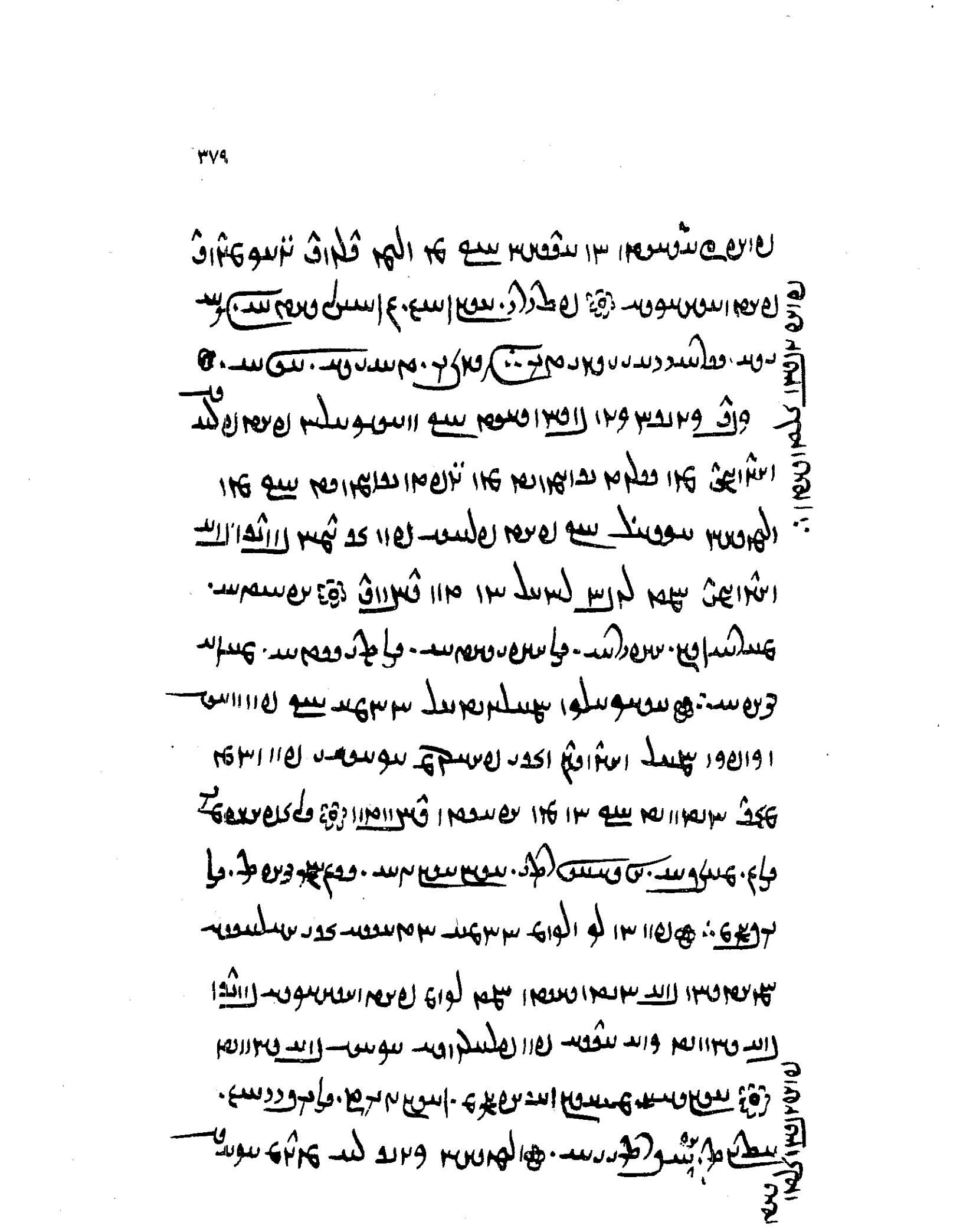

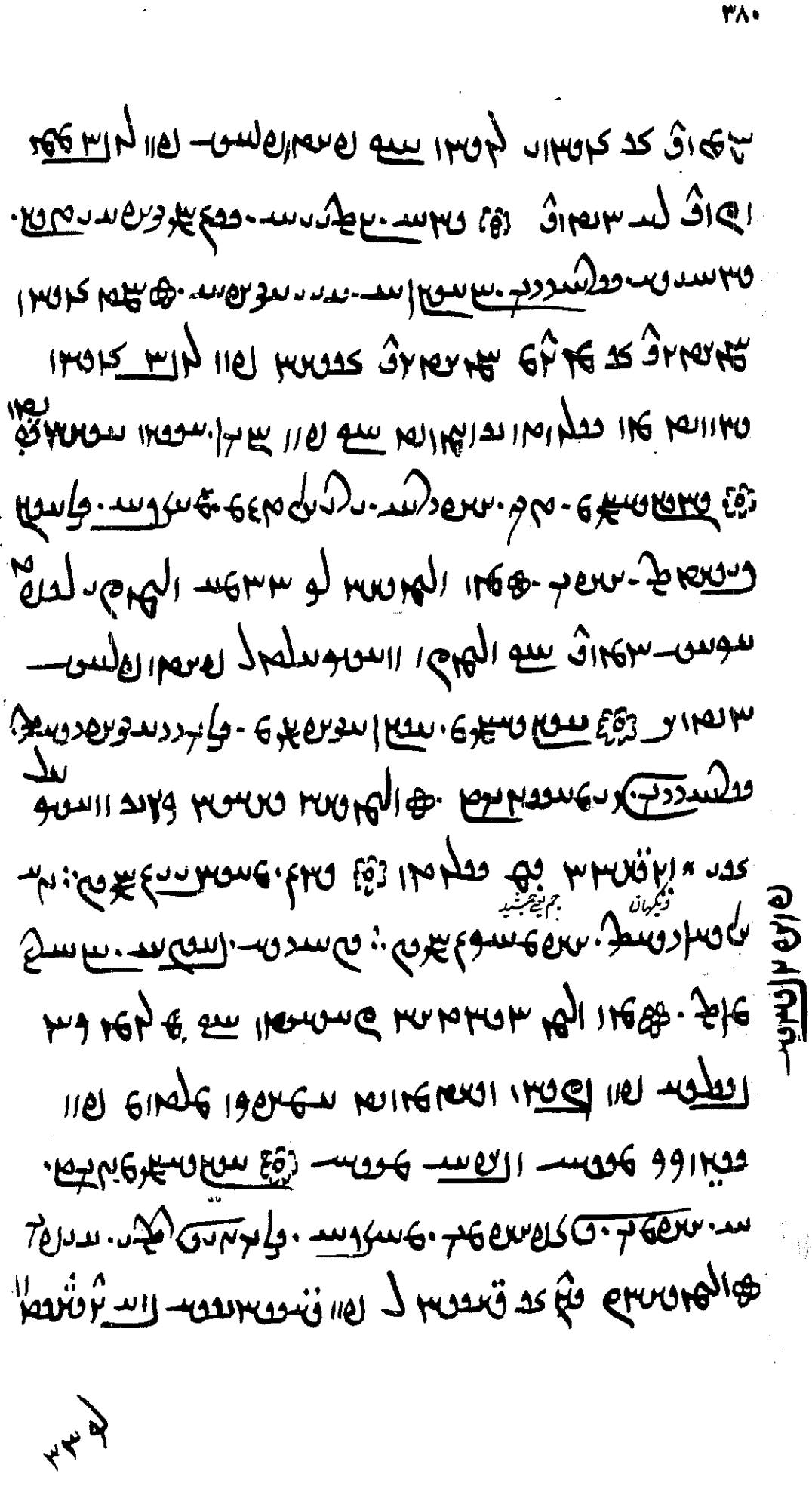

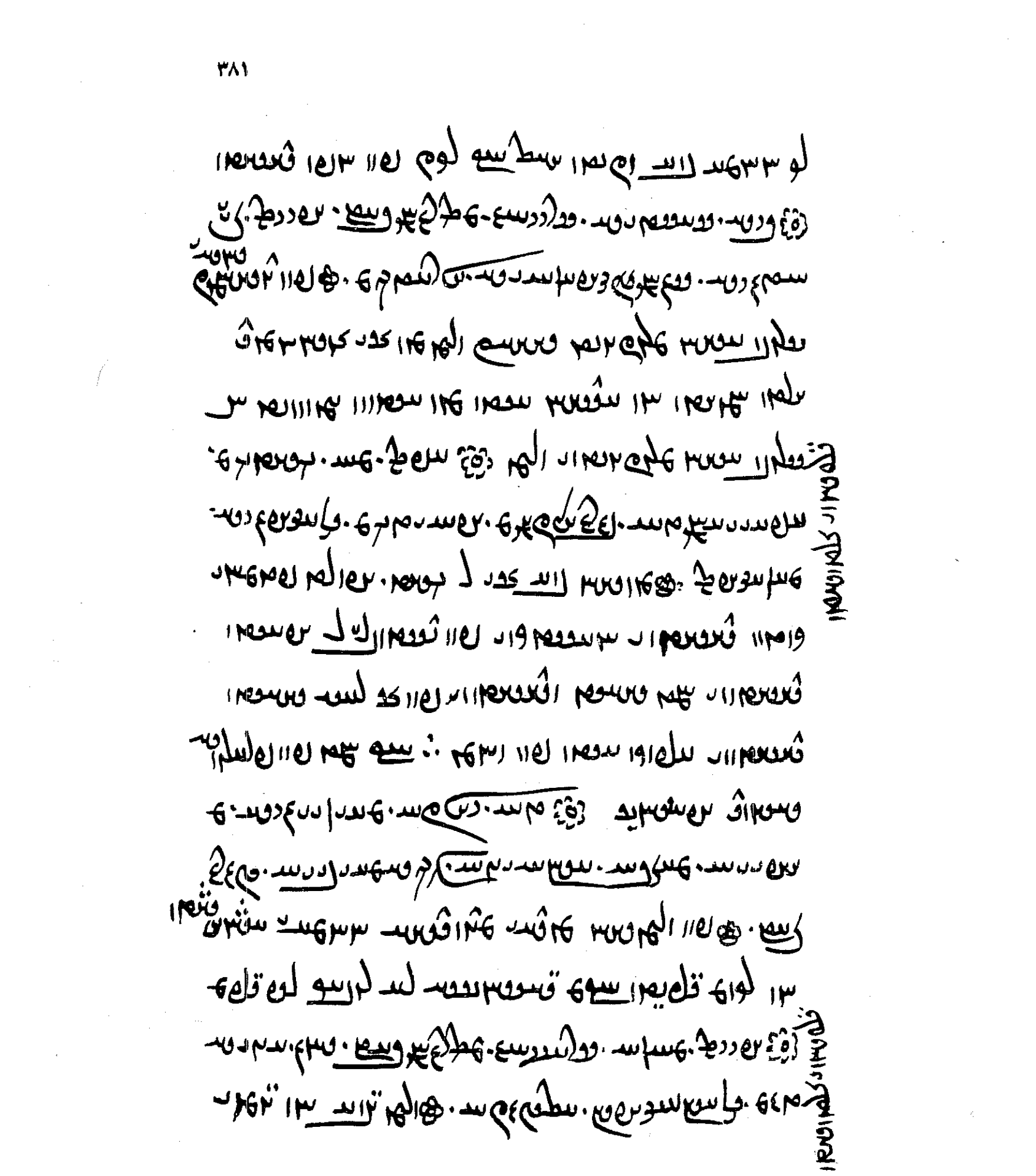

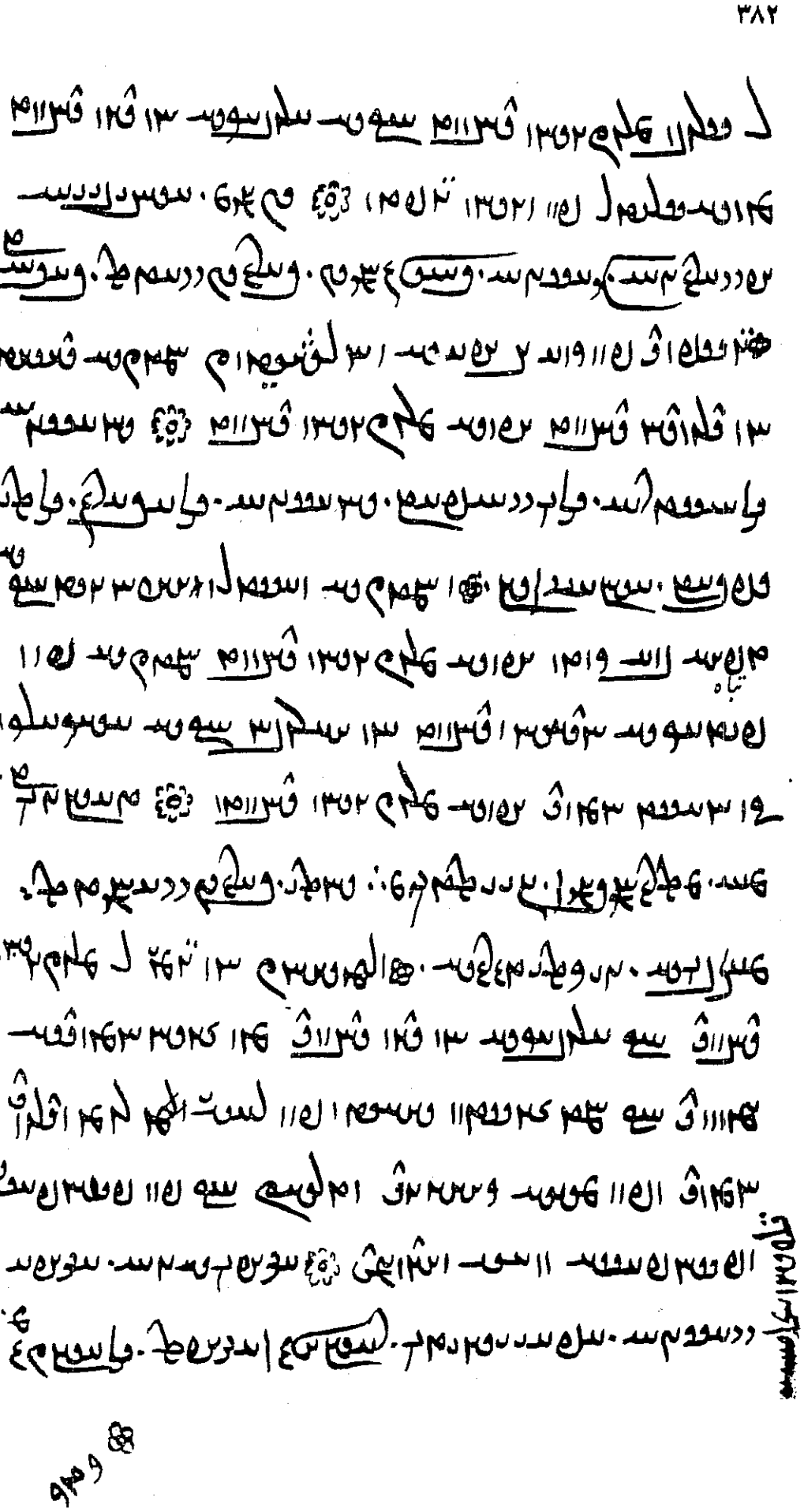

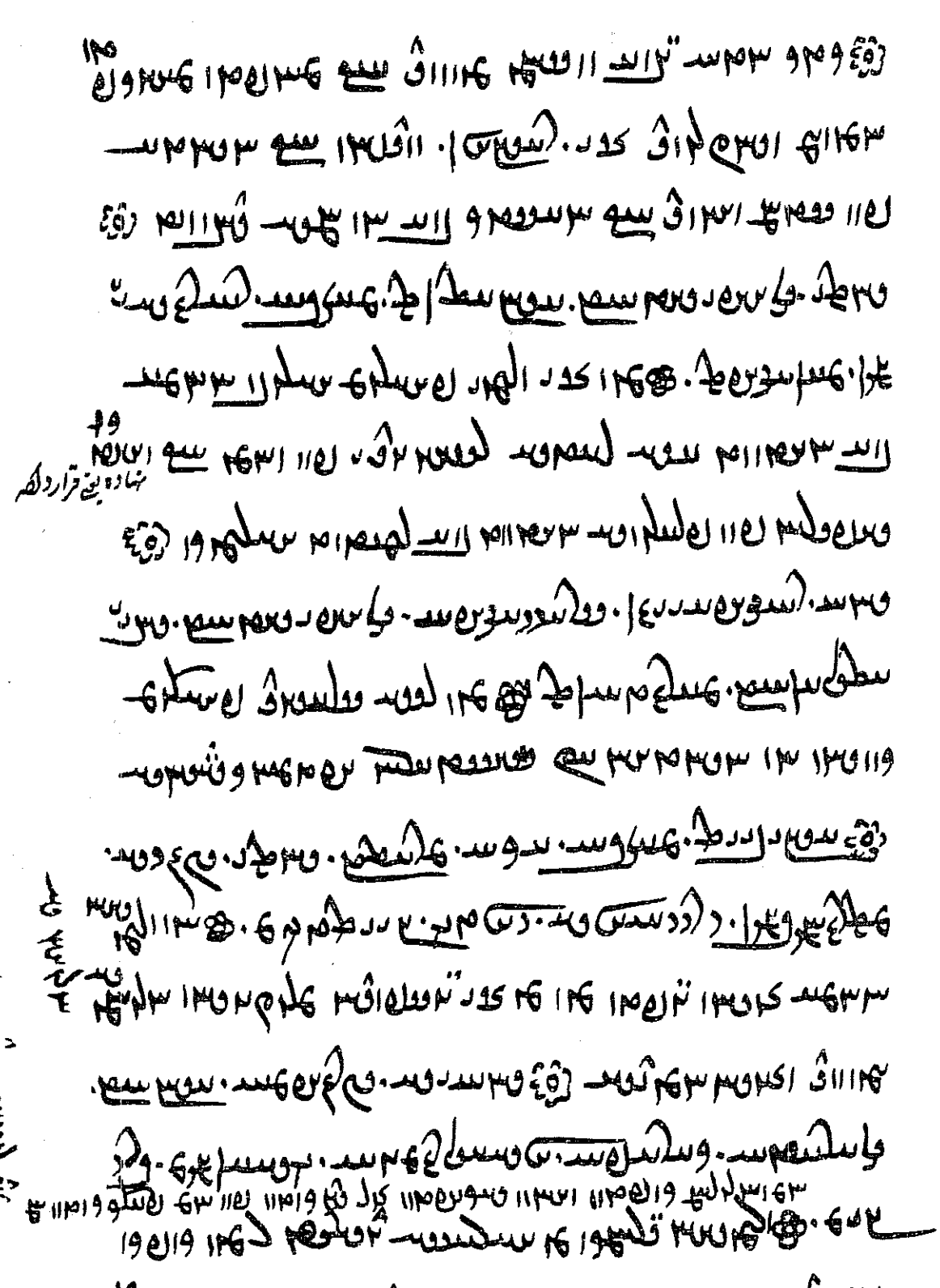

پاره بجهت رشوت هم آمده و درینجا رشوت مستعمل میشود ۱۲

سال گذشته و پیش ازین

واپس

بپنوای

بزیرانیند

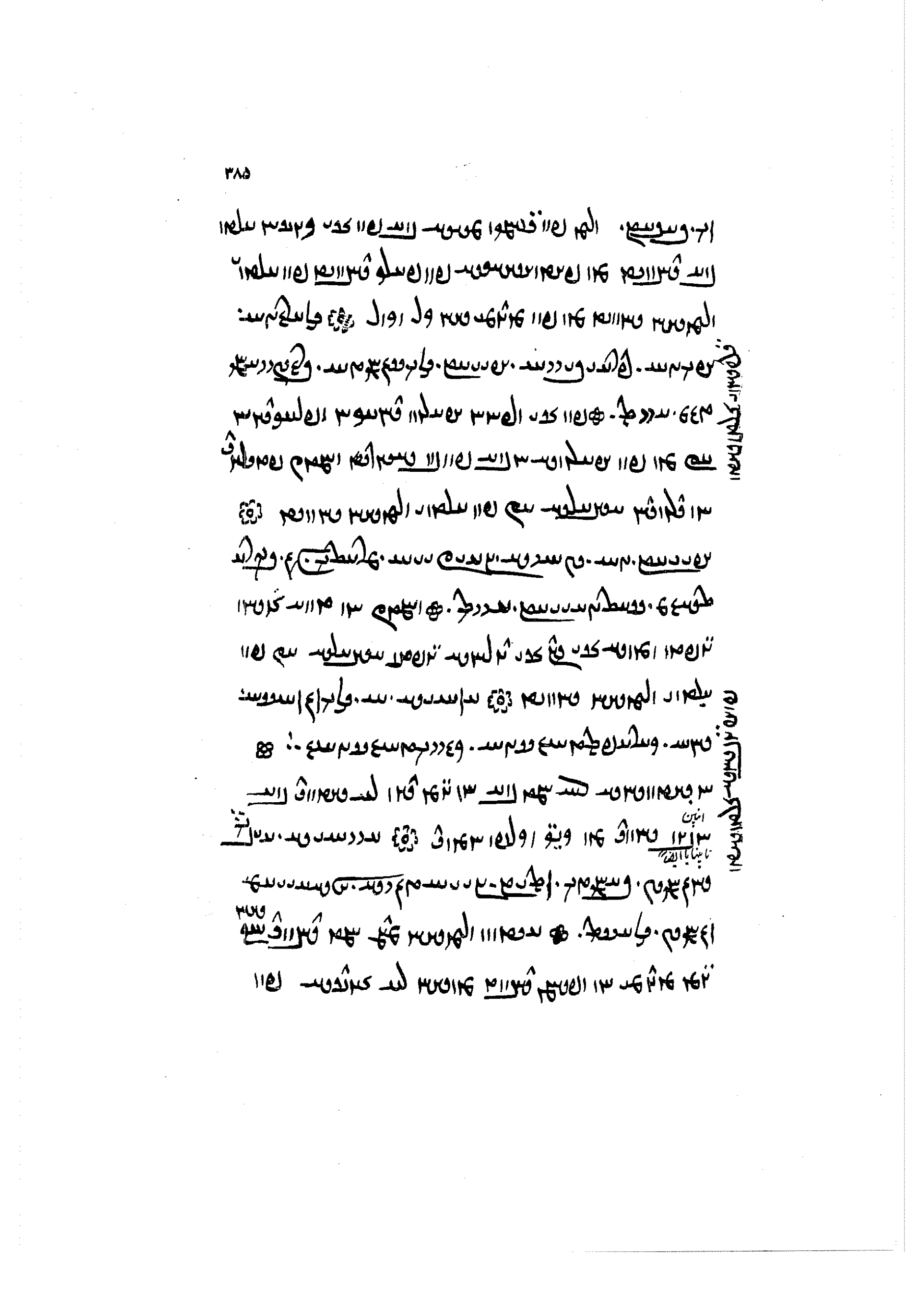

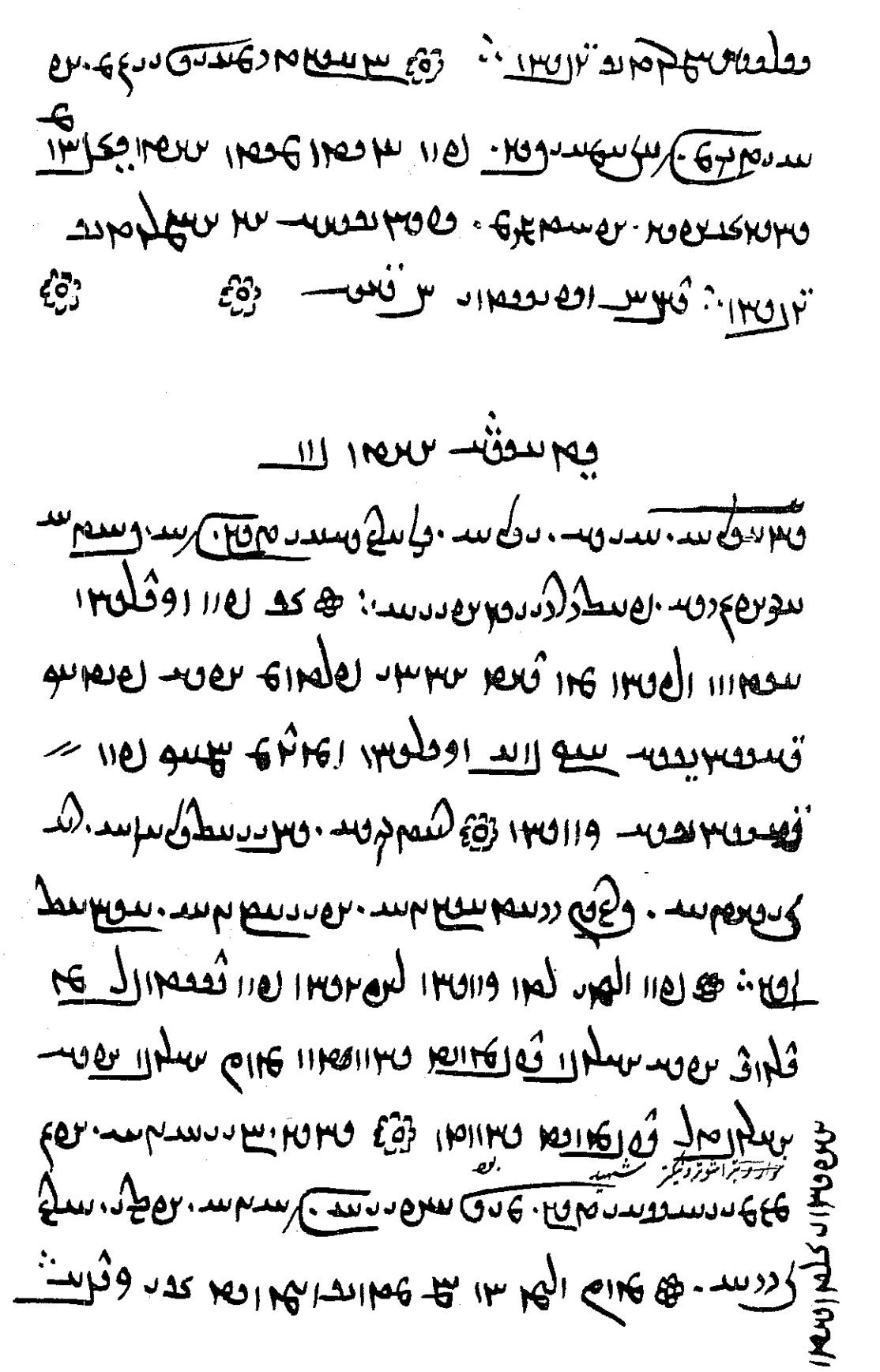

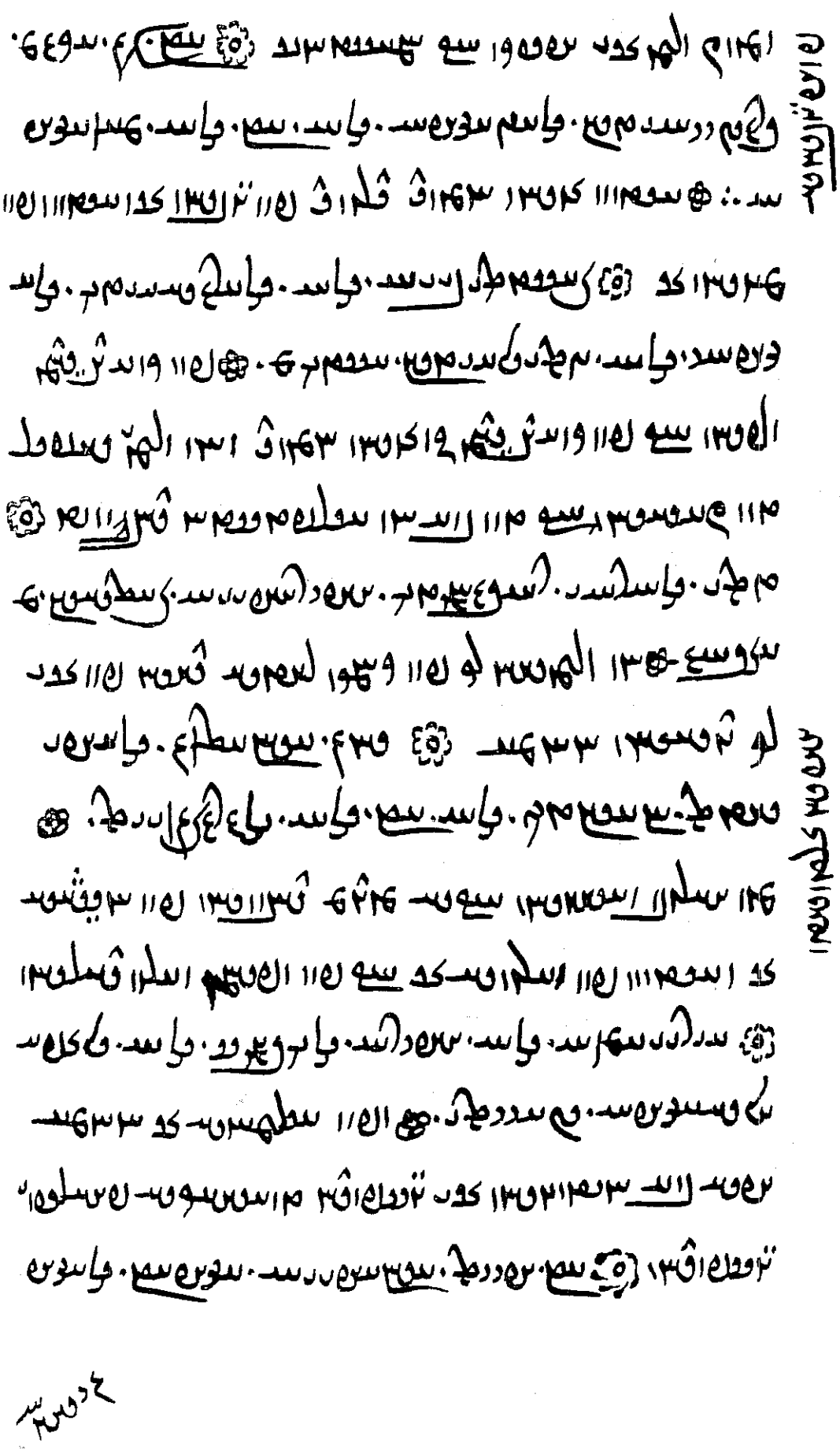

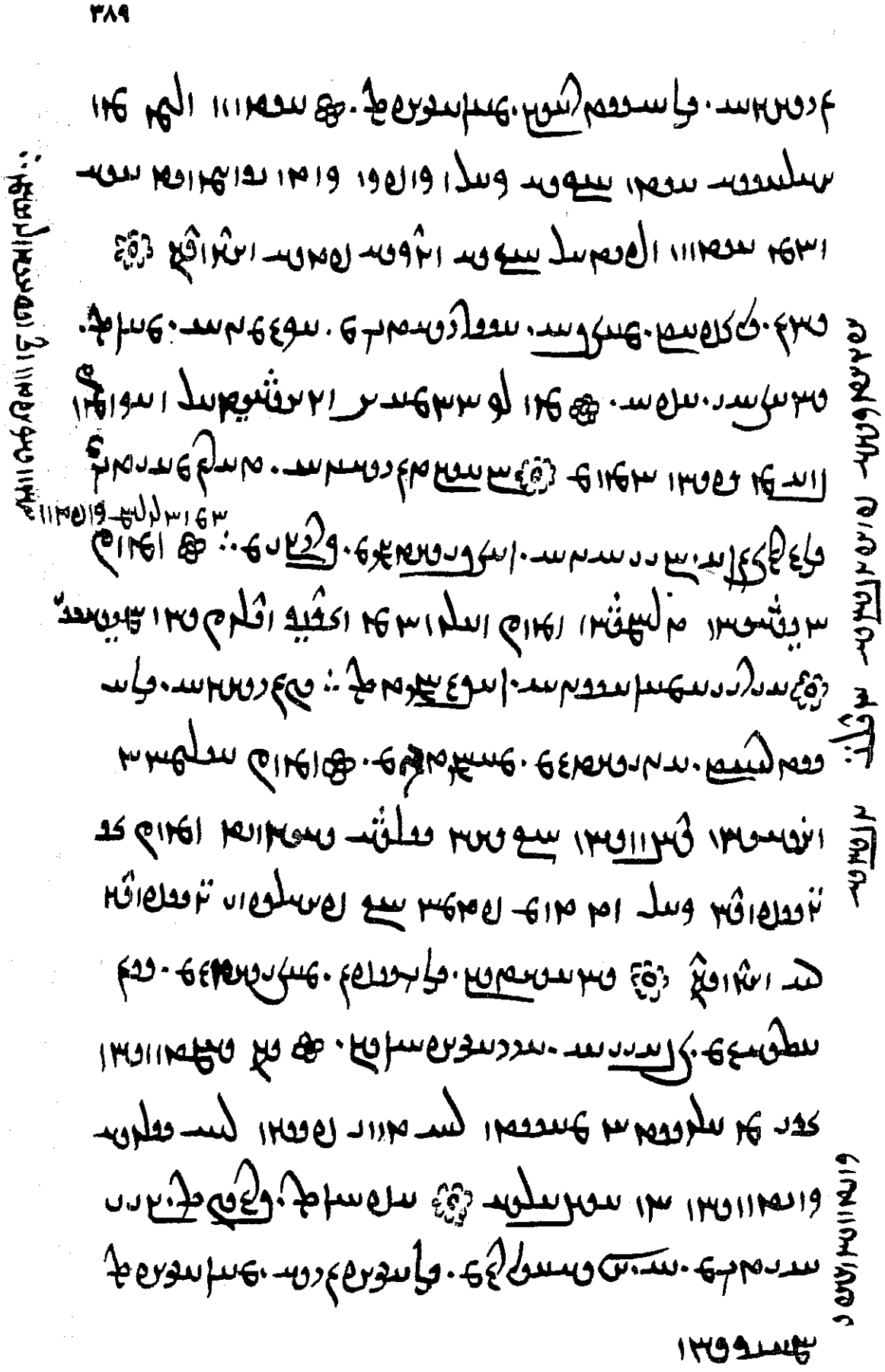

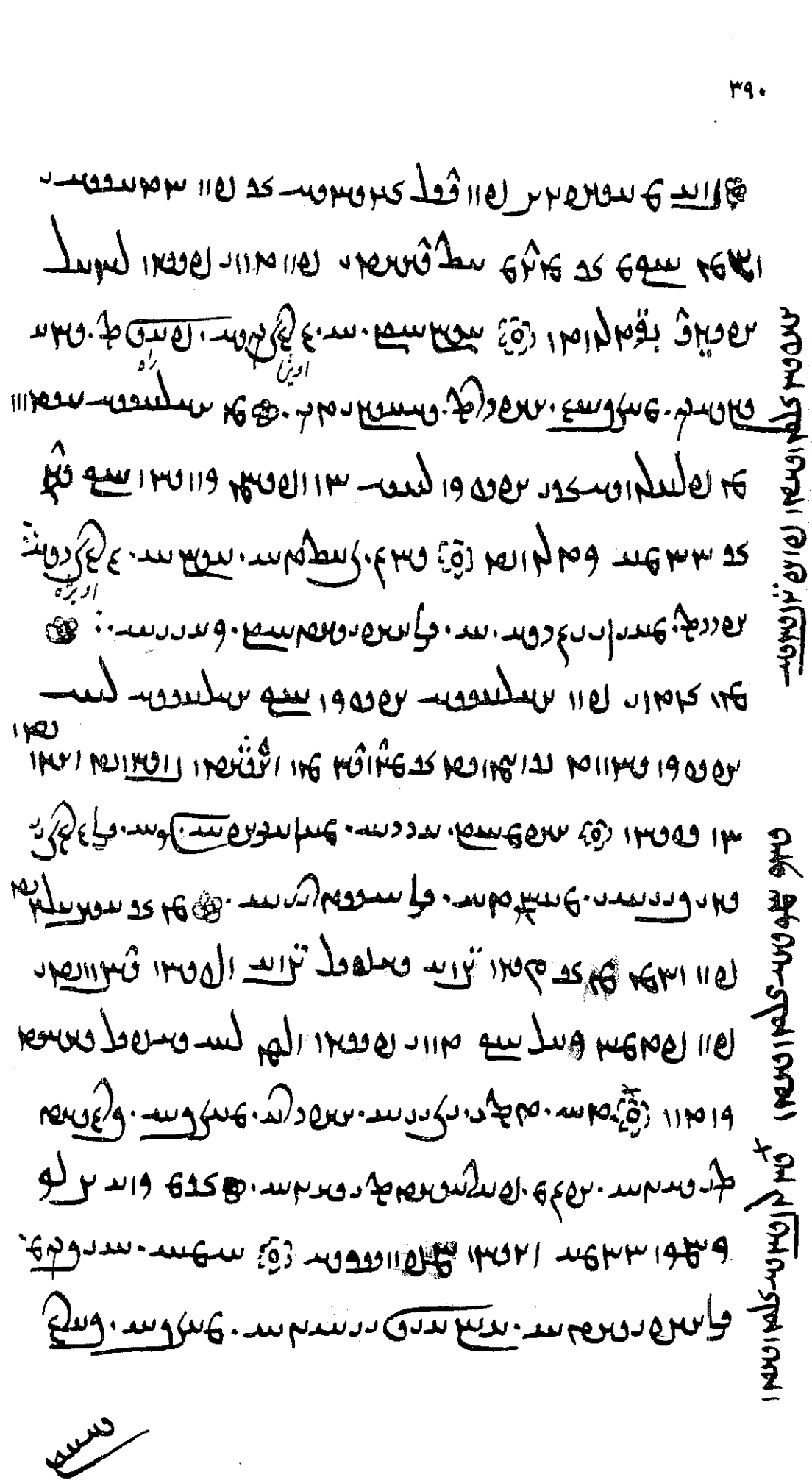

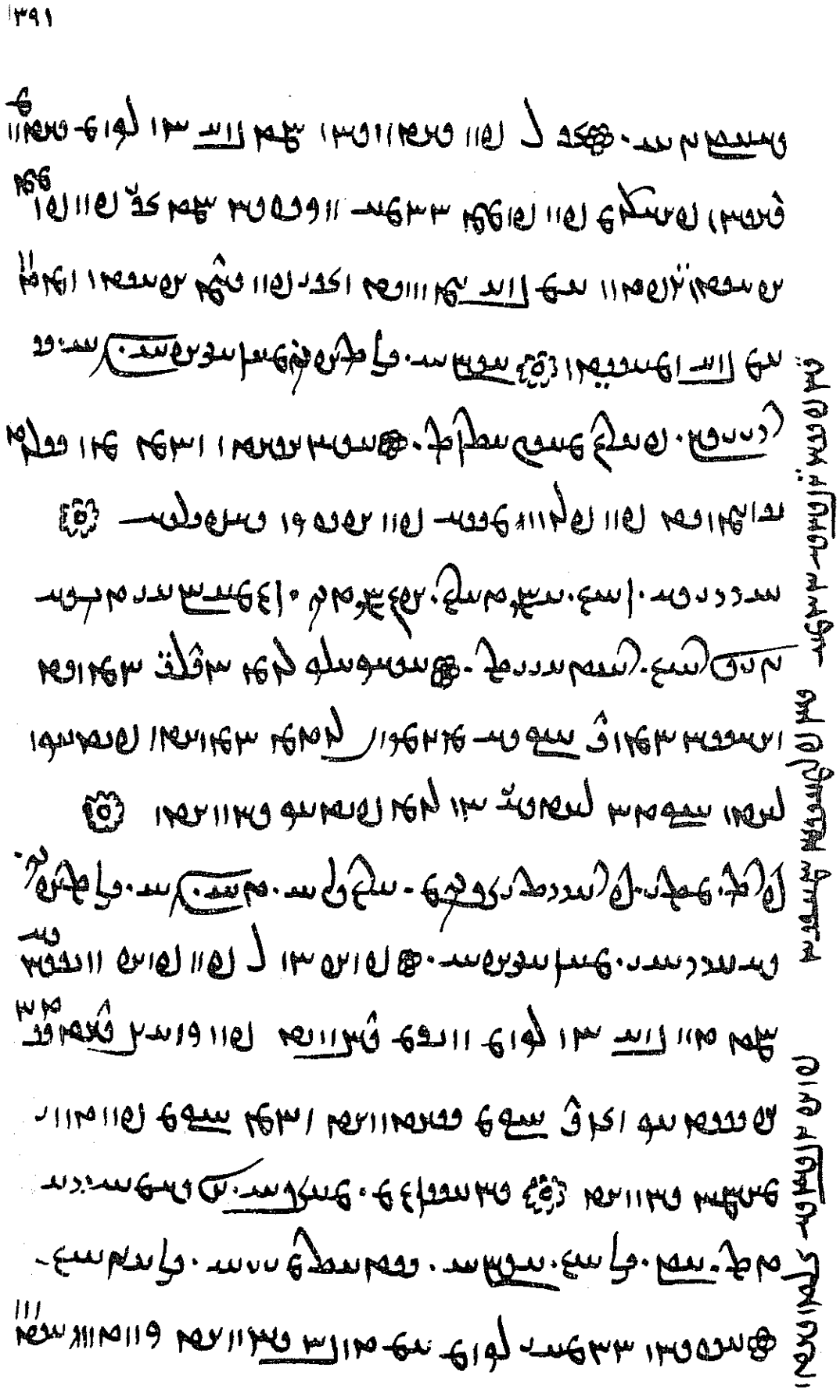

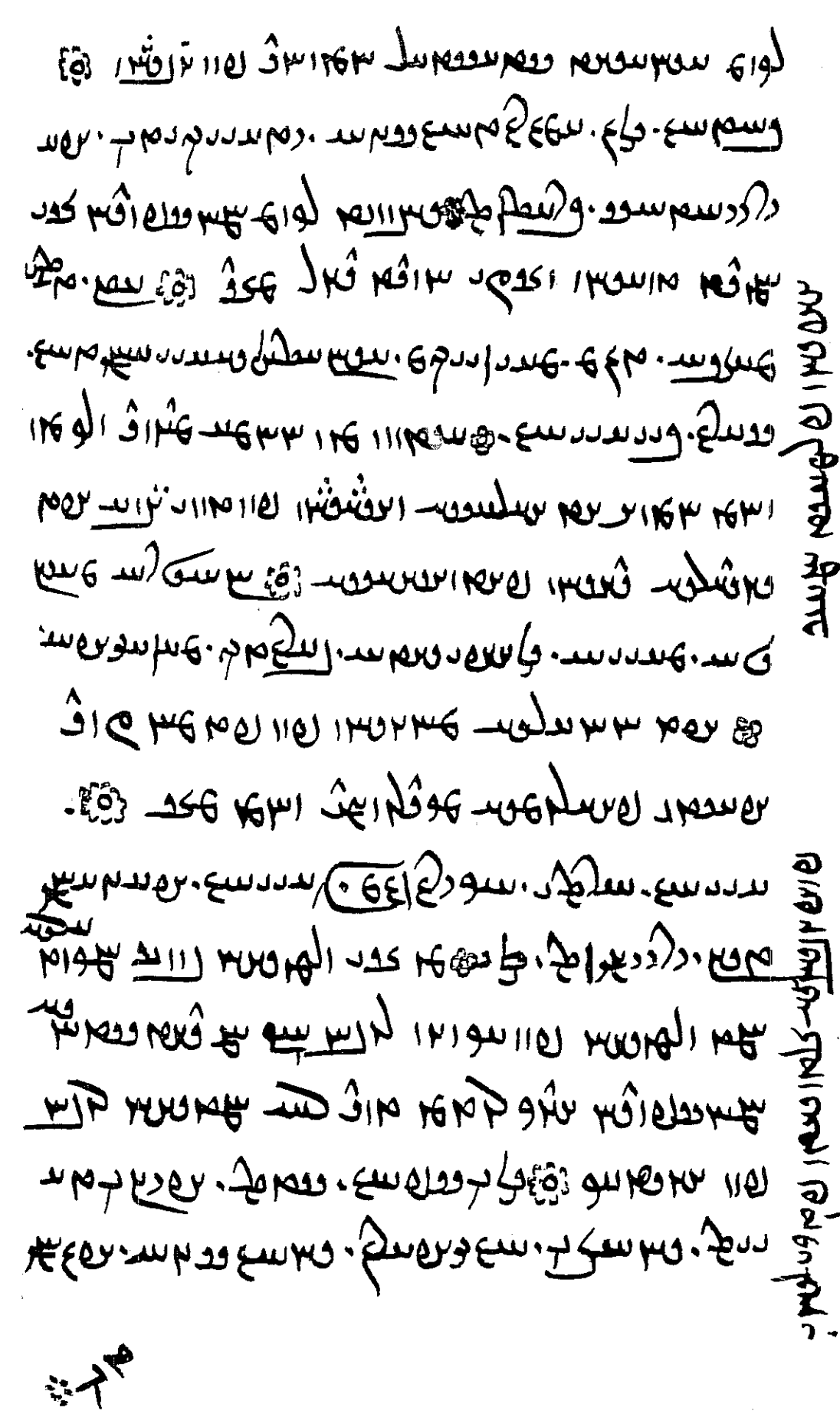

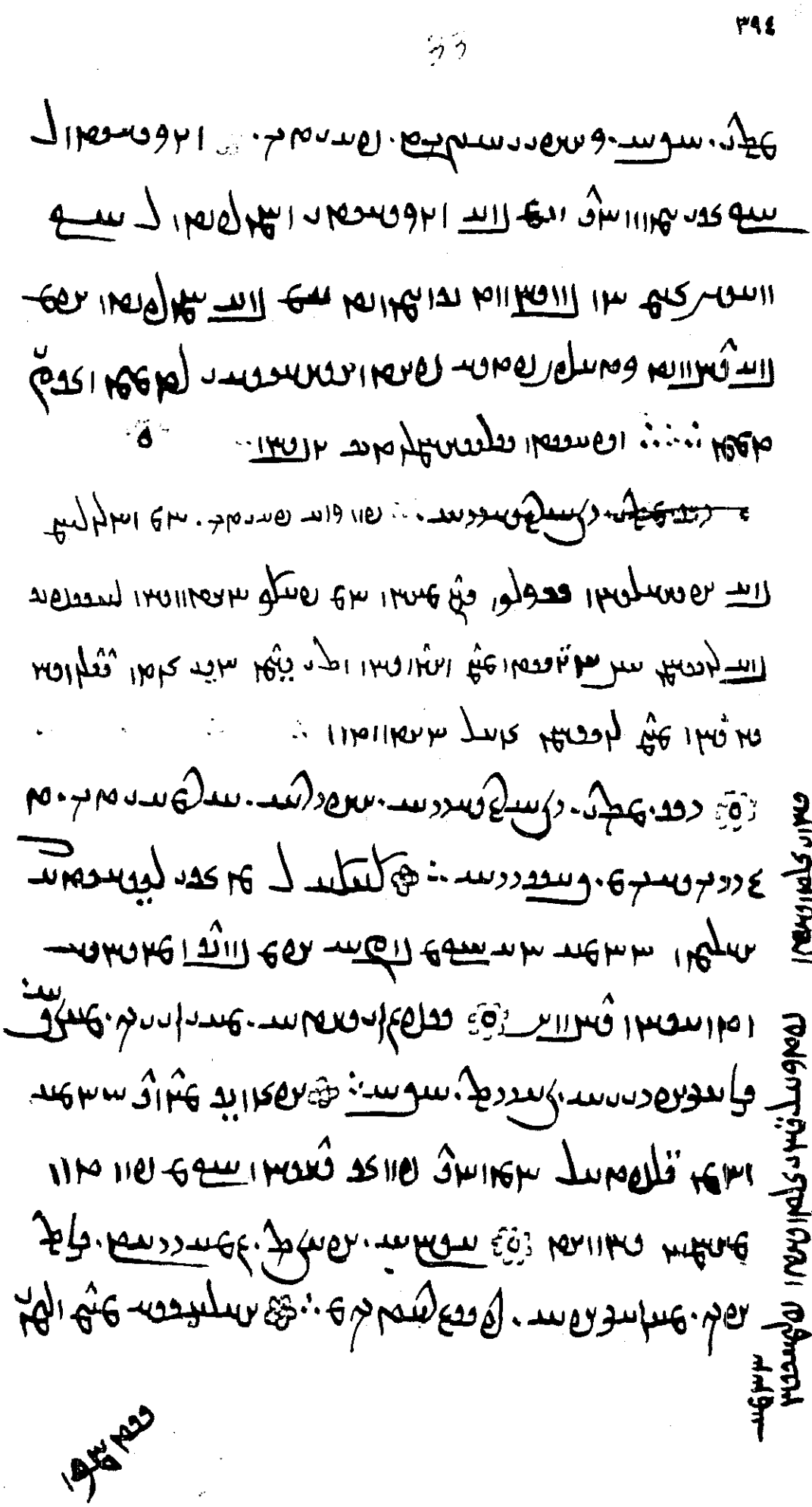

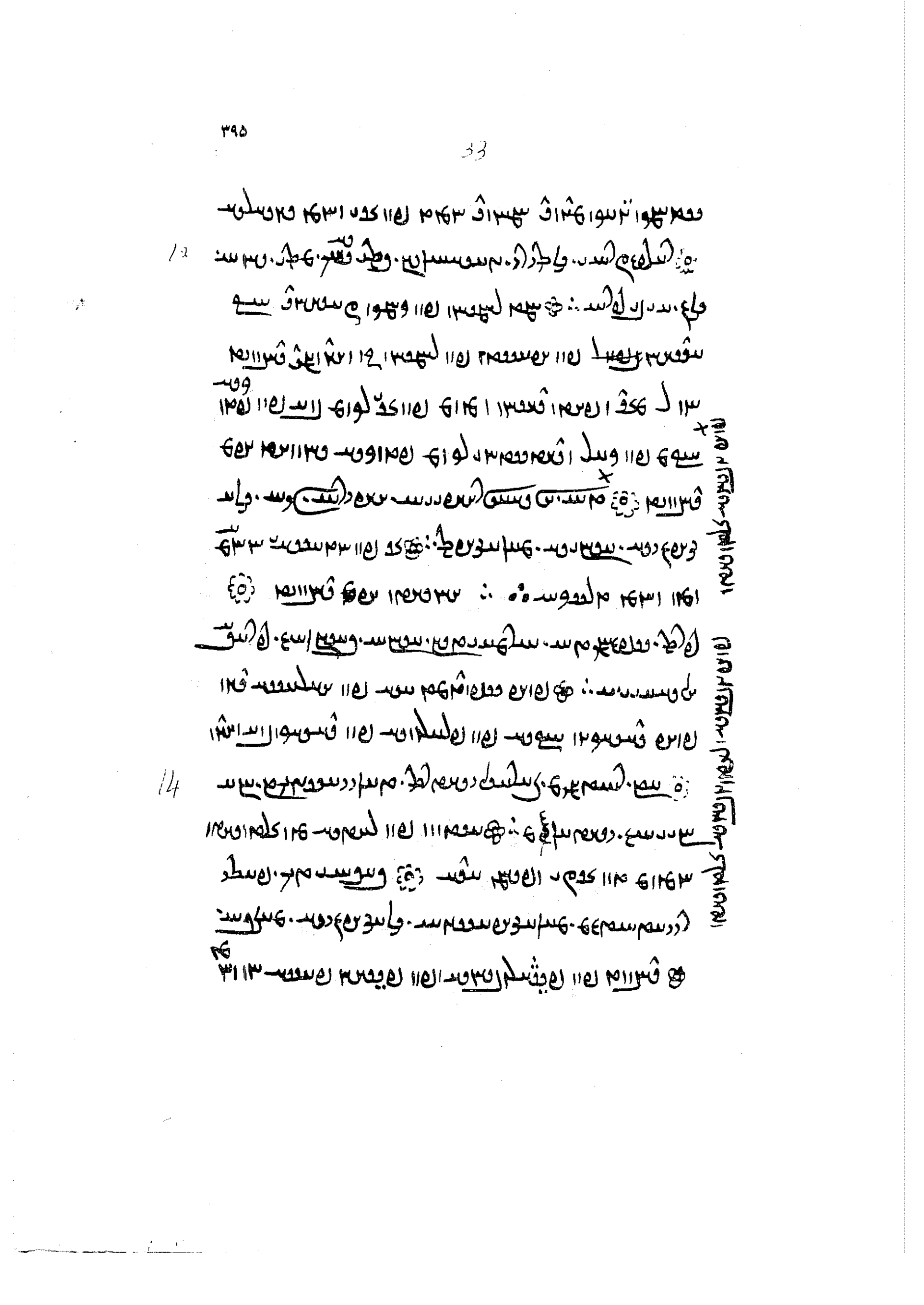

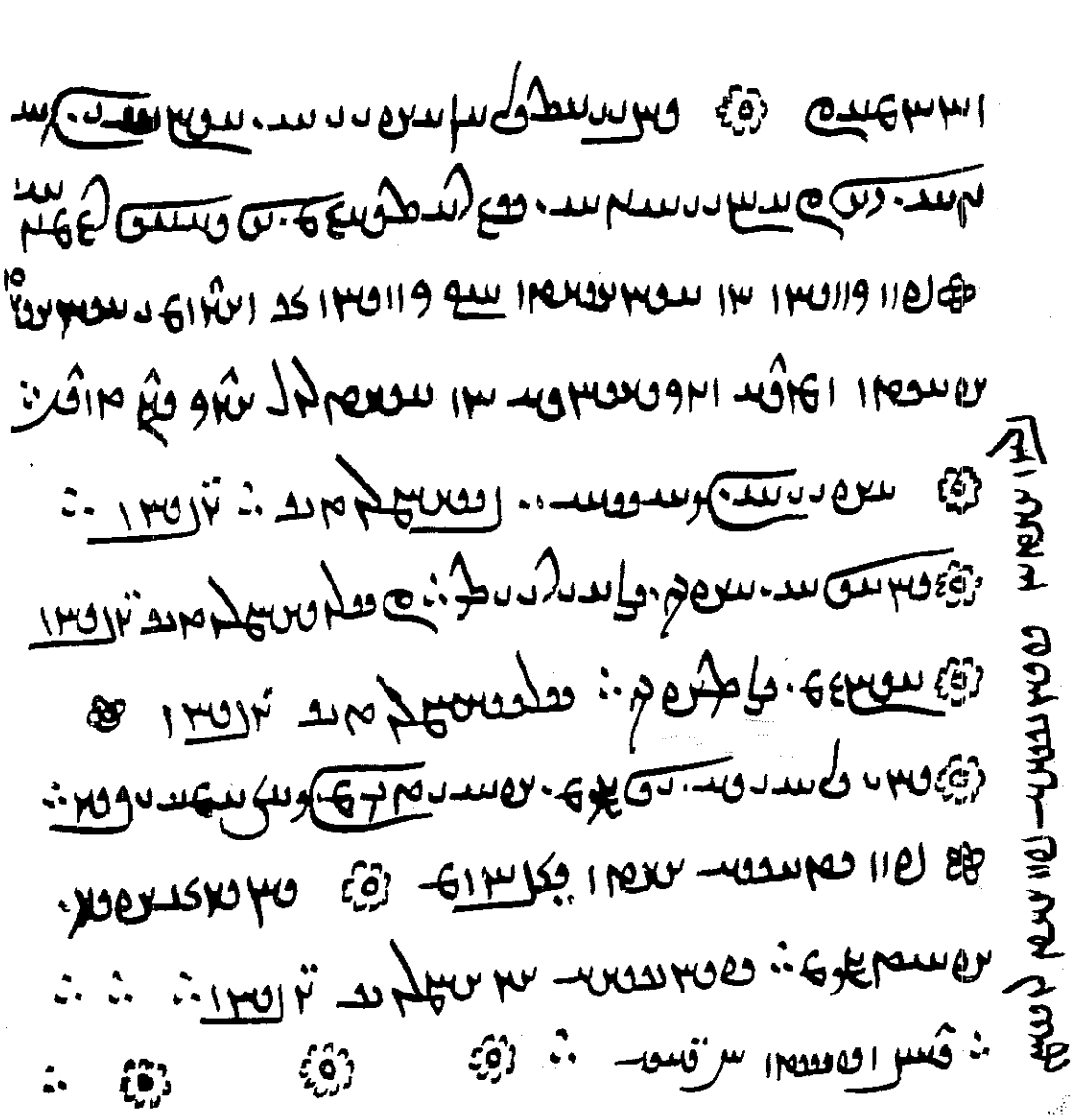

ههذا الشكل

جاده کوشبر یعنی حاذنکوچ

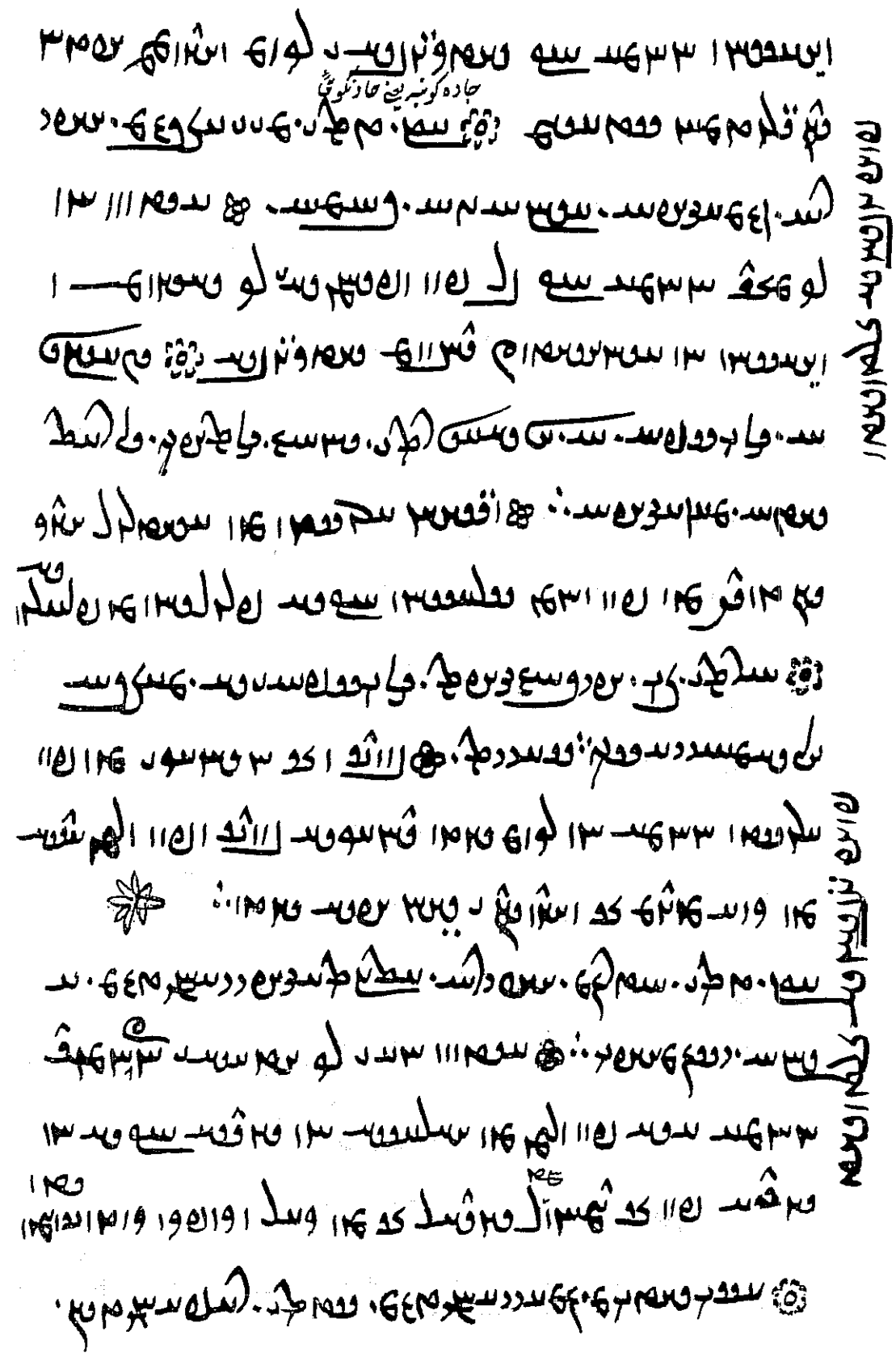

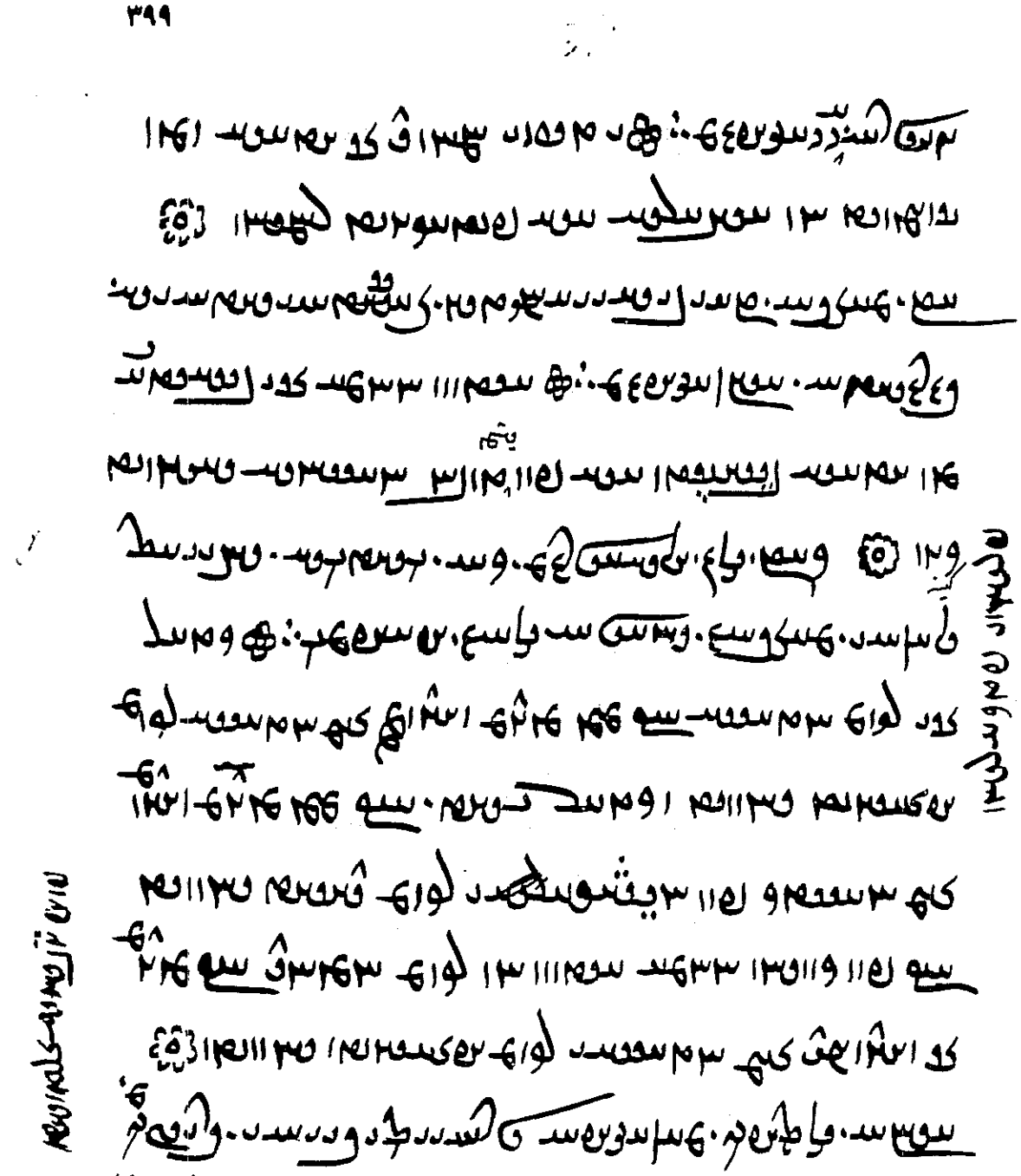

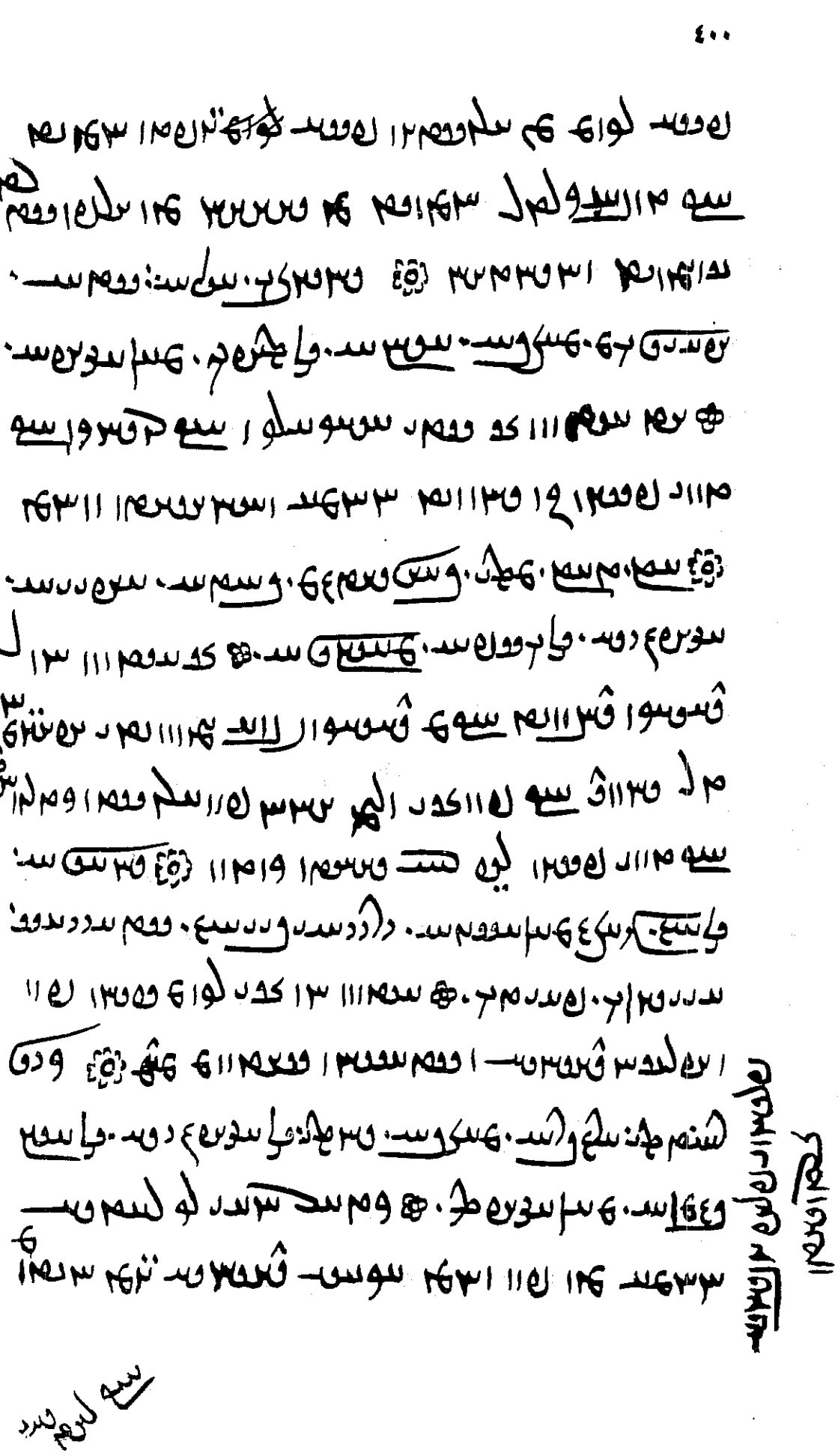

Introduction

The codex D90 belongs to the Mulla Feroze Library in the K.R. Cama Oriental Institute, Bombay. The ms (28.3x18 cms) contains 721 pages written 17 lines to the page and is bound in brown leather covers which has completely given way in the binding.

It contains a very correct text of the entire Avesta Yasna with its Pahlavi version. There are occasional marginal notes in Persian in red and black ink. The ritual directions are also written in red ink.

The ms bears no colophon but gives a long colophon at the commencement, evidently copied from the original ms from which this is written. The colophon is repeated after the preparatory ritual instructions in Pahlavi. It reveals the name of the scribe, Hoshang Siavax Shehryar Baxtafrid Shehryar who reproduced from the copy of Meherwan Aspandyar Meherwan who had written it from a copy of Mahpanah Azadmard who, in his turn, wrote from a copy of Farnbag Sroshyar. On p.599, at the end of Yasna Ha 61, appears another colophon which again gives the name of the scribe, Hoshang Siavax Shehryar Baxtafrid Shehryar Vahram Xusrowshah Noshirwan, and the date, day Vat (Gowad) month Amerdad, A.Y. 864 (=A.C. 1495).

The ms is designated Mf4 by Geldner in the Prolegomena to his Avesta, Stuttgart 1896, xisqq. See also his 'Awestalitteratur' in GirP, Strassburg 1896-1904, 13-4 (English translation in Avesta Pahlavi and Ancient Persian Studies...P.B. Sanjana, Strassburg/Leipzig 1904, 20-21). The ms has also been described by West, GirP, 84-5 and Dhabhar, Descriptive catalogue of the Avesta Pahlavi...mss in the Mulla Feroze Library, Bombay 1917, 53-4, and, Pahlavi Yasna and Visperad, Bombay 1949, 7-8. Cf. SBE 31, Oxford 1887 (Reprint: New Delhi 1964), 1-332.

Kaikhusroo M. JamaspAsa

Printed in Tehran by the Tehran University
Press & Inaco Co. Press,
1976.

The Pahlavi Codices and Iranian Researches

Manuscript D 90

YASNĀ

With its Pahlavi Translation

Part 1

Edited by :

Dastur Dr. Kh. M. Jamasp Asa Professor Mahyar Nawabi

With the technical assistance of

Dr. M. Tavousi B. Faravashi

Published by the Asia Institute of Pahlavi University

19

Shiraz. 1976

By Order of

Her Imperial Majesty Empress

Farah Pahlavi,

The Shahbanou of Iran
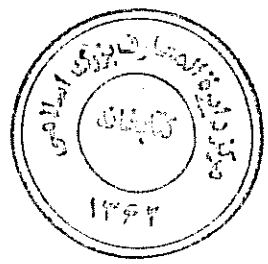
Patron of the Asia Institute.